

جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت اقتصاد

پروفایل ولایت فاریاب

چشم انداز انکشاف اقتصادی و اجتماعی

ریاست اقتصاد ولایت فاریاب
حمل ۱۳۹۸

فهرست مطالب

۱	پیشگفتار
۲	سپاسگزاری
۳	پیام والی
۴	خلاصه
۵	شیوه تدوین
۶	معرفی این سند
۷	فصل اول
۷	فاریاب در یک نگاه
۷	فاریاب درآینه تاریخ
۹	وجه تسمیه فاریاب
۹	وجه تسمیه میمنه:
۹	ولسوالی ها:
۱۰	شهر میمنه:
۱۱	۲-ولسوالی پشتونکوت:
۱۱	۳-ولسوالی خواجه سبزپوش:
۱۲	۴-ولسوالی شیرین تگاب:
۱۲	۵-ولسوالی دولت آباد:
۱۲	۶-ولسوالی قرمقل:
۱۳	۷-ولسوالی قرغان:
۱۳	۸-ولسوالی اندخوی:
۱۴	۹-ولسوالی خانچارباغ:
۱۴	۱۰-ولسوالی بلچراغ:
۱۴	۱۱-ولسوالی گریوان:
۱۵	۱۲-ولسوالی کوهستان:
۱۵	۱۳-ولسوالی المار:
۱۶	۱۴-ولسوالی قیصار:
۱۶	مساحت فاریاب:
۱۶	موقعیت جغرافیائی فاریاب
۱۸	اقلیم فاریاب
۱۹	وضعیت توپوگرافی ولایت
۲۲	معلومات دیموگرافی (نفوس) شهری و دهاتی و کوچی
۲۴	میزان نفوس در سن کار
۲۵	میزان مشارکت نیروی کار به تفکیک جنسیت
۲۵	نیروی کار باسواد
۲۵	فیصدی نفوس به تفکیک گروه های سنی

۲۵	اقتصاد ولایت فاریاب:
۲۵	معادن:
۲۶	۱- معدن نمک:
۲۶	۲- معدن گچ:
۲۷	۳- معدن نفت:
۲۷	سایر معادن:
۲۷	زراعت و مالداري:
۲۸	انرژی و آب:
۲۸	چشمه زار های شفا بخش:
۲۸	مخروبه ها و آثار تاریخی در میمنه:
۲۹	وضعیت عمومی صنعت:
۲۹	وضعیت عمومی سرمایه گذاری:
۳۰	فرهنگ و توریسم:
۳۰	هنر رسامی و نقاشی:
۳۱	هنرمندان:
۳۲	ترکیب اقوام:
۳۲	رسم و رواج های معمول:
۳۲	روحیه عمومی مردم:
۳۲	طرز زندگی و مناسبت های اجتماعی:
۳۳	نقش مردم در امنیت و صلح:
۳۳	تحلیل و تشخیص پوتنسیل های (منابع) موجود انکشافی جهت رشد و انکشاف اقتصادی در سطح ولایت:
۴۳	فصل دوم
۴۳	تحلیل وضعیت عمومی ولایت به تفکیک سکتورها
۴۳	سه رکن امنیت، حکومتداری و انکشاف:
۴۳	رکن اول: امنیت
۴۵	رکن دوم: حکومتداری، حاکمیت قانون و حقوق بشر
۴۷	سکتور حکومتداری، حاکمیت قانون و حقوق بشر
۵۲	رکن سوم: انکشاف اقتصادی و اجتماعی
۵۴	تحلیل چگونگی عرضه خدمات سکتوری در سطح ولایت
۵۶	ساختار و تشکیلات سکتور های هشتمگانه انکشافی به اساس استراتیژی انکشاف ملی افغانستان (ANDS)
۵۷	سکتور زراعت و انکشاف دهات
۶۴	معرفی یکتعداد ساحات زمینداری ولسوالیهای ولایت فاریاب
۶۹	سکتور معارف و فرهنگ
۸۲	معرفی پوهنخئی های پوهنتون فاریاب
۱	سکتور صحت
۹	سکتور زیربنا و منابع طبیعی
۱۳	فوائد عامه:

۱۶	سکتور اقتصاد و رشد سکتور خصوصی
۱۸	سکتور مسئولیت اجتماعی
۲۲	فصل سوم
۲۲	بودجه و مصرف بودجه انکشافی به تفکیک سکتور
۲۲	معارف
۲۲	بودجه معارف
۲۳	زراعت
۲۳	بودجه:
۲۴	تحصیلات عالی
۲۴	بودجه تحصیلات عالی
۲۵	صحت عامه
۲۵	بودجه بخش صحت
۲۶	انرژی و آب
۲۶	بودجه
۲۷	فواید عامه
۲۷	بودجه:
۲۸	پروژه های تحت کار ولایت فاریاب
۳۲	فصل چهارم
۳۲	فعالیت موسسات غیر دولتی
۳۷	فصل پنجم
۳۷	خلاصه برنامه های ملی دارای اولویت (ANPDF/ NPPS)
۳۷	برنامه میثاق شهروندی
۳۹	۱. برنامه توانمند سازی اقتصادی زنان
۴۰	۲. برنامه ملی زیر بنا
۴۲	۳. انکشاف برنامه جامع ملی دارای اولویت زراعت
۴۴	۴. پلان اصلاحی سکتور عدلی و قضایی
۴۵	۵. پروگرام انکشافی معادن و منابع
۴۶	۶. برنامه انکشافی نیروی بشری
۴۷	۷. برنامه حکومتمداری مؤثر
۴۸	۸. برنامه انکشاف شهری:
۴۹	۹. برنامه انکشاف سکتور خصوصی
۵۰	فصل ششم
۵۰	پوتانشیل و منابع موجود اقتصادی ولایت فاریاب
۵۰	هدف اساسی طرح و ارتباط آن به اهداف استراتژی افغانستان مولد:
۵۲	فصل هفتم
۵۲	سروری وضعیت زنده گی در افغانستان:
۵۵	گزیده شاخص های احصائیوی به سطح ملی:

۵۶	گزیده شاخص های احصائیوی وضعیت فقر و رفاه عامه
۸۱	فصل هشتم
۸۱	معرفی مختصر اهداف انکشاف پایدار SDGS:
۸۱	دیدگاه اهداف انکشاف پایدار SDGS:
۸۱	تمرکز اهداف انکشاف پایدار:
۸۲	فشرده هفده هدف به گونه سمبولیک:
۸۲	اهداف انکشاف پایدار برای افغانستان A-SDGS:
۸۳	اهمیت اهداف انکشاف پایدار برای افغانستان A-SDGS: اهمیت اهداف افغانستان
۸۳	مراحل تطبیق اهداف انکشاف پایدار برای افغانستان A-SDGS:
۸۴	تارگیت ها و شاخص های اهداف انکشاف پایدار افغانستان:
۱۱۲	منابع و مأخذ:

اختصارات

MoEc وزارت اقتصاد
CSO نهاد جامعه مدنی
DDA مجتمع انکشافی ولسوالی
GDDC ریاست عمومی طرح و توحید
DGO دفتر مقام ولسوالی
ISLA ابتکار تقویت سازی ادارات محلی
IDLG اداره مستقل ارگانهای محلی
INGO نهاد بین المللی غیر-دولتی
LoGo حکومتداری محلی (پروژه که توسط UNDP تمویل میشود)
M&E نظارت و ارزیابی
MoF وزارت مالیه
MoWA وزارت امور زنان
PAP پلان سالانه ولایتی
PBP پالیسی بودجه سازی ولایتی
PC شورای ولایتی
PCM اعضای شورای ولایتی
PCO دفتر شورای ولایتی
PDC کمیته انکشافی ولایتی
PDPG رهنمود پلانگذاری انکشافی ولایتی
PGO دفتر مقام ولایت
DoEc ریاست اقتصاد ولایتی
PIMS سیستم مدیریت معلومات ولایتی
PTC کمیته تخنیکي ولایتی
PPFMC کمیته مدیریت امور مالی عامه ولایتی
PSC کمیته های سکتور ولایتی
PLD ریاست های ولایتی
PPP پالیسی پلانگذاری انکشافی ولایتی
USAID اداره انکشاف بین المللی ایالات متحده امریکا
WB بانک جهانی
UNDP برنامه انکشافی ملل متحد

پیشگفتار

جای مسرت است که وزارت اقتصاد با سعی و تلاش فراوان کارمندان خویش، موفق گردید تا پروفایل ولایتی انکشاف اقتصادی اجتماعی را برای ۳۴ ولایت کشور تکمیل نموده و به دسترس هم وطنان عزیز، مسولین ولایتی، ادارات مرکزی، موسسات غیر دولتی، سکتور خصوصی، سازمان های ملل متحد و جوامع تمویل کننده فعالیت های اقتصادی و انکشافی قرار دهد.

این پروفایل بیشتر روی رفاه عامه و چگونگی وضعیت اقتصادی و اجتماعی، قدامت تاریخی، سکتور های انکشافی، زیربنا ها و تخصیص و مصارف بودجه هر ولایت تمرکز نموده و در کل دورنمای اقتصادی و اجتماعی ولایت متذکره را از قبیل ظرفیت های اقتصادی و اجتماعی، چالشها و معضلات فرا راه رشد و انکشاف اقتصادی، فرصت های موجود جهت بهبود وضعیت اقتصادی در جهت آسایش و سعادت مندی اقتصادی تحت مطالعه و ارزیابی قرار داده است.

وزارت اقتصاد، جهت تهیه و ترتیب این پروفایل، یک تیم مسلکی را موظف نمود تا از شیوه های مدرن برای جمع آوری، تحلیل و ارزیابی معلومات در مورد ساحات مشخص مطابق معیارهای تعیین شده، استفاده نموده و پروفایل را مطابق به معیاد زمانی معین ترتیب نمایند. این پروفایل کمک مینماید تا مستفید شونده گان بخصوص نهاد های بودجوی، روند پلانگذاری انکشافی خویش را براساس نیازمندی ها و اولویت های اقتصادی و اجتماعی ولایات تنظیم نموده و مساعدت های مالی جامعه جهانی را مطابق به نیازمندی ها و اولویت های ولایتی هماهنگ نماید تا زمینه بهبود رفاه عامه را در سطح ولایات مساعد نمایند. در این قسمت جا دارد تا از همکاری های بیدریغ ریاست های اقتصاد ولایات، شرکای انکشافی بین المللی و سایر ادارات سکتوری و واحدهای بودجوی که در تهیه و ترتیب این پروفایل ریاست های اقتصاد ولایات و وزارت اقتصاد را کمک نموده اند، صمیمانه قدردانی نمایم.

به امید اینکه، این پروفایل در جهت تصمیم گیری و بهبود وضعیت اقتصادی در ولایت متذکره ممد واقع گردد.

دوکتور مصطفی مستور

وزیر اقتصاد

مسرت دارم که امروز شاهد دستاورد دیگر با همکاری خستگی ناپذیر همکاران مسلکی خویش در وزارت اقتصاد میباشم، پروفایل ولایتی که یک سند جامع معلوماتی در راستای انکشاف اقتصادی و اجتماعی میباشد، بدون همکاری تیم تکنیکی و مسلکی اعم در مرکز و ریاست های اقتصاد ولایات، و سایر واحد های دومی در سطح ولایات امکان پذیر نبود.

من با استفاده از فرصت میخوامم از هریک از همکارانم تحت مدیریت ریاست عمومی طرح و توحید وزارت اقتصاد تشکری نمایم، همچنان ارزیابست عمومی پالیسی اقتصادی، تیم تکنیکی شرکای کاری انکشافی مان پروژه ابتکار تقویت ادارات محلی (اسلا) و سایر موسسات غیر دولتی که ارقام و معلومات را در اختیار همکاران مان قرار داده اند ابراز قدردانی نمایم. همچنین میخوامم از رؤسا سکتوری مرکز امتنان نمایم که در پروسه تدویر جلسات مشوره دهی به منظور غنامندی مسوده پروفایل مذکور همکاران تکنیکی مارا یاری رسانیده اند. به صورت ویژه از همکاری ها و تلاشهای خسته گی ناپذیر محترم میرویس بهیج ریس عمومی طرح و توحید، محترم عبدالرحمن کمین آمر انسجام فعالیت های اقتصادی ولایت محترم عبدالقدیر "رحیمی" سرپرست ریاست اقتصاد ولایت فاریاب و مشاورین محترم پروژه ابتکار تقویت ادارات محلی که زحمت کشیده اند، سپاسگزارى نمایم.

باتوجه به وضعیت فعلی کشور و چالشهای موجود، فراراهی تقویت و بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی در کشور بخصوص ولایات، هنوز هم تلاشهای بیشتر و متعهدانه و مشترکمان نیاز است تا با هم یکجا جهت تقویت برنامه های انکشافی و اقتصادی کار نماییم. این سند در هشت فصل ترتیب گردیده که شامل معلومات پیرامون معرفی ولایت، ظرفیت های اقتصادی، وضعیت معیشتی، ساختار های اجتماعی و فرهنگی ولایت، وضعیت انکشافی ولایت، طبق ساختار کمیته های سکتوری (هشت گانه)، ظرفیت های موجود در سطح ولایت، وضعیت سرمایه گذاری ها، بودجه انکشافی و مصرف آن طی چندین سال گذشته، معلومات درموردچگونگی فعالیت های موسسات غیردولتی، منابع و پوتانشیل اقتصادی ولایت، خلاصه برنامه های ملی دارای اولویت، شاخص های عمده اقتصادی و اجتماعی ولایت براساس آخرین آمار اداره ملی احصائیه و معلومات و اهداف انکشاف پایدار افغانستان مورد بحث قرار گرفته است.

قابل به تذکر است پروفایل ولایتی برای نخستین بار بشکل مجموعه از ارقام ومعلومات مهم اقتصادی واحصایوی ترتیب گردیده است که نهاد های پلانگذار و پالیسی ساز را کمک خواهد نمود تا برنامه های انکشافی شانرا بادر نظر داشت موثریت اقتصادی و اجتماعی به تفکیک سکتورهای انکشافی با در نظر داشت وضعیت جغرافیای ولایت مربوطه تحلیل و بررسی نمایند. علاوهً این سند با در نظر داشت اولویت بندی و تخصیص بهتر منابع و امکانات جهت انکشاف متوازن برای مناطق بیشتر آسیب پذیر نیز کمک و یاری می نماید.

در اخیر یکبار دیگر از زحمات هریک سپاس گزاری می نمایم، و تاکید می ورزم تا بادر نظر داشت اهمیت سند معلوماتی فوق (پروفایل ولایتی) امور محوله را برنامه ریزی نماید، در غنامندی و مجدد سازی سند مذکور با در نظر داشت اوضاع مرتبط برای دوره های دو ساله تلاش ورزید و برای تشویق در راستای مشارکت با سایر نهاد های مسول هماهنگی لازم و ضروری را در نظر داشته باشند.

محمد اسماعیل رحیمی

معین مسلکی وزارت اقتصاد

با وجود اینکه فاریاب یکی از دور افتاده ترین ولایت از مرکز یعنی کابل میباشد، و در ضمن یکی از ولایت های درجه دوم در شمال افغانستان قرار گرفته است که این دور افتاده گی همواره باعث گردیده است که امکانات انکشافی در تمام سطوح به تناسب دیگر ولایات درجه اول و نزدیک به کابل کم باشد و تا جایی هم سرمایه گذاری، تجارت و اقتصاد رشد آنچنانی نداشته باشد. هر چند ولایت فاریاب در امر عرضه خدمات ملکی و عامه دست آورد های بالا و چشمگیر داشته است، اما از اینکه میزان سرمایه گذاری به خصوص در سکتور خصوصی، رشد تجارت و اقتصاد پیشرفت چشمگیری نداشته است و دلیل سرمایه گذاری نکردن، رشد نکردن تجارت و اقتصاد، نداشتن شناخت کامل و کافی از منابع موجود تجارتي و اقتصادی از ولایت فاریاب بوده است تا برای سرمایه گذاران کمک کند. برای شناخت کامل کمی و کیفی ولایت فاریاب، نیاز به داشتن پروفایل و یا هم نمای ولایتی ولایت فاریاب احساس میشود تا تمام داشته های این ولا را به معرفی گرفته و منابع موجود را با تشخیص عرصه های سرمایه گذاری مشخص نماید که خوشبختانه وزارت اقتصاد بمنظور تعیین یک مبنای واقعی در سطح ولایات تدوین پروفایل ولایتی را در اولویت کاری خویش قرار داد، از این جهت از ابتکار بجای وزارت محترم اقتصاد ابراز سپاس و قدردانی می نمایم. بخاطر باید داشت که تدوین این پروفایل بدون همکاری دفتر محترم یو اس اید اسلا (USADI ISLA) و سایر ادارات دولتی مقیم در و فاریاب و همچنان نهاد های جامعه مدنی و صاحب نظران ممکن نبود. به همین ترتیب جای دارد تا از ریس و کارمندان ریاست اقتصاد که مدیریت روند تدوین این پروفایل را به نمایندگی از وزارت اقتصاد عهده دار بودند و در این راستا از هیچ نوع تلاش دریغ نوزیدند ابراز سپاس و تشکری و یژه نمایم. خوشبختانه در دو دهه اخیر حکومت افغانستان تجاران را برای سرمایه گذاری در داخل کشور بیشتر تشویق نموده و حمایت مینماید که موجودیت پروفایل و یا هم نمای ولایتی غرض شناسایی منابع و پوتنشیال های موجود برای هر ولایت کشور ضروری بوده و ولایت فاریاب نیز برای اولین بار پروفایل و یا هم نمای ولایتی خود را تدوین نموده است تا تمام کیف و کان این ولایت را به معرفی گرفته و سرمایه گذاران را تا حد توان در عرصه های مختلف تجارتي و اقتصادی تشویق و حمایت نماید تا باشد که هم تجارت و اقتصاد رشد نماید و هم زمینه های کارایی برای متقاضیان مهیا گردد. پروفایل و یا هم نمای ولایتی طبق [رهنمود ترتیب پروفایل ولایتی] که به تازه گی توسط وزارت محترم اقتصاد به همکاری تخنیکي برنامه یو اس اید اسلا طرح گردیده است و همچنان به اساس چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان ANPDF، برنامه های ملی دارای اولویت NPPs و اهداف انکشاف پایدار افغانستان A-SDGs، تحلیل وضعیت فعلی سکتور ها، واقعیت های موجود و شناسایی منابع دست داشته در سطح ولایت برای رفع نیازمندی ها و انکشاف زیربناء های اقتصادی و تجارتي ولایت فاریاب و بر مبنای انکشاف متوازن و با مشورت های لازم با شرکای کاری در بخش های سرمایه گذاری، تجارت، اقتصاد و انکشاف این پروفایل و یا هم نمای ولایتی طرح، ترتیب، تنظیم و تدوین گردیده است که میتواند از جمله اقدامات موثر برای تشویق تجاران غرض سرمایه گذاری، رشد تجارت، رشد اقتصاد، پیشرفت، اشتغالزایی و رفاه بیشتر مردم در ولایت فاریاب واقع گردد. مقام ولایت فاریاب از هرگونه سرمایه گذاری، رشد تجارت و اقتصاد در این ولا قاطعانه و جدی حمایت کرده و ادارات حکومتی را در سطح ولایت مکلف به پذیرش و حمایت های قاطعانه از هر نوع سرمایه گذاری میدانند. ضمن اظهار امتنان از تمام اداراتیکه در قسمت ترتیب و تدوین پروفایل و یا هم نمای ولایتی سهم بارز داشتند به خصوص ادارات و دواير دولتی و همچنان برنامه یو اس اید اسلا (USAID ISLA) که در قسمت همکاری ها و حمایت های تخنیکي ولایت فاریاب را یاری رسانیده اند، موفقیت های هر چه بیشتر و بهتر همه را از بارگاه ایزد منان استدعا میکنم، موفق و کامگار باشید.

داکتر نقیب الله "فایق"

والی ولایت فاریاب

اساساً انکشاف پروسه تدریجی است که برای پایداری و همگانی سازی آن باید منابع بالقوه را با روش های مدیریتی و بسیج سازی ذهنیت های اجتماعی بالفعل مبدل کرد. اساسی ترین عنصریکه میتواند موثریت پروسه مدیریت را افزایش بخشد همانا طرح و ترتیب طرز العمل و سیستماتیک سازی روش های استفاده از منابع و امکانات است که زمینه تحقق اهداف انکشافی و پایداری آن را میسر می سازد.

برنامه ریزی در تمام سطوح بالایی و پائینی استوار بر ارقام و معلومات دقیق و همه جانبه می باشد تا بتواند از ضیاع وقت و منابع جلوگیری نموده و تاثیرات مثبت از خود بجا بگذارد. زیرا بدون موجودیت معلومات کافی و ارقام روشن و ثابت تحلیل واضح و مبتنی بر حقایق و واقعیت از وضعیت انکشاف اقتصادی و اجتماعی جامعه مورد نظر ممکن نبوده و برنامه های مطروحه فاقد موثریت لازم، تطبیق گردیده و سبب ضیاع و اتلاف منابع می گردد.

بدین لحاظ وزارت اقتصاد این پروفایل را به هدف تعیین یک مبنای واقعی و منبع معلوماتی در سطح کشور و ایجاد سهولت و زمینه بهتری دسترسی به معلومات دقیق راجع به وضعیت موجود ولایات برای پالیسی سازان، پلانگذاران، پژوهشگران، ادارات دولتی، موسسات غیردولتی، بنیادهای خیریه، دانشجویان و نویسندگان توسط کمیته تخنیکي مشتمل بر کارمندان مسلکی مرکزی و ولایتی خویش در تباری با ادارات دولتی، موسسات غیردولتی، جوانان، اساتید دانشگاه ها، نخبه گان، اهل خرد و دانش، جامعه مدنی و سایر نهاد های ذیربط مرکزی و ولایتی تدوین و در اختیار مردم افغانستان قرار میدهد.

پروفایل مزبور نهاد های پلانگذار و پالیسی ساز را کمک میکند تا برنامه های انکشافی شانرا طرح و ترتیب و موثریت فعالیت های انکشاف اقتصادی و اجتماعی خویش را به تفکیک سکتورهای انکشافی با در نظر داشت وضعیت جغرافیای ولایت مربوطه تحلیل و بررسی نمایند. علاوه بر این سند با در نظر داشت اولویت بندی و تخصیص بهتر منابع و امکانات جهت انکشاف متوازن برای مناطق بیشتر آسیب پذیر نیز کمک و یاری می نماید.

این سند در هشت فصل ترتیب گردیده که در فصل اول آن ابتداء این ولایت معرفی و سپس به ظرفیت های اقتصادی، وضعیت معیشتی، ساختار های اجتماعی و فرهنگی ولایت مذکور اشاره شده است. در فصل دوم وضعیت انکشافی ولایت، طبق ساختار کمیته های سکتوری (سکتور های زراعت و انکشاف دهات، زیربنا و منابع طبیعی، صحت و تغذی، اداره اقتصاد و انکشاف سکتور خصوصی، معارف و فرهنگ و مصؤونیت اجتماعی)، ظرفیت های موجود در سطح ولایت، وضعیت سرمایه گذاری ها ... تحلیل گردیده است. در فصل سوم بودجه انکشافی و مصرف آن طی چندین سال گذشته به بحث گرفته شده است. به همین منوال چگونگی فعالیت های موسسات غیردولتی در فصل چهارم جای داده شده است. فصل پنجم برای تشخیص منابع و پوتانشیل اقتصادی ولایت تخصیص داده شده و در فصل ششم، هفتم و هشتم بالترتیب، تشریح خلاصه برنامه های ملی دارای اولویت، شاخص های عمده اقتصادی و اجتماعی ولایت براساس آخرین آمار اداره ملی احصائیه و معلومات و اهداف انکشاف پایدار افغانستان مورد بحث قرار گرفته است.

شیوه تدوین

پروفایل ولایتی بر اساس یک روش نظام مند و تحقیقی جهت جمع آوری معلومات در باره وضعیت موجود ولایات با در نظر داشت اهداف و شاخص های استراتیژی انکشاف ملی افغانستان، چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان، برنامه های دارای اولویت ملی و اهداف انکشاف پایدار افغانستان تهیه گردیده است.

برای تدوین پروفایل ها نخست رهنمود چگونگی جمع آوری ارقام و تدوین پروفایل ها از جانب تیم تخنیکي ریاست عمومی طرح و توحید وزارت اقتصاد ترتیب و در اختیار تیم کاری ریاست های اقتصاد ولایات قرار گرفت، تا تمام آمار و ارقام موجود با توجه به شاخص های تعیین شده از سطح ولایت جمع آوری و در روشنای آن پروفایل های ولایات تدوین یابد. سپس تیم کاری ریاست های اقتصاد ولایات در تبانی با ادارات سکتوری مقیم ولایات معلومات و داده های مورد نیاز را طی پرسشنامه ها از مراجع و منابع مختلف تحقیقی و معتبر در سطح ولایت چون ریاست احصائیه و معلومات و سایر نهاد های دولتی، سکتور خصوصی، موسسات غیر دولتی داخلی و خارجی، نهاد های جامعه مدنی و سایر مراجع معتبر جمع آوری نموده یک سند واحد بنام پروفایل (نمای) ولایت را تدوین نمودند.

علاوفا در جمع آوری ارقام و داده ها از روش کار گروهی و مصاحبه با جوانب ذیدخل و اهل خبره نیز استفاده به عمل آمده است. به همین منوال در تدوین این سند از منابع و مآخذ معتبر ملی و بین المللی نظیر سروی وضعیت زندگی مردم افغانستان، خلاصه برنامه دارای اولویت ملی، پروفایل ولایتی وزارت مالیه در رابطه به مسائل مالی و بودجه ولایات، طرح های اقتصادی و ظرفیت های بالقوه موجود ولایات، چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان، برگزیده شاخص های اقتصادی و اجتماعی و اهداف انکشاف پایدار افغانستان استفاده بهینه صورت گرفته است.

در نهایت این سند توسط تیم تخنیکي ریاست عمومی طرح و توحید بصورت دقیق مرور و مطالعه گردیده بعد از مقایسه فصول و آمار و ارقام مندرج سندهذا با شاخص و معیار های از قبل تعیین شده، زیور چاپ یافته است. این سند به مثابه یک مبنا و اساس واقع بینانه، تحلیل وضعیت موجود را بصورت درست مهیا ساخته روند پلانگذاری انکشافی ولایت را نیز تسهیل میبخشد. به همین ترتیب این سند سرمایه گذاران و همکاران انکشافی را تشویق نموده نقش موثر را در راستای بهبود سرمایه گذاری و توسعه ای پایدار ایفا خواهد کرد.

معرفی این سند

پروفایل و یا نمای ولایتی که اساس برای تدوین پلان های استراتژیک ولایتی است، طبق واقعیت ها، ارزش های موجود در سطح ولایت، تحلیل و تجزیه پوتنشیل های قابل انکشاف، تحلیل وضعیت فعلی در قالب سکتور های هشتگانه انکشافی و ارایه ارقام و اعداد قابل سنجش با ذکر ظرفیت ها، توانایی ها و تقاضا های پنهان جامعه را مورد مطالعه قرار گرفته و تمام معلومات مفیده و با ارزش را در قالب این پروفایل درآورده شده است. این پروفایل اهداف انکشاف هزاره MDGs، چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان ANPDF، استراتژی انکشاف ملی افغانستان ANDS، برنامه های ملی دارای اولویت NPPs و اهداف انکشاف پایدار افغانستان A-SDGs، اهداف و شاخص های استراتژی انکشاف ملی افغانستان را آدرس قرار داده و تمام مندرجات را به اساس آدرس های فوق الذکر طور کمی و کیفی ترتیب و این پروفایل تدوین گردیده است.

این پروفایل با استفاده از معلومات، اعداد و ارقام اولیه موجود در ادارات دولتی ترتیب و تدوین گردیده است و عمدتاً معلوماتیکه از اجراءات دو دهه اخیر به دست آمده است را مورد استفاده قرار داده است، اما این معلومات، اعداد و ارقام در سال های بعدی قابل تغییر است و این همه معلومات، اعداد و ارقام بعد از ختم هر سال باید با استفاده از اعداد و ارقامیکه طی یک سال گذشته به دست آمده است تغییر خورده و این پروفایل تازه سازی شود، اما از اینکه این اولین بار است که ولایت فاریاب ترتیب پروفایل ولایتی را تجربه میکند، بنام ممکن در بعضی از موارد کمی ها و کاستی ها وجود داشته باشد، اما با آنهم دقت بیشتر بکار رفته است تا این پروفایل بدون نقص تهیه، ترتیب، تنظیم و تدوین گردد.

برای ترتیب، تنظیم و تدوین این پروفایل تمام ادارات دولتی موجود در سطح ولایت سهم بارز خود را داشتند طوریکه یک کمیته ترکیبی سیزده (۱۳) نفری از ادارات مختلف دولتی که رهبری این کمیته را ریاست اقتصاد به عهده داشت تشکیل گردیده و معاونات اولیه را با اعداد و ارقام آن جمع آوری نموده و این پروفایل را تکمیل نموده اند، و اما در قسمت همکاری های تخنیکي برای تجزیه و پروسس معلومات در قالب پروفایل را برنامه ابتکار تقویت ادارات محلی کمک های انکشاف بین المللی ایالات متحده امریکا USAID ISLA عهده دارد بوده است.

در مجموع این پروفایل بیانگر نقاط قوت و مثبت سرمایه گذاری برای متشبین خصوصی و دولتی میباشد که حتا تقاضا های پنهان را شناسایی کرده و در قید یک سند واحد و معتبر به دسترس سرمایه گذاران و متشبین و در مجموع برای علاقه مندان قرار میدهد، در ضمن این سند بیانگر محدودیت منابع مختلف و پوتنشیل های پنهان قابل انکشاف را نیز تشخیص نموده و برای ارگانهای زیعلاقه معرفی کرده است.

چونکه برای ایجاد انکشاف و تغییر مثبت به پلان جامع و نقشه کارا و موثر نیاز است، این پروفایل میتواند که به عنوان نقشه راه برای ارگانهای زیعلاقه واقع گردد که در نتیجه کار این ارگانهای را برای تشخیص نقاط قابل انکشاف ساده ساخته و تمام معلومات مورد نیاز شانرا از این پروفایل به دست آورند.

در صورتیکه توسط ارگانهای زیصلاح و زیعلاقه حتا متشبین توجه جدی در قسمت ایجاد تغییر و انشکشاف صورت بگیرد، این پروفایل کارساز، مفید و مثبت واقع خواهد شد تا زمینه های سرمایه گذاری رشد کرده و انکشاف چشمگیر و قابل ملاحظه به دست بیاید، در ضمن این پروفایل نیز میتواند نقشه موثر راه برای ایجاد اشتغال برای متقاضیان کار نیز باشد، همینکه میزان رشد سرمایه گذاری بلند برود و تشبث بیشتر روی انکشاف و ایجاد تغییر صورت بگیرد، کار خود به خود ایجاد گردیده و ممکن در سطح ولایت فاریاب میزان بیکاری به صفر تقرب کند.

فصل اول

فاریاب در یک نگاه

فاریاب یکی از ولایات باستانی شمال افغانستان است و شهر میمنه مرکز اداری فاریاب از جمله شهرهای مشهور و تاریخی این سرزمین به شمار می‌رود. "فاریاب نام تاریخی است که در جمله علاقه‌های باستانی جوزجانان و خراسان مورد بحث تاریخ نویسان بزرگ مانند ابن حوقل و مؤلف گمنام، حدودالعالم من المشرق الی المغرب و سایر محققین بوده و به قسمتی اطلاق می‌شد که فعلاً ویرانه‌های این شهر در بین محدوده‌های دولت آباد و شیرین تگاب قابل شناسایی است و شخصیت‌هایی چون ابو یوسف فاریابی و ظهیرالدین فاریابی از این سرزمین برخاسته‌اند. فاریاب یا فیریاب یا پاریاب صورت‌های نوشتاری متفاوت است که تاریخ نگاران در مورد آن نوشته‌اند.

همچنان شهرهای میمنه یا الهودییه، اندخوی، چیچکتو، جریوان یا گریوان، نیز نام‌های تاریخی است که مترادف با نام فاریاب در آثار جغرافیا نویسان آمده است. زمانی که اصطلاحاتی مانند حکومت‌های ولایت در این کشور رایج شد، میمنه، گریوان، قیصار، اندخوی، درزاب، کوهستان جمعاً به نام حکومت‌های میمنه شهرت یافت تا این که ادارات محلی در کشور انکشاف یافت و حکومت‌های میمنه نیز به ولایت ارتقا نمود که همزمان با آن نام تاریخی فاریاب نیز بر نام این ولایت آذین بست.

در اوایل قرون وسطی میمنه را الهودان یا الهودییه می‌خواندند. به گفته یاقوت حموی مؤلف کتاب *مُعْجَم البُلدان*، این شهر بار اول از طرف اسرائیلی‌ها آباد گردیده ولی مسلمانان آن را به فال نیک گرفته میمنه نام نهاده‌اند که میمنه به معنی شهر خجسته یا سمت راست معنی می‌دهد. ابن حوقل آن را الفاریاب نوشته است که در قرن چهارم هجری نسبت به تالقان کوچکتر؛ اما حاصلخیزتر و دارای باغ‌های نفیس و آب و هوای خوشگوار بوده است.

طبق روایات تاریخ این شهر کوچک و زیبا در سال ۶۱۷ هجری قمری توسط امپراتوری مغل فتح شد. مؤلف *حدودالعالم* شهر میمنه را به صورت یهودان قید کرده و علاوه می‌کند که شهریست آبادان و با نعمت و بر دامن کوه نهاده شده است. در دیوان فرخی نام میمنه آمده و ضمن قصیده‌ای که در مدح جلال الدوله محمد فرزند سلطان محمد امیر جوزجانی سروده است، از میمنه یاد کرده است. در شعر فردوسی هم این شهر به نام فاریاب یاد شده است. تاریخ سیستان در صفحه ۲۷ جایی که شهرهای فراوان را نام می‌برد، فاریاب و بعداً بلخ را ذکر می‌کند و بالاخره آنچه که از تاریخ بر می‌آید، این است که بعضی از ولسوالی‌های آن در گذشته جزء از توابع خراسان یا گوزگانان بوده‌اند که اکنون آثار باستانی فراوانی در آنجاها وجود دارد. (۱)

فاریاب درآینه تاریخ

فاریاب که جغرافیه نویسان عرب و خراسان آنرا به اشکال (فیریاب، پاریاب، باریاب) نیز ضبط کرده‌اند در شش قرن اول اسلامی از شهرهای معروف و فضل خیز خراسان به شمار میرفت، برای فهمیدن وضعیت جغرافیایی این شهر باستانی برخی نظریات مولفین و محققین را مختصراً از نظر می‌گذرانیم:

از نوشته (ابن خردادیه، اصطخری و یعقوبی) جغرافیه نگاران قرن سوم، چنین مستفاد میشود که در آن وقت فاریاب جزء ولایت جوزجان به شمار نمیرفته و مستقیماً از شهرهای خراسان محسوب میشده است. قرار نوشته (حدود العالم من المشرق الی المغرب) تألیف به سال ۳۷۲ قمری، در قرن چهارم شهر فاریاب از توابع جوزجان شمرده میشده و شهری

بوده با نعمت و بر سر شاهراه کاروان. حکيم ناصر خسرو بلخى شاعر و نويسنده قرن پنجم هجرى در سال ۴۳۷ هجرى قمرى از جوزجان به (شبورغان) رفته شب به ديه فارياب بوده و از آنجا از راه (طالقان جوزجان) به مروالروء رفته است. ياقوت حموى متوفى به سال ۶۲۶ قمرى مينويسد: "فارياب شهرى نامدار است در خراسان از اعمال جوزجان". حمدالله مستوفى ۷۴۰ هجرى قمرى درباره فارياب مى نويسد: "فارياب از اقليم چهارم است و توابع جوزجان، شهرى کوچک است کمتر از طالقان، و ولايتى با ميوه فراوان"

بار تولد شرقشناس روسى که در جغرافياى تاريخى صاحب نظر است موقعيت فارياب را تعيين کرده مينويسد: «شهر عمده منطقه معمور قيصار و شيرين تگاب، فارياب بود.»

(لوسترانج) يکى ديگر از خاور شناسان که از اکثر منابع جغرافياى استفاده کرده مى نويسد: "از جمله شهر هاى مهم جوزجان در قرون وسطى، فارياب بود. امروز اسمى از آن در نقشه وجود ندارد و از اوصاف آن که در کتب مسالک ذکر شده، چنين بر مى آيد که خرابه هاى آن در محلى است که امروز آنرا (خيرآباد) ميگويند و قلعهء کهنه يى در آنجا ديده ميشود که تپه هاى آجرى اطراف آنرا فرا گرفته است."

على اکبر دهخدا مؤلف فرهنگ (لغت نامه) دهخدا مينويسد: «فارياب ولايتى يا شهرى باشد از تورکستان (برهان قاطع). نويسنده برهان فارياب را با (فاراب) خلط کرده است. ياقوت حموى نويسد: «فارياب شهرى است مشهور به خراسان از توابع گوزگانان نزديک بلخ بر کرانه غربى جيحون که آنرا به اماله (فيرياب) نوشته اند. از اين شهر تا طالقان سه منزل و تا شبورقان سه منزل و تا بلخ شش منزل است، و گروهى از بزرگان بدان منسوب اند. (از معجم البلدان). و آن بين مروالروء و بلخ بوده و خرابه هاى آن به نام (خير آباد) هنوز باقى است. (حاشيه برهان قاطع، چاپ معين، صفحه ۱۴۳۳)

گفتنى است که واژه "فارياب" به معنى "زمين زراعتى است که آبيارى شود". (فرهنگ معين)

فارياب در زبان فارسى "به زمينى مى گويند که با آب قنات و رود آبيارى مى شود". (دانشنامه ويکي پديا)

فارياب در اشعار برخى از شاعران بزرگ پيشين نيز ذکر شده است:

دگر طالقان شهر، تا فارياب

هميدون به بخش اندرون، اندراب

[شاهنامه فردوسى]

قضا را من و پيرى از فارياب

رسيديم در خاک مغرب به آب

[بوستان سعدى]

نام تاريخى اين محيط ميمنه بوده است نه فارياب، اين موضوع در کتاب هاى معتبر تاريخى و جغرافياى چون «حدود العالم من الشرق الى المغرب»، «تورکستان نامه»، «معجم البلدان»، «جغرافيه شهرهاى آريانا» ذکر رفته است و تاسالهاى دهه ۱۳۱۰-۱۳۲۰ اين منطقه نايب الحکومگى بود، در ۱۳۲۰-۱۳۳۰ به حکومت اعلاى ميمنه ارتقاء کرد و در دهه سى و چهل به ولايت ارتقا کرد که در دو دوره متذکره هم به اسناد و حجت هاى دولتى نگاه کنيد به «نايب الحکومگى ميمنه يا حکومت اعلاى ميمنه» ياد شده نه فارياب.

خلاصه طوریکه روایات (طبری) نیز تأیید میکند، فاریاب تا اواسط قرن چهارم بلا واسطه به خراسان منسوب بوده و امیرانی غیر از امرای جوزجان داشته است و در قرون ۵-۶ از شهرهای جوزجان محسوب میشده تا اینکه در اواخر قرن هشتم جوزجان و شهرهای آن که فاریاب نیز در آن شامل بوده، جزء ولایت بلخ قرار گرفته است. امروز به جای شهر باستانی فاریاب، شیرین تگاب و دولت آباد واقع گردیده که در تقسیمات واحد های اداری از توابع میمنه محسوب شده و مناطقی سبز و خرم می باشد." (۲)

وجه تسمیه فاریاب

ناحیه فاریاب از آنجایی که طبق گزارش منابع تاریخی و جغرافیایی در شرق رود قیصار قرار داشته و به قولی جزء جوزجان بوده و موقعیت آن روی دوی شاخه آب قیصار تعیین گردیده است. با در نظر گیری نکات فوق و از آنجایی که فاریاب یا پاریاب گفته شده است میتوان نتیجه گرفت که مفهوم حقیقی فاریاب یا پاریاب عبارت است از (بالای آب) و (آنطرف آب)، همانگونه که پاردریا به معنای نواحی دریا و آنطرف دریا می باشد و بر ناحیه معین اطلاق می گردد.

طوریکه روایات طبری نیز تأیید می کند، فاریاب تا اواسط قرن چهارم بلاواسطه به خراسان منسوب بوده و امیرانی غیر امرای جوزجان داشته و در قرن پنج الی شش از شهر های جوزجان محسوب میشد. در اوایل قرن هفتم هجری، یاقوت حموی فاریاب را جزء جوزجان و مستقیماً داخل خراسان شامل کرده اند. بارتولد شرق شناس روس بر آن است که فاریاب شهر عمده منطقه معمور قیصار و شیرین تگاب بوده در محل کنونی دولت آباد قدری جنوبتر در محل خیرآباد موقعیت داشته است. لسترنج هم آن را در همین محل تعیین کرده است و مینورسکی همچنان فاریاب را روی دو شاخه آب قیصار قرار داده است. در تقویم البلدان مذکور است که عجم، فاریاب را پاریاب گویند. شهر فاریاب در ۶۱۷ هجری به دست مغول ها افتاده و خراب گردید. سپس به جای شهر زیبا و معمور فاریاب دولت آباد بنا نهاده شده که صنعت قالین بافی آن شهرت به سزایی دارد. در اواخر قرن هشتم جوزجان و شهر های آن که فاریاب نیز در آن شامل بوده جزء ولایت بلخ قرار گرفته است. دیده می شود که فاریاب یا پاریاب شهر معمور و آبادانی در شرق دریای قیصار یا میان دو شاخه آن موقعیت داشته از شهر های مهم خراسان دوره میانه بوده است." (۳)

وجه تسمیه میمنه:

میمنه در گذشته به نام های (یهودیه- نسائیه- النساء و محرقه) نیز یاد میشد. در قرن سوم هجری شهر یهودان (میمنه) امروز، مرکز اداره امارت نشین فاریاب بوده است. مولف شهرهای آریانا می نویسد: «میمنه بار اول از طرف اسرائیلی هایی که (بخت النصر) فرستاده بود، آباد گردید. ولی بعداً مسلمانان به فال نیک گرفته، میمنه گفتند که معنی شهر (خجسته) را میرساند»

ولسوالی ها:

فاریاب ۱۴ ولسوالی دارد و شامل پشتونکوت، المار، قیصار، خواجه سبزیپوش، شیرین تگاب، دولت آباد، بلچراغ، گرزبوان اندخوی، قرمقل، قرغان، خانچارباغ و کوهستان است. اندخوی نیز یک ساحه وسیع را احتوا میکند که شامل ولسوالی های اندخوی، قرمقل، قرغان و خانچارباغ میشود. ولسوالی غورماچ که در گذشته ها مربوط ولایت بادغیس بود، براساس تشکیلات جدید از سال ۱۳۸۷ بدینسو به اساس حکم مقام عالی ریاست جمهوری غرض اکمالات لوجستیکی و تأمین

دارد واقع شده است. کار ساخت این پارک با هزینه ۱٫۲ میلیون دالر تکمیل و به بهره برداری قرار گرفته است. شهر میمنه هوای صاف و گوارا و معتدل دارد. کشت و زراعت و اشجار آن از بند سرحوض در جنوب ولسوالی پشتونکوت آبیاری میشود. این شهر حدود ۲۰۰ هزار تن از اقوام متشکل اوزبک، تاجیک، ایماق، سادات، پشتون، هزاره و ترکمن زیست مینمایند. در شهر برق ۲۴ ساعته وارداتی ترکمنستان وجود دارد. ۲۳ کیلومتر از جاده های داخل شهر قیر و کانکریت شده است، در کنار شفاخانه افغان تُرک - میمنه، شفاخانه ۵۰ بستر

نسایی مریم بیات، شفاخانه ۲۰ بستر معتادان نیز فعالیت دارد. کار اعمار شفاخانه ۵۰ بستر زایشگاه به هزینه بیش از یک میلیون و شفاخانه یکصد بستر به هزینه نزدیک به دو نیم میلیون دالر جریان دارد. صد ها محصل به شمول دختران در پوهنتون و دارالمعلمین فاریاب مصروف تحصیل و تعلیم اند و نهاد های علمی، فرهنگی مدنی، رسانه ها، تعلیم و تربیه، ورزش، صحت در حال رشد است.

۲- ولسوالی پشتونکوت:

دفتر این ولسوال بدر یک کیلومتری مقر ولایت در جنوب شهر میمنه قرار دارد و از جمله ولسوالی های بزرگ و پُر نفوس محسوب میشود. این ولسوالی در جنوب از منطقه سبز در فاصله چهار کیلومتری شهر میمنه تا منطقه "اودک" در ۸۰ کیلومتری با ولسوالی کوهستان، در شمال از ختم ناحیه نهم شهری از منطقه کاریز قلعه و خواجه موسی تا سرحد مشترک با ترکمنستان، در غرب با منطقه عرب آقسای و میان دره ولسوالی المار و در شرق از منطقه بند خشت پُل، بازار کته قلعه و تا کوتل نیشر با ولسوالی بلچراغ سرحد دارد.

وضعیت صحتی، تعلیم و تربیه نسبتاً خوب بوده، ۹۳ باب مکتب فعال میباشد، در قریه های نزدیک به مرکز ولسوالی برق ۲۴ ساعته وجود دارد. آب و هوای قسمت جنوبی و شرقی پشتونکوت معتدل، اما قسمت غربی و شمالی آن تا سرحد ترکمنستان گرم است. یگانه بند آب "سرحوض" در فاریاب، دریای خشت پل که از ولسوالی های بلچراغ و گرزبوان سرچشمه میگیرد و چشمه زار های کاریز قلعه در این ولسوالی وجود دارد.

مردم آن مشغول زراعت، باغداری و مالداری بوده و بخش عمده میوه های مورد نیاز مردم شهر میمنه از قبیل انگور، سیب، بهی، انجیر، زردآلو، خربوزه، تربوز، بادرنگ و سبزیجات مانند رومی، پیاز، کچالو، لوبیا، بامیه، بادنجان، کدو، زردک، کاهو، گندنه و غیره، از همین ولسوالی تامین میشود. اما تاکنون یک کیلومتر سرک این ولسوالی قیر نشده و بارها مردم از تلف شدن زنان حامله و مجروحان واقعات به دلیل خرابی راه ها و خونریزی در هنگام انتقال به شفاخانه شهر میمنه، شکایت داشته اند.

۳- ولسوالی خواجه سبزپوش:

در ۲۵ کیلومتری شمالشرق شهر میمنه و در امتداد شاهراه میمنه - جوزجان موقعیت دارد. مرکز آن جمعه بازار بوده و از امنیت خوب برخوردار است. در این ولسوالی ۸۰ هزار تن از اقوام ازبک، عرب، پشتون، ترکمن و مُغل زندگی مینمایند

و مشغول زراعت، مالدارى و باغداری اند. مكاتب و مدارس دينی بروی دختران و پسران باز و كلينيك های صحی فعال است. برق ۲۴ ساعته وجود دارد؛ اما وضعیت فرهنگی در این ولسوالی چندان خوب نیست.

۴- ولسوالی شیرین تگاب:

ولسوالی شیرین تگاب در ۵۰ كيلومتري شمالشرق مرکز در مسیر شاهراه میمنه - جوزجان واقع است و مرکز آن فیض آباد است. این ولسوالی ۱۴۳ قریه دارد. شیرین تگاب از امنیت خوب برخوردار است، ۴۱ مكتب، یک دارالحفاظ و یک دارالعلوم بروی دانش آموزان دختر و پسر باز است. شفاخانه ۲۰ بسترو كلينيك صحی فعال میباشد، برق ۲۴ ساعته وجود دارد. وضعیت فرهنگی نسبتاً خوب بوده و یک رادیو اف ام، دو نشریه به شکل گاهنامه و ماهنامه و انجمن فرهنگی جوانان فعالیت دارند.

بزرگترین و باکیفیت ترین معدن گچ در شمال کشور و معدن گوگرد، در منطقه آستانه بابای شیرین تگاب موجود است. ۱۰ داش گچ پزی مصروف تولید بوده و این گچ علاوه بر آنکه در ولایات شمال بازار خوبی پیدا کرده، از لحاظ کیفیت گچ ایران و ولایت بلخ را نیز شکست داده است. قالین شیرین تگاب شهرت ملی و بین المللی دارد و یک تخته قالین ۶ متره تا ۱۵۰۰ دالر به فروش میرسد. کشمش سرخ، گندم، جو، کنجد، زغر و خربوزه از محصولات مهم و عایداتی مردم شیرین تگاب است.

۵- ولسوالی دولت آباد:

ولسوالی دولت آباد در ۶۲ كيلومتري شمالشرق میمنه در امتداد شاهراه میمنه موقعیت دارد که در جنوب با خواجه سبزپوش، در شمال با ولسوالی قرمقل، در شرق با دشت لیلی و ولایت جوزجان، در غرب با ترکمنستان و در جنوبغرب با ولسوالی پشتونکوت هم سرحد است واقوام ازبک، پشتون و ترکمن در آن زیست دارند.

مالدارى، زراعت و قالین بافی پیشه مردم آن است. بزرگترین معدن نمک افغانستان در ولسوالی دولت آباد است که از ده سال به اینسو یک تن آن ۱۲۰ افغانی به اجاره داده شده است. وضعیت تعلیم و تربیه و خدمات صحی نسبتاً خوب بوده، اما فعالیت های فرهنگی ضعیف است. ولسوالی دولت آباد از مناطق گرم سیر فاریاب محسوب میشود، آب زیر زمینی آن به دلیل نزدیکی معدن نمک، شور است و آب زراعتی نیز ندارد، برخی زمینهای آن در فصل بهار از سیلاب ها آبیاری میشود.

۶- ولسوالی قرمقل:

ولسوالی قرمقل در ۱۰۰ كيلومتري در امتداد شاهراه میمنه - جوزجان واقع است و در جنوب با دولت آباد، در شمال با ولسوالی های اندخوی و قرغان، در شرق با دشت لیلی و معدن نمک و در غرب با ترکمنستان سرحد مشترک دارد. اقوام ترکمن، ازبک و پشتون در آن زندگی مینمایند. اکثر مناطق این ولسوالی، تپه ها و زمین های ریگزار است. اقتصاد مردم آن بر صنعت قالین و مالدارى استوار است. بیش از ۶۰ درصد مردم اعم از زن و مرد با صنعت قالین سر و کار دارند. هر چند که وضعیت امنیتی این ولسوالی مایه تشویش است، با آنهاهم مکاتب و مراکز صحی فعال است. برق ۲۴ ساعته وجود دارد؛ اما سطح علم و فرهنگ بسیار پائین است.

۷- ولسوالى قرغان:

از جمله ولسوالى هاى دور دست و در ۱۱۵ كيلومترى شهر ميمنه و در ۷ كيلومترى جنوب غرب ولسوالى اندخوى موقعيت دارد. قرغان در جنوب با ولسوالى قرمقل، در غرب با تركمنستان، در شمال با بندر آقينه همسرحد است. امنيت تايمين است، اما تعليم و تربيه، عرضه خدمات صحى و اجتماعى در سطح پائين قرار دارد. مردم آن از برق ۲۴ ساعته وارداتى تركمنستان استفاده مينمايند. مردم بعد از صنعت قالين بافى، به مالدارى اشتغال دارند.

۸- ولسوالى اندخوى:

ولسوالى اندخوى يك ساحه وسيع را در سرحد با تركمنستان احتوا ميكند در ۱۲۶ كيلومترى شمال شرق شهر ميمنه مركز فارياب و بر سر راه ابريشم واقع شده است. در جنوب با دشت ليلى، در جنوب غرب با ولسوالى هاى قرمقل و قرغان، در شرق با ولسوالى خانچارباغ و در شمال با تركمنستان سرحد مشترك دارد.

بندر ترانزيتى و تجارتى آقينه كه افغانستان را با تركمنستان و از آنجا به آسيا، اروپا، امارات متحده عربى و برخى ممالك ديگر جهان وصل نموده است در ۳۶ كيلومترى اين ولسوالى قرار گرفته و روزانه صدها عرايه وسايط اموال تجارتى را از ديگر كشور ها به افغانستان انتقال ميدهند. گمرک آقينه در سال ۱۳۹۱ بيش از ۲٫۲ ميليارد افغانى عايد داشت.

كار احداث سرک آقينه - اندخوى ساليهاى گذشته به مصرف ۲۴ ميليون دالر به اتمام رسيد و كار مقدماتى خط آهن كه تركمنستان را از طريق افغانستان به ازبكستان و تاجكستان وصل ميكند آغاز گرديده و ماستر پلان منظور شده شهرک آقينه بزودى تطبيق خواهد شد. ولسوالى اندخوى رياست اتاق تجارت مستقل دارد، تجارت رونق يافته وضعيت اقتصادى ساكنين اندخوى نسبت به مردم ساير مناطق فارياب بهتر شده است.

قالين اندخوى كه شهرت جهانى دارد ۶۵ درصد مردم آن با اين حرفه مشغول اند و كار ابتدايى ساخت پارک صنعتى قالين به هزينه ۶ ميليون دالر روى دست گرفته شده است و اخيراً سه ذخيره بزرگ گاز در ولسوالى هاى اندخوى و خانچارباغ توسط وزارت معدن تثبيت گرديده است.

وضعيت فرهنگى، تعليم و تربيه، ورزش در اين ولسوالى رشد چشمگير دارد. تعليم و تربيه در آن بسيار انكشاف يافته و داراى يك دارالمعلمين نيز ميباشد. ۲۲ انجمن و آموزشگاه علمى وجود دارد. جوانان اعم از دختر و پسر باعلاقه زياد بعد از مكتب كورسهاى آموزشى را تعقيب ميكند.

باشندگان اندخوى از خدمات صحى مناسب نيز بهره مند بوده، كلينيك هاى متعدد و يك شفاخانه ۲۰ بستر در مركز اين ولسوالى فعال است. برق ۲۴ ساعته موجود است اما مردم آن و ولسوالى هاى همجوار از آب زراعتى و آب آشاميدنى محروم اند و آب زير زمينى به دليل نزديكى به معادن نمک و گاز شور ويا تلخ است. مردم آب مورد نياز شانرا از تانكر هاى كه از ولايت جوزجان و يا از چاه هاى دور دست اندخوى كه نسبتاً شيرين است مى آورند و هر ۲۰ ليتر را ۱۰ تا ۲۰ افغانى ميخرند.

با وجوديكه شبكه انتقال آب آشاميدنى از درياى آمو با مصرف ۱۱٫۵ ميليون دالر سه سال قبل تكميل وتوسط رئيس جمهور كرزى افتتاح شد، اما اين شبكه دچار مشكلات تخنيكى گرديده نتوانسته به مردم آب برساند. هواى اندخوى در تابستان گرم همراه با طوفان و در زمستان سرد و با تند باد ها همراه است.

۹- ولسوالى خانچارباغ:

اين ولسوالى نيز دور افتاده بوده و در حدود ۱۴۰ كيلومترى شهر ميمنه موقعيت دارد. در شرق و شمال با تركمنستان، در جنوب و جنوبشرق با ولسوالى هاى حُماَب و خواجه دو كوه ولايت جوزجان، در جنوبغرب با ولسوالى اندخوى همسرحد است. باشندگان اين ولسوالى را اقوام تركمن و ازبك تشكيل ميدهند كه با مالدارى و زراعت مشغول هستند.

وضعيت فرهنگى، تعليم و تربيه، خدمات صحى نسبت به ساير ولسوالى ها در سطح پائين است، هنوز دفتر ولسوالى در يك دكان قرار دارد، به جز از چند دكان محدود، بازار وجود ندارد. بندر آفينه كه مربوط به اين ولسوالى است؛ تمام كار رسمى و ادارى آن از طريق ولسوالى اندخوى اجرا گرديده عوايد مربوط اندخوى ميشود.

۱۰- ولسوالى بلچراغ:

اين ولسوالى بيشتر از كوه ها و تپه ها تشكيل شده در ۵۵ كيلومترى جنوبشرق شهر ميمنه واقع است. در شرق با ولسوالى صياد ولايت سرپل و در شمالشرق با ولسوالى درزاب ولايت جوزجان، در جنوب با ولسوالى گرزبوان، در غرب با ولسوالى پشتونكوت و در شمال با ولسوالى خواجه سبزپوش همسرحد است. باشندگان اين ولسوالى مشغول زراعت و مالدارى هستند.

بلچراغ طبيعت ملايم و آب وافر دارد اما زمين زراعتى آبى كمتر دارد. كشت و زراعت در زمين هاى للمى و تپه ها صورت ميگيرد. در كوهپايه هاى اين ولسوالى درختان پسته، بادام و ارچه به شكل طبيعى روئيده است. معدن آهن و زغال سنگ در مناطق قورچى و كوليان وجود دارد. با آنكه بلچراغ از امنيت نسبتاً خوب برخوردار است، اما در قسمت بازسازى توجه چندانى صورت نگرفته، راه مواصلاى آن كوه و كوتل بوده در زمستان برفبارى ها و در بهار جارى شدن سيلاب، هفته ها راه را بر روى ترافيك قطع ميسازد. وضعيت تعليمى و مراكز صحى نسبت به ۵ - ۶ سال قبل اندكى بهتر شده؛ مگر وضعيت فرهنگى به حالت ركود است.

۱۱- ولسوالى گرزبوان:

اين ولسوالى را ۷ تگاب گرزبوان ياد ميكنند كه منطقه كوهستانى بوده در فاصله ۸۰ كيلومترى در جنوب شهر ميمنه موقعيت دارد و مركز آن سرچكان است. در شرق با ولسوالى كوهستانات ولايت سرپل، در جنوب با ولسوالى كوهستان فارياب، در شمال با ولسوالى بلچراغ و در غرب با ولسوالى پشتونكوت همسرحد بوده از بزرگترين و پُر نفوس ترين ولسوالى ها و از مناطق سرد سير فارياب به شمار ميرود.

در منطقه خواجه غار معدن اورانيم موجود است. گرزبوان هواى معتدل و آب فراوان دارد. كوه ها، دره ها، شرشر آب و تپه هاى حاصلخيز آن به زيبايى طبيعت افزوده و محل تفريح مردم فارياب ميباشد.

ميوه هاى گوناگون بخصوص چهارمغز در اكثر نقاط آن به وفور يافت ميشود. مردم آن با زراعت و مالدارى مشغول اند كچالوى مورد نياز فارياب و حتى ولايت جوزجان از همين ولسوالى تامين ميگردد. وضعيت امنيتى، تعليم و تربيه و صحت نسبتاً بهتر است، اما در قسمت باز سازى و خدمات اجتماعى توجه صورت نگرفته، سرک، آب آشاميدنى صحى، برق وجود ندارد وضعيت فرهنگى، ورزشى و فعاليت مدنى به ركود است.

۱۲- ولسوالى كوهستان:

اين ولسوالى دورترين ولسوالى بوده و در ۱۲۵ كيلومترى جنوب شهر ميمنه موقعيت دارد و مركز آن لولاش است. در جنوب با ولسوالى چهارسده ولايت غور، در شرق با ولسوالى كوهستانان ولايت سرپل، در شمال با ولسوالى گرزبوان و پشتونكوت و در غرب با ولسوالى جوند ولايت بادغيس سرحد مشترك دارد.

اين ولسوالى از مناطق سرد سير فارياب است و به نسبت برفبارى و يخبندى ها ۶ ماه سال راه مواصلاتى آن با مركز و ولسوالى هاى همجوار قطع ميشود. بيش از ۱۵۰ هزار نفوس دارد و همه قوم ايماق اند و مشغول زراعت و مالدارى ميباشند.

كوهستان گدام ميمنه خوانده ميشود اما به دليل سردى هوا جز از گندم، زيره و نخود، غله هاى ديگر كمتر حاصل ميدهد. اين ولسوالى در زمان تجاوز قواى اتحاد شوروى سابق در دهه ۱۳۶۰ هجرى شمسى و در دوران حاكميت طالبان، پاىگاه مستحكم مجاهدين و مقاومت بود.

وضعيت فرهنگى در سطح پائين قرار دارد. در كوهستان عُرف و عنعنات ناپسندى وجود دارد كه يك جوان بخاطر ازدواج مكلف است بايد يك و نيم تا دو ميليون افغانى و يك ميل كلاشنكوف آماده سازد تا صاحب زن شود و كسى كه توان پرداخت قلين (طويانه) و مهره را نداشته باشد بايد ۱۰ سال خدمت خانواده خُسر را انجام داده، بعداً زن را به خانه اش ببرد. در اين ولسوالى امنيت وجود دارد، اما وضعيت تعليم و تربيه، صحت و ساير خدمات اجتماعى بسيار ضعيف است. سرک، برق، آب آشاميدنى صحى و شفاخانه وجود ندارد.

۱۳- ولسوالى المار:

در ۲۶ كيلومترى غرب شهر در امتداد شاهراه هرات - ميمنه موقعيت دارد. اين ولسوالى، در جنوب با ولسوالى كوهستان، در جنوبشرق ولسوالى پشتونكوت، در غرب با ولسوالى قيصار، در شمال با تركمنستان و در شمالشرق با منطقه خواجه موسى ولسوالى پشتونكوت همسرحد است. اين ولسوالى حدود ۱۲۰ هزار نفوس دارد، اراضى اين ولسوالى را كوه ها، زمين هاى خشك و تپه هاى خاكى تشكيل ميدهد كه چراگاه مالداران و كوچى ها است. در مركز المار ده ها هزار هكتار زمين هموار و حاصلخيز وجود دارد، اما با قلت آب رزاعتى مواجه است.

آب آشاميدنى صحى نيز به قدر كافى وجود ندارد. در سالهاى اخير از طريق انكشاف دهات و برخى موسسات ديگر چاه هاى عميق حفر گرديده است ۸۰ تا ۱۲۰ مترى زير زمين آب به دست آمده است. كار ساخت بند آبگردان المار در ۹ كيلومترى جنوب مركز ولسوالى با مصرف حدود ۵۴ ميليون دالر از بودجه وزارت انرژى و برق آغاز گرديده و با تكميل آن ۳۰ هزار هكتار زمين آبيارى خواهد شد.

در اين ولسوالى معادن سنگ مرمر با رنگ هاى مختلف، رخام و سنگهاى رنگه كه در نماى ساختمان ها از آن كار گرفته ميشود موجود است اما به شكل غيرفنى استخراج ميشود. تابستان اين ولسوالى گرم و زمستان آن معتدل است. انگور، كشمش سياه و خربوزه المار در شمال كشور در شيرينى و طعم خوش شهرت خاص دارد. اين ولسوالى از مناطق نا امن فارياب محسوب ميشود. فعاليت طالبان و درگيرى هاى مسلحانه آنها با نيروهاى دولتى امنيت آنها زير سوال برده و روند بازسازى را با كندى مواجه ساخته است. با آنكه تمامى مكاتب در اين ولسوالى فعال است اما وضعيت تعليم و تربيه و

صحت در سطح پائين است، برق و ساير خدمات اجتماعى وجود ندارد. علاوه بر زراعت و مالدارى قالين و گليم بافى از پيشه معروف مردم المار است

١٤- ولسوالى قيصار:

ولسوالى قيصار در ٦٢ كيلومترى غرب مركز در امتداد شاهراه هرات - ميمنه واقع بوده و از ولسوالى هاى بزرگ و پُر نفوس فارياب محسوب ميشود.

اين ولسوالى در شرق با ولسوالى المار، در جنوب با ولسوالى كوهستان، در جنوب غرب با ولسوالى جوند ولايت بادغيس، در غرب با ولسوالى غورماچ ولايت بادغيس كه از ٥ سال به اينسو شامل تشكيل فارياب گرديده و در شمال با تركمنستان سرحد طولانى دارد.

معدن بزرگ نفت و گاز (خواجه اسپلان) در ٢٠ كيلومترى سرحد تركمنستان و در ٤٠ كيلومترى مركز ولسوالى قيصار قرار دارد كه كار سروى اين معدن بزرگ در سال ١٣٥٦ توسط متخصصين روسى و افغانى در دو نقطه شروع گرديد و با كودتاى ١٣٥٧ كار اين معدن متوقف گرديده و تمام دستگاه ها، وسايط، عراده جات و پونت مكمل قواى كار و تفحصات برجا مانده طى ٢٥ سال جنگ غارت گرديد. مردم مناطق دور و نزديك تيل تصفيه نشده را براى سوخت استفاده نموده و در بازار ها بفروش ميرسانيدند اما فعلاً استفاده از آن ممنوع است.

كوه ها و تپه ها مساحت اين ولسوالى را تشكيل داده و طبيعت ملايم و زيبا دارد. انگور و كشمش قيصار در سطح كشور شهرت و بازار خوبى دارد. مردم قيصار افزون بر باغدارى، زراعت و مالدارى، در صنعت قالين نيز دست بالايى دارند. مشهورترين قالين آن بنام (على خواجه) ياد ميشود هر قالين ٦ متره تا ٨٠٠ دالر امريكايى در ماركيته هاى كشور به فروش ميرسد.

وضعيت فرهنگى، تعليم و تربيه نسبت به سال هاى پيش رو به بهبود است. در كنار ده ها مكتب، يك دارالمعلمين موجود است، يك انجمن علمى و فرهنگى قيصارو دو ماهنامه فعاليت وجود دارد. يك شفاخانه ٢٠ بستر و چندين كلينيك صحى جامع فعال است. به نسبت هم سرحد بودن با ولسوالى غورماچ كه بيشتر ساحات آن به كنترول مخالفان دولت است وضعيت امنيتى قيصار نگران كننده و درچندين جبهه با طالبان جنگ و درگيرى صورت ادامه دارد.

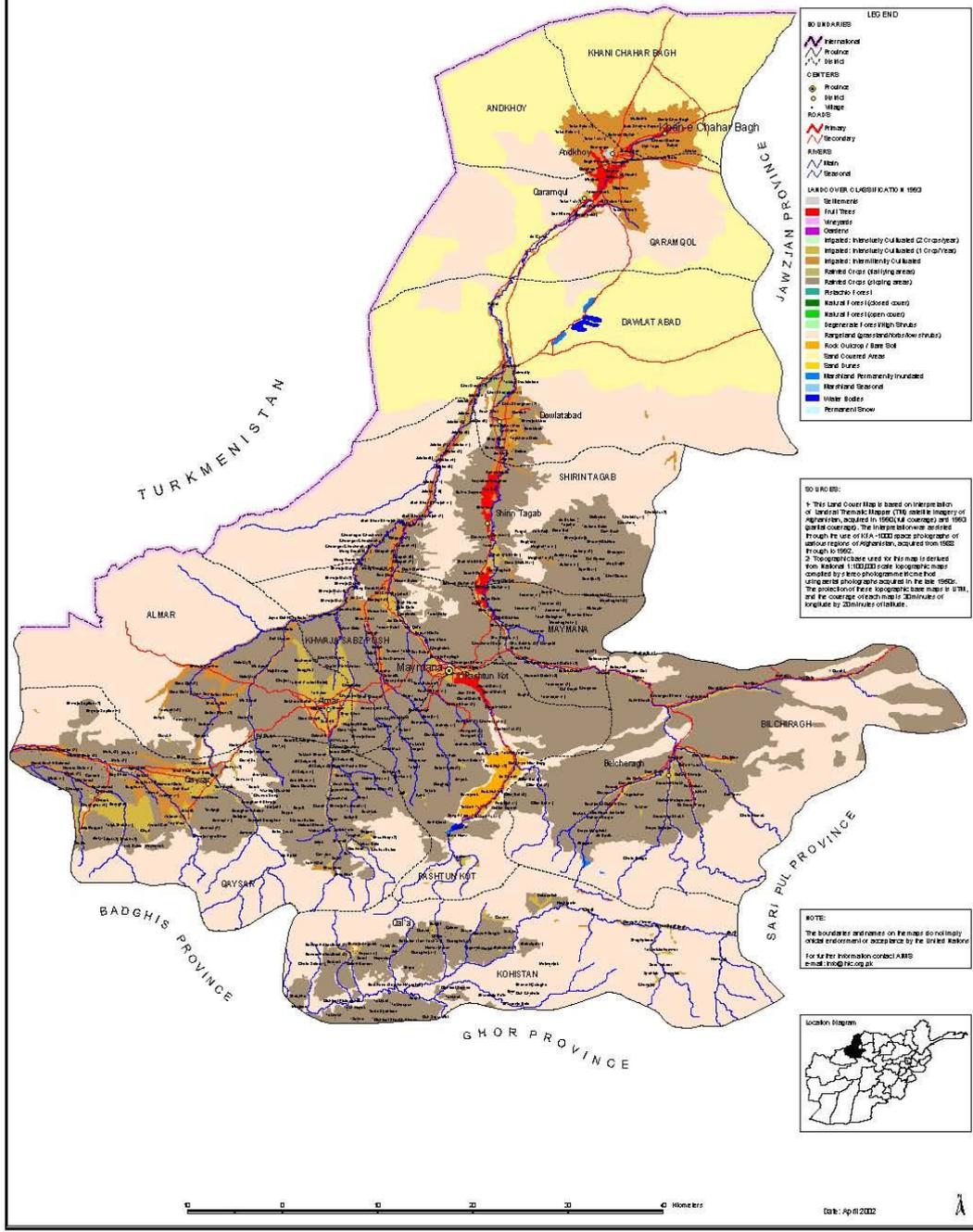
مساحت فارياب:

مساحت فارياب طبق انتشارات جغرافياى سياسى افغانستان (٢٠٧٩٧,٦) كيلو متر مربع و تعداد نفوس درهركيلومتر مربع (٦١ نفر) وانمود شده است. طبق اين ارقام مجموع نفوس فارياب به بيش از يك ميليون و ٧٠٠ هزار تن تخمين زده شده است. اما در محافل و مجالس رسمى، نفوس اين ولايت اضافه از دوميليون قلمداد ميگردد.

موقعيت جغرافياى فارياب

ولايت فارياب از جانب شمال به كشور تركمنستان از طرف جنوب با ولايات غور و بادغيس، از شرق با ولايات جوزجان و سرپل و از سوى غرب و شمال غرب با سرحد پنجاه و ولايت بادغيس محدود است.

**AFGHANISTAN
FARYAB PROVINCE
LAND COVER MAP**

LEGEND

BOUNDARIES

- International
- Province
- District

CITIES

- Province
- District
- Village

ROADS

- Primary
- Secondary

RIVERS

- Main
- Seasonal

LAND COVER CLASSIFICATION 1992

- Settlement
- Full Trees
- Wetland
- Openland
- Impacted / Irregularly Cultivated (2 Cropland)
- Impacted / Irregularly Cultivated (1 Cropland)
- Impacted / Irregularly Cultivated
- Barbed Crops (dairy/feeding area)
- Barbed Crops (grazing area)
- Practical Forest
- Kakul Forest (closed cover)
- Kakul Forest (open cover)
- Degradable Forest (high shrub)
- Regional (semi-arid/low shrub)
- Rock Outcrop / Bare Soil
- Sand Covered Areas
- Sand Dunes
- Marshland Permanently Inundated
- Marshland Seasonal
- Water Bodies
- Perennial Snow

DISCLAIMER:

1. This Land Cover Map is based on interpretation of General Thematic Mapper (TM) satellite imagery of Afghanistan, acquired in 1992 (4 coverages) and 1993 (2 coverages). The interpretation was assisted through the use of IKV-1000 space photographs of selected regions of Afghanistan, acquired from 1952 through to 1992.

2. The geographical base used for this map is derived from National 1:100,000 scale topographic maps compiled by aerial photographs acquired in the late 1950s. The projection of these topographic base maps is UTM, and the coverage of each map is 30 minutes of longitude by 20 minutes of latitude.

NOTE:

The boundaries and names on the map do not imply any endorsement or acceptance by the United Nations.

For further information contact AIMS
email: tim@un.org.pk

Date: April 2002

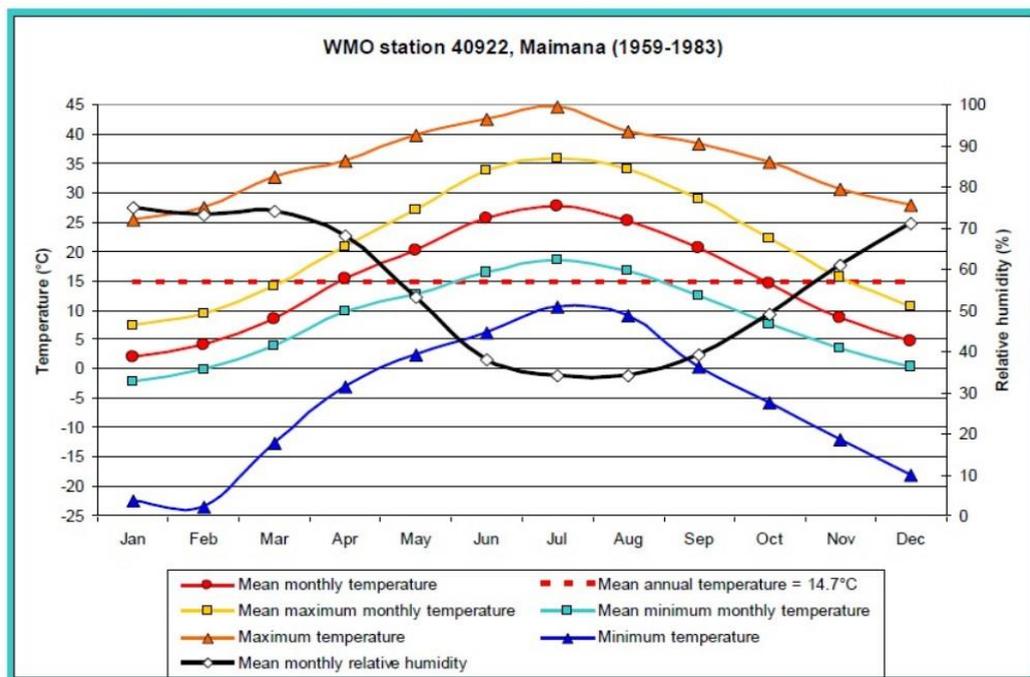

ولایت فاریاب طبق راپور احصائیه مرکزی افغانستان (۲۰۷۹۷,۶) کیلومتر مربع مساحت را احتوا می کند که از سطح بحر ۸۴۴ متر ارتفاع داشته و از حیث موقعیت جغرافیایی در ۳۵-۳۷ درجه عرض البلد شمالی و در ۶۴ - ۶۶ درجه طول البلد شرقی قرار دارد.

فاریاب در حدود ۸۱۵ کیلومتری شمال کابل واقع است. در قسمت شرق و شمالشرق با ولایت جوزجان حدود جغرافیایی دارد و طولانی ترین فاصله بین جوزجان و فاریاب را دشت لیلی (دشت کعب) تشکیل می دهد. سلسله جبال تیربند ترکستان که در قسمت جنوبی فاریاب از شرق به غرب امتداد یافته، به اندازه دو تا سه هزار متر از سطح بحر ارتفاع داشته تا منطقه دریای مرغاب ولایت بادغیس و تا هرات امتداد دارد.

اقلیم فاریاب

اقلیم فاریاب متوسط و آب و هوای آن به ویژه در بهار، بارانی و دارای بارندگی های زیادی می باشد و برای اینکه حاصلات فراوان زراعتی را در قبال داشت در گذشته فاریاب را گدام افغانستان می گفتند. گرمی در تابستان معمولاً تا ۳۶ درجه سانتی گراد بالا می رود اما در خشک سالی های گرمای تابستان به ۴۵ درجه سانتی گراد نیز می رسد. سطح متوسط بارندگی سالانه تا ۷۰۰ میلی متر تخمین شده و زمین آن، از سطح بحر ۸۴۴ متر ارتفاع دارد. میمنه نظر به اقلیم مساعد و اراضی حاصلخیز و مراتع وسیعش از قرون متمادی معمور و آباد بوده و در این منطقه نفوس زیادی زنده گی نموده می نمایند.

خاک این منطقه ریگی بوده و قابلیت زراعت را دارد گرچه به استثنای دشتها، بیشترین قسمت اراضی میمنه را ارتفاعات و پشته و یا هم تپه های خاکی تشکیل می دهد که این پشته ها در حقیقت مهمترین اراضی للمی « دیمه »

دهقانان للمی کار را تشکیل میدهد در سال های که برف و باران های موسمی به موقع صورت بگیرد، حاصلات این زمین ها غله‌ی فراوانی بار آورده و در بالا رفتن میزان عواید محصولات زراعتی ولایت فاریاب و اقتصاد مردم آنجا تأثیرات مثبتی دارد. برخی از این پشته های خاکی که از مراکز جمعیت و نفوس دور واقع شدند، اهالی زمین های زراعتی را نه به منظور کشت و زراعت؛ بلکه به حیث مراتع و چراگاه های دام ها و گوسفندان خود به کار می‌گیرند که این مسأله بیشتر در مناطقی؛ چون خواجه گوهر در دشت های المار و دشت کفتر خان در قیصار قرار دارد و در آنجا ناقلین پشتون اسکان داده شدند به علت زحماتی که در کار دهقانی وجود دارد این ناقلین که زمین‌های حاصلخیزی را در اختیار دارند تا به حال پیشه‌ی دهقانی را فرا گرفته نتوانستند تا از زمین‌های حاصلخیز استفاده‌ی اعظمی نمایند، بناً به پیشه‌ی مالداري که نسبتاً کار کم زحمت است، می‌پردازند. مراتع و علفچر های این مناطق در زمستان و تابستان چراگاه و علوفه‌ی مواشی را تهیه نموده و ارزش حیاتی در زنده‌گی این ناقلین غیر بومی دارد. اقلیم میمنه، بری بوده فصل تابستان آن نه مثل مناطق گرم سیر کشور، طاقت فرسا و نه در فصل زمستان این منطقه مانند مناطق سرد سیر، شدید و متمادی است؛ بلکه اقلیم متوسط و آب و هوایی آن به ویژه در بهار بارانی و خوشگوار، زمستان سرد و تابستان آن گرم می‌باشد. مرکز فاریاب شهر میمنه است و میمنه شامل ۹ ناحیه بوده و نفوس آن حدود ۲۰۰ هزار نفر برآورد شده است. ولایت فاریاب سالانه بین ۲۶۰۰ الی ۳۰۰۰ ساعت آفتاب داشته و بقیه ساعات سال آب و هوا بین ابری، نیمه ابری و یا هم بارنده گی میباشد.

وضعیت توپوگرافی ولایت

فاریاب یک ولایت کوهستانی بوده که مساحت این ولایت را کوه ها، تپه ها، زمین ها قسماً تا هموار و بقیه مساحت را زمین هموار تشکیل میدهد. از اینکه تا هنوز سروی روی آمار گیری دقیق از زمین های هموار و نا هموار طورت نگرفته است، بناً ارقام دقیق به دسترس قرار ندارد تا اندازه زمین های هموار و نا هموار را ذکر کنم. اما هرگاه موقعیت جغرافیایی طبیعی و ساختمان اراضی فاریاب را مستقیماً مشاهده کرده و مورد مطالعه قرار دهیم، دیده میشود که سلسله جبال تیربند ترکستان که در قسمت جنوبی ولایت فاریاب از شرق به غرب امتداد یافته و ارتفاع آن بین ۳۲۰۰ الی ۳۵۰۰ متر میرسد که تا منطقه دریای مرغاب در ولایات بادغیس و هرات امتداد دارد. این سلسله جبال که در اکثر موسم سال از برف پوشیده می‌باشد، علاقه‌ی کوهستانی میمنه را تشکیل و آب‌هایی که از اثر ذوب شدن برف ها از نشیب های این سطح مرتفع سرازیر می‌شود، دریای میمنه را تشکیل داده و وادی های میمنه، قیصار، المار، گرزویان و شیرین تگاب را آبیاری مینماید.

در برخی از نقاط معروف این مناطق مانند کوهستانات لولاش نفوس بیشتری که پیشه‌ی اصلی شان زراعت و مالداري است، سکونت نموده و محصولات زراعتی تا حدی احتیاجات آنان را برآورده نموده و بهترین مراتع و چراگاه ها را در مناطق مذکور تشکیل می‌دهد، این سطوح مرتفع و سلسله جبال هرچه به جانب شمال و شمالشرق منتهی شود به همان اندازه اراضی، کم ارتفاع و هموار می‌گردید در حصه‌ی قیصار و نواحی مرکزی میمنه از یک الی دو هزار متر ارتفاع را به خود می‌گیرد و از آن

هر چند به طرف اندخوی برویم، اراضی باز هم هموارتر گردیده و ارتفاع آن از سطح بحر تا سرحد پنجمصد متر مربع میرسد.

برعلاوه سلسله جبال تیربند ترکستان، اطراف شهر میمنه، ولسوالی های قیصار، المار، پشتونکوت، خواجه سبز پوش، گرزویان، بلچراغ، قسمت های زیادی از شیرین تگاب و قمست های کمی از دولت آباد را تپه های مرتفع و نیمه مرتفع تشکیل داده که این تپه ها قابلیت کشت و زراعت را طور للمی نیز داد و در عین حال این تپه ها به زیبایی طبیعت فاریاب افزوده است.

ساحات باستانی و آبدات تاریخی

در فاریاب ده ها زیارتگاه وجود دارد که میتوان از زیارت امام صاحب، شاهمردان (قدمگاه حضرت علی رض) آرامگاه تاریخی آلتی خواجه عزیزان (اصحاب کهف) در داخل مغاره شش جسدی که چادرها آنرا پوشیده است محسوس میگردد. در طرف شرقی این اجساد، جسد های خشکیده یک باز، یک آهو، یک سگ شکاری که دهن آن در ران آهو چسپیده، مشاهده میشود. مانند داستانی که در قصص الانبیاء جود دارد. همچنان آرامگاه لقمان حکیم (لقمان باعورا) که قصه آن در قرآن مجید آمده است، آرامگاه، دانیال پیامبر(ع)، زیارت

بتوجان خواجه سبزپوش، خواجه المار، آرامگاه خواجه اسحاق خواجه گلگون ولی خواجه هشتمین قل خواجه احمد یسوی، آرامگاه غایب اولیا : مردم خاک این زیارت را گل نموده به شکم اطفال خود میمالند که قبضیت اطفال مرفوع گردد، آرامگاه خواجه بلچراغ و آرامگاه تربت جام بابا در شهر میمنه واقع شده است.

چشمه زار های شفا بخش: چشمه گرگاو (گرگ آب) در ولسوالی بلچراغ واقع شده که مردم در آب آن حیوانات گرگ زده را می شویند. آثار گرگ زدگی از بین میرود. چشمه گرم در منطقه چهلگزی ولسوالی قیصار است کسانیکه به بدن خود بخار و تب داشته باشند به آن غسل میکنند شفا یاب میشوند.

مخروبه ها و آثار تاریخی در میمنه: تپه میسره، حوض سلطان سنجر ماضی (جلال الدین اکبر پسرسلطان محمد خوارزمشاه) در قیصار، بند سلطان سنجر که محل تابستانی یا قصر بیلاقی جلال الدین اکبر بوده که بر اثر جنگهای خونین زیر آب و زیر خاک مدفون شده است. از سه دهه بدینسو آثار گرانبهای شامل زیورات، ظروف، کمربندهای زرین دانه نشان، دانه های قیمتی وغیره آلات مرصع کاری شده و صندوقچه های ظریف از زیر خاک بیرون میشود خارج از سرحدات کشور به قیمت هنگفت به فروش میرسد. این منطقه سه دهه تمام مورد کاوش و کندنکاری افراد غیرقانونی قرار گرفته، آثار گرانبهای زیادی از آنجا به دست آمده و قاچاق گردیده و به فروش رسیده است.

مقبرهٔ سیف الملوک در قلب شهر میمنه واقع شده که آثار کمی از این مقبره باقی مانده است. سیف الملوک در عصر سلیمان نبی (علیه السلام) ، پسر پادشاه یمن ویا مصر ورفیق وهمسال ووفادار او که درجملهٔ قصهٔ کتاب (الف لیلة) یا(هزار ویکشب) که قدیم ترین کتاب اساطیری شرق است نیز شامل این مقابر می شود.

کوه سیف الملوک کوهستان، تخت سیف الملوک در قریه سرحوض، و حوض سیف الملوک در قریه خواجه غار ولسوالی گرزویان وجود دارد." (۵)

معلومات دیموگرافی (نفوس) شهری و دهاتی و کوچی

دهاتی			شهری			مجموع شهری و دهاتی			اسم واحد اداری	شماره
زن	مرد	هردوجنس	زن	مرد	هردوجنس	زن	مرد	هردوجنس		
۰	۰	۰	۴۲۰۳۴	۴۴۰۱۷	۶۸۰۵۱	۴۲۰۳۴	۴۴۰۱۷	۸۶۰۵۱	شهر میمنه	۱
۹۵۱۳۸	۱۰۰۷۴۸	۱۹۵۸۸۶	۰	۰	۰	۹۵۱۳۸	۱۰۰۷۴۸	۱۹۵۸۸۶	ولسوالی پشونکوت	۲
۲۵۶۱۴	۲۷۰۷۸	۵۲۶۹۲	۰	۰	۰	۲۵۶۱۴	۲۷۰۷۸	۵۲۶۹۲	ولسوالی خواجه سبز پوش	۳
۳۵۹۸۲	۳۶۹۵۷	۷۲۹۳۹	۰	۰	۰	۳۵۹۸۲	۳۶۹۵۷	۷۲۹۳۹	ولسوالی المار	۴
۲۶۳۴۶	۲۷۸۰۹	۵۴۱۵۵	۰	۰	۰	۲۶۳۴۶	۲۷۸۰۹	۵۴۱۵۵	ولسوالی بلچراغ	۵
۴۱۳۴۸	۴۳۱۷۸	۸۴۵۲۶	۰	۰	۰	۴۱۳۴۸	۴۳۱۷۸	۸۴۵۲۶	ولسوالی شیرین تگاب	۶
۷۲۲۰۷	۷۵۶۲۲	۱۴۷۸۲۹	۰	۰	۰	۷۲۲۰۷	۷۵۶۲۲	۱۴۷۸۲۹	ولسوالی قیصار	۷
۳۸۷۸۷	۳۹۸۸۵	۷۸۶۷۲	۰	۰	۰	۳۸۷۸۷	۳۹۸۸۵	۷۸۶۷۲	ولسوالی گرزویان	۸

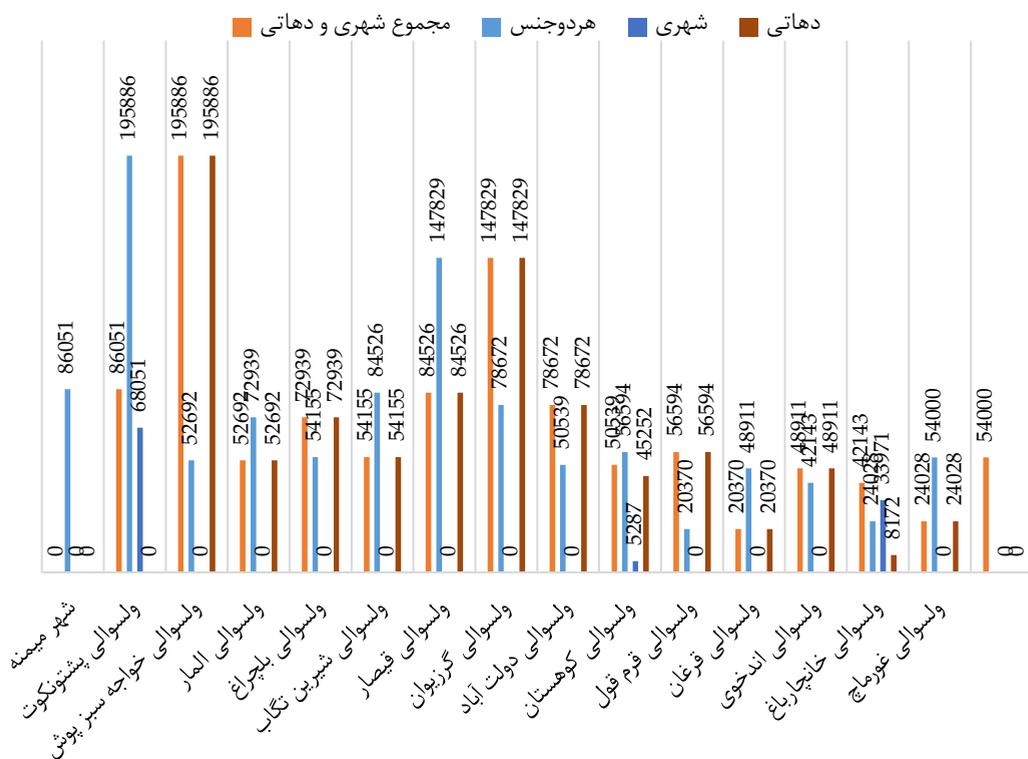
۲۲۱۹۹	۲۳۰۵۶	۴۵۲۵۲	۲۶۴۴	۲۶۴۰	۵۲۸۷	۲۴۸۴۳	۲۵۶۹۶	۵۰۵۳۹	ولسوالی دولت آباد	۹
۲۷۸۰۹	۲۸۷۸۵	۵۶۵۹۴	۰	۰	۰	۲۷۸۰۹	۲۸۷۸۵	۵۶۵۹۴	ولسوالی کوهستان	۱۰
۱۰۱۲۴	۱۰۲۴۶	۲۰۳۷۰	۰	۰	۰	۱۰۱۲۴	۱۰۲۴۶	۲۰۳۷۰	ولسوالی قرم قول	۱۱
۲۴۱۵۰	۲۴۷۶۱	۴۸۹۱۱	۰	۰	۰	۲۴۱۵۰	۲۴۷۶۱	۴۸۹۱۱	ولسوالی قرغان	۱۲
۴۰۲۵	۴۱۴۷	۸۱۷۲	۱۶۹۱۹	۱۷۰۵۲	۳۳۹۷۱	۲۰۹۴۴	۲۱۱۹۹	۴۲۱۴۳	ولسوالی اندخوی	۱۳
۱۱۸۳۱	۱۲۱۹۷	۲۴۰۲۸	۰	۰	۰	۱۱۸۳۱	۱۲۱۹۷	۲۴۰۲۸	ولسوالی خانچارباغ	۱۴
۵۴۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۵۴۰۰۰	ولسوالی غورماچ	۱۵
۴۸۹۵۶۰	۴۵۴۴۶۹	۸۹۰۰۲۶	۶۱۵۹۷	۶۳۷۰۹	۱۰۷۳۰۹	۴۹۷۱۵۷	۵۱۸۱۷۸	۱۰۶۹۳۳۵	مجموعه	

از اینکه تا هنوز هم آمار گیری دقیق در ولایت فاریاب روی دیموگرافی نفوس صورت نگرفته است، بنا هیچ آمار دقیق از تقسیم بندی نفوس نه در ولایت و نه در مرکز وجود ندارد. تمام مردم ولایت فاریاب مدعی بر این اند که به اساس رشد نفوس به خصوص در ۲ دهه اخیر نفوس فاریاب بالغ بر ۲ میلیون رسیده است که در مجالس رسمی حکومتی نیز این رقم مدار اعتبار است. اما به اساس ارقام تخمینی که در انتشارات جغرافیای سیاسی و محاسبه نفوس افغانستان تعداد نفوس در ولایت فاریاب بالغ بر یک میلیون و هفتصد هزار (۱۷۰۰۰۰۰) ارقام گردیده است، و اما به اساس معلومات موجوده در اداره احصایه ولایتی در ولایت فاریاب تعداد نفوس بالغ بر یک میلیون و شصت و نه هزار و سه صد و سی و پنج (۱۰۶۹۳۳۵) نفر ارقام گردیده است

ه شرح این ارقام قرار ذیل است:

تناسب نفوس به تفکیک مرد و زن

گراف مقایسوی نفوس با تفکیک جنس در سطح شهر و دهات

میزان نفوس در سن کار

در ولایت فاریاب میزان نفوس در سن کار های فیزیکی از سن (۱۸) الی سن (۴۵) سالگی بوده و میزان نفوس در حوزه کار های اداری و رسمی از سن (۱۸) الی سن (۶۵) سالگی می باشد. اما از اینکه تا هنوز احصایه گیری از نیروی کار در ولایت صورت نگرفته است، بنا ارقام دقیق از موجودیت نیروی کار در این ولایت موجود نیست.

ميزان مشاركت نيروى كار به تفكيك جنسيت

در محدوده ولايت فارياب ميزان مشاركت نيروى كار به تفكيك جنسيت در بخش زنان (۳۰%) و در بخش مردان (۷۰%) ميباشد.

نيروى كار باسواد

گرچه آمار دقيق از نيروى كار باسواد به دسترس نيست اما بر مبنای معلومات تخمينى رياست كار و امور اجتماعى ولايت فارياب در ساحات تحت پوشش اداره اين ولايت، فيصدى آمار نيروى كار با سواد در حال حاضر به (۴۰%) تمام نفوس ولايت فارياب تخمين گرديده است كه اين نيروى كار باسواد نه تنها فارغين پوهنتون فارياب است بلكه از پوهنتون هاى ديگر ولايات مانند بلخ، كابل، ننگرهار، قندهار، هرات و حتا از پوهنتون هاى خارج كشور نيز ميباشد.

فيصدى نفوس به تفكيك گروه هاى سنى

از اينكه آمار گيرى دقيق از گروه هاى سنى تا الحال هم توسط حكومت صورت نگرفته است، اما با در نظر داشت شرايط اخير و جنگ هاى خانمان سوز كه طور روز افزون جان فرزندان رشيد اين ولايت را ميگيرد، در ضمن چنانيكه در ظواهر معلوم ميشود فيصدى تخمينى نفوس به تفكيك گروه هاى سنى از قرار ۳۰ فيصد نفوس نوجوانان و اطفال هستند، ۴۰ فيصد نفوس جوانان هستند و بقيه ۳۰ فيصد ديگر نفوس هم كهن سالان هستند.

اقتصاد ولايت فارياب:

فارياب با تركمنستان سرحد دارد و اقتصاد بيشتر مردم آن به قالين بافى و زراعت و مالدارى متكى است، اگر چه وضعيت اقتصادى مردم نسبت به گذشته خوب شده اما با مشكلاتى هم روبرو هستند. بندر آقينه در ولسوالى اندخوى و سرحد تركمنستان واقع بوده و اموال تجارى بخصوص مواد نفتى و خوراكه از كشورهاي آسياى ميانه، اروپا، امارات عربى، ايران و چين وارد شده و صنايع دستى و فراورده هاى زراعتى صادر ميگردد كه واردات را موثر و پرزه جات آن، آهن آلات و سيخ گول و صادرات را ميوه خشك مانند پسته و بادام و صنايع وطنى از قبيل قالين، گلپم و پوست حيوانى تشكيل ميدهد.

معادن:

فارياب از جمله ولايات شمال كشور بوده و داراى معادن طبيعى غنى به شمول نفت و گاز و نمك است، اما اين ولايت تا هنوز در ردیف ولاياتى قرارداد كه كار اندكى بر ذخير معدنى آن صورت گرفته است. تحقيقات و مطالعات جيولوژيكي در سالهاى گذشته نشان ميدهد كه ذخير فراوان معدنى درين ولايت وجود دارد و اگر شرايط مساعد شود، امكانات و وسايل تخنيكى موجود باشد از جمله ۲۱۲ عنصر فلزى و سنگى ۷۰ درصد آن قابل استحصال است، اما اين ولايت در ادوار مختلف به باد فراموشى دولت ها قرار گرفته است.

معادن نمك، گچ، سنگ رخام، مرمَر، زغال سنگ و ذخير بزرگ نفت و گاز از جمله معادن شناخته شده در اين ولايت است، مطالعات ماه هاى اخير نشان ميدهد كه فارياب داراى بزرگترين ذخير نفت و گاز در منطقه است. متخصصين تركى و امريكايى در اين اواخر ذخير بزرگ نفت و گاز را در فارياب كشف نمودند كه در شش دهه اخير به چنين ذخير دست نيافته بودند كه بزودى فارياب مركز نفت و گاز در منطقه اعلام خواهد شد.

متخصصین به این باور اند که اگر ذخایر معدنی فاریاب استخراج شود، نه تنها اقتصاد این ولایت رشد میکند بلکه اقتصاد کشور تقویت یافته و زمینه کار برای هزاران تن مهیا میگردد.

ذخایر گازدر ولسوالی های خانچارباغ و اندخوی در ۱۳۰ کیلومتری شمالشرق شهر میمنه مرکز فاریاب همسرحد با ترکمنستان و ذخایر نفت در منطقه خواجه اسپلان ولسوالی قیصار در ۸۰ کیلومتری شمالغرب شهر میمنه و در ۳۰ کیلومتری سرحد ترکمنستان موقعیت دارد.

ازجمله مشهورترین معادن میتوان ازمعدن نمک ولسوالی اندخوی، معدن گچ ولسوالی شیرین تگاب و اندخوی، معدن سنگ رخام، مرمر و زغال سنگ در ولسوالی المار یاد کرد. قرار داد معدن نمک دولت آباد، معدن گچ آستانه بابا و معدن گچ اندخوی به شرکت های خصوصی سپرده شده است.

۱- معدن نمک:

معدن نمک اندخوی بزرگترین معدن نمک درافغانستان بوده که طول کاسه آن به ۱۰ کیلومتر و عرض آن به چهار کیلومتر میرسد. این معدن قرن ها پیش وجود داشته اما در سال ۱۳۱۹ مجدداً کشف گردید که اکنون به معادن سه گانه، میمنه - اندخوی و درزآب یاد میشود.

این معدن، هشت سال قبل بایک شرکت خصوصی برای ۱۰ سال قرارداد شده است که سالانه به حجم یکصد هزار تن نمک از آن استخراج میشود و در برابر هر تن نمک ۱۲۲ افغانی به دولت می پردازد. نمک معدن دولت آباد همه ساله در اخیر ماه میزان برای ۱۵ روز جمع آوری میشود که به شکل گنده ۲۰ تا ۴۰ سانتی متر ضخامت دارد. در این مدت حدود دو هزار تن در استخراج نمک کار میکنند.

۲- معدن گچ:

معدن گچ ولسوالی شیرین تگاب درهشت نقطه درساحه آستانه بابا واقع شده و شش سال قبل کشف گردیده است. این معدن با ۹ شرکت خصوصی محلی و اشخاصی که ماشین و داش گچ پزی دارند قرارداد گردیده و سالانه از ۴۰۰ تا یکهزار تن استخراج میگردد و در این معدن ده ها تن کار میکنند. یک تن گچ ۴۵۰ افغانی قرار داد شده و عواید آن سالانه به دو میلیون افغانی میرسد. متخصصین میگویند که اگر امنیت در ساحه معدن تامین و سرک ارتباطی آن ساخته شود و کمپنی های بزرگ سرمایه گذاری نمایند، گچ مورد ضرورت افغانستان از شیرین تگاب تامین خواهد شد.

در حال حاضر، گچ شیرین تگاب در سطح شمال کشور شهرت خاص پیدا کرده و حتی بازار گچ های وارداتی ایران را نیز به رکود مواجه ساخته است. معدن دیگر گچ در بین تپه های ریگی در جنوب شرق مرکز ولسوالی اندخوی نیز موقعیت دارد که طی ۲۳ سال اخیر کشف شده است. این معدن به حجم یکهزار تن تا پنج سال به یکی از شرکت های محلی سپرده شده است.

۳- معدن نفت:

چاه به عمق يک هزار متر در منطقه على گل اين ولسوالى، دو اعشاريه سه (۲/۳) ميليارد تن نفت تخمين و محاسبه گرديده بود. مردم مناطق دور و نزديک تيل خام را براى سوخت استفاده نموده و در بازارها بفروش ميرسانيدند اما حالا دولت استفاده از آنها ممنوع قرار داده است. قرارداد استخراج معادن نفت قيصار و ذخير گاز ولسواليهاى اندخوى و معدن نفت در منطقه خواجه اسپلان ولسوالى قيصار واقع بوده و در سال ۱۳۵۴ توسط متخصصين شوروى سابق کشف گرديد. در آنوقت سه حلقه چاه نفت حفر گرديد اما پس از کودتای ۷ ثور سال ۱۳۵۷ کار در آنجا متوقف شده و تمام دستگاه ها، وسايل، عراده جات و يونت مکمل قواى کار و تفحصات برجا مانده در جنگهاى گذشته غارت گرديد.

تنها در يک خانچارباغ با شرکتهای تُرکى و امريکايى عقد فرار داد شده است که کار آن به زودى آغاز خواهد شد. بر اساس سروى و مطالعه اخيرى که توسط شرکت هاى تُرکى صورت گرفته، علاوه بر موجوديت نفت (تيل) و گاز در ولسواليهاى المار، قرمقل و شيرين تگاب، نيز ديده شده است.

هفت چاه نفت در ولسوالى قيصار در سال ۱۳۵۵ توسط تصدى نفت و گاز شمال تفحص شده است که تنها در يک چاه به عمق يک هزار متر در منطقه على گل اين ولسوالى، دو اعشاريه سه ميليارد تن نفت تخمين و محاسبه گرديده بود. اين درحالى است که وزارت معادن ميگويد که تحقيقات نشان ميدهد که بزرگترين منبع گاز طبيعى در سطح ولايات شمال در ولسوالى اندخوى فارياب تثبيت شده است.

اين تحقيقات به هند و دوبي ارسال شده و نتيجه آن به وزارت معادن مواصلت کرده که بر اساس آن اندخوى در سطح ولايات شمال از گاز طبيعى غنى برخوردار است. حوزه اندخوى شامل چهار ولسوالى (اندخوى، قرمقل، خانچارباغ و قُرغان) بوده و نفوس تخمينى آن به حدود ۴۵۰ هزار تن ميرسد.

نتيجه تحقيقات اخير به داوطلبى کمپنى هاى مشهور جهان گذاشته شده که ۹ ماه را در بر خواهد گرفت، بعد از آن هر کمپنى که برنده شد، جواز استخراج را بدست مى آورد. گفتنى است که معدن نمک ولسوالى اندخوى، معدن گچ ولسوالى شيرين تگاب، سنگ رخام و مرمر در المار و چاه هاى نفت در ولسوالى قيصار زير تهديد امنيتى قرار دارد و مردم از دولت ميخواهند که امنيت اين ملکيت هاى عامه را تامين کرده و استخراج معادن را آغاز نمايد تا هم به دولت عايد شود و هم اقتصاد مردم با اشتغالزاى رشد کند.

ساير معادن:

معدن زغال سنگ در ولسوالى المار در ۶۰ كيلومترى شهر ميمنه واقع است اما تا اکنون در مورد آن مطالعه دقيق صورت نگرفته است. معادن سنگ رخام و مرمر پنج سال قبل با يک شرکت خصوصى قرار داد شده اما اين شرکت اخيراً به دليل نا امنى در ساحه و نبود بازار، خواهان فسخ قرار داد گرديده است. معدن بورانيم در ولسوالى گرزبوان، معدن آهن در ولسوالى بلچراغ و معدن گوگرد در ولسوالى شيرين تگاب نيز از جمله گنج هاى پنهانى زير زمينى است که اکثر اين معادن، دست ناخورده بوده تا حال کشف نشده و يا هم از آن استفاده صورت نگرفته است.

زراعت و مالدارى:

مسوولان زراعت فارياب ميگويند که ۸۵ درصد مردم اين ولايت زراعت پيشه، باغدار و مالدار بوده و در اين بخش ها به مقايسه سالهاى گذشته پيشرفت هاى صورت گرفته است. دوصد هزار هکتار زمين للمى و ۱۸۰ هزار هکتار زمين آبى

وجود دارد و همه ساله برای دهاقین تخم بذری گندم و کود کیمیاوی توزیع میشود و سالانه ۳۷۸ متریک تن تخم گندم به دهاقین داده توزیع میگردد که در افزایش حاصلات نقش مهم دارد.

قبلاً باغداری ستندر نبود اما حالا تخنیک و ستندر شده است که سه هزار جریب باغ ایجاد گردیده و عمده ترین آن شامل ناک، سیب، شفتالو و انگور بوده که به بیرون از ولایت نیز صادر میشود. همچنان لوازم باغداری، پمپ های دوا پاشی و نهال به باغداران توزیع گردیده و آنها تحت آموزش های فنی قرار گرفته اند. تا الحال سه هزار جریب باغ ایجاد شده که همه ساله محصولات به دست آمده بخصوص انگور، سیب، ناک و شفتالو به سایر ولایات نیز صادر میگردد. این درحالی است که میوه تازه بخصوص شفتالو و سیب فاریاب، بازار میوه های وارد شده از چین و ازبکستان را سرد ساخته است.

باغداران میگویند که سیب و شفتالو در ولسوالی بعد از ایجاد فارم های زراعتی و گذشت چهار سال، اکنون حاصل خوب داده و آنان از حاصلات شان ابراز رضایت میکنند. با آنکه سیب در سایر ولسوالی ها نیز حاصل میدهد، اما سیب و شفتالوی ولسوالی قیصار به علت آب و هوای مناسب و پرورش و رشد فارم های زراعتی شخصی، حاصل بیشتر داده است.

انرژی و آب:

در فاریاب یک سربند آب وجود دارد که بنام سرحوض یاد میشود و آب آشامیدنی و زراعتی باشندگان ولسوالی پشتونکوت و شهر میمنه را تامین میکند. کارساخت بند آب ولسوالی المار به هزینه ۵۳ میلیون دالر از بودجه وزارت انرژی و آب از یکسال بدینسو آغاز شده و کار سروی چهار بند آبگردان دیگر تکمیل گردیده است.

دهاقین و باغداران ولسوالی های قیصار، گرزبون، بلچراغ، خواجه سبزیپوش، شیرین تکاب و دولت آباد از آب چشمه زارها، برف و باران های موسمی که از کوهپایه های فاریاب سرازیر میشود، کشت و زراعت شانرا آبیاری میکنند، اما در فصل تابستان به قلت آب مواجه اند.

چشمه زار های شفا بخش:

چشمه گرگاو (گرگ آب) در ولسوالی بلچراغ واقع شده که مردم در آب آن حیوانات گرگ زده را می شویند. آثار گرگ زدگی از بین میرود. چشمه گرم در منطقه چهلگزی ولسوالی قیصار است کسانیکه به بدن خود بخار و تب داشته باشند به آن غسل میکنند شفا یاب میشوند.

مخروبه ها و آثار تاریخی در میمنه:

تپه میسره، حوض سلطان سنجر ماضی (جلال الدین اکبر پسرسلطان محمد خوارزمشاه) در قیصار، بند سلطان سنجر که محل تابستانی یا قصر بیلاقی جلال الدین اکبر بوده که بر اثر جنگهای خونین زیر آب و زیر خاک مدفون شده است از سه دهه بدینسو آثار گرانبهایی شامل زیورات، ظروف، کمربندهای زرین دانه نشان، دانه های قیمتی و غیره آلات مرصع کاری شده و صندوقچه های ظریف از زیر خاک بیرون میشود و به خارج از سرحدات کشور به قیمت هنگفت بفروش میرسد. این منطقه سه دهه تمام مورد کاوش و کندنکاری افراد غیر قانونی قرار گرفته، آثار گرانبهای زیادی از آنجا بدست آمده و قاچاق گردیده و به طور غیر قانونی به فروش رسیده است.

مقبرهٔ سیف الملوک در قلب شهر میمنه واقع شده که آثار کمی از این مقبره باقی مانده است. سیف الملوک در عصر سلیمان نبی (علیه السلام) پسر پادشاه یمن ویا مصر ورفیق وهمسال و وفادار او که درجملهٔ قصهٔ کتاب (الف لیلة) یا (هزار و یکشب) که قدیم ترین کتاب اساطیری شرق است نیز شامل این مقابر می شود. کوه سیف الملوک کوهستان، تخت سیف الملوک در قریهٔ سرحوض، و حوض سیف الملوک در قریهٔ خواجه غار ولسوالی گرزوان وجود دارد.

وضعیت عمومی صنعت:

فاریاب در تولید قالین شهرت به سزای داد و مشهور ترین قالین افغانستان در فاریاب تولید میشود که حتا شهرت جهانی دارد، بیش از ۶۵ درصد مردم ولسوالی های چهارگانه (اندخوی، قرمقل، قرغان و خانچارباغ) از طریق صنعت قالین امرار معیشت مینمایند. مردم ولسوالی های دولت آباد، شیرین تگاب، خواجه سبز پوش، بلچراغ و قیصار نیزقالین بافی میکنند که معروفترین قالین ها بنام علی خواجه، موری و تگاب شیرین یاد میشود. در صنعت قالین، بیشتر زنان اشتغال دارند. شریفه عظیمی رییس امور زنان فاریاب میگوید که کمیتهٔ رسمی زنان تجارت پیشه ندارند، اما زنان به شکل خصوصی صنایع دستی را تولید و عرضه میکنند. به گفتهٔ وی، در میمنه مرکز فاریاب و هشت ولسوالی دکان های صنایع دستی زنان فعالیت دارد که انجمن های اجتماعی ریاست زنان آنرا جمع نموده و به فروش می رسانند.

خانم عظیمی می افزاید که برای رشد اقتصاد زنان سالانه ۲۰ هزار زن تحت پوشش پروژه های آموزشی قرار میگیرند. به آنها قرضه های کوچک داده میشود که صنایع دستی را تولید و عرضه کنند.

رییسه امور زنان میگوید که زنان بخصوص در میمنه، اندخوی قیصار، گرزویان و بلچراغ به قالین بافی، گلیم بافی، گلدوزی، موره دوزی، خیاطی، شال بافی، الچه (تکه خاص چین) بافی و مالرداری اشتغال دارند و وضعیت زنان تجارت پیشه نسبت به گذشته بهتر شده است. الچه از پنبه و ابریشم تهیه میگردد و یک چین ابریشمی تا دو هزار افغانی قیمت دارد.

رییسه امور زنان علاوه میکند که تعداد انجمن های زنان به بیش از ۲۰۰ میرسد و شش هزار زن صنایع دستی را تولید و عرضه میکنند. اما زنان با عدم بازاریابی مواجه اند.

وی گفت: "قالین فاریاب هشت دهه قبل صادر میشد و قالین شاخ و اندخویی شهرت جهانی دارد. اما تجار قالین دستباف فاریاب را به پاکستان صادر میکند و آنکشور آنرا بنام خود مارک زده و به خارج صادر می نماید". خانم عظیمی علاوه میکند که دولت باید کمک کند که محصولات زنان به شکل ستندرد تولید شود، دستگاه های قالین شویی و بافندگی پشم ایجاد گردد و صنعت وطنی مستقیم از کشور صادر شود و زحمت و عرق ریزی افغانها به نام کشور دیگر تمام نشود. رییسه امور زنان گفت که موکیت و قالین ایرانی و ترکی ماشینی تورید میشود، باید از تورید آن جلوگیری شده و بجای آن صنایع وطنی حمایت و رشد داده شود.

وضعیت عمومی سرمایه گذاری:

به جز از سرمایه گذاری های کوچک، سرمایه گذاری بزرگ در این ولایت تا الحال صورت نگرفته و وضع اقتصاد مردم هم آنقدر رو به بهبود نیست. از اینکه زمینه های اشتغال زایی برای جوانان مهیا نیست، جوانان برای کار به کشورهای همسایه بخصوص ایران میروند، لازم است که دولت زمینهٔ کارایی را فراهم کن. قالین صنعت مهم فاریاب را تشکیل میدهد اما بازار ندارد، باید دربخش صنایع دستی و زراعت سرمایه گذاری صورت گیرد تا اقتصاد مردم بلند برود. دلیل

اساسی هم برای عدم سرمایه گذاری در این ولایت پایدار نبودن امنیت است، در گذشته تاجران سرمایه گذاری کردند، اما حالا دل خوش نمی کنند.

در سالهای ۱۳۸۷ و ۱۳۸۸ شرکت های تولید یخ و فانتا در فاریاب ایجاد گردید اما ازینکه مواد آنرا از خارج می آورند، با مشکل مواجه گردیده و این فابریکه ها ورشکست شد و از کار افتیده است. فاریاب ولایت دور افتاده از مرکز است و تاجران اموالی را که وارد میکنند زمینه عمده فروشی آن وجود نیست، از همین رو بیشتر تاجران فاریاب در مزار شریف مرکز ولایت بلخ سرمایه گذاری می نمایند. تاجران اموال را که از طریق بندر آقینه ولایت فاریاب و حیرتان ولایت بلخ وارد میکنند اما با آن هم تا حدی بندر آقینه در رشد اقتصاد تاجران موثر بوده است.

تعداد تاجرانی که اموال شانرا از طریق بندر آقینه وارد مینمودند به ۴۰۰ تن میرسید اما حالا به بیش از یکهزار تن از این مسیر استفاده میکنند که اموال شان بدون معطلی در ظرف چند ساعت مراحل قانونی را طی مینماید. قبلاً ۳۶ کیلومتر سرک از مرکز ولسوالی اندخوی تا بندر آقینه خامه بود و تاجران برای انتقال اموال شان با مشکل مواجه بودند اما حالا این سرک قیر شده و سهولت لازم برای تاجران فراهم گردیده است. پول این پروژه بالغ بر ۲۲ میلیون دالر بوده که از سوی بانک انکشاف اسلامی پرداخته شده و توسط وزارت فواید عامه عملی گردیده است. گمرک آقینه، در ساحه ریگزار واقع بوده و حدود ۱۶۰ کیلومتر از میمنه مرکز فاریاب فاصله دارد. در گذشته، گمرک آقینه مدیریت عمومی بود اما در این اواخر به ریاست ارتقا یافته است و در تشکیلات آن ۵۵ تن کار میکنند. این درحالی است که وزارت تجارت اختصاص شش میلیون دالر را برای ایجاد پارک صنعتی بندر آقینه اعلام کرده است.

انوارالحق احدی وزیر سابق تجارت و صنایع که در زمستان سال ۱۳۹۲ از تاسیسات تجارتي ولسوالی اندخوی و بندر آقینه در سرحد ترکمنستان دیدن کرد، گفته بود که در این پارک صنعتی کارگاه های صنعتی، خانه های رهاپشی، پارکینگ وسایط، سرک، پایه های برق و سیستم آبرسانی برای صنعتکاران به شمول قالین بافان، ایجاد می گردد.

پارک صنعتی ۱۰۰ جریب زمین را احتوا میکند که ۳ سال قبل اطراف آن با دیوار جالی احاطه گردیده است. به گفته وی این شش میلیون دالر برای تمام نیازمندی های پارک کافی نبوده و به ۸ میلیون دالر دیگر نیز ضرورت است. وزارت تجارت، زمین رایگان نیز به دسترس تاجران و صنعتکاران اندخوی قرار میدهد تا صنعتکاران و تاجران تشویق شوند و تولیدات داخلی به خصوص قالین رشد بیشتر نماید.

فرهنگ و توریسم:

هنر رسامی و نقاشی:

غلام محمد میمنگی اولین پروفیسور در آسیایی شرقی و یکی از افتخار آفرینان افغانستان به هنر نقاشی و رسامی در سطح جهان است که در دهه دوم قرن حاضر هجری شمسی در تبعید از فاریاب در کابل وفات کرد. عبدالعزیز "رووفی" رسام و نقاش ماهری که در یک دانه برنج بسم الله الرحمن الرحیم را نوشته، محمد کاظم امینی، محمد داوود نجفی، استا محمد صدیق حجار، فاریاب از فرهنگ و عرفان غنی برخوردار بوده است. درگذشته تاریخ افغانستان ده ها شاعر نامدار و نویسنده از این ولایت سر برداشته اند. شعرا و نویسندگان نامدار متقدم و متأخر فاریاب ظهیرالدین ظهیر فاریابی، پروفیسور غلام محمد میمنگی نقاش و رسام، محمد یحیی نادم قیصاری، جنید الله حاذق، محوی قیصاری، منشی علی

رضا، سید زکریا مخلص میمنگی، مولوی عبدالغنی علمی، ابوالخیر خیری، نظرمحمد نوا، محمد رحیم شیدا، سیداحمد بینا، میر محمد امین قربت، محمد رفیق فطرت ایرگش اوچقون، کریم زبیهی جلوه، حامد فاریابی و ... میباشند.

شعرا، نویسندگان و رجال برجسته معاصر فاریاب عبدالغفور پویا فاریابی، اسدالله حبیب، جنرال محمد عالم رزم، داکتر محمد اعظم دادفر، داکتر ثریا دلیل، حُسن بانو غضنفر، هدایت الله هدایت، داکتر نجیب الله لفرابی، استاد متین اندخویی، استاد محمد کاظم امینی، سردار محمد رحمن اوغلی، محمد شاکر کارگر، محمد رحیم ابراهیم، ذکراالله ایشانچ، رضوان قُلُ تمنا، سیداحمدشاه دولتی، محمد عالم کوهکن، عزیزالله آرال، استاد محمد عالم "لیب" شاه رضا منشی زاده، بهروز خالقی، سید حفیظ الله فطرت، سید تاج الدین تاشقین بهایی، نفیر فاریابی، نجیب الله حسرت، رحمت الله رها، کبرا کیوان، آی سلطان خیری، داکتر صبور نریمان، عبدالله فوژان، خداینظر "عابر" حمیدالله بوتون حیدری، عبدالجلیل آرم حنیفی محسوب میشوند.

طی ده سال اخیر یکتعداد انجمن های علمی و فرهنگی نیز عرض وجود کرده اند که میتوان از انجمن ادبی قلم، سلسله موی دوست، خانه فرهنگی گوهرشاد بیگم، بنیاد روشنگران فرهنگ و جامعه مدنی، ظهیر فاریابی، بناد مدنی فاریاب، ایشانچ، دوستان، جوانان میهن، انجمن فرهنگی محصلین قیصار، یاردم، اتحادیه ژورنالیستان و غیره نام برد.

استادغلام محمد حجار، محمد کاظم عرب، محمدهاشم آرام، سلیمان امینی، از نقاشان، رسامان و میناتوران مشهور این ولایت اند اما اثر های کمپیوتری و تکنالوژی حاضر این هنر ها را قسماً به رکود مواجه ساخته است.

هنرمندان:

در گذشته آواز خوانان مشهور محلی زیادی چون خدایقُل اندخویی، رمضان ایشان، میرزای لنگ، شرف، حیدر، شیرچوچه، عبدالاحد سحر، سبزه گل، رشیده ژاله و ... وجود داشتند که وفات نمودند. در زمان کنونی همراه مستانه، محمد امین اندخوی، قطب الدین و عبدالاحد شام از آواز خوانان محلی به شمار میروند. سید عبدالبصیر امینی، هارون اندیشور، گل احمد، کنیشکا ترکستانی، ابوبکر احمدی و محمد کاظم یلغوز از آواز خوانان آماتور فعلی در فاریاب هستند.

در فاریاب علاوه بر کتابخانه ظهیر فاریابی در جنب ریاست اطلاعات و فرهنگ، دهها کتابخانه در مکاتب نیز ایجاد شده است که علاقمندان میتوانند از آنها استفاده نمایند. پس از سقوط حکومت طالبان و به میان آمدن نظام جدید در کشور، تعداد زیادی کورس های آموزشی نیز ایجاد گردیده که صدها جوان اعم از دختر و پسر با علاقمندی زیاد مصروف آموزش اند.

در فاریاب ده ها زیارتگاه وجود دارد که میتوان از زیارت امام صاحب، شاهمردان (قدمگاه حضرت علی رض) آرامگاه تاریخی آلتی خواجه عزیزان (اصحاب کهف) در داخل مغاره شش جسدی که چادرها آنرا پوشیده است محسوس میگردد. در طرف شرقی این اجساد، جسد های خشکیده یک باز، یک آهو، یک سگ شکاری که دهن آن در ران آهو چسپیده مشاهده میشود. مانند داستانی که در قصص الانبیاء جود دارد. همچنان آرامگاه لقمان حکیم (لقمان باعورا) که قصه آن در قرآن مجید آمده است، آرامگاه دانیال پیامبر(ع)، زیارت بتوجان خواجه سبزیپوش، خواجه المار، آرامگاه خواجه اسحاق خواجه گلگون ولی خواجه هشتمین قل خواجه احمد یسوی، آرامگاه غایب اولیا، مردم خاک این زیارت را گل نموده به شکم اطفال خود میمالند که قبضیت اطفال مرفوع گردد، آرامگاه خواجه بلچراغ و آرامگاه تربت جام بابا در شهر میمنه واقع شده است.

ترکیب اقوام :

در این ولایت اقوام مختلف و با هم برادر چون اوزبک، تاجک، پشتون، ترکمن و ایماق زیست دارند، اقوام دیگری چون عرب، هزاره (در شهر میمنه) مغل، ناقلین (کوچی ها) در ولسوالی های دولت آباد، شیرین تگاب، المار، قیصار و پشتونکوت سکونت دارند اما اکثریت مطلق ولسوالی های اینولایت ازبک نشین است. زبانهای رایج آنرا ازبکی، دری، ترکمنی و پشتو احتوا میکند. از جمله تمام نفوس ولایت فاریاب ۵۳٪ آن ازبک، ۲۷٪ تاجیک، ۱۷٪ پشتون و بقیه آن عرب هستند. باشندگان ولایت فاریاب اکثراً به زبان فارسی و ازبکی تکلم میکنند. تمام اعراب و ایماق این ولایت نیز به زبان فارسی صحبت می کنند.

رسم و رواج های معمول:

فاریاب ولایتی است که اقوام مختلف در آن زیست دارند، به همین ترتیب هر قوم رسوم و رواج های خاص قومی خود را دارند اما مبنای تمام رسوم و رواج ها، دین مقدس اسلام و شرعیت اسلامست. عمده ترین رواج های مشترک و معمول بین تمام اقوام ازدواج دختران و پسران است، پسران اکثراً در سنین ۱۷ الی ۳۰ سالگی ازدواج میکنند و دختران نیز بین سنین ۱۴ الی ۲۵ سالگی به شوهر داده میشوند. در اکثر مناطق فاریاب دختران حق انتخاب همسر را ندارند و صلاحیت ازدواج آنها به دست والدین و برادران بزرگ شان میباشد. باشندگان دور دست اینولا پابند عنعنات و رواج های سنتی شان اند، طویانه و دیگر مصارف عروسی پر هزینه و طاقت فرساست، جوانان این ولایت از نبود کار و به منظور پیدا کردن مصارف گزاف عروسی و طویانه مجبور میشوند تا به ایران و سایر کشور ها بروند. در بعضی ولسوالی ها مانند کوهستان، دختران حق ندارند دوره لیسه را به اتمام برسانند.

روحیه عمومی مردم:

فاریاب ولایتی است که اقوام مختلف با دیدگاه ها و طرز و فکر های مختلف در آن زیست دارند و روحیه عمومی مردم قناعت بخش و قابل قبول است. اقوام و زبانهای متعدد در این ولایت به شکل مسالمت آمیز با همدیگر یکجا و مشترک حیات به سر میبرند. در بین اقوام ساکن در این ولایت و خانواده ها پیوند های فامیلی و خویشاوندی بر قرار و بسته شده است و در تمام موارد به یکدیگر حرمت قایل اند. همچنان در روز های خوب و بد همدیگر شریک اند. اختلاف های قومی و زبانی تقریباً وجود ندارد و مردم بین هم محبت و دوستی قابل لمس دارند، روحیه همدیگر پذیری، وحدت، همبستگی، وفاق و دوستی در بین مردم حکم فرماست، با وجودیکه نا امنی ها و جنگ های ویرانگر به روحیه عمومی مردم صدمه وارد کرده است اما با آنهاهم مردم همچنان وحدت و همبستگی خود را حفظ کرده اند.

طرز زندگی و مناسبت های اجتماعی:

در این ولایت اکثریت مردم مشغول زراعت و مالداري اند، جنگ های چند دهه اخیر مردم را وادار ساخته است تا از مناطق دور دست به مرکز ولایت مهاجرت کنند. در ولسوالی ها زنده گی اکثریت مردم فقیرانه است. در شهر میمنه مرکز ولایت فاریاب مردم نسبتاً زنده گی متوسط دارند، نبود شغل برای جوانان تحصیل کرده از جمله چالش های اساسی در این ولایت محسوب میشود. شهر میمنه، ولسوالی اندخوی و مراکز سایر ولسوالیها از مناطقی اند که مردمان شان شهر نشین و با طرز و فکر های متوسط شهری زنده گی دارند. مناسبت های اجتماعی تحسین بر انگیز است. مردم در ایام عید فطر و عید سعید اضحی و سایر مناسبت ها به خانه های یکدیگر میروند و احوال گیری میکنند. در مراسم های

عنعنوی مانند دعوت ها، مهمانی ها، عروسی ها، و مصیبت ها و نظیر چنین دید و وادید ها اشتراک گسترده دارند. مناسبت های قومی در این ولایت حسنه است و در تمام مناسبت های قومی در غم و خوشی یکدیگر اشتراک مینمایند و همچنان اختلافات نژادی، قومی، زبانی و مذهبی در این ولایت وجود ندارد.

نقش مردم در امنیت و صلح:

در ولایت فاریاب مردم در تأمین امنیت نقش برآزنده و خوبی را ایفا میکنند، صلح و امنیت از نیاز های اساسی مردم در این ولایت است. از اینکه زیربنای انکشاف و حکومتداری صلح است، بناً مردم نیز تشنه صلح و امنیت بوده و به هیچ وجه جنگ را نمیخواهند، چالش های عمده و اساسی که در پهلوی مخالفین مسلح دولت مردم را می آزارد، موجودیت گروه های مسلح غیر مسئول در شهر میمنه و سایر ولسوالیها است. مردم از ظلم و جنایات افراد مسلح غیر مسئول که در چوکات خیزش های مردمی فعالیت دارند سخت ناراض اند، در بعضی موارد موجودیت گروه های مسلح غیر مسئول نقش مردم را در آوردن امنیت و صلح به چالش کشیده است و مردم فرصت ابراز نظر را ندارند. در صورت خلع سلاح این گروهها، نقش مردم برآزنده شده و با همکاری و کمک مردم امنیت تأمین و صلح نسبی در این ولایت بر قرار خواهد شد.

تحلیل و تشخیص پوتنشیل های (منابع) موجود انکشافی جهت رشد و انکشاف

اقتصادی در سطح ولایت:

با وجودیکه فاریاب یکی از دور افتاده ترین ولایت از مرکز یعنی کابل است که این فاصله ها و دور افتاده گی خود باعث گردیده است تا تغییرات چشمگیر انکشافی به تناسب دیگر ولایات نزدیک به کابل در فاریاب به خصوص در شانزده سال اخیر رو نما نگردد، اما با آنهم در سطح ولایت پوتنشیل ها و منابع انکشافی تا اندازه یی وجود داشته و در اثر سعی و تلاش های مقامات بلند رتبه ولایتی تا حدی رشد و انکشاف کرده است که این خود باعث تغییرات مثبت هم در روند حکومتداری، عرضه خدمات، اشتغال زایی، تأمین معیشت، سرمایه گذاری، کشت و زراعت و مالداری و همچنان صنعت

در سطح ولایت گردیده است. از اینکه اقلیم فاریاب متوسط و آب و هوای آن به ویژه در بهار بارانی و دارای بارنده گی های زیادی میباشد یعنی موسم خوب و مناسب غرض کشت و کار برای دهاقین و باغداران مساید میباشد. روی این ملحوظ تقریباً ۸۵% مردم این ولایت مصروف دهقانی و باغداری میباشد و از لحاظ توانایی ها و پوتنشیل های موجود در بخش زراعت، مالداری و باغداری فاریاب یکی از توانا ترین ولایات برای کشت و زراعت، مالداری و باغداری به شمار میرود.

ولایت فاریاب در بخش زراعت ۱۲۸ باب کوپراتیف زراعتی که ۴ کوپراتیف ثانوی ۶ انجمن مالداری و ۲ انجمن زعفران وجود داشته و طور ۲۴ ساعته فعالیت دارند. موجودیت این کوپراتیف ها منجر به پیشرفت های موثر و مثبت گردیده و زمین های للمی و آبی را همواره تحت پوشش فعالیت های خویش قرار میدهند و دهاقین سعی میورزند تا از کشت

کونار جلوگیری نموده و در بدیل کشت کونار، کشت زعفران، گندم، کنجد و زغر را همه ساله در پیش میگیرند. در دو سال اخیر ولایت فاریاب فعالیت های بیشتری در عرصه زراعت و باغداری داشته و برای قشر انانث هم فرصت مهیا میگردد تا در کشت و کار زراعتی و باغداری سهم خویش را ادا کرده فعالیت و همکاری نمایند.

پروژه هایکه همه ساله در بخش زراعت طرح، ترتیب

و تطبیق میشود کمک بزرگی برای پیشرفت از لحاظ کشت و زراعت، مالداري و باغداری در سطح ولایت میگردد اما از اینکه تا هنوز هم سرد خانه ها و گدام های مناسب غرض نگهداشت محصولات زراعتی در سطح ولایت تاسیس نگردیده است، باغداران هنوز هم برای گندیدن و از بین رفتن محصولات زراعتی شان تشویش دارند، یعنی در کل گفته میتوانیم که توانایی ها و پوتنشیل ها برای کشت و زراعت، مالداري و باغداری طور چشم گیر وجود دارد اما از اینکه سرمایه گذاری های کوچک و متوسط برای نگهداشت، پروسس، بسته بندی و عرضه به بازار در فصول مختلف سال بالای محصولات زراعتی صورت نگرفته است که ممکن به مرور زمان باعث دلسردی دهاقین و باغداران گردیده و این توانایی ها و پوتنشیل ها را طور روز افزون از بین ببرد و دوباره دهاقین و حتا باغداران به کشت کونار رو بیاورند سن خود باعث تزئید عواید دولت نیز میگردد.

ذخایر گاز و نمک بیشتر در ولسوالی اندخوی ولایت فاریاب موجود بوده برعلاوه ذخایر دیگر چون ذخایر گچ، ذغال سنگ و سنگ مرمر در ولسوالی های دیگر ولایت فاریاب موجود میباشد اما متاسفانه بعضی مناطق ولسوالی که تحت تصرف مخالفین دولت قرار دارد باعث میگردد تا بالای این ذخایر کار صورت نگیرد. مانند معدن گچ که در قریه آستانه بابا ولسوالی شیرین تگاب میباشد. زمانیکه گچ

استخراج و بالای آن سرمایه گذاری گردد نیاز به وارد نمودن گچ از کشور های همسایه نمیگردد. همچنان معدن نفت که بزرگترین سرمایه در افغانستان میباشد که معدن آن در ولسوالی قیصار بوده و در زمان حکومت شوروی توسط شوروی ها کشف و سه حلقه چاه نفت توسط آنها حفر گردید بعد از جنگ های پی در پی فعالیت آن متوقف گردید و تا هنوز هیچ نوع فعالیتی بالای آن صورت نگرفته است.

ولایت فاریاب از لحاظ صنعت به خصوص تولید قالین شهرت به سزا دارد و مشهور ترین قالین افغانستان در فاریاب تولید میشود که حتا شهرت جهانی دارد، بیش از ۶۵ درصد از مردم از ولسوالی ۴ گانه (اندخوی، قرمقول، قرغان و خانچهاریباغ) به صنعت قالین بافی مصروف اند و از همین طریق امرار معیشت مینمایند. مردم ولسوالی های دولت آباد،

شیرین تگاب، خواجه سبز پوش، بلچراغ و قیصار نیز قالین بافی میکنند که معروفترین قالین ها بنام علی خواجه، موری و تگاب شیرین یاد میشود. در صنعت قالین، بیشتر زنان اشتغال دارند.

زنان به شکل خصوصی صنایع دستی را تولید و عرضه میکنند که در شهر میمنه مرکز ولايت فارياب و هشت ولسوالی دیگر دکان های صنایع دستی زنان فعالیت دارد و انجمن های اجتماعی ثبت شده

در ریاست امور زنان آنرا جمع آوری نموده و در بازار های محلی به فروش می رسانند. در مناطق و لسوالی های دیگر ولايت فارياب مردم به بافتن گلیم نیز مصروف اند و همچنان پروژه هاییکه از جانب دفاتر خصوصی بخاطر بافتن گلیم پیشنهاد میگردد، بیشتر بانوان قریجات در آن سهمیم میگرددند که این یک دستاورد و پیشرفت بزرگ صنعت در سطح ولايت است.

ولايت فارياب یک پارک صنعتی دارد به نسبت نبود زمین کافی در شهر میمنه، این پارک در ولسوالی اندخوی ایجاد گردیده است. این پارک صنعتی سال ها پیش ایجاد گردیده است اما به نسبت کم علاقه گی متشبتین، هیچ فابریکه تولیدی تا هنوز در این پارک تاسیس نگردیده است. اما حکومت محلی همواره تلاش دارد تا زمینه های بیشتر و سهولت های بیشتر را برای متشبتین ایجاد نماید تا باعث تشویق ایشان گردیده و کارخانه های تولیدی را در این پارک تاسیس نمایند.

با وجودیکه در مرکز ولايت - شهر میمنه مراکز کوچک و متوسط تجارتي اعمار گردیده است که حالا به تعداد ۱۱ مرکز تجارتي در شهر میمنه فعال هستند، اما از اینکه تشویق زمینه سازی برای متشبتین و سرمایه گذاران از طرف دولت مرکزی صورت نگرفته است

در مرکز شهر ولايت فارياب شرکتهای خصوصی تجارتي بخاطر تطبیق برنامه های انکشافی فعالیت میکنند که این شرکتهای باعث سرعت و پیشرفت در امور تطبیق پلان انکشافی ولايت گردیده و کمک میکنند تا پروژه ها را طبق نقشه ها و تحت نظر انجمنیان مجرب تطبیق و به بهره برداری قرار دهند.

از اینکه زیربنای انکشاف در تمام عرصه ها موجودیت برق میباشد، ولايت فارياب برق وارداتی داشته هنوز هم ولايت فارياب به خصوص در ۱۶ سال گذشته به تناسب ولايات مرکزی و ساحوی از کاروان رشد انکشاف که باید صورت میگرفت باز مانده است.

برای اعمار ساختمان ها و ایجاد انکشاف، ولایت فاریاب میتواند انواع جغل، ریگ، گچ و چونه را در اختیار قرار دهد اما مواد دیگر ساختمانی مانند سمنت و سیخ گول از خارج ولایت تامین میگردد. استاد کار ها و کاریگر های ماهر و غیر ماهر طور فنی و کار آزما در سطح ولایت وجود داشته و برای تطبیق برنامه های انکشافی میتوانند موثر واقع شوند. اکثرآ استاد کار ها و کاریگر های ماهر استادکاری را در اثر مهاجرت ها به کشور ایران آموخته اند و اما در ظرفت و استحکام ساختمان سازی سبک خاصی دارند.

موقعیت فاریاب یکی دیگر از پوتنشیل های با ارزش است که باعث عبور شاهراه حلقوی از این ولایت گریده است که این شاهراه غرب افغانستان را با شمال افغانستان وصل ساخته و نقطه اتصال میان دو زون با اهمیت افغانستان است. شاهراه حلقوی واقع شده در این مسیر طور اساسی و پخته قیر ریزی گریده است اما به نسبت نا امن بودن این شاهراه، مخالفان مسلح دولت همواره سرک قیر ریزی شده را ماین گذاری نموده و قسماً تخریب کرده اند که نیاز جدی به ترمیم دوباره دارد.

اگر به صورت جدی و دایم امنیت این شاهراه گرفته شود، خط آهن از ترکمنستان به داخل افغانستان آمده و ممکن تا کشور های همسایه افغانستان امتداد پیدا کند. موقعیت فاریاب میتواند ترانزیت خوب، ساده و ارزان میان کشور های آسیای میانه با ایران و هند و حتا اروپا گردد. و برق مورد نیاز خود را با کشور ترکمنستان قرارداد کرده است و به همین ترتیب شهر میمنه برق ۲۴ ساعته داشته و بر علاوه شهر میمنه هشت ولسوالی دیگر که در مسیر انتقال برق از کشور ترکمنستان الی شهر میمنه واقع گردیده است نیز برق ۲۴ ساعته دارند مانند اندخوی، قرغان، قرمقول، خانچارباغ، دولت آباد، شیرین تگاب، خواجه سبز پوش و پشتونکوت.

بر علاوه انکشاف، برق یکی از مهمترین نیاز برای مردم شمرده شده و نیاز های معیشتی مردم را مرفوع و در امورات یومیه مردم ایجاد سهولت میکند. خوشبختانه مسوولین شرکت برشنا به حد کافی فعال بوده و در هر موقع که لین های

برق در هر نقطه از سرحد کشور ترکمنستان الی شهر میمنه دچار صدمه شود، توسط تیم کاری و فعال شرکت برشنا آنا ترمیم و جریان برق دوباره اتصال پیدا میکند.

ولایت فاریاب منابع آبی خوبی دارد که این منابع آبی باعث تاسیس سرپند ها گردیده که برای رشد زراعت و رفع نیاز های زراعتی مفید تمام میشود. یکی از آن سرپند ها بند سرحوض یاد میشود که آب آشامیدنی و زراعتی ولسوالی پشتونکوت و شهر میمنه را تامین میکند کار ساخت بند آبگردان ولسوالی المار به هزینه

۵۳ میلیون دالر از بودجه وزارت انرژی و آب از سال های پیش به این سو قرارداد و کار اعمار آن آغاز گردیده است و همچنان کار اعمار بند آبگردان دهنده-چهار توت واقع در ولسوالی پشتونکوت نیز قرارداد گردیده است که حالا تحت

کار است. به اضافه این بند ها، کار سروی چهار بند آبگردان دیگر در سطح ولایت فایاب نیز تکمیل گردیده است که در صورت امکان کار اعمار این بند های آبگردان آغاز گردد. اما بعضی از ولسوالی ها مانند ولسوالی گرزویان، قیصار، بلچراغ، شیرین تگاب و دولت آباد از نبود آب کافی شکایت دارند.

در مرکز شهر میمنه پارک تفریحی به نام پارک شهرداری توسط ریاست شهرداری میمنه ایجاد و اعمار گردیده است

که این پارک در داخل خود پارک کوچک زنانه با تمام تجهیزات تفریحی را نیز دارد، قرار است شهرداری میمنه یک باب تعمیر مجهز را برای ایجاد سهولت های عامه از قبیل کتابخانه عامه، قهوه خانه، انترنیت کپ عامه، فضای امن برای مطالعه و مکان خاص برای جمناستیک فکری و تحرک مغزی برای جوانان نیز بر بالای تپه که در مرکز این پارک قرار دارد اعمار نماید. همچنان پارک تفریحی دیگر نیز از جانب ریاست شهرداری میمنه در نظر گرفته شده است که در یکی از مناطق مناسب

شهر میمنه ایجاد و تاسیس گردد که این خود به اهمیت شهری افزوده و برای مردم ایجاد سهولت میکند.

از اینکه ولایت فاریاب از طرف شمال خود کلاً با کشور ترکمنستان سرحد مشترک و محاط به خشکه دارد، بندر تجارتي آقینه یا اگین که در سرحد با کشور همسایه ترکمنستان در فاصله ۳۵ کیلومتری شهر اندخوی موقعیت دارد یکی از بنادر مهم در عرصه تنظیم روابط تجارتي کشور با کشور های آسیایی و اروپایی و یکی از منابع عایداتی بشمار میرود.

خط واصل سرحد میان این دو کشور که در سال ۱۸۸۷ میلادی توسط نماینده گان دولت های اتحاد شوروی سابق، بریتانیا کبیر و افغانستان تعیین گردیده است با علائم فارقہ سیم خاردار و در بعضی نقاط با نصب پایه های کانکریتی مزین با بیرق های دو کشور مشخص گردیده است. اگر در پس منظر تاریخی و چگونگی تجارت از این مسیر در روابط تجارتی میان مردمان کشور های آسیایی و اروپایی آنزمان نظری بیافکنیم به

وضاحت در مییابیم که مسیر آئینه امروزی به جاده تجارتی موسوم به راه ابریشم منتهی میشود که محموله ها و کاروان های تجارتی میان کشور ه ای حوزه مذکور توسط حیوانات از همین مسیر عبور و تبادلہ گردیده و امورات گمرکی آن با ایجاد اداره دولتی بنام کمیساری سرحدی و اعمار دروازه عبوری نزدیک به شهر اندخوی امروزی که بنام دروازه بخ ارا یاد میگردد صورت می پذیرفت.

بندر آئینه به گواهی محققین علی الرغم روابط عنعنوی و سوابق تجارتی که داشت، پس از پیروزی انقلاب اکتوبر در روسیه بر روی تجار و مردمان دو طرف مرز مسدود گردید که این امر تا سال های قبل به قوت خود باقی مانده بود، خوشبختانه با گذشت حدود یک قرن از پیروزی انقلاب اسلامی در کشور در سال ۱۳۷۱ مجدداً بندر آئینه با تفاهم حکومت ترکمنستان باز گشایی گردیده و فعالیت های تجارتی از این مسیر با ایجاد گمرک و آمریت

سرحدی و نماینده گی وزارت خارجه آغاز گردید.

در حال حاضر در این بندر علاوه به مدیریت گمرک سرحدی، ادارات دیگری چون نماینده گی های شرکت های استراس و افسوتر، مواد نفتی، ترانسپورت دولتی و خصوصی و امنیت ملی فعال بوده و هریک مصروف انجام امورات محوله شان میباشند بندر تجارتی آئینه دارای شهرک بندری کوچک بوده و تعداد کارمندان دولتی و خصوصی به شمول پیشه وران و دوکانداران در این محل به صورت چشمگیر فعالیت تجاری کرده و زیست مینمایند.

اموال تجارتی که از طریق این بندر وارد کشور میشود بیشتر اموال ارتزاقی، استهلاکی، تخنیکی، مواد نفتی، ادویه طبی، مرفوشات، عراده جات از کشور های ایران، چین، ترکیه، امارت متحده عرب، آلمان، روسیه، اندونیزیا، مالیزیا، کوریا، جاپان و ترکمنستان وارد میگردد و به همین گونه محصولات زراعتی و حیوانی و قسماً محصولات و فرآورده های صنعتی کشور از قبیل فالین، پوست قره قل، روده گوسفند، زغیر، کنجد، اسفند دانه، شیرین بویه، اوستوق، کشمش، چهارمغز، بادام وغیره اجناس توسط تجاران کشور به کشور های ایران، ترکیه، فنلند، روسیه و عربستان صادر میشوند که عواید گمرکی چنین فعالیت ها با گذشت هر سال رو به افزایش میباشد.

بر علاوه بندر آئینه، ولایت فاریاب ظرفیت احداث یک بندر دیگر را نیز در خواجه قچی ولسوالی المار دارد که اگر این بندر هم احداث گردد، حد واصل و ترانزیت از آغازین نقطه ورود به افغانستان تا آخرین نقطه خروج از افغانستان کوتاه،

آسان و ارزان خواهند شد که این امر باعث کاهش در قیمت پرداخت ترانزیت و محصولات مال التجاره ترانزیتی که از خاک افغانستان میگذرد شده و باعث تشویق متشبین و تجاران خواهند شد.

در سال ۱۳۹۶ هجری خورشیدی، رؤسای جمهوری افغانستان و ترکمنستان خط آهن آقینه را افتتاح کردند که این خط آهن زمینه تجارتي بیشتر و سریعتر را برای

افغانستان فراهم میکند و از وابستگی های تجارتي افغانستان به پاکستان می‌کاهد. با احداث و بهره برداری این خط آهن بخشی از اهداف افغانستان برای تبدیل شدن این کشور به چهار راه تجارت و ترانزیت در آسیا برآورده شده و ارتباط از طریق آقینه با شبکه ریل بین المللی آسیا یک قدم مهم در تامین ارتباطات افغانستان با ترکمنستان و حتا آسیا و اروپا یک گام بزرگ در راه ایجاد اقتصاد بزرگ در براعظم تمام آسیا و حتا اروپا نیز است که این فرصت را موقعیت جغرافیایی فاریاب برای افغانستان ایجاد کرده است.

یکی از پیامدهای مثبت ساخت خط آهن بین افغانستان و ترکمنستان، کاهش قیمت نفت و گاز است. حکومت افغانستان امیدوار است که با افتتاح این خط آهن، افغانها دسترسی آسانتر و ارزانتر را به مواد نفتی پیدا کنند. برعلاوه وصل کردن چین با ایران از طریق خط آهنیکه از افغانستان می‌گذرد، هدف بعدی دولت جمهوری افغانستان است و در اقدام آینده این خط آهن با مزار شریف و شیرخان بندر است و بعد از آن مطالعات را بالای تامین خط آهن میان مزارشریف الی هرات به صورت جدی ایجاد خواهد کرد که زمینه تمام تاسیسات خط واصل آهنی را با تمام بنادر افغانستان ولایت فاریاب از طریق بندر آقینه در اختیار قرار میدهد.

از اینکه افغانستان یک کشور محاط به خشکه است. این کشور تا دو سال (۱۳۹۵) پیش بیشترین اموال تجارتي را از طریق پاکستان وارد می‌کرد، در حالیکه پاکستان انواع محدودیت ها و خاک پولی را از تجاران افغان اخذ می‌کرد اما تجاران افغان راهی دیگری جز تحمل نداشتند. نظر به مطالعات و تحلیل مقام های افغان، هر زمانی که روابط سیاسی افغانستان با پاکستان متشنج شده، آن کشور

برای تجاران افغان مشکل ایجاد کرده و حتی راه تجارت را بر افغانستان مسدود کرده است. به این ترتیب تجارت به ابزار مهم فشار سیاسی بر حکومت افغانستان تبدیل شده بود. اما حالا وضعیت فرق کرده است. افغانستان تجارتش با

پاکستان را محدود کرده و بخشی از اموال تجاری خود را از طریق کشورهای آسیای میانه به خصوص ترکمنستان از بندر آقینه وارد می کند.

با باز شدن دروازه تجارت افغانستان با آسیای میانه و چین، این زمینه مساعد خواهد شده که افغانستان از انحصار تجاری پاکستان بیرون شود. پیش از این درصدی زیادی از اموال تجاری افغانستان از بندر کراچی پاکستان وارد می شد و قطعاً تجارت با پاکستان به معنای بحران اقتصادی در افغانستان بود، ولی دولت افغانستان توانست راه های جدیدی را برای تجارت و ترانسپورت با کشورهای آسیای میانه و چین باز کند که نتیجه آن دسترسی آسانتر و ارزانتر افغانستان به بازارهای منطقه ای است و ولایت فاریاب این امکانات را در دسترس افغانستان از طریق موقعیت جغرافیایی و بندر آقینه قرار داده است.

افغانستان زمانی می تواند از سهولت های ترانزیتی در منطقه به خوبی استفاده کند که توانایی تولیدات داخلی اش را افزایش دهد و ولایت فاریاب میتواند در تامین خطوط ترانزیتی میان چین و ایران به آسیای میانه، افغانستان را بیشتر یاری کند و اما منفعت افغانستان زمانی به حد اعظم خود میرسد که از تولیدات داخلی خود حمایت قاطعانه کند و این تولیدات را افزایش دهد تا GDP و یا هم تولیدات ناخالص داخلی را بالا ببرد که فاریاب نیز به سهم خود در این امر افغانستان را کمک خاصی در قسمت صنعت، زراعت و خدمات خواهند کرد.

ولایت فاریاب در بخش صحتی دارای یک باب شفاخانه مرکزی به نام افغان ترک میمنه که در مرکز شهر میباشد و در کنار آن شفاخانه افغان ترک میمنه ۵۰ بستر برای مریضان بخش نسائی ولادی وجود دارد و شفاخانه ۵۰ بستر معتادین برای تداوی معتادان نیز موجود و فعال هستند و کار اعمار شفاخانه ۵۰ بستر زایشگاه روی دست گرفته شده است که تا سال آینده (۱۳۹۸) به پایه اكمال خواهند رسید. ولایت فاریاب مجموعاً ۶۳ مراکز صحتی در سطح ولایت، ۳۰ آشیانه صحتی در ۱۴ ولسوالی و به تعداد ۳۵۳ دواخانه در سطح ولایت وجود دارد. همچنان در ولسوالی های ولایت فاریاب کلینیک های BHC و CHC به خاطر رفع مشکلات مردم ایجاد گردیده که این کلینیک ها دارای همه تجهیزات مانند تخت، آمبولانس، وسایل ضروری طبی بخاطر معاینات مریض میباشد.

با وجودیکه تعداد از کلینیک های خصوصی و شفاخانه های خصوص برای عرضه خدمات صحتی در پهلوی شفاء خانه مرکزی وجود دارد، اما هنوز هم به دلیل نبود تجهیزات پیشرفته طبی و لابراتوار های مجهز خدمات عرضه شده طبی آنچنان کیفیت خاصی ندارد که در اکثر موارد مریضان مجبور اند تا به ولایات دیگر مانند جوزجان، مزار و حتا کابل غرض تداوی بهتر مراجعه نمایند. اگر در این بخش متشبتین بیشتر سرمایه گذاری نمایند

و تجهیزات پیشرفته طبی و لابراتوار های کاملاً مجهز را طور خصوصی ایجاد نمایند، کیفیت تداوی بهبود یافته و دیگر مریضان مجبور به سفر به دیگر ولایات غرض تداوی بهتر نخواهند بود که این امر باعث واریز شدن پول به کیسه متشبتین

محل گرديده و تشويق ميشوند تا در امر خدمت رسانى صحى بيشتر و بيشتر بكوشند تا جامعه سالم و محيط سالم را تضمين نمايند.

گرچه ولايت فارياب يکى از دور افتاده ترين ولايت درجه دوم از مرکز قرار گرفته است، اما در بخش تحصيلات عالى توانسته است که پيشرفت هاى خوب داشته باشد. در حال حاضر (۱۳۹۷) رياست پوهنتون فارياب داراى ۶ پوهنخى (انجينيرى، حقوق، اقتصاد، زراعت، ادبيات و تعليم و تربيه) بوده و در حدود ۶۰۹۳ محصل در ۳۳ ديپارتمنت مصروف تحصيل به سويه لسانس ميباشند، در اين پوهنخى هاى و ديپارتمنت ها به تعداد ۱۴۹ استاد مصروف تدريس هستند که از اين ميان ۱ تن از استادان سويه دکتورا، ۲۸ تن از استادان سويه ماستر و ۱۲۰ تن از استادان سويه لسانس دارند. با وجوديکه پوهنتون فارياب پوهنخى هاى فوق الذکر را در چارچوب تشکيلاتى رياست پوهنتون فارياب دارد. اما از اينکه تقاضا ميان فارغين دوازده پاس بيشتر است و برعکس ظرفيت جذب تازه فارغين دوازده پاس به تحصيلات عالى کم است، تنها پوهنتون فارياب در حال حاضر در مقابل تقاضا بسنده نيست. با وجوديکه در فارياب يک پوهنتون خصوصى به نام پوهنتون عرصه ها به طور چشمگيرى در جوامع رونما ميگردد.

با وجوديکه ولايت فارياب يکى از دور افتاده ترين ولايات از مرکز (کابل) در شمال افغانستان واقع گرديده است و همين فاصله براى تامينات، تجهيز و لوجستیک مواد اوليه زنده گى و به خصوص تسلحات نظامى بعضى اوقات مشکلاتى را از طريق مسير شاهراه حلقوى پيش مياورد و از طرف ديگر فشار هاى روز افزون گره هاى مخالف دولت، تامين امنيت را در اولويت هاى بسيار مهم حکومت محلى قرار داده است و حکومت محلى فارياب نيز همواره تلاش ميورزد تا به هر قيمتى امنيت را براى شهروندان فارياب تامين کند.

با در نظر داشت موقعيت استراتژيک فارياب، حکومت محلى در امر حاکميت، تامين عدالت اجتماعى و تحقق قوانين نافذه کشور دست آورد هاى چشم گيرى داشته و همچنان همواره تلاش به خرچ ميدهند تا انکشاف متوازن را که از شاخص هاى اساسى انکشاف مى افغانستان است در تمام نقاط ولايت و ولسواليها رونما بسازد، در دو دهه اخير حکومت محلى در فارياب همواره تلاش کرده است تا کشت مواد مخدر که عامل اصلى نا امنى است تا حد امکان کاهش دهد و بدليل آن کشت زعفران که يک گياه بسيار مفيد است را در اين ولايت ترويج دهد.

در حال حاضر در سطح ولايت فارياب حدود بيشتر از ۱۲۰۰ پروژه

هاى مختلف انکشافى در حال تطبيق است، اعمار بند آبگردان المار، بند آبگردان دهندره، قيرريزى ۴۱ كيلو متر سرک هاى داخل شهر، اعمار مارکيت غله، شبکه هاى آبرسانى صحى، اعمار کلينيك هاى صحى، اعمار تعميرات مکاتب، گسترش پوهنحى هاى بيشتر در پوهنتون فارياب و تطبيق برنامه ميثاق شهر وندى از جمله نمونه هاى مختلف پروژه هاى انکشافى در سطح ولايت به شمار ميايد.

در پهلوى حکومت محلى فارياب، دفاتر و موسسات ديگر همکار نيز در اين ولايت در عرصه هاى مختلف انکشاف متوازن در سرتاسر اين ولايت عملاً فعاليت دارند، عمدتاً موسسات در بخش هاى صحت، معارف، زراعت، انکشاف دهات و آبرسانى فعاليت بيشتر دارند و در بخش حکومتدارى و انکشافى دفتر يواس ايد اسلا (USAID ISLA) که يکى از برنامه هاى حمايوى حکومتدارى محلى و ادارات محلى است و همواره خدمات تخنيکى و مشورتى را با تمويل مالى برنامه هاى اثرگذار در امر بهبود عرضه خدمات عامه و انکشافى براى حکومت محلى عرضه ميکند، نيز در اين ولايت فعاليت دارد.

وجود امنیت، تامین حاکمیت محلی و تحقق عدالت اجتماعی ساکنین این ولایت را تشویق نموده تا در رشد و توسعه شهر هم در مرکز ولایت و هم در ولسوالیها مردم را برای رو آوردن به شهر زیستی، تمدن و همدیگر پذیری تشویق نموده است که این روند خود حاکمیت محلی را در امر انکشاف متوازن، همزیستی، تامین عدالت اجتماعی حل منازعات و مختل ساختن گروپ های مسلح

غیر مسؤل کمک کرده و اجراءات حکومتی را به خصوص در امر عرضه خدمات عامه سهل میسازد.

رشاد فعالیت دارد، اما با آنهم ایجاب میکند تا در عرصه خصوصی سازی تحصیلات عالی سرمایه گذاری های بیشتر

صورت بگیرد تا هم نیاز های جامعه مرفوع گردد و از طرف دیگر نسل نو را نسل باسواد کامل و دلسوز به وطن تقدیم جامعه شود و در غیر آن طبقه جوان که سرمایه اصلی بشری افغانستان به شمار میروند روز به روز از نظر ظرفیتی فرسوده شده حتا افسرده میشوند که این خود یک پیام مثبت در پیشرفت و رشد سرتاسری در کشور نخواهد بود.

فصل دوم

تحلیل وضعیت عمومی ولایت به تفکیک سکتورها

سه رکن امنیت، حکومتداری و انکشاف:

از آغاز ورود انسان ها به زنده گی اجتماعی و دسته جمعی و همچنان رو آوردن روز افزون آنها به زندگی متمدن، رشد و انکشاف در سطوح مختلف اجتماعات اولیه انسانی یکی از دغدغه های عمده توده ها بوده است. در اثر گذشت زمان، مدرن شدن تمدن ها و شکل گیری دولت ها، این بحث ها شکل پیچیده تری به خود گرفت و تخصیصات لازمه فکری و مادی برای طرح پالیسی های بهتر رشد و انکشاف اقتصادی در قید حکومتداری و تطبیق موثر و نتیجه بخش آنها اعطا شد.

از آنجاییکه امنیت زیربنای حکومتداری خوب و انکشاف در جوامع و دولت هاست، بناً از اهمیت بالایی نیز برخوردار است، تحقق این هدف مستلزم شرایط خاص دیگرست تا بستر خوبی برای حکومتداری و انکشاف آماده بسازد، در ضمن یکی از لازمه های اساسی جوامع مدرن وجود امنیت سراسری در تمام وسعت جغرافیایی سیاسی است. وجود امنیت نه تنها منجر به احساس مصئونیت جسمی شهروندان میشود، بلکه شهروندان را از مصئونیت و سلامت روحی و روانی شان نیز اطمینان داده و متضمن دور نمای روشن زنده گی و آینده درخشان ملت هاست، تامین عدالت اجتماعی و تطبیق قوانین نافذه دولت که از مکلفیت های اساسی حکومت است زمانی تحقق میابد که امنیت تامین بوده و تمام افراد جامعه حراست از قانون داشته باشند و به همین ترتیب در موجودیت امنیت و تحقق اصل حکومتداری رشد و انکشاف در تمام استراتیژی انکشاف ملی افغانستان (ANDS) پیشبینی های ذیل را در نفس حکومتداری خوب ارایه میدارد:

رکن اول: امنیت

هدف بلند مدت: دستیابی به ثبات، تطبیق قانون، و بهبود امنیت فردی افغانها در سراسر کشور

امنیت سرتاسری شرط حیاتی حکومتداری مؤثر، انکشاف سکتور خصوصی، توسعه اقتصادی، کاهش فقر، و حراست از آزادی های فردی، میباشد. هدف استراتیژیک در چارچوب این رکن عبارت از تأمین امنیت دولت، افراد و دارایی ها از طریق تطبیق سیاست های منسجم و قابل دوام در زمینه های دفاعی، امنیتی و نظم و قانون است. حکومت پالیسی امنیت ملی را تدوین کرده است که از طریق برنامه اصلاحات سکتور امنیت تطبیق میشود. این امر هماهنگی میان نیروهای امنیتی ملی افغان و ناتو/آیساف و ائتلاف را بهبود بخشیده و تقویت خواهد کرد.

اهداف

۱. **اردوی ملی افغانستان:** هدف دراز مدت افغانستان ساختن اردویی است که بتواند ثبات داخلی را حفظ، از حاکمیت ملی دفاع، و در عین زمان سهم خویش را در حفظ امنیت منطقه ایفا کند. رقم نهایی تعداد نیروهاییکه به این خواسته پاسخ بگوید هنوز توسط حکومت و جامعه بین المللی تعیین نشده است. اما رقم ۸۰۰۰۰ با ۶۶۰۰ نفر تحت آموزش رقمی است که در دلو ۱۳۸۶ (فبروری ۲۰۰۸) در مجلس بورد مشترک نظارت وانسجام تصویب شد و این نقطه عطفی است که هدفی را برای آینده نزدیک تعیین می کند. تا جدی ۱۳۸۹ (اخیر ۲۰۱۰) اردوی ملی افغانستان به این هدف خواهد رسید و حتی از آن پیش خواهد افتاد. این موفقیت متضمن پیشبرد مستقلانه عملیات ها از سوی ۷۵ درصد کندک ها و لواء ها (با بهره گیری از پشتوانه های بیرونی و حمایت هوایی) خواهد

بود. اردوى ملي افغانستان توازن منطقه يى و قومى را حفظ نموده و بر اعتبار خود، منحيث يك اردوى قابل احترام، حسابه، مسلكى و آماده پاسخ گويى به نياز هاى امنيتى كشور خواهد افزود.

۲. **پوليس ملي افغانستان:** هدف دراز مدت در پيوند با پوليس ملي افغانستان عبارت است از ايجاد يك نيروى مسلكى پوليس كه مطابق با معيارهاى پذيرفته شده حقوق بين الملل بوده و با رعايت حقوق بشرعمل نمايد، تحت اداره كارمندان مسلكى كاملاً آموزش ديده، بهره مند از معاش كافى شده، داراى توانايى هاى پلانگذارى، مديريتى، و استخدام پوليس ملي بر معيار هاى شايسته گى باشد. اين نيروها بايد بتوانند مردم را در مقابل تهديدات تروريستى و تهديدات اعمال مسلحانه ضد دولتى محافظت نموده و قانون را در سرتاسر كشور به طور يكسان تطبيق كنند. اين نيروها بايد توانايى آنرا داشته باشند كه در صورت تغيير شرايط و اوضاع وظايف شان را به شيوه هاى سنتى انجام دهند. تا جدى ۱۳۹۲ (اخير ۲۰۱۳) وزارت امور داخله به رقم تعيين شده ۸۲۱۸۰ نفر پوليس مسلكى دست خواهد يافت (به شمول پوليس سرحدى). اين نيرو توانايى حفظ نظم داخلى و تطبيق قانون را خواهد داشت و در ضمن جوابگوى نياز هاى باشندگان محلى بوده و تحت دستور و كنترول وزارت امور داخله خدمت خواهد كرد.

۳. **خلع سلاح گروه هاى مسلح غير قانونى:** تمام گروه هاى مسلح غير قانونى بايد تا ختم سال ۱۳۹۱ (۲۰ مارچ ۲۰۱۱) در تمام ولايات منحل شوند.

۴. **انهدام مهمات منفجر ناشده:** تا جدى ۱۳۸۹ (۲۰۱۰ ميلادى) در راستاى اهداف انكشافى افغانستان در پانزده سال آينده (ام. دى. جى [MDG]) و تعهدات افغانستان به ميثاق آتاوا، اراضى آلوده به ماين ها و مواد منفجر ناشده تا ۷۰ درصد کاهش خواهد يافت. محل تمام ماين هاى ذخيره شده ضد پرسونل تا سال ۱۳۸۶ (۲۰۰۷ ميلادى) تثبيت و ماين هاى آن منهدم خواهد شد. همچنان تمام مهمات غير مصنون، غير قابل ترميم و اضافى تا پايان سال ۱۳۸۹ (۲۰۱۰ ميلادى) تخریب خواهند گرديد.

۵. **مبارزه با مواد مخدر:** تا سال ۱۳۹۱ (۱۳/۲۰۱۲ ميلادى) گستره زمين هاى تحت كشت كوكنار در مقايسه با سال ۱۳۸۶ (۲۰۰۷/۸۰ ميلادى) به نصف کاهش داده خواهد شد.

اولويت ها:

سكتور امنيت افغانستان متشكل از چندين نهاد مسؤل دفاع از كشور، حفظ امنيت و تطبيق قانون ميباشد. نخستين اولويت ركن امنيت عبارت از بلند بردن ظرفيت هاى نهادهاى امنيتى مى باشد.

اولويت دوم عبارت از حصول اطمينان از اين كه تمام مساعى در سكتور امنيت جامع، مكمل يكدیگر و يکپارچه مى باشند. حكومت در امر تطبيق مؤفقاته پاليسى و استراتيژى ملي يکپارچه و جامع؛ پروگرام سالم اصلاحات سكتور امنيتى، تقويت مساعى مشترك بين عمليات ملكى و نظامى؛ افزايش نقش نيرو هاى امنيتى در فعاليت هاى مبارزه بامواد مخدر، تقويت و اصلاح اجزای ملكى واحدهاى امنيتى كاملاً متعهد مى باشد.

اولويت سوم اين سكتور عبارت از انتقال تدريجى مسؤليت امنيت از همكاران بين المللى به نيروها و نهادهاى امنيتى افغان مى باشد. به همان اندازه كه نيروهاى آيساف/ناتو از درگيرى مستقيم در عمليات پا به عقب مى گذارند، اردوى ملي افغانستان و پوليس ملي افغانستان رهبرى عمليات را به عهده مى گيرند، و بالاخره به نيازهاى امنيتى افغانستان پاسخ خواهند گفت و همكاران بين المللى اين نيرو ها نقش حمايت كننده و نظارتى را به عهده خواهند گرفت. در عين زمان، اردوى ملي افغانستان براى دستيابى به حمايت هاى لازم و نيروهاى اضافى به آيساف اتكا خواهد كرد. افزايش

توانايى هاى اردوى ملي افغانستان باعث کاهش تدريجى تعداد نيرو هاى بين المللى در افغانستان گرديده و در نتيجه باعث ميشود كه تعداد تلفات اين نيرو ها تا حد قابل ملاحظه کاهش يابد. اين كه با چه سرعتى ميتوان نيرو هاى امنيتى افغانستان را متكى به خود ساخت، رابطه مستقيم با سرعت عمل و حجم كمك هاى بين المللى در امر فايق آمدن به خلاء هاى كنونى ظرفيتى دارد - ولى افغانستان آماده است تا قدم هاى نخستين را در اين راستا بردارد.

ركن دوم: حكومتدارى، حاكميت قانون و حقوق بشر

هدف بلند مدت: تقويت روند هاى دموكراتيك، حقوق بشر، حاكميت قانون، عرضه خدمات عامه، و حسابدهى دولت حكومتدارى دموكراتيك، حاكميت قانون، عدالت و حقوق بشر اهميت حياتى خود را در راستاى دستيابى به اهداف ملي ما يعنى کاهش فقر و حفظ رشد اقتصادى در يك سطح قابل ملاحظه حفظ خواهند كرد. هدف استراتژيك استراتژيى انكشاف ملي افغانستان در اين سكتور عبارت از تأمين ديموكراسى اسلامى مبتنى بر قانون اساسى بوده كه در اين سه ركن دولت بطور مؤثر و فراگير فعاليت كنند، حسابده باشند، و از حاكميت قانون و حقوق بشر حمايت كنند. حكومت قصد دارد حكومتدارى سالم را تأمين كند و بهبود قابل سنجش را در عرضه خدمات به وجود بياورد. براى دستيابى به اين اهداف، حكومت بايد:

۱. نهاد هاى حكومتى در سطح مركز و ولايات را با تأكيد بر شفافيت، شايسته گى، مديريت مبتنى بر حصول نتايج معين، تأسيس، اصلاح و تقويت كند
۲. روند هاى قانونگذارى به شمول برگزارى انتخابات آزاد و منصفانه را اصلاح كند. دولت نه به عنوان رقيب سكتور خصوصى، بلكه به عنوان سياستگذار، تنظيم كننده و حمايت كننده عمل خواهد كرد.

اولويت ها

دولت اقدامات ذيل را براى جبران اين ضعف ها اتخاذ نموده است:

تقويت شورى ملي: ظرفيت شورى ملي بالا برده خواهد شد تا اجراى وظيفات نظارت تقنينى، شفافيت، و حسابدهى بهبود يابد.

اصلاحات اداره عامه: هدف برنامه اصلاحات اداره عامه اين است كه نهاد هاى دولتى را در جهت اجراى مؤثر وظيفات شان با تأكيد بر دستيابى به نتايج معين تشويق نمايد. ظرفيت خدمات ملكى تقويت خواهد شد، به طور مثال از طريق تجديد ساختار معاشات و رتب، تضمين و گسترش استخدام بر اساس شايسته سالارى در ادارات دولتى، يقينى كردن و توسعه تقررى ها بر مبنای شايسته سالارى، منطقى سازى و ساختار مجدد نهاد هاى دولتى براى تشخيص درست وظيفات اصلى هر كدام از اين نهادها افزايش برنامه هاى آموزشى و ارتقاى ظرفيت ها.

اقدامات مبارزه با فساد ادارى: دولت براى مبارزه با فساد ادارى در تمام سطوح حكومت و قوه قضائيه از طريق افزايش نظارت از فساد ادارى، معرفى برنامه هاى بيشتر براى محدود كردن هرچه بيشتر خطرات بالقوه فساد ادارى، و تقويت ميكانيزم هاى سمع شكايات عامه تمرکز خواهد كرد.

افزايش دسترسى به معلومات (اطلاعات): حكومت حجم معلومات قابل دسترس مردم را افزايش خواهد داد. مردم دسترسى و حقوق بيشترى نسبت به معلومات متعلق به خودشان را خواهند داشت.

افزایش مشارکت زنان در حکومت: حکومت مسئولیتش را در رابطه با تطبیق پلان عمل ملی زنان افغانستان انجام خواهد داد.

سیستم مؤثر آمادگی و واکنش در مقابل حوادث غیر مترقبه: حکومت به افزایش ظرفیت تطبیق پلان ملی مبارزه با حوادث غیر مترقبه متعهد می‌باشد.

کمیسیون مستقل انتخابات: ظرفیت کمیسیون مستقل انتخابات تقویت خواهد شد تا سیستم دائمی ثبت رأی دهندگان، حوزه انتخاباتی و فهرست افراد واجد شرایط رأی دهی ایجاد گردیده و انتخابات مطابق قانون اساسی در سطوح ملی و ولایتی مؤفّقانه اجرا شود.

سند هویت ملی (تذکره): حکومت هدف تهیه سند واحد هویت ملی را دنبال خواهد کرد تا حسابدهی و شفافیت عامه بالا برود و فساد اداری کاهش یابد.

معلومات جیودیزیک و کار توگرافیک: حکومت حدود و مرزهای قریه ها و گذر ها را بازنگری خواهد کرد و فعالیت ملی نقشه برداری را تکمیل خواهد کرد.

سرشماری و احصائیه های اساسی: حکومت اولین سرشماری را در سال ۱۳۸۷ (۲۰۰۸ میلادی) به عهده خواهد گرفت و سیستم آمار و ارقام اساسی مربوط به اقتصاد و فقر را در سطح ملی و ولایتی تأسیس خواهد کرد و نتایج و تحلیل آنرا طبع و نشر خواهد نمود.

ساده زمین: حکومت یک سیستم عصری ثبت و مدیریت زمین و یک روند منصفانه حل و فصل منازعات را تأسیس خواهد کرد.

ادارات محلی: حکومت قانون ادارات محلی را تهیه خواهد کرد و مشارکت مردم در ساختارهای حکومتداری محلی را افزایش خواهد داد؛ شوراهای ولایتی را تقویت خواهد کرد؛ قانونی را وضع خواهد کرد که نقش شوراهای ولسوالی، شوراهای شهری، و شوراهای روستایی را تعریف کند؛ انتخابات منظم شوراهای ولسوالی، شهرها و قریه جات به شمول انتخابات شاروالی ها را ترویج خواهد داد؛ ساختارهای ادارات ولایتی را اصلاح خواهد کرد؛ ظرفیت خدمات ملکی ولایتی را بلند خواهد برد؛ پلانگذاری و بودجه سازی را نهادینه خواهد کرد؛ و ظرفیت های پلانگذاری و بودجه سازی شاروالیها را بالا خواهد برد. فعالیت های ولایتی توسط اداره مستقل ارگان های محلی تسهیل خواهد شد.

ارتباطات با دولت و ارتباطات بین نهاد های دولتی: حکومت تبادل معلومات مربوط به پالیسی، استراتژی، و روند بودجه ملی را میان تمام نهاد های دولتی افزایش خواهد داد.

امورات دینی: حکومت به نقش مهم دین اسلام در شکل دهی جامعه و ایجاد سیستم های ارزشی اجتماعی واقف است.

حقوق بشر: حکومت ظرفیت خود را به منظور حمایت از حقوق بشری تمام افغان ها، از طریق تهیه، تصویب و تطبیق قوانین مطابق به مکلفیت های بین المللی افغانستان، مانند: کنوانسیون منع شکنجه، محو تمام اشکال تبعیض علیه زنان، و کنوانسیون حقوق طفل تقویت خواهد کرد. حکومت به پلان کاری صلح، عدالت، و آشتی ملی و مشخص ساختن مسئولیت های نهادی واحدهای حکومتی مسئول بهبود حقوق بشر، متعهد میماند.

اولویت های عمدهٔ سکتور عدلی و قضایی عبارت اند از:

ظرفیت نهادی بهتر برای عرضهٔ پایدار خدمات عدلی و قضایی: حکومت نهادهای قضایی را اصلاح و تجدید ساختار خواهد کرد؛ تعلیمات حقوقی را تقویت خواهد نمود؛ سیستم ثبت قضایی را رشد خواهد داد؛ ظرفیت اداری را بالا خواهد برد؛ فساد را کاهش خواهد داد؛ اصول ضوابط رفتاری را اعلام و ترویج خواهد داد؛ سیستم سمع شکایات عامه را به میان خواهد آورد؛ خدمات قضایی را از طریق انکشاف زیر بناها و تدارک ترانسپورت و تجهیزات لازم توسعه خواهد داد.

افزایش هماهنگی و انسجام در داخل سیستم عدلی و قضایی و سایر نهاد های دولتی: حکومت یکجا با سایر نهادهای حکومتی و جامعهٔ مدنی انسجام و هماهنگی را افزایش خواهد داد، وضع قوانین را از طریق بالا بردن ظرفیت های تقنینی و شورای ملی بهبود خواهد بخشید؛ مرکز ملی آموزش های حقوقی را تأسیس خواهد کرد؛ فرصت ها را برای دست اندرکاران بیرونی و جامعهٔ مدنی برای سهمیم شدن در تدوین پالیسی حقوقی، تحلیل و تسوید قوانین افزایش خواهد داد؛ عرضهٔ خدمات عدلی و قضایی در ولایات را از طریق تقویت میکانیزم انسجام عدالت در ولایات بهبود خواهد بخشید. میکانیزم انسجام عدالت در ولایات به حکومت کمک خواهد کرد تا حاکمیت قانون را به طور سیستماتیک از طریق برنامه های منسجم و هدفمند مراجع تمویل کننده در زمینهٔ مساعدت های فنی، آموزش ها، ظرفیت سازی، زیر بناها و تأمین ترانسپورت و تجهیزات فرا تر از کابل توسعه بخشد.

بهبود کیفیت عدالت: هدف استراتژی سکتور عدلی و قضایی عبارت از ایجاد یک جامعهٔ اسلامی می باشد که در آن قوهٔ قضائیه بی طرف و غیر وابسته، امنیت و سلامت، مذهب، مال، حقوق بشری و ارزش های اسلامی شهروندان را با رعایت آزادی، تساوی در برابر قانون و دسترسی همگان به عدالت حمایت کند. حکومت فعالیت های ذیل را انجام خواهد داد:

- (۱) ایجاد سیستم تحقیق به منظور کاهش تأخیر در پروسه های عدالت جزایی که قسماً به سبب فقدان اصل وکالت و مدیریت ضعیف قضایا صورت می گیرد.
- (۲) تهیه پالیسی های مربوط مجازات.
- (۳) تطبیق پالیسی عدالت اطفال.
- (۴) تأسیس واحد های پالیسی های اختصاصی به منظور رسیده گی به مسائل مشترک و موضوعات نوظهور عدالت جزایی.
- (۵) ارتقاء و بهبود ساختارهای اداری و حوزهٔ قضایی قضایای محاکم مدنی در کتگوری های عمدهٔ دعاوی قضایی.
- (۶) بهبود روابط میان نهادهای رسمی و غیر رسمی عدلی.
- (۷) تأمین نظارت بر سکتور غیر رسمی عدالت.

سکتور حکومتداری، حاکمیت قانون و حقوق بشر

از لحاظ اجتماعی و سیاسی وضعیت حقوق بشری و حقوق مدنی شهروندان ولایت فاریاب روی هم رفته خوب و تا حدی قناعت بخش است. شهروندان ولایت فاریاب اعم از زنان و مردان در زندگی فردی و اجتماعی شان از حق اعتراض مدنی برخوردار بوده و هنگامی که خودشان خواسته باشند به صورت آزادانه می توانند که در فعالیت های سیاسی و اجتماعی اشتراک و نظریات و دیدگاه های خویش را بدون کدام مانعی ابراز نمایند. بعد از اجلاس بن و تشکیل اداره موقت افغانستان و به میان آمدن نظام جدید سیاسی در کشور، در ولایت فاریاب نیز مانند دیگر ولایات کشور یک سلسله نهاد

های فرهنگی و اجتماعی، نهاد های مدنی ایجاد و نمایندگی های احزاب سیاسی مختلف به میان آمده و به صورت آزادانه فعالیت دارند. چنانچه اکنون اکثر گردهمایی ها و نشست های اجتماعی و سیاسی در ولایت فاریاب توسط نمایندگان احزاب سیاسی و اعضای جامعه مدنی رهبری و اداره می شوند.

ایجاد نمایندگی های نهاد های نظارتی و حمایتی مدافع حقوق بشر به ویژه نهاد های مدافع حقوق زنان، اطفال و افراد دارای معلولیت، مدافع حقوق مهاجرین و بیجاشده گان داخلی و به میان آمدن راهکار های مبارزه با خشونت علیه انسان به ویژه خشونت علیه اقشار و گروه های آسیب پذیر به ویژه زنان و اطفال از جمله شاخصه هایی است که می تواند چگونگی پیشرفت و سیمای حقوق بشری و حقوق مدنی گروه ها و لایه های مختلف اجتماعی را در ساحات تحت پوشش ولایت فاریاب به نمایش بگذارد. مشارکت شهروندان ولایت فاریاب به ویژه احزاب سیاسی و نهاد های مدنی در پروسه سیاسی انتخابات و اشتراک فعالانه و حضور گسترده زنان در فعالیت های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و مدنی قابل ملاحظه و چشمگیر است. حضور گسترده زنان و مردان در عرصه های معارف و تحصیلات عالی ولایت فاریاب یکی از مواردی است که می تواند بیانگر گسترش و نهادینه شدن حق آموزش و پرورش در میان شهروندان فاریابی باشد.

انجام فعالیت در عرصه های اقتصادی و تجارتي نیز در سطح ولایت فاریاب قابل توجه بوده و تا حدی زمینه ساز بهتر شدن وضعیت زندگی مردم از طریق مبارزه با فقر و ناداری می باشد. هرچند که موجودیت جنگ و نا امنی دوامدار در کشور و از جمله در ساحات تحت پوشش ولایت فاریاب، کام مردم این سرزمین را تلخ کرده است و اما با آنهم تلاش صورت می گیرد که مردم شریف ولایت فاریاب از لحاظ اجتماعی و فرهنگی از کاروان پیشرفت و ترقی باز نماند. کثرت و تعدد رسانه های دیداری، شنیداری، چاپی و برقی و گسترش شبکه های اجتماعی و بلند رفتن سطح ارتباطات و فراهم شدن زمینه های لازم برای استفاده و تخطی های حقوق بشری و در عین حال پیگیری قضایای مختلف از طریق نهاد های عدلی و قضایی وجود دارد و اما برخی مشارکت مردم در تمام مراحل پروسه سیاسی انتخابات از طریق رأی دهی به کاندیدان ریاست جمهوری و پارلمانی، شورای ولایتی و شورای مردمی ولسوالی و شورای مردمی قریه یا از طریق کاندید شدن افراد به عنوان وکیل پارلمان در زمان معین آن، موجودیت از حق آزادی بیان و همچنان دسترسی مردم به اطلاعات به خوبی توانسته است که باعث بیداری و هوشیاری مردم گردیده و حساسیت اجتماعی را در قبال قضایای حاد سیاسی و اجتماعی، خشونت ها، نقض ها و تخطی های حقوق بشری در میان بیشتر شهروندان ولایت فاریاب به دنبال داشته باشد.

نقض تقویه بنیه دموکراسی و حقوق بشر و داشتن سیستم مبارزه با حقوق بشری

و فعالیت شورای ولایتی فاریاب به عنوان یک نهاد منتخب مردمی، فراهم بودن زمینه های لازم برای فعالیت احزاب سیاسی، انجمن ها، اتحادیه های صنفی و موجودیت شورا های انکشافی قریه ها و ولسوالی ها که مردم محلات از طریق برنامه های همبستگی ملی یا میثاق شهروندی با تمثیل و بیان اراده آزاد خودشان در قسمت تصمیم گیری در مورد تشخیص اولویت ها و نیازمندی های شان و در راستای انکشاف و بازسازی محلات شان از طریق انتخاب پروژه های انکشافی نقش دارند و حضور فعال و نقش زنان در ادارات دولتی، نهاد های غیر دولتی، انجمن ها و شورا های اجتماعی از نمونه های روشن و بارز تقویت بنیه دموکراسی در ولایت فاریاب می باشد.

در مورد تأمین حقوق بشر و مبارزه جدی و سیستماتیک با انواع نقض حقوق بشری باید خاطر نشان ساخت که:

موجوديت دفتر ولايتى كميسيون مستقل حقوق بشر فارياب كه در آن بخش هاى مختلف پروگرامى در راستاى آموزش حقوق بشر، حمايت و انكشاف حقوق زنان، حمايت و انكشاف حقوق اطفال و افراد داراى معلوليت، نظارت بر عملكرد نهاد هاى امنيتى و نظارت و بررسى از تخلى ها كه فعاليت مى نمايند يك فرصت و پيشرفت خوب در عرصه حقوق بشر بوده و همچنان موجوديت سيستم مبارزه با نقض ها چالش هاىي كه فرا روى دموكراسى و حقوق بشر وجود دارد عبارت است از كمبود حاكميت قانون، عدم حاكميت دولت در برخى از محلات و موجوديت سلاح در افراد غيرمسئول است كه باعث گرديده تا زمينه هاى پيشرفت و تقويت بنيه دموكراسى را در ولايت فارياب به خطر مواجه سازد وان چه در تشكيلات وجود دارد در عمل پياده نشود و هكذا عده اى افراد مسلح و زورمند نيز مانع تطبيق قانون گرديده كه روند مبارزه با نقض هاى حقوق بشرى را به كندى مواجه مى سازند.

تقويه بنيه دموكراسى و حقوق بشر ازطرف ادارات ولايت فارياب به مفهوم روش (حكومت براى مردم) حفظ گرديده وقوانين نافذه كشور عملاً تطبيق ميگردد. زمانيكه قانون تطبيق شود نيز حقوق بشر تأمين گرديده بنا سيستم مبارزه بانقض حقوق بشرى درسطح ولايت فارياب ازطرف ادارت حكومت محلى رعايت گرديده بخاطر تحكيم قانونيت وعرضه خدمات بهتر براى مردم درولايت فارياب درحال اجراء ميباشد قابل ياداورى ميدانم كه ما دريك شرايط جنگ اعلام ناشده قرارداريم بنا درچنين نيميتوان كاملاً ازرعايت حقوق بشرى صحبت نمود چونكه عملاً ديده ميشود نقض حقوق بشرى ازطرف دشمنان مردم (طالبان وسايير گروه هاى تروريستى) وافراد مسلح غير قانونى به مشاهده ميرسد كه باعث خرابى وضعيت عمومى مردم گرديده تشويق ونگرانى هاى قابل ملاحظه را درزندگى مردم بوجود ميآورد به وصف اينكه حكومت محلى ولايت فارياب باتمام امكانات دست داشته خويش برعليه تمام نابه سامانى ها مبارزه وتلاش نموده تااينكه يك زندگى آرام وشرايط مناسب وبهترى را براى مردم ايجاد نمايد.

ميكانيزم عرضه خدمات عامه و حسابدهى دولت براى مردم

در ولايت فارياب عرضه خدمات عامه در عرصه هاى مختلف معارف، صحت، زراعت، مخابرات، انكشاف دهات، از طريق نوسازى و بازسازى مكاتب، كلينيك ها، حفر چاه ها، ساخت پل و پلچك، نصب آنتن شبكه هاى مخابراتى، اعمار بند هاى آبگردان، جغل اندازى سرگ ها وغيره ... وجود دارد و اما حسابدهى دولت به مردم در سطح شهر ميمنه به خوبى وجود داشته و ليكن فرهنگ حسابدهى و پاسخدهى دولت در سطح ولسوالى كمتر بوده و تا هنوز نهادينه نشده و مشكلاتى در اين زمينه وجود دارد.

عرضه خدمات عامه براى مردم با ارايه گزارشات واجراءت كارى ادارات محلى ولايت فارياب ارطريق تلويزيون محلى فارياب جلسات ومحافل گزارش حسابدهى براى مردم وسايير نشست هاى مردمى توسط رهبرى مقام ولايت فارياب وسايير ارتباط عامه ازطرف مسوولين وادارات جهت مسبوقيت مردم ازكارد كرد هاى حكومت محلى ارايه گرديده است.

رضايت مردم از سيستم و دستگاه حكومت دارى خوب به سطح محلى

مردم ولايت فارياب از سيستم حكومت دارى موجوده تا حدى راضى بوده و اما اين حالت كافى و قناعت بخش نيست و بنابر اين بايد براى فراهم سازى بيشتتر زمينه هاى حكومتدارى خوب در ولايت فارياب، حاكميت دولتى در سطح محلات دوردست گسترش يافته و به دنياى آن امنيت، قانونيت و عدالت در جامعه تأمين گردد و علاوه از آن در حين اجراءت روزمره از سوى نهاد هاى حكومتى فقط قانون تطبيق شده و همچنان پروژه هاى انكشافى نيز به شكل عادلانه توزيع و تطبيق گرديده و ميزان مشورت و نظرخواهى از شهروندان افزايش يابد.

قسمیکه به نظر میرسد از سیستم حکومت داری مناسب باتوجه به وضعیت کنونی و شرایط جنگی تحمیل شده بالای حکومت مردم فاریاب راضی بوده و به نسبت ناامن بودن مناطق ولسوالی و شرایط دشوار پیش آمده امنیتی و اقتصادی به مشاهده میرسد معلوم است که مصعب اصلی آن دشمنان مردم بوده با اعمال زشت جنگی خود فضای آرام حکومت داری را خراب ساخته است حکومت جهت بهبود شرایط عمومی مردم و در تمام ساحات زندگی بشول امنیت از هرگونه سعی تلاش دریغ نکرده امیدواریم باتأمین امنیت وصلح که جز لاینفک حکومت داری خوب است شرایط بهتر گردد.

باور مندی مردم بالای حاکمیت، انفاذ و تطبیق قانون در سطح شهرمیمنه و مراکز ولسوالی ها در قسمت حاکمیت و انفاذ قانون مشکلات زیادی وجود ندارد و اما در مناطق دور دست ولایت فاریاب، حاکمیت قانون ضعیف بوده و حتی در برخی مناطق مربوط ولسوالی ها به طور کلی حاکمیت دولتی وجود ندارد. باید گفت که در سطح محلات و ولسوالی های ولایت فاریاب حاکمیت دولتی ضعیف بوده و برخی محلات از دایره حاکمیت دولتی خارج است اما انفاذ قوانین تا حدی بهتر است البته در محلات که دولت حاکمیت دارد اما مردم بی باور شده اند اما به قانون احترام دارند.

حاکمیت انفاذ و تطبیق قانون در ولایت فاریاب از طرف ادارات محلی رعایت گردیده است چونکه ناراضی مردم از اجراء ادارات دولتی بشکل اعتراض آمیز به مشاهده نرسیده و قسمیکه عملاً دیده میشود از سال ۱۳۹۶ و به خصوص در این اواخر مقدار مراجعین روبه افزایش بوده مردم اعتماد دارند که ادارت ذیربط دولتی به مشکلات آنها رسیدگی نموده باورمند گردیده اند.

پاسخگویی عندالموقع برای امور روزمره مراجعین

مقام ولایت فاریاب و دیگر ادارات دولتی (واحد های ادارى دومى) تا حد توان برای رفع مشکلات مردم پاسخگو هستند و اما گفتنی است که باید سطح پاسخگویی واحد های سومى ولسوالی ها برای رفع مشکلات و نیازمندی های مردم محلات و قریه ها افزایش یابد. در مورد ادارات دیگر قضاوت کرده نمیتوانم اما مدیریت های حقوق ولسوالی ها همیشه فعال بوده در مورد قضایای واصله مراجعین را طبق احکام قانون اجراء مینماید و کدام شکایت رسمی تاکنون از مراجعین برای مانرسیده است.

استراتژی وزارت محترم عدلیه با پیروی از استراتژی ملی کشور (قانون و عدالت) بوده چونکه حاکمیت قانون و دسترسی به عدالت یکی از عناصر مهم توسعه متوازن و هر جانبه اقتصادی و اجتماعی فرهنگی محسوب گردیده و ستر برقراری امنیت، صلح و ثبات پایدار در کشور میباشد دسترسی به عدالت یکی از عناصر کلیدی حاکمیت قانون در جوامع بوده که باتأمین و تطبیق حاکمیت قانون عدالت واقعی بوجود میآید به ارتباط تساوی جنسیتی در استراتژی وزارت عدلیه مراعت گردیده و همچنان وزارت عدلیه مکانیزم برای برنامه کارآموزی فارغان طبقه اناث از پوهنچی های حقوق و شرعیات در کابل و سه ولایت شمال کشور و جذب زنان واجد شرایط در این برنامه تدوین گردیده است.

آگاهی در مورد استراتژی وزارتخانه های مربوطه / استراتژی های ملی به شمول استراتژی تساوی جنسیتی کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان از پانزده سال به اینسو دارای برنامه های استراتژیک حقوق بشری بوده و گفتنی است که برنامه استراتژیک پنج ساله کنونی آن شامل چهار هدف استراتژیک ذیل می باشد:

- ۱- رهبری (ایفای نقش رهبری در عرصه حقوق بشر در افغانستان)
- ۲- توسعه حقوق بشر
- ۳- توانمند سازی

۴- حمایت و نظارت حقوق بشر

بوده و تساوی جنسیتی یکی از اولویت های کاری و شامل اهداف استراتژیک کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان می باشد.

استقامت کاری ریاست عدلیه ولایت فاریاب:

- ۱- دفاع از امورات منقول و غیر منقول دولت
- ۲- دفاع از حقوق ملکیت، کار، خانواده، و سایر حقوق مدنی اتباع باساس شکایت آنها واتخاذ تدابیر جهت تعمیم فیصله های صادره محاکم راجع به منازعات حقوقی ومدنی.
- ۳- نگهداری، آموزش و پرورش اطفال تحت حجر
- ۴- فراهم نمودن زمینه دسترسی مظنونین و متهمین بی بضاعت به مساعدت های حقوقی رایگان
- ۵- توزیع و تجدید جواز های فعالیت احزاب سیاسی نهاد های خصوصی، انجمن های فرهنگی واجتماعی، عریضه نویسان و رهنمای معاملات.

برنامه های حکومتداری مؤثر

نحوه حکومتداری اداره محلی که توسط مقام ولایت و دیگر واحد های دومی تحت رهبری ولایت فاریاب انجام می شود در خیلی موارد تا حد زیادی مؤثر و قناعت بخش است و اما موجودیت جنگ و نا امنی و دست اندازی و مزاحمت مخالفین مسلح دولت در محلات و قریه جات برخی از ولسوالی ها سبب شده است که دولت نتواند اهداف و برنامه های خویش را در ولسوالی ها از طریق واحد های سومی، به صورت مؤثر پیاده کند. یکی از مکلفیت های ریاست عدلیه در ولایت فاریاب ارائه خدمات بهتر عدلی و حقوقی برای اتباع کشور بخاطر رضایت مراجعین، تطبیق قانون و مقررات نیز میباشد.

دفاتر همکار در سکتور حکومتداری

یگانه دفاتریکه به ارتباط به منع خشونت و توانمند سازی خانم ها و حل منازعات کار میکنند عبارت از:

دفتر رشد استعداد های زنان افغان (AWSDC)

دفتر مرکز رشد استعداد های زنان افغان، دفتر زنان برای زنان، دفتر کمیسیون مستقل حقوق بشر، ریاست امور زنان فعالیت های جداگانه دارد و رکشاپ ها جلسات، میز گرد در ولسوالی ها و قریجات در جلسات سکتور ولایتی راپور میدهند. از طریق رسانه ها خصوصاً از طریق رادیو تلویزیون ملی فاریاب در اخیر هر سال هر اداره دولتی از کار و فعالیت های خود به مردم گزارش همه جانبه ارائه میدارند و هم چنان قابل ذکر است که در جلسات سکتوری از کار و فعالیت خویش گزارش میدهند.

از حکومت داری و فعالیت های دولت مردم نسبتاً راضی اند بخاطر حمایت بشر مردم از دولت خویش خواهان بیشتر تامین امنیت، مساعد نمودن زمینه کار برای جوانان میباشد. ادارات تطبیق کننده قانون عدلی وقضایی نیرو های کشفی و امنیتی بخاطر تطبیق قانون همیشه سعی و تلاش میکنند اما بعضاً زورمندان مانع تطبیق قانون میگرددند. در ولسوالی ها نظر به توانایی خویش در مشکلات شان در ساحه تحت پوشش خود فعالیت مینمایند و مردم نیز نسبتاً راضی هستند.

از نظر سکتوری دفتر مرکز رشد استعداد های زنان افغان به وزارت امور زنان ارتباط دارد چون وزارت فوق الذکر پالیسی ساز میباشد و نهاد هایکه در راستای زنان و حقوق زنان فعالیت دارند فلهاذا زیادتر کارمندان شانرا قشر اناث تشکیل میدهد. حکومت داری موثر تامین زمینه کار برای جوانان بر چیدن فساد اداری، توجه به تعلیم و تحصیل، توجه در بخش صحت، مبارزه علیه مواد مخدر، مراعات جندر در ساختار های رسمی و سپردن کار به اهل کار و عملی نمودن شعار دولت درعمل میباشد.

رکن سوم: انکشاف اقتصادی و اجتماعی

هدف بلند: کاهش فقر، تأمین انکشاف مداوم و پایدار از طریق اقتصاد بازار تحت رهبری سکتور خصوصی، بهبود شاخص های انکشاف بشری، و پیشرفت قابل ملاحظه در جهت نیل به اهداف انکشافی افغانستان در پانزده سال (ام. دی. جی [MDG]) حکومت به سیاست هایی که در نهایت باعث ایجاد سیستم اقتصاد بازار تحت رهبری سکتور خصوصی که میتواند توسعه اقتصادی قابل ملاحظه و پایدار را تأمین کند متعهد می باشد. در چارچوب استراتژی انکشاف ملی افغانستان، ابتکار کلیدی کاهش فقر حکومت، حمایت از سکتور خصوصی به عنوان یک وسیله مثر افزایش اشتغال و عواید خواهد بود. همچنان دولت دانسته است که منابع باید فقیر ترین و آسیب پذیر ترین گروه های جامعه را هدف قرار دهند و اینکار از طریق پالیسی های شفاف و پایدار از نظر مالی در زمینه انتقال عاید ممکن میگردد. از سال ۱۳۸۱ (۲۰۰۲ میلادی) به اینسو، حکومت همچنان به تلاشش برای عرضه خدمات صحی و معارف به تمام افغان ها، اولویت قائل شده است. تقویت این پالیسی ها به منظور بهبود قابل ملاحظه شاخص های انکشاف بشری در سرتاسر افغانستان ادامه خواهد یافت.

اولویت ها

پالیسی های مربوط به ایجاد زمینه های مناسب برای رشد اقتصاد بازار تحت رهبری سکتور خصوصی سه اولویت عمده دولت عبارت اند از:

- (۱) ایجاد چارچوب های حقوقی برای سکتور خصوصی شامل تصویب و توشیح قوانین عمده مربوط تجارت (شرکت ها، شراکت، حکمیت تجارتي و میانجیگری تجارتي، قرارداد ها، نماینده گی ها، استندرد ها، حق طبع و نشر، علامات تجارتي و ثبت امتیاز انحصاری.
 - (۲) ایجاد چارچوب مقرراتی برای حمایت از تطبیق قوانین متذکره.
 - (۳) تعمیل چارچوب های حقوقی و مقرراتی. دولت همچنان این اصل مهم را در نظر خواهد داشت و اطمینان حاصل خواهد کرد که این قوانین و مقررات با شرایط اجتماعی افغانستان مطابقت داشته و به طور عادلانه تطبیق میشوند تا سرمایه گذاران بتوانند به راحتی در مورد سرمایه گذاری در آینده تصمیم بگیرند. دولت حاکمیت اقتصادی را در چارچوب پالیسی های خود برای رشد و انکشاف سکتور خصوصی تقویت خواهد بخشید. اقدامات در این زمینه شامل موارد ذیل میباشد:
- (۱) وضاحت مسؤلیت ها و میکانیزم های نهادی در زمینه آوردن اصلاحات در داد و ستد.
 - (۲) تقویت وزارت تجارت و صنایع، اداره حمایت از سرمایه گذاری در افغانستان و سیستم حقوقی جهت تنظیم بهتر فعالیت های تجارتي و حل و فصل دعاوی.

(۳) بهبود دسترسی به زمین، به شمول اقدامات در زمینه توضیح بهتر حق ملکیت، تسهیل طرز العمل های مربوط به انتقال ملکیت و تضمین امکان دسترسی دراز مدت به زمین از طریق اجاره. تسهیل طرز العمل های عمده برای فعالیت های تجارت (ثبت، جواز، فعالیت های بین المرزی، طی مراحل گمرکی و پرداخت ها) ادامه خواهد یافت تا هزینه های مربوط به انجام معاملات کاهش یابند.

دولت خصوصی سازی و سهامی ساختن تصدی های دولتی را در اولویت های مهم کاری خود قرار داده است. این امر شامل سهامی سازی و افزایش مؤثریت د افغانستان برشنا موسسه خواهد بود. وزارت مالیه فهرست تمام تصدی های دولتی را که در ظرف سه سال آینده خصوصی و سهامی میگردند، ترتیب نموده است. دسترسی عادلانه تمام رقابت کننده گان در سکتور خصوصی از جانب نهاد های مربوطه دولتی حمایت خواهد شد.

دولت با در نظر داشت عواید داخلی و نیاز به حمایت تولیدات داخلی توسط سکتور خصوصی متعهد به سیاست های حامی تجارت که وضع مالیات تجارتي را بالای صادرات و واردات کاهش دهد، میباشد. لازم است تا صنایع رقابتي مشخص ایکه افغانستان در آن دارای منفعت رقابتي میباشد، تقویت گردند. وزارت مالیه مسئولیت تنظیم ساختار رژیم تعرفه ها را از طریق مشوره با جوانب ذیدخل به عهده خواهد داشت. بهبود تجارت و ارتباطات تجاری با کشور های منطقه، با استفاده از مزایای موقعیت استراتژییک افغانستان در منطقه و اتخاذ پالیسی ها و طرز العمل های تسهیل کننده و تقویت کننده تجارت و ترانزیت، یکی از اولویت های دولت میباشد. در کوتاه مدت، تطبیق درست و مؤثر مقررات گمرکی و کاهش دوامدار اوسط زمان لازم برای صادرات و واردات، تا رسیدن آن به معیار های منطقه یی، محراق تلاش های دولت را تشکیل خواهد داد. دولت متعهد به حصول عضویت سازمان جهانی تجارت میباشد.

سیستم مالی، به شمول بانکداری و قرضه های کوچک، به طور سریع در حال رشد بوده؛ هرچندیکه هنوز سطح خدمات مالی پایین است. فقط یکتعداد کمی از مردم دسترسی به خدمات رسمی مالی دارند. ایجاد یک سکتور قوی مالی ایکه پاسخگوی نیاز های کشور باشد میتواند یکی از موانع عمده در زمینه افزایش ظرفیت تولید و افزایش عواید داخلی توسط سکتور خصوصی را از میان بردارد.

نخستین اولویت دولت برای سکتور مالی عبارت از تقویت چارچوب قانونی از طریق تصویب و تطبیق چهار قانون سکتور مالی (معاملات مصئون، رهن، اجاره و تعهدات پولی) که در حال تعلیق قرار دارند؛ و تقویت تمیل مقررات دقیق و مناسب در سکتور بانکداری خواهد بود. اولویت بعدی را افزایش عرضه خدمات مالی به مناطق روستایی و تشبثات اقتصادی کوچک و متوسط تشکیل میدهد. حکومت استراتژیهای اصلاح ساختار ها و در نهایت خصوصی سازی بانک ملی و پشتنی بانک را تطبیق خواهد کرد. در میان مدت، حکومت تلاش خواهد کرد تا اداره معلومات مربوط به اعتبارات مالی، دیوان حل و فصل منازعات مالی را ایجاد نموده و قانون مناسب بیمه را به منظور تشویق این اجزای کلیدی سکتور مالی تطبیق نماید.

منبع: استراتژی انکشاف ملی افغانستان (ANDS)

تحلیل چگونگی عرضه خدمات سکتوری در سطح ولایت

از آنجاییکه حکومتداری در نوع خود زمام داری و به عهده گرفتن اداره امور مملکت است و برای مردم خدمات مختلف عامه چه رفاهی (اقتصاد، اشتغال، عواید، معیشت) باشد چه ملکی و چه آموزشی باشد و چه صحتی و یا هم چه عدلی باشد و چه قضاییو حتا اجتماعی و فرهنگی را عرضه میدارد. و اما حکومت تمام خدمات را در سه بخش و یا هم رکن عمده یعنی امنیت، حکومتداری و انکشاف به مردم عرضه میدارد که عمدتاً افغانستان تمام خدمات را در قید هشت سکتور با در نظر داشت ارکان عمده حکومتداری و به اساس استراتیژی انکشاف ملی افغانستان ویا هم Afghanistan National Development Strategy (ANDS) تعیین کرده و هم در سطح حکومت مرکزی و هم محلی در قید همین هشت سکتور عرضه میدارد که هر کدام این سکتور ها قرار ذیل اند:

- ۱- سکتور اداره اقتصاد و رشد سکتور خصوصی
- ۲- سکتور زراعت و انکشاف دهات
- ۳- سکتور معارف و فرهنگ
- ۴- سکتور صحت و تغذی
- ۵- سکتور زیربناء و منابع طبیعی
- ۶- سکتور حکومتداری خوب، حاکمیت قانون و حقوق بشر
- ۷- سکتور مصنونیت اجتماعی
- ۸- سکتور امنیت

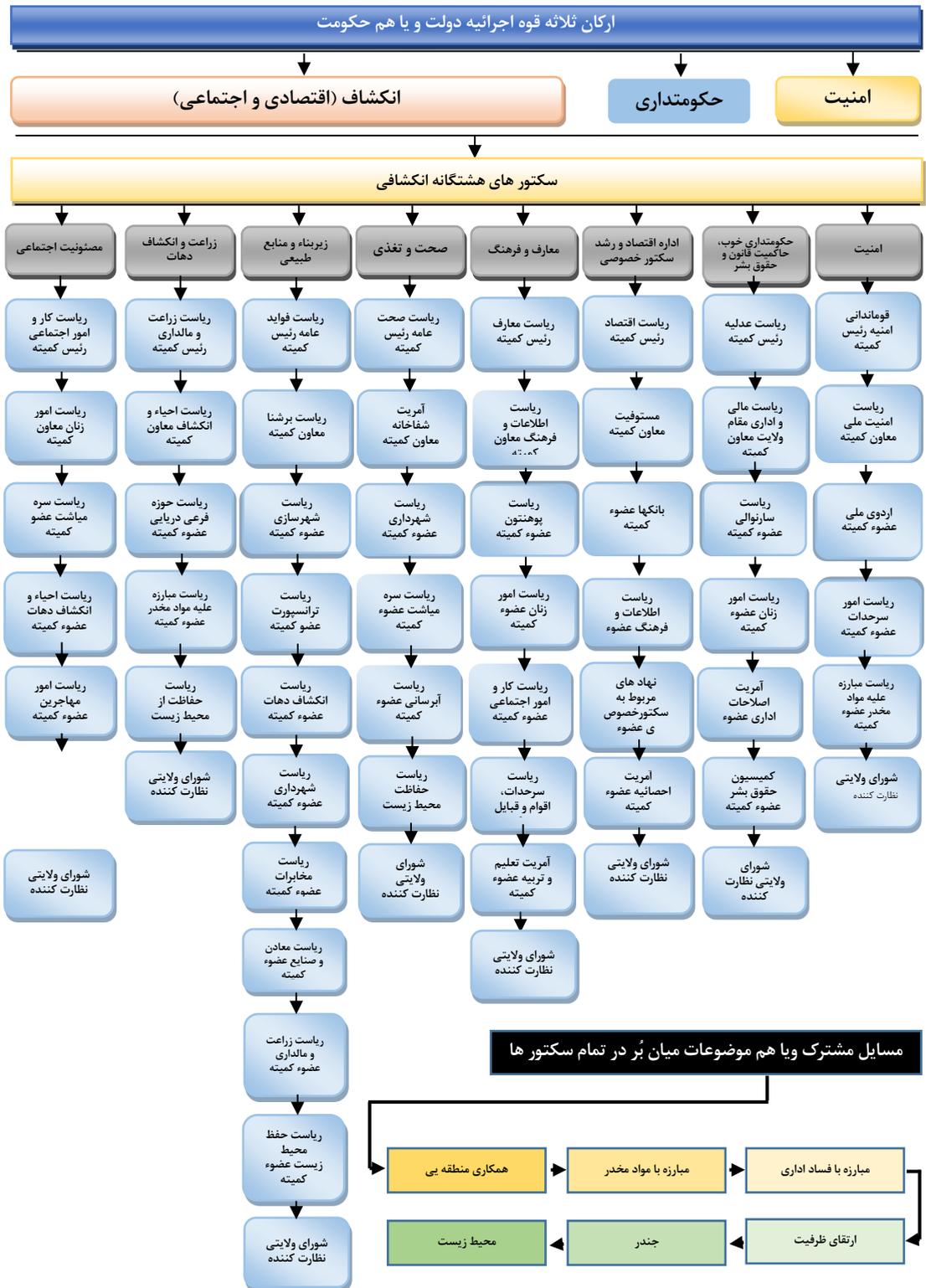
مسئولیت ها، مکلفیت ها و ساحه پوشش عرضه خدماتی تمام ادارتیکه شامل قوه اجرائیه دولت و یا هم حکومت میشوند و از آدرس مشخص وحد اداری خویش خدمات را چه در سطح مرکز و چه در محل برای مردم عرضه میکنند در قید و چوکات همین سکتور های هشتگانه معین و مشخص گردیده است. طوریکه یکی از واحد های اداری که در زنده گی مردم و در قید سکتور معینه خود اهمیت و تاثیر گذاری بیشتر را دارد در رأس سکتور قرار گرفته و بقیه واحد های اداری به عنوان اعضای سکتور در تشکیلات سکتوری سکتور های هشتگانه ایفای وظیفه مینمایند. اما این بدین معنی نیست که ارزش اداراتیکه عضو هستند به تناسب واحد های اداریکه در رأس سکتور ها قرار دارند کمتر است. بلکه به منظور سوق و اداره بهتر امور سکتوری طبق تشکیلات و ساحه پوشش عرضه خدماتی چنین تشکیلات سکتوری در استراتیژی انکشاف ملی افغانستان (ANDS) تعیین و مشخص گردیده است که این به عنوان یک اصل میان تمام ادارات حکومتی موجود در افغانستان قبول شده و تعهد شده است.

از اینکه بعضاً ملاحظه گردیده است که تا هنوز برای بعضی از ادارات معلوم و مشخص نیست که عضویت کدام سکتور را دارد و یا هم کدام ادارات طور مشترک شامل کدام سکتور ها میشوند و حتا اینکه کدام اداره از نظر انکشافی بودجوی است و یا هم غیر بودجوی، بنا لازم دانسته میشود که یک بار تشکیلات سکتوری را در قید هشت سکتور انکشافی ترسیم نماییم تا در صورت لزوم و استفاده خواننده هاییکه در این مورد معلومات ندارند کمکی شده باشد و در ضمن تذکری داده شود که استراتیژی

انكشاف ملي افغانستان (ANDS) كدام سكتور ها را تحت كدام عنوان مشخص و كدام واحد ها را در قيد تشكيلات كدام سكتور ها تعيين و پيشين شده است تا اشتباهات اين واحد هاى عرضه خدماتى مرفوع گردد.

در ذيل ساختار تشكيلاتى كمپته هاى انكشافى ولايتى را غرض افهام بهتر ترسيم و به نمايش گذاشته و بعداً به معرفى هر سكتور طور جدا گانه ميپردازيم. ساختار و تشكيلات سكتور هاى هشتگانه

ساختار و تشکیلات سکتور های هشتگانه انکشافی به اساس استراتیژی انکشاف ملی افغانستان (ANDS)

سكتور زراعت و انكشاف دهات

هدف استراتيژي انكشاف ملي افغانستان براي زراعت و انكشاف دهات عبارت از جذب سرمايه گذاري سكتور خصوصي براي تغيير از سيستم كنوني زراعت به زراعت تجارتي به عنوان منبع با ارزش معيشت ميباشد. دولت يك برنامه منسجم زراعت و انكشاف دهات را با تعقيب دو هدف وسيع يعنى: (۱) کاهش فقر، و (۲) فراهم آوري معيشت بدليل، تطبيق خواهد نمود. استراتيژي جامع سكتور زراعت و انكشاف دهات بيانگر يك راهبرد مشخصي است براي تلاش هاي آينده، كه هدف عمده آنرا کاهش فقر از طريق احياي اقتصاد تشكيل ميدهد. تمرکز گلي روي حمايت از فقير ترين و آسيب پذير ترين طبقات روستايي خواهد بود. با افزايش تلاش ها در زمينه ريشه كن سازي كشت كوكنار و اهميت اين تلاش ها، توسعه سريع فعاليت هاي زراعتي براي جلوگيري از كشاننده شدن دهاقين كم زمين به پايين خط فقر، بيشتر از هر زماني ديگر، لازمي است. سرمايه گذاري در زمينه فراهم آوري منابع بدليل معيشتي يكي از راه حل هاي كليدي در اين زمينه خواهد بود.

اکثر دهاقين از طريق زراعت، تنها حداقل هزينه لازم زندگي شان يا اندكي بيشتر از آنرا به دست آورده مي توانند. از اينرو بيشتر فاميل هايکه وابسته به زراعت هستند، با عدم مصئونيت معيشتي مواجه بوده و حتى در بعضي مواقع براي تأمين معيشت زندگي به گرفتن قرض روي ميآورند. در نتيجه اين عوامل، ميزان آسيب پذيري کشور در مقابل حوادث طبيعي و کمبود مواد غذايي، افزايش يافته است. استراتيژي زراعت و انكشاف دهات، برنامه هاي را در نظر دارد که برای بهبود كيفيت زندگي دهاتيان طراحي گرديده تا از اين طريق مصئونيت غذايي آنها تأمين و خدمات اساسي فراهم گردند؛ عوايد شان از طريق ايجاد فرصت هاي شغلي مشروع افزايش يافته، و بالاخره در يك محيط سالم و ايمن زندگي کنند. فعاليت ها به شکل مؤثر به دو جزء عمده دسته بندي گرديده اند: (۱) زراعت و انكشاف گسترده دهات، (۲) ابتكار زون تجارت و انكشاف دهات.

پانزده برنامه که وسيله برای رسيدن به اهداف استراتيژي زراعت و انكشاف گسترده دهات خواهند بود، عبارت اند از:

- برنامه همبستگي ملي
- برنامه ملي مصئونيت غذايي
- برنامه ملي انكشاف ساحوي
- برنامه مالداري زراعت و انكشاف وسيع دهات
- برنامه ملي دسترسي به روستا ها
- برنامه آبرساني و حفظ الصحه روستائي
- برنامه آبياري زراعت و انكشاف وسيع دهات
- برنامه منابع ملي زراعت و انكشاف وسيع دهات
- سيستم مراقبت
- برنامه برق رساني روستائي
- برنامه تشبثات روستائي
- سيستم تحقيق و توسعه
- سيستم واكنش سريع زراعت و انكشاف گسترده دهات
- برنامه ارتقاي ظرفيت هاي زراعت و انكشاف گسترده دهات

منبع: استراتيژي انكشاف ملي افغانستان (ANDS)

زراعت يك سكتور عمده واساسى اقتصاد ملي هر كشور ميباشد كه در زندگى انسانها در ادوار مختلفه تكامل و انكشاف جامعه بشرى داراى نقش به سزايى بوده است. از نگاه زراعت و مالدارى، فارياب ولايتى است كه داراى جغرافيايى معتدل و شرايط برابى كشت و انكشاف زراعت مساعد بوده كه مجموعاً ساحه زمين زراعتى اين ولايت موازى (۳۵۷۴۰۰) هكتار ميباشد و از جمله موازى (۱۶۶۶۰۰) هكتار زمين آبى و موازى (۱۹۲۸۰۰) هكتار زمين للمى ميباشد. قسمت هاى شرقى و شمال ولايت فارياب مناطق خشك، كم آب و للمى زار ميباشد كه در اين منطقه تپه هاى خاكى برابى بذر للمى مساعد است و قسمت هاى جنوب و غرب اين ولايت مناطق سرسبز و قسماً آب كافى دارد. ميوه جات مهم اين ولايت كه ميزان توليد آنها در چند سال اخير رو به رشد ميباشد، از قبيل انگور، سيب، زردآلو، بادام، انجير، شفتالو، بهى و چهارمغز ميباشد و در افزايش توليد غله جات گندم، حبوبات و سبزيجات نيز توجه لازم صورت گرفته است كه قسمت هاى للمى زار به خدمات زراعتى اشد ضرورت دارد مانند، حفر چاه هاى عميق و احداث سيستم غرس نهال ها به سيستم تراسينگ، بذر نباتات خشك و توافقى كه مناطق را سرسبز ميسازد و به طور اوسط گفته ميتوانيم كه هشتاد فيصد ساحه زمين هاى زراعتى اينولا للمى و بيست فيصد آن آبى ميباشد.

در ادامه قابل ذكر است كه مشكلات امنيتى و معضلات اجتماعى ذات البينى در اين اواخر افزايش يافته كه اكثر سكتور هاى توليدى زراعتى و يا صنعتى چه خصوصى بوده و يا دولتى همه در حالت ركود و يا كم تحرك درآمده و رشد اقتصاديكه متكى بدان بود خدشه دار گرديده است.

زارعين كه كتله بزرگ اجتماعى ما را تشكيل داده و از نگاه درآمد هاى اقتصادى توليدات مواد غذايى و تهيه مواد خام برابى صنايع دستى و غيره نقش ارزنده و مهم داشته اند اما متاسفانه شرايط كنونى به معضلات و مشكلات امنيتى خيلى زياد مواجه اند كه ننتها حيات خود را طوريكه لازم است تأمين معيشت كرده نميتوانند بلكه در مهيا ساختن شرايط مساعد به ديگر نيازمندان و پيشه وران به مواد خام نيز طبق ايجابات روز در راه رشد اقتصادى كارى را كرده نميتوانند زيرا در ولايت زراعتى كه تقريباً بيش از ۸۰ فيصد درآمد هاى اقتصادى بطور مستقيم وغير مستقيم متكى به توليدات زراعتى و متباقى به فرآورده هاى آن ارتباط ميگيرد، نقش زارعين را در صدر خدمات اجتماعى قرار داده و درآمد هاى آنها را عامل اصلى رشد اقتصاد در كشور وانمود ميكند.

بنأ در شرايط كنونى با بذل مساعى به ارتباط رشد اقتصاد در كشور زارعين و مولدين فرآورده هاى زراعتى و مالدارى را بايد همواره تقويت كرد تا آنها با استفاده از مساعدت هاى تخنيكى، مادى و تكنالوژيكي در راه رشد توليدات زراعتى و مالدارى نتها بهره مند ساخت بلكه در رشد مهارت ها و كار كرد هاى مزرعه ئى، پروسس، تشكيل و استحكام كميته هاى كارى فراهم آورى سهولت هاى حفاظتى (سردخانه، ساخت ذخاير استراتژيك و بسته بندى مناسب توليدات) و ترانزيت تجارت مازاد زراعتى همكارى پيوسته و دايمي نمود تا نقش ارزنده در انكشاف اقتصاد در سطح ولايت و ولسوالى را داشته باشند.

از اينكه ولايت فارياب يكي از ولايت هاى مهم زراعتى افغانستان به شمار ميرود كه تقريباً ۹۰ فيصد از ساكنين اينولا پيشه دهقانى و مالدارى دارند، زراعت اين ولايت اشدأ ضرورت به ميكانيزه مدرن و تكنالوژى جديد با متخصصين مسلكى در عرصه ميكانيزه دارد كه بتواند يك اندازه مشكل دهاقين و باغداران را حل نمايد، وسايل ديگرى مانند كمپاين درو - گريدر و راكول و وسايلى كه زراعت را ميكانيزه بسازد وجود ندارد و برابى حل مشكل موضوعات ميكانيزه وى ميبايد توجه لازم صورت گيرد.

تاریخچه ریاست زراعت، آبیاری و مالداری فاریاب

اداره زراعت، آبیاری و مالداری فاریاب در سال ۱۳۳۹ با یک نفر تشکیل به حیث مامور مجادله ملخ تحت اثر مستوفیت وقت تاسیس گردیده و در سالیان متمادی تشکیل آن به حیث یک اداره مستقل به مدیریت عمومی زراعت و سپس آمریت و ریاست ارتقا نمود و تا الحال با عرضه خدمات فنی و تخنیکی با ۱۶۷ نفر تشکیل که از آن جمله ۴ بست آمریت، ۲۴ بست مدیریت عمومی، ۲۶ بست (۵) مدیریت عادی، ۵۴ بست (۶) مامورین پائین رتبه و ۵۸ بست کارکنان خدماتی و محافظین در پانزده واحد اداری در خدمت مردم فعال میباشد که از تعداد تشکیل ذکر شده بیش از ۱۱ فیصد آن کارمندان طبقه اناث میباشد.

خدماتیکه برای مردم عرضه میگردد تحت چهار برنامه ملی (تولید حاصلخیزی، احیاء اقتصادی، تغییر مدیریت و تنظیم منابع طبیعی) فعالیت های از قبیل اصلاح اداره و ارتقا ظرفیت کارمندان، توسعه باغداری در تمام ولسوالیها، احداث فارم های مالداری، پیله وری، مرغداری به همکاری سکتور های خصوصی، توسعه کشت غله جات، حبوبات و سبزیجات، احداث ذخیره خانه های میوه جات و سبزیجات (سردخانه)، توسعه و گسترش کشت زعفران در تمام ولسوالیها، احداث باغچه های خانگی سبزیجات جهت بهبود مصئونیت غذایی و کار یابی برای خانمها، اصلاح نسل گاو های شیری، ساخت قوطن برای حیوانات از قبیل بز و گوسفند، مساعد ساختن زمینه های همکاری در بخش سکتور های خصوصی (شرکت های تصدی تخم های اصلاح شده بذری) تنظیم و توسعه منابع طبیعی (جنگلات و علفچرها) توسعه کشت نباتات طی (هنگ و شیرین بویه)، احداث بند های کوچک و شبکه های آبیاری و تنظیم آب در مزرعه میباشد.

جارت تشکیلات ریاست زراعت، آبیاری و مالداری فاریاب

کارمندان موجود		بست ها									تشکیل کارمندان			شماره
اناث	ذکور	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	کمبود	موجود	اصل بست	۱	
۷	۱۵۳	۳۷	۲۱	۵۴	۲۶	۲۴	۴	۱	۰	۷	۱۶۰	۱۶۷	۲	

ولایت فاریاب دارای یک سربند بزرگ ذخیره آب و (۱۶۴) سربند کوچک و کانال بوده که بطور تخمین مجموعه موازی ۱۶۴۰۰۰ هکتار زمین را طور متداوم و مقطعی تحت آب قرار داده است. بند سرحوض یگانه ذخیره گاه آب زراعتی بشمار میرود که از مرکز شهر میمنه به سمت جنوب (۵۳) کیلو متر فاصله دارد و (۱۰۵) سال قبل به کمک مالی مستفدین آب شهر میمنه و همکاری دولت آن وقت در منطقه سرحوض مربوط ولسوالی پشتونکوت احداث گردیده و یگانه منبع تامین آب متداوم برای زراعت و معیشت استفاده کننده گان آب و یک حصه ولسوالی پشتونکوت، مرکز شهر میمنه و حومه آن میباشد. بند مذکور دارای سه وال کنترولی آب و یک وال خیت کش به قطر (۳۰) سانتی طول کاسه بند (۲۴۶۰) متر و عرض کاسه بند (۱۲۰۰) متر می باشد. کاسه بند ذخیره آب سرحوض از رسوبات دریایی پر گردیده که حجم ذخیره گاه بند را از (۲۵) میلیون متر مکعب آب به (۹) میلیون متر مکعب آب کاهش داده است.

در ولایت فاریاب به تعداد (۵) بندآبگردان با ظرفیت آبیاری قرار ذیل وجود دارد:

- ۱- بند آبگردان جانقره ولسوالی شیرین تگاب به ظرفیت آبیاری (۲۰۰۰) هکتار زمین.
- ۲- بند آبگردان کیسمه اسلیم ولسوالی خواجه سبزپوش به ظرفیت آبیاری (۵۰۰۰) هکتار زمین.
- ۳- بند آبگردان کته قشلاق ولسوالی خواجه سبزپوش به ظرفیت آبیاری (۱۰۰۰) هکتار زمین.
- ۴- بند آبگردان غزاری ولسوالی خواجه سبزپوش به ظرفیت آبیاری (۱۵۰۰) هکتار زمین.
- ۵- بند آبگردان جرقعه ولسوالی دولت آباد به ظرفیت آبیاری (۲۹۰) هکتار زمین.

ارزش محصولات زراعتی و مالداري:

طور میانگین و تخمین ارزش محصولات زراعتی و مالداري در ولایت فاریاب قرار ذیل است.

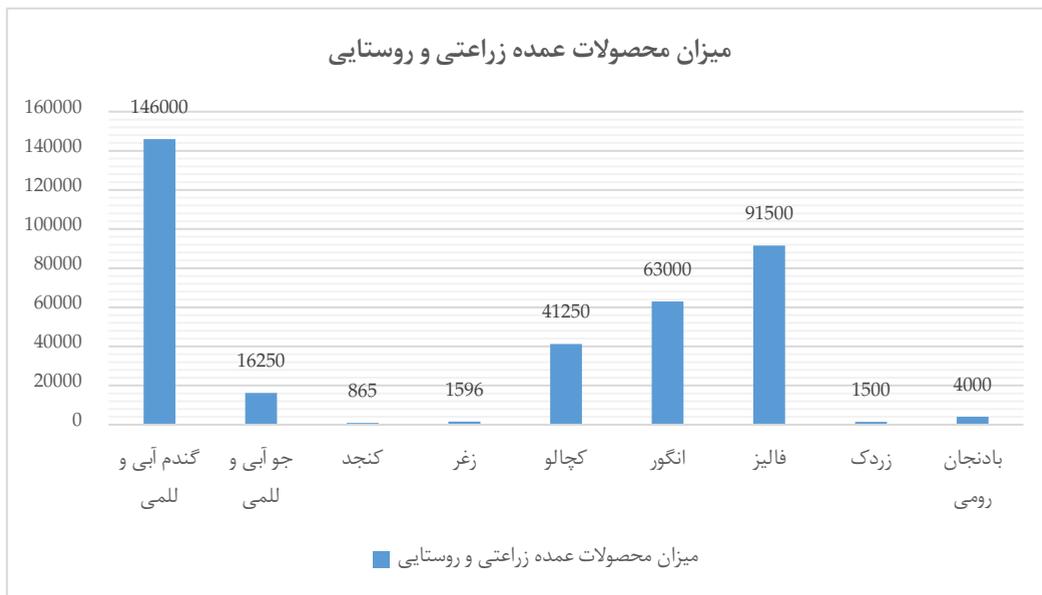
- قیمت هفت کیلو گرام گندم و یا یک سیر بین ۱۴۰ الی ۱۶۰ افغانی بناء بر اندازه، کیفیت، پاکي و غیره میباشد و اما فی هفت کیلو گرام گندم اصلاح شده بذری بین ۲۳۰ الی ۲۴۰ افغانی میباشد.
- قیمت هفت کیلو گرام جو بین ۱۵۰ الی ۱۶۰ افغانی میباشد.
- قیمت فی کیلو گرام گوشت گوسفند و بز بین ۳۰۰ الی ۳۳۰ افغانی میباشد.
- قیمت فی کیلو گرام گوشت گاو ۲۶۰ افغانی میباشد.
- قیمت هفت کیلو گرام کچالو بین ۱۲۰ الی ۱۳۰ افغانی میباشد.
- قیمت فی کیلو نخود ۸۰ افغانی میباشد.
- قیمت فی کیلو گرام ماست بین ۹۰ الی ۱۱۰ افغانی میباشد.
- قیمت فی لیتر شیر بین ۲۰ الی ۲۵ افغانی میباشد.

میزان محصولات عمده زراعتی و روستایی

طور میانگین تخمین میزان تولیدات محصولات عمده زراعتی در ولایت فاریاب قرار ذیل است.

- میزان تولید گندم سالانه اعم از آبی و للمی به مقدار ۱۴۶۰۰۰ تُن میرسد.
- میزان تولید جو سالانه اعم از آبی و للمی به مقدار ۱۶۲۵۰ تُن میرسد.
- میزان تولید کنجد سالانه به مقدار ۸۶۵ تُن میرسد.
- میزان تولید زغر سالانه به مقدار ۱۵۹۶ تُن میرسد.
- میزان تولید کچالو سالانه به مقدار ۴۱۲۵۰ تُن میرسد.
- میزان تولید انگور سالانه به مقدار ۶۳۰۰۰ تُن میرسد.
- میزان تولید فالیز سالانه به مقدار ۹۱۵۰۰ تُن میرسد.
- میزان تولید زردک سالانه به مقدار ۱۵۰۰ تُن میرسد.
- میزان تولید بادنجان رومی سالانه به مقدار ۴۰۰۰ تُن میرسد.

یاد داشت: بناء بر خشک سالی و نبود آب کافی برای آبیاری، میزان تولیدات محصولات زراعتی سالانه از هم فرق میکند.

اقلام محصولات عمده صادراتی زراعتی

محصولات صادراتی زراعتی فاریاب عمدتاً کنجد، زغر، هِنگ، کشمش، پوست، روده، پوست قره قل، و صنایع دستی مانند قالین و گلیم میباشد.

اقلام محصولات عمده وارداتی زراعتی

از اینکه تا هنوز کنترل دقیق بالای اقلام محصولات عمده وارداتی زراعتی صورت نگرفته است و این اقلام هنوز هم دقیق معلوم نیست که چه مقدار محصولات عمده زراعتی داخل بازار میشود، اما محصولاتی که وارد ولایت فاریاب میگردد قرار ذیل اند.

گندم، آرد، برنج، کچالو، پیاز، انواع میوه جات، انواع حبوبات از قبیل لوبیا، ماش و نخود، و همچنان سبزیجات میباشد. فیصدی اشتغال درسکتور زراعت به تفکیک جنسیت

گرچه تا هنوز آمار و ارقام دقیق از میزان اشتغال مردان و زنان در ولایت فاریاب به دسترس نیست، اما طور میانگین و تخمین فیصدی اشتغال مردان و زنان این ولا را میشود طور تخمین به فیصدی های ذیل بیان کنیم.

شماره	اشتغال برای مردان در زراعت	اشتغال برای زنان در زراعت	مجموع اشتغال برای زنان و مردان در شغل زراعت
۱	۴۷ فیصد مردان در شغل زراعت مشغول هستند	۲۵ فیصد زنان در شغل زراعت بخص در کشت سبزیجات و زعفران مشغول هستند	مجموعاً اشتغال مردان و زنان ۷۲ فیصد زراعت تشکیل میدهد

مصنوعیت غذایی

ارزیابی های انجام شده نشان میدهد که نا امنی ها، جنگ، خشکسالی، حاصلات نامناسب زراعتی و حوادث مکرر طبیعی، بیکاری، شیوع آفات نباتی و عدم دسترسی تولید کنندگان به امکانات نوین زراعی از جمله علت های اساسی عدم مصنوعیت غذایی، گرسنگی و فقر در این ولایت میباشد که ۴۰ درصد مردم ولایت فاریاب در عدم مصنوعیت غذایی به سر میبرند.

تعداد سرد خانه ها

هیچ سرد خانه معیاری در این ولایت وجود ندارد اما در سال جاری ۱۳۹۷ وزارت محترم زراعت، آبیاری و مالداري در نظر دارد تا یک باب سردخانه به ظرفیت ۵۰۰ متریک تنی میوه جات و سبزیجات را در مرکز ولایت اعمار نماید.

تعداد فارم های حیوانی و زراعتی

در سطح ولایت فاریاب به تعداد ۶۳ فارم مرغداری گوشتی و تخمی وجود داشته قرار ذیل است:

- تعداد ۲۲ فارم مرغداری تخمی به ظرفیت ۱۶۶۰۰ قطعه مرغ تخمی.
- تعداد ۴۱ فارم مرغداری گوشتی به ظرفیت ۴۰۳۴۰ قطعه مرغ گوشتی
- ظرفیت مجموع مرغداری تخمی و گوشتی ۵۶۹۴۰ قطعه مرغ میرسد.

در فاریاب به تعداد ۲ فارم ماهی پروری وجود دارد که ظرفیت هرکدام آن قرار ذیل است:

- به تعداد ۱ فارم ماهی پروری به مساحت ۶ جریب زمین و ۷ حلقه حوض به ظرفیت ۲۰۰۰۰۰ ماهی درولسوالی گریوان قریه خواجه غار می باشد.
- به تعداد ۱ فارم ماهی پروری در ولسوالی پشتونکوت قریه کته قلعه به مساحت ۱۰۰۰ متر مربع زمین و دو حلقه حوض به ظرفیت ۲۰۰۰۰ ماهی می باشد.

عوايد سكتور زراعت در ۵ سال گذشته

مجموع عوايد بدست آمده از مدرک اجاره دهی اراضی دولتی، نباتات طبی (هنگ و شیرین بویه)، فروش سر درختی (میوه جات) فعالیت تراکتورهای دولتی و اجناس داغمه لیلام شده مجموعاً مبلغ ۱۴۰۹۵۵۹۳ افغانی میباشد که به حساب واردات دولت تحویل گردیده است.

میزان سرمایه گذاری خصوصی در سکتور زراعت

پنج شرکت تصدی تولید تخم های اصلاح شده بذری راجستر شده وزارت محترم زراعت، آبیاری و مالداري جواز فعالیت رسمی اخذ نموده اند که فعلاً از آن جمله شرکت تصدی ابوبکر صدیق ولسوالی پشتونکوت و برادران محسنی در ولسوالی اندخوی عملاً فعالیت دارند که میزان سرمایه گذاری آنها طور تخمین بیش از یکصد و سی میلیون افغانی میباشد.

جنگلات

جنگلات از جمله منابع طبیعی هر کشور بوده که در حیات روزمره انسان ها دارای اهمیت و ارزش به سزای میباشد، باید در حفظ، نگهداری و توسعه آن توجه زیاد مبذول گردد. ساحات عمومی جنگلات ولایت فاریاب طبق احصائیه به دست آمده در سال ۱۳۵۹ هـ ش بالغ بر ۱۷۷۳۰۰ هکتار وانمود شده که این رقم طی بیشتر از سه دهه نا امنی ها در کشور تقلیل قابل ملاحظه نموده است. جنگلات فاریاب سالانه از طریق باران ها و سیلاب ها آبیاری میگردد و جنگلات به حالت طبیعی غیرمنظم و خود رو میباشد که فعلاً هم قسماً به حالت نورمال باقی مانده است.

مالداري

قراریکه در فوق تذکر یافته است که ولایت فاریاب یک ولایت خشک و کم آب بوده که آب خود یک ماده حیاتی و یک فکتور مهم زنده گی برای انسانها، حیوانات و نباتات میباشد. بنأ مالداران کوچی ساکن این ولایت از ناحیه کمبود آب در فصل تابستان نمیتوانند از تربیه و پرورش مالداري قابل ملاحظه یی برخوردار باشند همچنان بر علاوه وقایه و معالجه حیوانات با مشارکت داکتران متخصص حیوانی و PBW خسارات هنگفتی ناشی از امراض حیوانی انترتوکسیما، انترکس (سیاه زخم) وچیچک متحمل میگرددند.

مرغداری یک دیگر از رکن های عمده مالداري را تشکیل داده که امروز در دنیا شکل صنعت را بخود گرفته است که هدف اصلی آن تبدیل مواد ارزان و کم ارزش به مواد غذایی خوب، قوی و با کیفیت میباشد که اکنون در ولایت فاریاب به تعداد ۹ فارم مرغداری خصوصی، ۲ فارم اتحادیه یی زنان و ۱۱ فارم کوچک گروپ کمک خودی زنان وجود دارد، همه ساله بر علاوه وقایه واکسناسیون های ضد امراض طیور به کمک داکتران و ترنر صورت میگردد، با آنهم فارم داران ناشی از تهدیدات امراض نیوکاستل، گامبرو، هایدرو، پندیده گی جاغور، پرازیت ها مانند: شپشک ها و کنه ها متاسفانه رنج میبرند.

کوپراتیف های زراعتی

کوپراتیف های زراعتی در انکشاف سکتور زراعت و بهبود وضع زندگی دهقانان در افغانستان نقش عمده را دارد. در ولایت فاریاب فعلاً به تعداد ۱۲۸ باب کوپراتیف زراعتی به عضویت ۳۶۰۰۰ دهقان ثبت گردیده است. اما نسبت اینکه اعضای کوپراتیف های زراعتی توان اقتصادی ضعیف دارند، سهم شان در سرمایه گذاری کوپراتیف ها بسیار ناچیز است که به هیچ صورت نمیتوانند اهداف تعیین شده کوپراتیف را برآورده سازند و به شکل یک نهاد اقتصادی معاملات داد و ستد را انجام دهند که از جمله ۱۲۸ باب کوپراتیف ابتدایی و ۴ کوپراتیف ثانوی در سطح ولسوالیها موجود میباشد و از آن جمله یک تعداد محدود آن به سیستم جدید بزسن پلان (پلان تجارتي) در حال طی مراحل قانونی بوده و متباقی آنها به نسبت عدم علاقمندی ثبت به سیستم جدید فاقد اعتبار است.

میکانیزه زراعت

از اینکه ولایت فاریاب یکی از ولایت های مهم زراعتی افغانستان بشمار میرود که تقریباً ۹۰ فیصد از ساکنین اینولا پیشه دهقانی و مالداري دارند. زراعت این ولایت اشدأ ضرورت به میکانیزه مدرن و مجهز با تکنالوژی جدید با متخصصین

مسلكى در عرصه ميكانيزه دارد كه بتواند يك اندازه مشكل دهاقين و باغداران را حل نمايد، وسايل ديگرى مانند كمپاين درو - گريدر و راكول و وسايلى كه زراعت را ميكانيزه بسازد وجود ندارد و براى حل مشكل موضوعات ميكانيزه ميبايد توجه لازم صورت گيرد.

شركت هاى تصدى توليد تخم بذرى

درولايت فارياب تعداد پنج شركت توليدى تخم اصلاح شده گندم بذرى بنام هاى ابوبكر صديق، اولغ بيك، برادران محسنى، تيمورسهراب و برگ سبز در ولسوالى هاى اندخوى و پشتونكوت وجود دارد كه عملاً تحت مديريت متخصصين بخش ترويج رياست زراعت، آبيارى و مالدارى فارياب در توليد گندم بذرى فعاليت دارند.

حفاظه نباتات

طوريكه معلوم است، دهاقين محترم ولايت فارياب برعلاوه كمك و رهنمايى هاى مديريت حفاظه نباتات همه ساله خسارات

هنگفت اقتصادى را ناشى از اثر حمله مگس خربوزه، مورپتدار، ملخ، كفشك و ساير امراض ويروسى نباتات در مزارع شان متقبل ميشوند كه دست اندركاران حفاظت نباتات تا حال از هيچگونه كمك و همكارى جهت جلو گيرى از خسارات وارده براى باغداران و دهاقين دريغ نورزيده اند.

معرفى ولسواليها از نقطه نظر زراعت و مالدارى

شهر ميمنه مركز ولايت فارياب است. فارياب ۱۴ ولسوالى دارد كه شامل پشتونكوت، المار، قيصار، خواجه سبز پوش، شيرين تگاب، دولت آباد، بلچراغ، گرزيوان، كوهستان، غورماچ و اندخوى (اندخوى، قرقمقل، قرغان و خانچارباغ) ميباشد. شهر ميمنه هواى صاف، گوارا و معتدل دارد. كشت و زراعت و اشجار آن از بند سرحوض در جنوب ولسوالى پشتونكوت آبيارى ميشود.

معرفى يكتعداد ساحات زميندارى ولسواليهاى ولايت فارياب

ولسوالى پشتونكوت :

زمين آبي به هكتار	زمين للمى به هكتار	مجموع ساحه به هكتار
۱۵۴۰۰	۱۷۶۰۰	۳۳۰۰۰
ساحه جنگلات به هكتار	ساحه علفچر به هكتار	مجموع ساحه جنگلات و علفچر به هكتار
۳۷۰۰۰	۶۱۰۰۰	۹۸۰۰۰

اين ولسوالى در يك كيلومترى مقر ولايت در جنوب شهر ميمنه قرار دارد و از جمله ولسوالى هاى بزرگ و پُر نفوس محسوب ميشود. آب و هواى قسمت جنوبى و شرقى پشتونكوت معتدل، اما قسمت غربى و شمالى آن تا سرحد تركمنستان گرم است. بند آب سرحوض يگانه بنديست كه در اين ولسوالى وجود دارد. مردم آن مشغول زراعت، باغدارى و مالدارى بوده و بخش عمده ميوه هاى مورد نياز مردم شهر ميمنه از قبيل انگور، سيب، بهى، انجير، زردآلو، خربوزه، تربوز، بادرنگ و سبزيجات مانند بادنجان رومى، پياز، كچالو، لوبيا، باميه، بادنجان سياه، كدو، زردك، كاهو، گندنه و غيره... از همين ولسوالى تأمين ميشود.

ولسوالى قيصار :

زمين آبي به هكتار	زمين للمى به هكتار	مجموع ساحه به هكتار
۲۳۶۱۲	۵۶۷۹۴	۸۰۴۰۶
ساحه جنگلات به هكتار	ساحه علفچر به هكتار	مجموع ساحه جنگلات و علفچر به هكتار
۳۰۰۰۰	۴۵۰۰۰	۷۵۰۰۰

ولسوالى قيصار در ۶۲ كيلومتري غرب مركز شهر ميمنه در امتداد شاهراه هرات - ميمنه واقع بوده و از ولسوالى هاى بزرگ و پرنفوس فارياب محسوب ميشود. اين ولسوالى در شرق با ولسوالى المار، در جنوب با ولسوالى كوهستان، در جنوب غرب با ولسوالى جوند ولايت بادغيس، در غرب با ولسوالى غورماچ ولايت بادغيس كه از ۵ سال به اينسو شامل تشكيل فارياب گرديده و در شمال با كشور تركمنستان سرحد طولانى دارد. مساحت اين ولسوالى را كوه ها و تپه ها تشكيل ميدهد، ولسوالى قيصار طبيعت ملايم و زيبا دارد. ساحه زمين هاى زراعتى آن موازى ۲۳۶۱۲ هكتار آبي و موازى ۵۶۷۹۴ هكتار للمى تخمين گرديده است انگور و كشمش قيصار در سطح كشور شهرت و بازار خوبى دارد. مردم قيصار افزون بر باغداری، زراعت و مالدارى در صنعت قالين نيز دست بالايى دارند. مشهورترين قالين آن بنام (على خواجه) ياد ميشود هر قالين ۶ متره تا ۸۰۰ دالر امريكايى در ماركيت هاى كشور به فروش ميرسد.

ولسوالى شيرين تگاب:

زمين آبي به هكتار	زمين للمى به هكتار	مجموع ساحه به هكتار
۱۳۰۰۰	۳۱۱۷۳	۴۴۱۷۳
ساحه جنگلات به هكتار	ساحه علفچر به هكتار	مجموع ساحه جنگلات و علفچر به هكتار
۰	۳۶۰۰۰	۳۶۰۰۰

اين ولسوالى در ۵۰ كيلو متری شمال شرق مركز شهر ميمنه در مسير شاهراه ميمنه - جوزجان واقع است و مركز آن فيض آباد نام دارد. اين ولسوالى ۱۴۳ قريه دارد. ساحه زمين هاى زراعتى آبي آن موازى ۱۳۰۰۰ هكتار و ساحه زمين هاى للمى موازى ۳۱۱۷۳ هكتار وانمود گرديده است. عمدتاً محصولات زراعتى آن از قبيل انگور، گندم، جو، كنجد، زغر و خربوزه از محصولات و منبع عوايد مهم براى مردم شيرين تگاب است كه كشمش سرخ آن از شهرت خاص در سطح منطقه برخوردار است.

ولسوالى بلچراغ:

زمين آبي به هكتار	زمين للمى به هكتار	مجموع ساحه به هكتار
۱۰۶۰۰	۴۸۵۷۴	۵۹۱۷۴
ساحه جنگلات به هكتار	ساحه علفچر به هكتار	مجموع ساحه جنگلات و علفچر به هكتار
۰	۴۳۰۰۰	۴۳۰۰۰

اين ولسوالى بيشتر از كوه ها و تپه ها تشكيل شده و در ۵۵ كيلومتري جنوب شرق شهر ميمنه واقع است. در شرق با ولسوالى صياد ولايت سرپل و در شمال شرق با ولسوالى درزاب ولايت جوزجان، در جنوب با ولسوالى گرزبوان، در غرب با ولسوالى پشتونكوت و در شمال با ولسوالى خواجه سبزپوش هم سرحد است. باشنده گان اين ولسوالى مشغول زراعت و مالدارى هستند. بلچراغ طبيعت ملايم و آب وافر دارد، اما زمين زراعتى آبي موازى ۱۰۶۰۰ هكتار و زمين هاى للمى

موازی ۴۸۵۷۴ هکتار تخمین گردیده است. کشت و زراعت در زمین های للمی و تپه ها صورت میگیرد. در کوه پایه های این ولسوالی درختان پسته، بادام و ارچه به شکل طبیعی میروید. راه مواصلاتی آن صعب العبور بوده که از کوه و کوتل های بلند مرتفع میگذرد. در زمستان برف باری ها و در بهار جاری شدن سیلا، هفته ها راه این ولسوالی را بر روی ترافیک مسدود میسازد.

ولسوالی دولت آباد:

زمین آبی به هکتار	زمین للمی به هکتار	مجموع ساحه به هکتار
۶۳۶۸	۸۵۰۹۵	۹۱۴۶۳
ساحه جنگلات به هکتار	ساحه علفچر به هکتار	مجموع ساحه جنگلات و علفچر به هکتار
۰	۶۰۰۰۰	۶۰۰۰۰

این ولسوالی در ۶۲ کیلو متری شمال شرق شهر میمنه در امتداد شاهراه میمنه - جوزجان موقعیت دارد که از جنوب با ولسوالی خواجه سبزپوش، در شمال با ولسوالی قرمقل، در شرق با دشت لیلی و ولایت جوزجان، در غرب با کشور ترکمنستان و در جنوب غرب با ولسوالی پشتونکوت هم سرحد است. ولسوالی دولت آباد از جمله مناطق گرم سیر فاریاب محسوب میشود، آب زیر زمینی آن به دلیل نزدیکی معدن نمک اندخوی شور است و آب زراعتی نیز ندارد، برخی زمین های آن در فصل بهار از سیلاب ها آبیاری میشود. ساحه زمین های زراعتی آبی آن موازی ۶۳۶۸ هکتار و ساحه زمین های للمی آن موازی ۸۵۰۹۵ هکتار تثبیت گردیده است. غله جات از جمله تولیدات عمده زراعتی آن محسوب میشود و میوجات آن مانند انگور و زردآلو از شهرت خاص برخوردار است.

ولسوالی خواجه سبز پوش:

زمین آبی به هکتار	زمین للمی به هکتار	مجموع ساحه به هکتار
۹۶۰۰	۱۷۷۱۰	۲۷۳۱۰
ساحه جنگلات به هکتار	ساحه علفچر به هکتار	مجموع ساحه جنگلات و علفچر به هکتار
۲۵۰۰۰	۳۱۰۰۰	۵۶۰۰۰

ولسوالی خواجه سبز پوش در ۲۵ کیلو متری شمال شرق شهر میمنه و در امتداد شاهراه میمنه - جوزجان موقعیت دارد. در این ولسوالی مردم به شغل زراعت، مالداري و باغداری مصروفیت دارند. ساحه زمین های زراعتی آبی قابل کشت آن موازی ۹۶۰۰ هکتار و ساحه زمین های للمی قابل کشت آن موازی ۱۷۷۱۰ هکتار تثبیت گردیده است که عمدتاً محصولات عمده زراعتی از قبیل غله جات مانند گندم، جو و جواری محسوب میگردد و میوه جات آن مانند انگور و خربوزه و سایر میوه جات از شهرت خاصی برخوردار است.

ولسوالی گرزویان:

زمین آبی به هکتار	زمین للمی به هکتار	مجموع ساحه به هکتار
۲۱۶۰۰	۵۵۷۴۷	۷۷۳۴۷
ساحه جنگلات به هکتار	ساحه علفچر به هکتار	مجموع ساحه جنگلات و علفچر به هکتار
۸۷۰۰	۴۸۰۰۰	۵۶۷۰۰

این ولسوالی را ۷ تگاب گرزویان یاد میکنند و یک منطقه کاملاً کوهستانی میباشد. این ولسوالی در فاصله ۸۰ کیلو متری در جنوب شهر میمنه موقعیت دارد و مرکز آن بازار سرچکان نام دارد. این ولسوالی از شرق با ولسوالی کوهستانات ولایت سرپل، در جنوب با ولسوالی کوهستان فاریاب، در شمال با ولسوالی بلچراغ و در غرب با ولسوالی پشتونکوت هم سرحد بوده و یکی از بزرگترین و پرنفوس ترین ولسوالی ها و از مناطق سرد سیر فاریاب به شمار میرود. گرزویان هوای معتدل و آب فراوان دارد. کوه ها، دره ها، شرشرآب و تپه های حاصلخیز آن به زیبایی طبیعت این ولسوالی افزوده است. ساحه زمین های زراعتی آبی آن موازی ۲۱۶۰۰ هکتار و زمین های للمی آن موازی ۵۵۷۴۷ هکتار تخمین گردیده است. میوه جات آن بخصوص چهارمغز در اکثر نقاط آن به طور وافر در یافت میشود. مردم آن با زراعت و مالداری مشغول اند کچالوی مورد نیاز فاریاب و حتی ولایت جوزجان از همین ولسوالی تأمین میگردد.

ولسوالی المار:

زمین آبی به هکتار	زمین للمی به هکتار	مجموع ساحه به هکتار
۸۲۰۰	۲۱۵۳۸	۲۹۷۳۵
ساحه جنگلات به هکتار	ساحه علفچر به هکتار	مجموع ساحه جنگلات و علفچر به هکتار
۹۰۰۰	۳۵۰۰۰	۴۴۰۰۰

ولسوالی المار در ۲۳ کیلو متری غرب شهر در امتداد شاهراه هرات - میمنه موقعیت دارد. این ولسوالی از جنوب با ولسوالی کوهستان فاریاب، در جنوب شرق با ولسوالی پشتونکوت، در غرب با ولسوالی قیصار، در شمال با کشور ترکمنستان و در شمال شرق با منطقه خواجه موسی ولسوالی پشتونکوت هم سرحد است. اراضی این ولسوالی را کوه ها، زمین های خشک و تپه های خاکی تشکیل میدهد که چراگاه مالداران و کوچی ها است.

در مرکز المار ده ها هزار هکتار زمین هموار و حاصلخیز وجود دارد، اما با قلت آب زراعتی مواجه است. آب آشامیدنی صحتی نیز به قدر کافی وجود ندارد. چاه های عمیق که توسط برخی موسسات غیر دولتی حفر گردیده است بین ۸۰ تا ۱۲۰ متری زیر زمین آب به دست آمده است. کار ساخت بند آبگردان المار در ۹ کیلومتری جنوب مرکز ولسوالی آغاز گردیده و با تکمیل آن ۳۰ هزار هکتار زمین زراعتی آبیاری خواهد شد. تابستان این ولسوالی گرم و زمستان آن معتدل است. ساحه زمین های زراعتی آبی آن موازی ۸۲۰۰ هکتار و ساحه زمین های للمی آن موازی ۲۱۵۳۸ هکتار تخمین گردیده است. انگور، کشمش سیاه و خربوزه المار در شمال کشور در شیرینی و طعم خوش خود شهرت به سزایی دارد. فعالیت مخالفین دولت روند نوسازی و بازسازی زیربنا های زراعتی را با کندی مواجه ساخته است. برعلاوه زراعت و مالداری، قالین و گلیم بافی از پیشه های معروف و یکی دیگر از منبع های عوایدزا برای مردم المار است.

ولسوالی کوهستان:

زمین آبی به هکتار	زمین للمی به هکتار	مجموع ساحه به هکتار
۹۴۰۰	۳۱۴۹۹	۴۰۸۹۹
ساحه جنگلات به هکتار	ساحه علفچر به هکتار	مجموع ساحه جنگلات و علفچر به هکتار
۴۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	۱۴۰۰۰۰

این ولسوالی دور افتاده ترین ولسوالی ولایت فاریاب بوده و در ۱۲۵ کیلو متری جنوب شهر میمنه موقعیت دارد. مرکز آن لولاش نام دارد. در جنوب با ولسوالی چهارسده ولایت غور، در شرق با ولسوالی کوهستانات ولایت سرپل، در شمال با ولسوالی گزویان و پشتونکوت و در غرب با ولسوالی جوند ولایت بادغیس سرحد مشترک دارد. این ولسوالی از مناطق سرد سیر فاریاب است و به نسبت برف باری و یخ بندی ها، ۶ ماه سال راه مواصلاتی آن با مرکز و ولسوالی های همجوار قطع میشود. مردم آن مشغول زراعت و مالداری میباشند. ولسوالی کوهستان گدام میمنه خوانده میشود، اما به دلیل سردی هوا جز از گندم، زیره و نخود، غله های دیگر کمتر حاصل میدهد. نبود جای مشخص دفتر یونت ترویجی، سرک، برق، آب آشامیدنی صحتی و شفاخانه از مشکلات حاد این ولسوالی محسوب میشود. ساحه زمین های زراعتی آبی آن موازی ۹۴۰۰ هکتار و ساحه زمین های للمی آن موازی ۳۱۴۹۹ هکتار تخمین گردیده است.

ولسوالی قرمقول:

زمین آبی به هکتار	زمین للمی به هکتار	مجموع ساحه به هکتار
۸۳۳۵	۱۶۶۶	۱۰۰۰۱
ساحه جنگلات به هکتار	ساحه علفچر به هکتار	مجموع ساحه جنگلات و علفچر به هکتار
۲۰۰۰	۴۶۰۰۰	۴۸۰۰۰

ولسوالی قرمقول در ۱۰۰ کیلو متری در امتداد شاهراه میمنه - جوزجان واقع است که در جنوب با ولسوالی دولت آباد، در شمال با ولسوالی های اندخوی و قرغان، در شرق با دشت لیلی و معدن نمک اندخوی و در غرب با کشور ترکمنستان سرحد مشترک دارد. اقوام ترکمن، ازبک و پشتون در آن زندگی مینمایند. اکثر مناطق این ولسوالی را تپه ها و زمین های ریگزار احتوا میکند. اقتصاد مردم آن بر صنعت قالین و مالداری استوار است. بیش از ۶۰ درصد مردم اعم از زن و مرد با صنعت قالین سر و کار دارند. ساحه زمین های زراعتی آبی آن موازی ۸۳۳۵ هکتار و ساحه زمین های للمی و سیلابی آن موازی ۱۶۶۶ هکتار تخمین گردیده است.

ولسوالی خانچهاریاب:

زمین آبی به هکتار	زمین للمی به هکتار	مجموع ساحه به هکتار
۲۱۶۹۵	۰	۲۱۶۹۵
ساحه جنگلات به هکتار	ساحه علفچر به هکتار	مجموع ساحه جنگلات و علفچر به هکتار
۰	۵۰۰۰۰	۵۰۰۰۰

این ولسوالی نیز یکی دیگر از دور افتاده ترین ولسوالی فاریاب بوده و در حدود ۱۴۰ کیلو متر از شهر میمنه فاصله دارد. در شرق و شمال با کشور ترکمنستان، در جنوب و جنوب شرق با ولسوالی های خُماَب و خواجه دو کوه ولایت جوزجان، در جنوب غرب با ولسوالی اندخوی هم سرحد است. باشندگان این ولسوالی را اقوام ترکمن و ازبک تشکیل میدهند که

با مالدارى و زارعت مشغول هستند آمريت ترويج ولسوالى در يك دكان قرار دادى قرار دارد، به جز از چند دكان محدود، ديگر بازار وجود ندارد. بندر آئينه كه مربوط به اين ولسوالى است تمام كار رسمى و ادارى آن از طريق ولسوالى اندخوى اجرا گرديده و عوايد آن مربوط به ولسوالى اندخوى ميشود. ساحه زمين هاى زراعتى آن موازى ۲۱۶۹۵ هكتارآبى وانمود گرديده است.

ولسوالى اندخوى:

زمين آبى به هكتار	زمين للمى به هكتار	مجموع ساحه به هكتار
۱۲۰۰۰	۳۷۵۷	۱۵۷۵۷
ساحه جنگلات به هكتار	ساحه علفچر به هكتار	مجموع ساحه جنگلات و علفچر به هكتار
۲۵۰۰	۵۰۰۰۰	۵۲۵۰۰

ولسوالى اندخوى يك ساحه وسيع را در سرحد با کشور ترکمنستان احتوا ميكند كه در ۱۲۶ كيلومترى شمال شرق شهر ميمنه مركز فارياب و بر سر راه ابريشم واقع شده است. اين ولسوالى در جنوب با دشت ليلى، در جنوب غرب با ولسوالى هاى قرمقل و قرغان، در شرق با ولسوالى خانچارباغ و در شمال با کشور ترکمنستان سرحد مشترك دارد. قالىن اندخوى كه شهرت جهانى دارد ۶۵ درصد مردم آن به اين حرفه مشغول اند و متباقى به شغل زراعت مصروفيت دارند. هواى اندخوى در تابستان گرم همراه با طوفان و در زمستان سرد و با تند باد ها همراه است. ساحه زمين هاى زراعتى آبى آن موازى ۵۶۴۸ هكتار و ساحه زمين هاى للمى و سيلابى آن موازى ۳۷۵۷ هكتار تخمين گرديده است.

ولسوالى قرغان:

زمين آبى به هكتار	زمين للمى به هكتار	مجموع ساحه به هكتار
۹۸۷۵	۰	۹۸۷۵
ساحه جنگلات به هكتار	ساحه علفچر به هكتار	مجموع ساحه جنگلات و علفچر به هكتار
۰	۶۰۰۰۰	۶۰۰۰۰

اين ولسوالى از جمله ولسوالى هاى دور دست و در ۱۱۵ كيلو مترى شهر ميمنه و در ۷ كيلو مترى جنوب غرب ولسوالى اندخوى موقعيت دارد. قرغان در جنوب با ولسوالى قرمقل، در غرب با کشور ترکمنستان، در شمال با بندر آئينه هم سرحد است. مردم اين ولسوالى بعد از صنعت قالىن بافى به زراعت و مالدارى اشتغال دارند. ساحه زمين هاى زراعتى آن موازى ۹۸۷۵ هكتار آبى تخمين گرديده است.

سكتور معارف و فرهنگ

دولت ميخواهد تا اتباع کشور از آموزش و پرورش بهتر برخوردار باشند. از سال ۱۳۸۱ (۲۰۰۲ ميلادى) به اينسو، دولت در سكتور معارف و فرهنگ سرمايه گذارى گسترده نموده و بخاطر نيل به اهداف نهائى در اين عرصه به شمول فراهم سازى زمينه هاى براى اطفال کشور تا از تعليم و تربيه سالم برخوردار گردند، کاهش بى سوادى و ايجاد نيروي كارى توانمند، به مؤفقيت هاى مزيد دست يافته است. دولت همچنان به دستيابى به اهداف انكشافى افغانستان متعهد بوده، و هدف اساسى استراتيژى انكشاف ملي افغانستان در زمينه معارف اينست كه به دولت در جهت رسيدن به اين اهداف كمك كند.

دولت ميخواهد تا يك افزايش قابل ملاحظه در ميزان سواد، بهبود كيفيت معارف، توسعه ظرفيت سيستم معارف بخاطر جذب شمار بيشتر شاگردان، دسترسى همگاني به معارف، بهبود فرصت ها و كيفيت تعليمات عالي و گسترش ظرفيت و بهبود كيفيت تحصيلات عالي و ارتقاي مهارت ها، رونما گردد.

فراهم آوري تعليمات اساسى و كاهش سطح بى سوادى در كشور، منحيث يك اولويت اساسى دولت افغانستان در دوره زمانى استراتيژى انكشاف ملي افغانستان باقى خواهد ماند. دولت متعهد است تا برنامه هاى داراي اولويت و تصويب شده در پلان ملي استراتيژيك معارف را تطبيق نمايد. اين برنامه ها شامل موارد ذيل ميباشند:

- (۱) تعليمات عمومى (به هدف ۶۰ در صد ميزان شموليت دختران و ۷۵ در صد ميزان شمول پسران در مكاتب)
- (۲) بهبود تربيه معلم و شرايط كارى معلمين
- (۳) بازسازى و انكشاف زيربناي معارف
- (۴) بهبود نصاب تعليمى و مواد درسى
- (۵) سواد آموزى و تعليمات غيررسمى
- (۶) تعليمات اسلامى
- (۷) اصلاح و توسعه اداره معارف

اولويت بعدى عبارت است از بهبود كيفيت و مديريت معارف از طريق انتقال مسووليت به مقامات محلي براى عرضه خدمات تعليمى و در عين زمان تقويت نظارت و ظرفيت پلانگذارى استراتيژيكى وزارت هاى معارف، تحصيلات عالي و كار و امور اجتماعى، شهدا و معلولين. اولويت اساسى در بخش تعليمات حرفه يى عبارت از فراهم ساختن تعليمات حرفه يى و برنامه هاى توسعه مهارت ها با در نظر داشت نياز هاى بازار كار از طريق بهبود هماهنگى و تطبيق ظرفيت در بورد ملي آموزشى و تعليمات حرفه يى مى باشد.

فرهنگ و رسانه ها

ديدگاه اين سكتور در بُعد فرهنگ عبارت است از:

- (۱) حمايت از گسترش مداوم رسانه هاى آزاد، مستقل و قابل دسترس اعم به زنان و مردان در سراسر كشور
- (۲) حفظ و نگهداشت ميراث هاى فرهنگى افغانستان
- (۳) حمايت از خلاقيت هاى فرهنگى

اهداف عمده عبارت اند از: تثبيت ساحات داراي ارزش باستان شناسى و يادگار هاى تاريخى ثبت نا شده، احيا و حفاظت از مناطق آسيب پذير، طرح قانون جديد رسانه ها براى حمايت از توسعه رسانه هاى آزاد در سراسر كشور، ادامه تلاش بخاطر حصول و بازيابى آثار هنرى مسروقه از طريق روابط متقابل بين المللى.

منبع: استراتيژى انكشاف ملي افغانستان (ANDS)

سكتور معارف و فرهنگ از مدت ده سال بدینسو به اساس استراتيژى انكشاف ملي افغانستان (ANDS) بنا نهاد شده است كه رياست اين سكتور را رياست معارف به عهده دارد. دليل ايجاد سكتور معارف و فرهنگ منسجم سازى و بهبود بخشى خدمات تعليمى و تحصيلى، تقويت فرهنگ، بلند بردن خرد جمعى و اجتماعى و همچنان آموزش و پرورش اولاد وطن كه همانا سرمايه هاى ملي و آینده کشور شمرده میشوند میباشد. جلسات اين سكتور از سال ۱۳۸۶ بدینسو طور منظم و دوامدار هر ماه يك بار دایر میگردد كه در طی چنین جلسات يك سلسله مشكلات و ضرورت هاى اعضاى سكتور

از طريق همين جلسات حل گرديده كه در اين جلسات از دفاتر همكار انجوهاى داخلى و خارجى نيز غرض جلب كمك و همكارى هاى همه جانبه از آنها دعوت به عمل ميآيد كه بعد از هر دور تدوير جلسه مصوبات آنرا غرض مسبوقيت به رياست خدمات تخنيكى و سكتورى مقام ولايت، رياست اقتصاد و ساير دفاتر همكار ارسال ميگردد.

هدف اساسى و محراق توجه سكتور معارف و فرهنگ عرضه خدمات تعليمى و فرهنگى طور شفاف براى تمام اقشار جامعه و پايدار سازى زيربناى امورات تعليمى و فرهنگى از طريق ايجاد و تاسيس مراكز علمى، فرهنگى، تعليمى، تحصيلى و تحقيقى غرض بلند بردن سطح و ميزان سواد و توانايى هاى مردان و زنان براى شكل دهى يك جامعه سالم، روشن و عارى از جهل و نادانى، نا امنى و خشونت، فقر و بيچاره گى ميباشد.

تاريخچه معارف در ولايت فارياب

زمانيكه جهان در قرون ماضيه به زبور علم دانش آراسته بود كشور افغانستان بالاخص ولايت فارياب از نگاه ايجاد مكاتب عقب نگهداشته شده بود مردم اين ولا به تحصيل علوم دينى از نزد مدرسين آنوقت و با آموزش مسايل دينى مبادرت ميورزيدند با رونق گرفتن علم معرفت و آگاهى حاصل نمودن مردمان وقت از فيوضات سواد، مردم شهر ميمنه قادر به ايجاد يك باب مكتب در سال ۱۲۹۹ هـ ش بنام همت ايجاد و شخصى بنام احمد قلى خان راجى از طرف حكومت وقت در آن مقرر گرديد، به همين ترتيب الى سال ۱۳۰۶ هـ ش چندين مكاتب در گوشه و كنار شهر ميمنه افتتاح گرديد، وزارت معارف وقت از فارغين دارالمعلمين را چون عبدالواحد خان و محمد طاهر خان را غرض ترويج دادن علم و عرفان به ولايت فارياب توظيف نمود، بالاخره به تاريخ قوس ۱۳۰۹ هـ ش ارتقاى اولين مكتب بنام متوسطه مركز ميمنه در گذر بازار خانه افتتاح و رشته امور ادارى و تدريسي آن به عبدالواحد خان تفويض و از آن تاريخ به بعد نهضت معارف در ميمنه آغاز به فعاليت نمود و در سال ۱۳۱۱ هـ ش مكتب ديگرى در قريه فيض آباد شيرين تگاب تاسيس و مسؤليت آن بدوش عبدالوهاب خان معلم گذاشته شد و بتاريخ ۲۲ ثور همان سال در بالا حصار شهر اندخوى مكتب مركز اندخوى تاسيس و مسؤليت آن به عهده شخصى بنام محمد طاهر خان گذاشته شد و در سال ۱۳۱۳ هـ ش در مركز قيصار مكتب ديگرى افتتاح شد كه در رأس آن سيد شاهزاده خان بكار گماشته شد.

بتاريخ ۱۲ جوزاى ۱۳۱۵ هـ ش مدرسه دينى بنام ظاهر شاهى كه در آن علوم اسلامى و علوم عربيه تدريس ميشد ايجاد و سر مدرس آن بنام مفتى نظام الدين خان از رياست تنظيميه بلخ مقرر شد، در ماه سنبله ۱۳۱۵ هـ ش در قريه خانقاه ولسوالى پشتونكوت مكتب ديگرى تاسيس گرديد و معلم اول آن محمد حيدر خان مقرر شد، در سال ۱۳۱۶ هـ ش مكتبي در بازار قلعه دولت آباد تاسيس و در رأس آن قره خان مقرر گرديد، در سال ۱۳۱۶ هـ ش مكتبي در قريه آلتى بولك علاقه دارى قرقمقول وقت تاسيس و شخصى بنام محمد آصف در رأس آن گماشته شد و همچنين در همان سال در قريه دونگ قلعه گرزبوان مكتب فعلى ليسه دونگ قلعه تاسيس و سيد محمد نعيم خان شروع بكار نمود، در سال ۱۳۱۷ هـ ش درعلاقه دارى المار يك باب مكتب تاسيس و سلطان شاه بحيث سر معلم شروع بكار نمود و همچنين در همان سال مكتب ذكور هزاره قلعه در ولسوالى قيصار ايجاد گرديد و در سال ۱۳۱۹ هـ ش مدرسه دارالحفاظ ميمنه و دارالحفاظ اندخوى ايجاد و قارى شاه مردانقل بحيث قارى باشى دارالحفاظ ميمنه و قارى عبدالله به صفت قارى باشى اندخوى توظيف گرديدند و در سال ۱۳۲۲ هـ ش يك باب مكتب نسوان (ليسسه ستاره فعلى) در شهر ميمنه افتتاح و سر معلمه آن مريم ميمنه گى همشيره پروفيسور غلام محمد خان ميمنه گى تعيين گرديد.

مكتب متوسطه ميمنه كه در گذر بازار خانه افتتاح گرديده بود چند سال در گذر بلوچ خانه نقل مكان نموده بالاخره در سال ۱۳۲۱ هـ ش پس از اعمار تعمير رهايشى به جايكه ليسه ابو عبید کنونی بوده جابجا شد و اين مكتب كه نخستين

بار بنام همت سپس بنام رشديه و مدت ها بنام متوسطه مرکز میمنه یاد میشد اخیراً بنام دانشمند سرشناس عبدالواحد بن محمد جوزجانی که از شاگردان ممتاز شیخ رئیس ابن سینا بلخی بود مسما گردید.

با ازدیاد مکاتب در مناطق مختلف شهر میمنه و حومه آن و ارتقای مکاتب به متوسطه و لیسه ها غرض بهبود و وضعیت مستلزم یک رهبری تاثیر گذار بوده بناءً نظر به لزوم دید حکومت مرکزی با ازدیاد مدیریت معارف شهر میمنه در سال ۱۳۲۴ هـ ش فعالیت خویش را آغاز و بلاخره مدیریت معارف میمنه در سال ۱۳۵۸ هـ ش به ریاست معارف ارتقاء نمود که اکنون در چوکات آن تعداد ۵۵۱ باب موسسات تعلیمی و تعداد ۹۳۲۰ تن کارمندان و اضافه تر از ۳۲۲۹۰۰ تن شاگردان مصروف تعلیم و تدریس میباشند.

مکاتب موجوده قبل از سال ۱۳۸۰ هـ ش در ولایت فاریاب

مکاتب در سال های قبل به شیوه های تدریسی کهن و نیمه عصری اما با تطبیق دیسیپلین، طرز العمل، دلسوزی، ایمانداري، مسولیت پذیری که موثریت خویش را داشته توسط استادان مجرب پیش برده میشد که ذیلا ارقام آنها تحریر گردیده است.

۱- تعداد ۷۷ باب ابتدائیه

۲- تعداد ۱۶ باب متوسطه

۳- تعداد ۸ باب لیسه

جمعاً به تعداد ۱۰۱ باب مکاتب با کمیت تعداد ۱۰۳۵۶۵ شاگرد و توسط تعداد ۱۳۰۷ معلم تحت تعلیم قرارند.

دست آوردهای عمده ریاست معارف از سال ۱۳۸۱ الی اخیر سال ۱۳۹۶

با وجودیکه سکتور معارف طی سال های گذشته دست آورد های قابل ملاحظه داشته است، اما اینک در ذیل دست آورد های عمده را با ارقام آن تحریر میدارد.

۱- تعداد ۲۱۳ باب مکتب ابتدائیه

۲- تعداد ۱۴۹ باب مکتب متوسطه

۳- تعداد ۱۳۷ باب مکتب لیسه

۴- تعداد ۹ باب مکاتب خصوصی

۵- تعداد ۲۵ باب کورس های خصوصی

۶- تعداد ۷ باب انستیتوت تربیه معلم

۷- تعداد ۷ باب لیسه تخنیکي مسلکی

۸- تعداد ۳۱ باب مراکز حمایوی

دست آورد های عمده ریاست معارف ولایت فاریاب بعد از ایجاد حکومت موقت دولت جمهوری اسلامی افغانستان که در راستای ارتقای سطح سواد و ظرفیت سازی و محو بیسوادی در ولایت فاریاب انجام یافته ذیلا طور فشرده و مختصر غرض معلومات هموطنان عزیز ارقام میگردد.

در هسته تشکیلاتی ریاست معارف یک تن بحیث رئیس که صلاحیتدار امورات ریاست بوده و مسولیت عموم بخش های اداری و تدریسی نیز بدوش موصوف میباشد و معاونین که هر یک متکفل بخش های مربوط خویش میباشد که گزارشات

کاری خود را عندالموقع به شخص رئیس معارف ارائه میدارد که در صورت که رئیس معارف به وظایف رسمی رسماً توظیف میگردد. معاون تدریسی سر پرستی ریاست معارف را بدوش داشته که ۲ تن از معاونین دیگر که عبارت اند از معاون تعلیمات اسلامی و معاون مالی و اداری در امورات تدریسی و اداری منحیث معاون ایفای وظیفه نموده از کارکرد های خویش به شخص رئیس معارف گزارش ارائه میدارند.

درهسته ریاست معارف ۱۸ مدیریت های عمومی و ۲۵ مدیریت های فرعی به شمول آمریت نظارت تعلیمی ولایتی که جمعا پرسونل هسته مرکزی ۱۶۰ تن میباشدند.

جمعا تشکیل ریاست معارف به شمول آمریت های معارف و لسوالی ها تعداد (۹۳۲۰) تن میباشدند.

دست آورد های موسسات تعلیمی در سطح ولایت فاریاب

مکاتب	ارقام قبل از سال ۱۳۸۰	ارقام سال ۱۳۹۶	دست آورد
ابتدائیه	۷۷	۲۱۳	۱۳۶
متوسطه	۱۶	۱۴۹	۱۳۳
لیسه	۸	۱۳۷	۱۲۹
مجموعاً	۱۰۱	۴۹۹	۳۹۸

سایر موسسات	ارقام قبل از سال ۱۳۸۰	ارقام سال ۱۳۹۶	دست آورد
تربیه معلم	۱ باب	۷ باب	۶ باب
مدارس و دارالحفاظ ها	۳ باب	۳۱ باب	۲۸ باب
تخنیکی و مسلکی	۱ باب	۷ باب	۶ باب
سوادآموزی	۰	۱۴ مدیریت	۱۴ مدیریت
کورس های سوادآموزی	۰	۶۸۰ باب	۶۸۰ باب
مکاتب خصوصی	۰	۹ باب	۹ باب
مکاتب دهاتی	۳۲ باب	۲۳۴ باب	۲۰۲ باب
کورس های خصوصی	۰	۲۸ باب	۲۸ باب
مکاتب تعمیردار	۳۵ باب	۲۹۸ باب	۲۶۳ باب

عموم ادارات هسته مرکزی و ادارات سایر موسسات تعلیمی معارف بدون آنکه ولسوالی های که از نور برق مستفید نشده است از سیستم کمپیوتری مستفید شده و امورات یومیه آنها به قسم تکنالوژی به پیشبرده میشود.

در عموم موسسات و نهاد های تعلیمی در سطح ولایت تعداد (۷۷۵۸) تن معلمین از جمله تعداد (۴۷۸۵) تن ذکور و تعداد (۲۹۷۳) تن آنها اناث میباشد که سویه تحصیلی معلمین مذکور تعداد (۱۳) تن ماستر، تعداد (۱۸۳۶) تن لیسانس و متباقی ۱۴ و ۱۲ پاس و کمتر از ۱۲ میباشدند.

قبل از سال ۱۳۸۱ مکاتب تعمیردار به ۳۵ باب و از سال ۱۳۸۱ تا اواخر ۱۳۹۶ به ۲۹۸ باب بوده که فعلا هم تعداد ۲۵۳ باب مکتب فاقد تعمیر میباشد که از جمله ۲۵۳ باب مکاتب بدون تعمیر تعداد ۹۵ باب مکتب بدون زمین میباشد، ریاست معارف فاریاب تلاش دارد تا از طریق شوراها، علما، محاسن سفیدان و ولسوالان غرض فراهم نمودن زمین برای اعمار توجه مردم را جلب نمایند.

ریاست معارف دارای (۶) برنامه میباشد که عبارت انداز:

(۱) برنامه تعلیمات عمومی، (۲) برنامه تعلیمات اسلامی، (۳) برنامه سواد حیاتی، (۴) برنامه تربیه معلم، (۵) برنامه تعلیمات تخنیکی مسلکی، (۶) برنامه اداره تعلیم و تربیه.

مکاتب برنامه تعلیمات عمومی ریاست معارف به اساس ولسوالی وار از بابت سال ۱۳۹۶

شماره	ولسوالی	ابتدائیه			متوسطه			لیسه			مجموعه
		مجموع	اناث	ذکور	مجموع	اناث	ذکور	مجموع	اناث	ذکور	
۱	مرکز شهر میمنه	۴	۱	۳	۲۲	۴	۱۸	۱۹	۱۲	۷	۴۵
۲	پشتونکوت	۵۴	۴	۵۰	۳۵	۹	۲۶	۱۴	۶	۷	۱۰۲
۳	المار	۱۷	۴	۱۳	۱۱	۴	۷	۷	۴	۳	۳۵
۴	قیصار	۲۹	۷	۲۲	۱۳	۵	۸	۱۲	۳	۹	۵۴
۵	کوهستان	۲۰	۴	۱۶	۱۱	۳	۸	۲	۰	۲	۳۳
۶	گرزبوان	۵	۱	۴	۱۳	۵	۸	۱۴	۶	۷	۳۱
۷	بلچراغ	۹	۳	۶	۱۰	۵	۵	۶	۲	۴	۲۵
۸	خواجه سبزپوش	۸	۳	۵	۶	۲	۴	۱۲	۷	۵	۲۶
۹	تگابشیرین	۲۳	۶	۱۷	۱۱	۴	۷	۱۲	۷	۵	۴۶
۱۰	دولت آباد	۵	۲	۳	۸	۲	۶	۷	۳	۴	۲۰
۱۱	اندخوی	۶	۱	۵	۲	۱	۱	۱۱	۵	۶	۱۹
۱۲	قرغان	۵	۱	۴	۳	۰	۳	۱۰	۶	۴	۱۸
۱۳	قرمقول	۶	۰	۶	۱	۰	۱	۵	۲	۳	۱۲
۱۴	خانچهارباغ	۳	۰	۳	۱	۰	۱	۶	۳	۳	۱۰
۱۵	غورماچ	۱۹	۰	۱۹	۲	۰	۲	۲	۰	۲	۲۳
۱۶	مکاتب خصوصی مرکز شهر	۳	۰	۳	۲	۰	۲	۳	۱	۲	۸
۱۷	مکاتب خصوصی اندخوی	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱
مجموعه											

مجموعه	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸
	غورماچ	خانجریان	فرهول	قرغان	اندخوی	دولت آباد	شیرین رنگاب	خواجہ سبز بوش
۱۷۶	۱۹	۳	۶	۳	۵	۳	۱۷	۵
۳۷		۰	۰	۱	۱	۲	۶	۳
۲۱۳	۱۹	۳	۶	۵	۶	۵	۲۳	۷
۱۰۰	۲	۱	۱	۳	۱	۶	۷	۳
۴۴				۰	۱	۲	۳	۲
۱۴۹	۲	۱	۱	۳	۲	۷	۱۱	۶
۷۰	۲	۳	۳	۳	۵	۳	۵	۵
۶۷		۳	۲	۶	۶	۳	۷	۷
۱۳۷	۲	۶	۵	۱۰	۱۱	۷	۱۲	۱۲
۴۹۹	۲۳	۱۰	۱۲	۱۸	۱۹	۲۰	۶۳	۶۳
۷					۱	۱	۱	۱
۱								
۱۵	۰	۲	۱	۱	۱	۱	۱	
۱۴	۰	۱		۱		۱	۱	۱
۳۰	۰	۳	۱	۲	۱	۲	۲	۱
۳					۱			
۳				۱		۱		
۷	۰	۰	۰	۱	۱	۱	۰	۰
۱					۱			
۶					۱			
۳							۲	
۶۳۹	۲۳	۱۳	۱۳	۱۲	۲۳	۳۱	۶۳	۷۱
۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲	۰

تشکیل منظور شده سال ۱۳۹۵-۱۳۹۶ کارمندان رسمی ریاست معارف ولایت فاریاب

مجموعه	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	بست
۸۳۷۵	۹۲۴	۲۱۸	۷۱۷	۲۱۴۶	۱۴۳۳	۲۹۳۷	۰	تعلیمات عمومی
۴۰۴	۵۸	۱۲	۲۷	۹۱	۶۶	۱۵۰	۰	تعلیمات اسلامی
۱۶۵	۳	۲	۱	۱۵۶	۲	۱	۰	سواد حیاتی
۱۴۲	۱۵	۶	۱۵	۵۳	۱۹	۳۳	۱	تربیه معلم
۱۲۲	۱۰	۱۲	۵۹	۲۶	۱۳	۱	۱	تعلیم و تربیه
۱۱۲	۱۸	۶	۱۳	۴۰	۱۱	۲۴	۰	تعلیمات تکنیکی و مسلكی
۹۳۲۰	۱۰۲۸	۲۵۶	۸۳۲	۲۵۱۲	۱۵۴۴	۳۱۴۶	۲	مجموع

احصائیه شاگردان برنامه تعلیمات عمومی

شماره	ولسوالی	ذکور	اناث	مجموعه
۱	مرکز شهر میمنه	۲۵۵۶۲	۲۲۶۷۰	۴۸۲۳۲
۲	پشتونکوت	۲۵۶۰۴	۲۱۰۴۱	۴۶۶۴۵
۳	المار	۱۰۱۵۰	۸۸۵۷	۱۹۰۰۷
۴	قیصار	۱۸۵۳۱	۱۲۴۵۱	۳۰۹۸۲
۵	کوهستان	۶۳۵۱	۱۹۴۲	۸۲۹۳
۶	گرزیوان	۱۵۱۰۶	۹۷۱۴	۲۴۸۲۰
۷	بلچراغ	۶۰۶۳	۵۳۴۹	۱۱۴۱۲
۸	خواجه سبزپوش	۷۵۰۳	۵۹۲۵	۱۳۴۲۸
۹	تگابشیرین	۱۴۳۳۴	۱۲۳۵۴	۲۶۶۸۸
۱۰	دولت آباد	۶۷۳۸	۴۱۶۶	۱۰۹۰۴
۱۱	اندخوی	۷۳۲۶	۵۸۰۵	۱۳۱۳۱
۱۲	قرغان	۳۴۵۹	۱۹۲۰	۵۳۷۹
۱۳	قرمقول	۱۰۲۷۹	۹۳۵۹	۱۹۶۳۸
۱۴	خانچهارباغ	۵۷۰۳	۰	۵۷۰۳
۱۵	غورماچ	۲۷۷۷	۲۶۹۳	۵۴۷۰
	مجموعه	۱۶۵۴۸۶	۱۲۴۲۴۶	۲۸۹۷۳۲

تخصیص بودجه عادی وانکشافی طی پنج سال گذشته

تخصیص بودجه عادی

شماره	سال	تخصیص آمده	مصرف شده	باقیمانده
۱	۱۳۹۲	۸۶۱۵۰۱۸۶۹	۸۶۰۰۹۱۹۳۶	۱۴۰۹۹۳۳
۲	۱۳۹۳	۹۱۳۱۲۳۳۸۶	۹۰۴۸۵۲۳۸۵	۸۲۷۱۰۰۱
۳	۱۳۹۴	۹۱۷۷۵۶۵۵۴	۹۱۶۴۶۰۹۰۰	۱۲۹۵۶۵۴
۴	۱۳۹۵	۹۵۵۲۶۷۲۴	۹۵۰۷۰۷۵۷۸	۴۵۵۷۱۴۶
۵	۱۳۹۶	۱۰۰۷۰۹۲۳۹۵	۹۹۴۴۶۸۷۲۱	۱۲۲۳۳۶۷۴

تخصیص بودجه انکشافی

شماره	سال	تخصیص آمده	مصرف شده	باقیمانده
۱	۱۳۹۲	۶۹۵۸۴۵۵۲	۶۲۶۴۱۷۹۴	۶۹۴۲۷۵۸
۲	۱۳۹۳	۱۷۲۸۵۶۱۲	۱۶۹۳۵۴۱۴	۳۵۰۱۹۸
۳	۱۳۹۴	۱۷۵۶۶۹۴۹	۱۶۳۹۵۶۴۵	۱۱۷۱۳۰۴
۴	۱۳۹۵	۳۰۶۶۶۰۷۹	۲۶۵۴۸۹۱۱	۴۱۱۷۱۶۸
۵	۱۳۹۶	۲۴۲۵۷۵۹۷	۱۷۶۴۱۸۹۶	۶۶۱۵۷۰۱

شمولیت اطفال زیر سن ۱۵ سال در مکاتب مربوط ریاست معارف

شماره	صنف	ذکور	اناث	مجموع
۱	اول	۲۱۲۸۲	۱۴۴۷۲	۳۵۷۵۴
۲	دوم	۲۲۶۹۶	۱۶۱۴۱	۳۸۸۳۷
۳	سوم	۲۱۳۸۵	۱۵۰۳۳	۳۶۴۱۸
۴	چهارم	۲۱۹۲۸	۱۴۷۵۸	۳۶۶۸۶
۵	پنجم	۱۹۵۲۸	۱۴۴۶۰	۳۳۹۸۸
۶	ششم	۱۸۴۶۳	۱۳۲۴۹	۳۱۷۱۲
۷	هفتم	۱۳۱۸۴	۹۹۲۴	۲۳۱۰۸
۸	هشتم	۱۲۳۶۳	۸۹۴۲	۲۱۳۰۵
	مجموعه	۱۵۰۸۲۹	۱۰۶۹۷۹	۲۵۷۸۰۸

تعداد مکاتب خصوصی ولایت فاریاب با تعداد وشاگردان آن درسال ۱۳۹۷

شماره	نام مکاتب	ذکور	اناث	مجموع
۱	لیسه خصوصی رشاد	۳۹۸	۵۷	۴۵۵
۲	لیسه خصوصی بی بی فاطمه الزهرا	۰	۴۰۸	۴۰۸
۳	لیسه خصوصی آیدین	۴۲۴	۰	۴۲۴
۴	متوسطه خصوصی تنویر فاریاب	۱۱۱	۲۱	۱۳۲
۵	متوسطه خصوصی طارق خطیبی	۲۲۳	۲۵	۲۴۸
۶	ابتدائیه خصوصی ایرگش اوچقون	۲۵	۶	۳۱
۷	ابتدائیه خصوصی پیام سعادت	۴۰	۱۶	۵۶

۶۲	۱۷	۴۵	ابتدائیه خصوصی عمری	۸
۴۴	۱۰	۳۴	ابتدائیه خصوصی سهراب فاروق زاده	۹
۱۸۶۰	۵۶۰	۱۳۰۰		مجموع

مکاتب مسدود شده از سر جمع داخل جدول تعداد مکاتب تعمیردار، تحت کار و بدون تعمیر سال ۱۳۹۶

مکاتب بدون تعمیر							تخت کار	جدول مکاتب تعمیردار						
مجموع	تربیه معلم	تخنیکي	موسسات	لیسه	متوسطه	ابتدائیه		تربیه معلم	تخنیکي	موسسه	لیسه	متوسطه	ابتدائیه	ولسوالی
۵۹	۰	۱	۲	۰	۶	۶	۰	۱	۱	۲۲	۶۱	۰	مرکز شهر	۱
۱۰۶	۰	۰	۳	۱	۱۱	۳۳	۰	۰	۰	۲۱	۳۶	۱۰	پشتونک	۲
۴۲	۰	۰	۵	۰	۱	۱۷	۰	۱	۰	۷	۸	۳	المار	۳
۵۵	۱	۱	۲	۲	۸	۶۱	۰	۰	۰	۱۰	۷	۵	قیصار	۴
۲۳	۰	۰	۰	۰	۱	۱۹	۰	۰	۰	۳	۰	۰	غورماچ	۵
۲۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲	۱	۱	۱	۸	۵	۲	اندخوی	۶
۲۹	۰	۱	۳	۰	۳	۷	۰	۰	۰	۳	۷	۵	بلجراغ	۷
۱۳	۰	۰	۲	۰	۰	۱	۰	۰	۱	۶	۲	۱	خانچهارباغ	۸
۲۸	۱	۰	۱	۰	۰	۳	۰	۰	۰	۱۱	۷	۵	خواجه سبزپوش	۹

۱۰	دولت آباد	۲	۶	۸	۰	۰	۰	۱	۲	۰	۰	۰	۰	۲۲
۱۱	شیرین تگاب	۱۱	۹	۱۲	۰	۱	۰	۰	۱۰	۵	۲	۲	۱	۵۳
۱۲	قوغان	۱	۳	۱۰	۰	۱	۰	۰	۳	۰	۰	۲	۰	۲۰
۱۳	فرمول	۰	۱	۵	۱	۰	۰	۰	۵	۰	۰	۰	۰	۱۲
۱۴	کوهستان	۶	۵	۲	۰	۰	۰	۰	۱۶	۳	۱	۰	۰	۳۶
۱۵	گزیوان	۰	۱۰	۱۳	۰	۰	۰	۰	۵	۲	۱	۳	۱	۳۵
مجموع		۳۵	۱۱۱	۱۲۴	۳	۳	۳	۲	۱۵۱	۳۰	۵	۱۷	۳	۱۵۱

نگاهی به تاریخچه مختصر پوهنتون فاریاب

فاریاب ولایتی است که در تاریخ معارف افغانستان ارزنده ترین نام و نشان را در صفحه های تاریخ از خود بر جا گذاشته و بینظیر ترین اشخاص و افراد را در این خطه مرد خیزد تربیه نموده و همچنان در راستای خدمت به وطن و مردم تقدیم جامعه نموده است، به همین ملحوظ این ارگان تحصیلی هم با سعی و تلاش بی دریغ شیفته گان علم و معرفت و دستداران معنویت در سال ۱۳۵۶ خورشیدی در زمان وزارت محترم غلام صدیق محبی وزیر تعلیمات عالی آن وقت با نام موسسه عالی تربیه معلم شروع به فعالیت نمود که اولین مدیر و سرپرست این موسسه پوهاند شیرمحمد پاکنهاد فرزند عبدالمحمد، دومین مدیر عبدالله میدانوال (۱۳۵۷-۱۳۵۸)، سومین مدیر محمد اشرف عظیمی فرزند محمد عظیم (۱۳۵۸-۱۳۵۹) چهارمین مدیر عبدالحکیم دلاور فرزند محمد صدیق (۱۳۵۹-۱۳۶۱)، پنجمین مدیر پوهندوی ولی محمد ایثار فرزند محمد ابراهیم (۱۳۶۱-۱۳۶۳)، ششمین مدیر پوهنمل غلام حبیب ضربت فرزند غلام حیدر (۱۳۶۳-۱۳۶۵)، هفتمین مدیر استاد هدایت الله هدایت فرزند غلام محمد (۱۳۶۵-۱۳۷۰) از بتن تاسیس تا ارتقاء به انستیتوت پیداگوزی منحث مدیر موسسه عالی تربیه معلم ایفای وظیفه نموده اند.

موسسه عالی تربیه معلم در سال ۱۳۶۶ در زمان مدیریت محترم استاد هدایت الله هدایت به انستیتوت پيداگوژی ارتقاء نمود که نخستین رئیس استاد هدایت الله هدایت، دومین رئیس استاد امان الله ندیم فرزند حاجی دوران (۱۳۷۱-۱۳۸۰)، سومین رئیس استاد محمد آصف پیمان فرزند محمد صالح پیمان (۱۳۸۱-۱۳۸۲)، چهارمین رئیس پوهندوی شیر محمد احسان فرزند فیض محمد (۱۳۸۲-۱۳۸۸) در این موسسه تحصیلی بحیث رئیس وظیفه اجرا نموده اند.

هكذا انستیتوت پيداگوژی فاریاب در زمان ریاست پوهندوی شیر محمد احسان، در سال ۱۳۸۳ به موسسه تحصیلات عالی ارتقاء کرد و در سال ۱۳۸۸ محترم الحاج پوهندوی دیپلوم انجنیر فیض الله حبیبی مسؤولیت ریاست تحصیلات عالی را بدوش گرفت. خوشبختانه در زمان آقای حبیبی در سال ۱۳۹۱ خورشیدی به لطف خداوند، به همکاری وزیر تحصیلات عالی محترم پوهاند دوکتور عبدالله عبید و با توجه و عنایت جلالتمآب محترم حامد کرزی رئیس جمهور اسبق جمهوری اسلامی افغانستان موسسه تحصیلات عالی فاریاب به پوهنتون ارتقاء نمود.

همچنان از بتن تاسیس موسسه عالی تربیه معلم تا امروز در تشکیل این نهاد تحصیلی چند معاون نیز کار و فعالیت نموده اند که نخستین آن محترم غلام نبی خان، دومین آن محترم پوهنمل ابوالخیر شیرزاد فرزند حاجی شیر محمد (۱۳۷۶-۱۳۶۱) می باشند که در این موسسه عالی بحیث معاون تدریسی وظیفه اجرا نموده اند، سومین معاون محترم پوهنبار میرویس صافی فرزند عزت الله (۱۳۷۷-۱۳۸۹) در این کانون علمی منحصت معاون علمی و اداری ایفای وظیفه نموده است. از سال ۱۳۸۹ به اینطرف پوهنمل فیض الله قادری متصدی پُست معاونیت علمی و امور محصلان و پوهیالی کنشکا تلاش، از ۱۳۹۱ در پُست معاونیت مالی و اداری پوهنتون وظیفه اجرا مینماید.

قابل ذکر است که این نهاد تحصیلی به مساحت ۱۳٫۵ جریب زمین استملاک شده در موقعیت میدان هوایی شهر میمنه که دارای یک ساختمان دو طبقه نیمه کاره می باشد، در اختیار داشته و نیز مالک ۷۵ جریب زمین استملاک شده واقع کارته جنرال دوستیم که دارای پنج ساختمان می باشد که سه ساختمان دوطبقه بی آن مربوط پوهنخُی تعلیم و تربیه، پوهنخُی زراعت و لیلیه میباشد که هر سه تعمیر در حال بهره برداری است. یک تعمیر سه طبقه بی دیگر نیز در حال اعمار میباشد که مربوط پوهنخُی ادبیات و علوم بشری بوده و تعمیر دو طبقه بی درحال اعمار مربوط بخش اداری پوهنتون است. انشالله اداره پوهنتون فاریاب در آینده های نزدیک از آن بهره مند خواهد شد، همچنان پوهنتون فاریاب در حدود یک جریب زمین استملاک شده به شکل دوطبقه ای در مرکز شهر میمنه (موقعیت چهار سموار) دارد که فعلاً پوهنخُی اقتصاد و پوهنخُی انجنیری در آنجا جابجا می باشد.

در تشکیل سال ۱۳۹۵ پوهنتون مذکور یک رئیس، سه معاون (معاون علمی، معاون امور محصلان، معاون مالی و اداری)، شش رئیس پوهنخُی، ۱۳۸ تن استاد، (۲۸ تن اناث و ۱۱۰ تن ذکور که دارای رُتب علمی از نامزد پوهیالی - پوهاند میباشد)، تعداد کارمندان اداری ۴۹ تن برحال بوده که در چوکات تشکیلات (شش ریاست، سه معاونیت، پنج آمریت، ۱۷ مدیریت عمومی، ۱۸ مدیریت بست ۵) مصروف انجام وظایف شان می باشند. به همینگونه ۴۶ تن اجیر نیز در بخشهای مختلف مصروف کار های خدماتی و تنظیفاتی اند.

پوهنتون فاریاب دارای شش پوهنخُی (تعلیم و تربیه، زراعت، ادبیات و علوم بشری، اقتصاد، انجنیری و حقوق) میباشد، این شش پوهنخُی اعم نهاری و شبانه در حدود ۷۲۵۰ تن محصل (ذکور و اناث) برحال دارد. این کانون علمی از زمان تاسیس تا کنون هزار ها جوان را به زیور علم مَزین نموده و به جامعه تقدیم نموده است.

ظرفیت پذیرش پوهنتون فاریاب در سال ۱۳۹۶ خورشیدی ۲۰۰۰ محصل بوده و در سال ۱۳۹۷ حسب لزوم ریاست محترم کمیته امتحانات کانکور مقام محترم وزارت تحصیلات عالی امکان می‌رود تا بیشتر از دو هزار تن محصل دیگر را نیز معرفی و پذیرش کند. پوهنتون فاریاب به استعانت خداوند و با مجاهدت مسئولین آن در آینده‌ها با تشکیل سایر پوهنحی‌ها به ظرفیت تشکیلاتی خویش خواهد افزود.

معرفی پوهنحی‌های پوهنتون فاریاب

پوهنحی تعلیم و تربیه

این پوهنحی در سال ۱۳۵۶ تأسیس شده به فعالیت آغاز نموده است که حالا دارای ۴۱ تن استاد بوده و از نگاه رتبه علمی نامزد پوهیالی الی پوهاند می‌باشند. ظرفیت پذیرش پوهنحی مذکور در سال ۱۳۹۶ خورشیدی ۶۰۰ محصل می‌باشد و این پوهنحی تا به حال ۳۹ دوره را از رشته‌های مختلف فارغ التحصیل نموده و به جامعه تقدیم نموده است. پوهنحی تعلیم و تربیه از لحاظ ساختار تشکیلاتی دارای هشت دیپارتمنت (ریاضی، فزیک، بیولوژی، کیمیا، کمپیوتر ساینس، تربیت بدنی، خطاطی و رسامی و تعلیمات مسلکی) بوده که هفت دیپارتمنت آن فارغ ده و یک دیپارتمنت آن (تعلیمات مسلکی) غیر فارغ ده می‌باشد. در ضمن دیپارتمنت‌های تربیت بدنی و خطاطی و رسامی به دلیل نبود کادر مسلکی در این بخش تا حال موفق به تشکیل صنف نگردیده است. پوهنحی مذکور از لحاظ ساختار فزیک، دارای یک باب تعمیر دو طبقه بی تدریسی عصری بوده که شامل ۸ واحد درسی، یک واحد اداری و ۳ واحد لابراتوار می‌باشد.

پوهنحی زراعت

این پوهنحی در سال ۱۳۸۳ تأسیس و به فعالیت آغاز نموده است که حالا دارای ۲۵ تن استاد می‌باشد و از نگاه رتبه علمی نامزد پوهیالی الی پوهندوی می‌باشند. پوهنحی زراعت از لحاظ ساختار تشکیلاتی دارای شش دیپارتمنت (اگرونومی، اقتصاد و توسعه زراعتی، باغداری، علوم حیوانی، حفاظه نباتات، جنگلات و منابع طبیعی) بوده که تمامی آنها دیپارتمنت‌های فارغ ده هستند.

ظرفیت پذیرش پوهنحی مذکور در سال ۱۳۹۵ خورشیدی تا ۳۵۰ تن محصل بوده و این پوهنحی تا به حال هفت دوره را از رشته‌های مختلف فارغ التحصیل و به جامعه تقدیم کرده است. پوهنحی زراعت از لحاظ ساختار فزیک، دارای تعمیر تدریسی دو طبقه‌یی بوده که شامل ۱۱ واحد درسی، ۶ واحد اداری و ۱ واحد لابراتوار می‌باشد. به اثر سعی و تلاش استادان پوهنحی متذکره ۸۵۰ جلد کتاب در کتابخانه این پوهنحی تهیه و تدارک دیده شده است و مورد استفاده نیازمندان قرار می‌گیرد.

پوهنحی ادبیات و علوم بشری

این پوهنحی در سال ۱۳۸۷ تأسیس و به فعالیت آغاز نموده است که حالا دارای ۴۵ تن استاد می‌باشد که از نگاه رتبه علمی نامزد پوهیالی الی پوهاند می‌باشد. ظرفیت پذیرش پوهنحی مذکور در سال ۱۳۹۵ خورشیدی ۵۰۰ تن محصل می‌باشد و این پوهنحی در دو دوره فارغین خویش ۱۷۰ تن (در دوره اول ۶۲ تن محصل و در دور دوم ۱۰۸ تن)، در دور سوم ۴۱۶ تن، در دور چهارم ۳۸۰ تن، در دور پنجم ۴۰۵ تن، در دور ششم ۴۱۸ تن و در دور هفتم ۴۱۴ تن محصل را فراغت داده و به جامعه تقدیم نموده است. پوهنحی ادبیات و علوم بشری از لحاظ ساختار تشکیلاتی دارای هشت دیپارتمنت (زبان و ادبیات پشتو، زبان و ادبیات دری، زبان و ادبیات اوزبیک، زبان و ادبیات انگلیسی، جغرافیه، تاریخ،

ثقافت اسلامی و ژورنالیزم) بوده که هفت دیپارتمنت آن فارغ ده و یک دیپارتمنت آنکه ثقافت اسلامی است، غیر فارغ ده میباشد. پوهنځی مذکور از لحاظ ساختار فزیکي، دارای یک باب تعمیر تدریسی سه منزله به سیتیم عصری میباشد.

پوهنځی انجنیری

پوهنځی انجنیری در سال ۱۳۹۲ ایجاد و فعلاً دارای ۱۶ تن کارمند، یک مدیر تدریسی و مدیر اجرائیه، دو لابراتوار و شش دیپارتمنت بوده که در حدود ۳۷۸ تن محصل در شقوق مختلف شامل و مصروف درس میباشد، کار پروژه اعمار تعمیر تدریسی آن طور سه منزله تکمیل گردیده و عنقریب بعد از افتتاح در سال تحصیلی ۱۳۹۷ مورد بهره برداری قرار داده میشود. پوهنځی حقوق در سال ۱۳۹۲ ایجاد گردیده و دارای دو دیپارتمنت فارغ ده میباشد، فعلاً تعداد یازده تن استاد مسلکی و تعداد ۵۳۷ تن محصل بوده و اما تعمیر تدریسی ندارد که حتا در تایم دوم به تعمیر تدریسی پوهنځی زراعت تدریس میدارند. این پوهنځی در رتبه علمی نامز پوهیالی الی پوهنیار میباشد.

پوهنځی اقتصاد:

این پوهنځی در سال ۱۳۸۹ ایجاد و در سال ۱۳۹۰ آغاز به فعالیت نموده و حالا دارای سه دیپارتمنت محاسبه و مدیریت، مالی و بانکداری، احصائیه و کمپیوتر میباشد. در ابتدا تعداد ۱۰۰ تن محصل از طریق امتحان کانکور معرفی و شامل درس گردیدند که بعداً در سال ۱۳۹۳ برای اولین بار ۷۸ تن محصل را بدرجه لسانس فارغ نموده و در سال ۱۳۹۴ در دوره دوم به تعداد ۱۴۴ تن و در دوره سوم در سال ۱۳۹۵ به تعداد ۱۵۲ تن محصل و در سال ۱۳۹۶ یعنی دوره چهارم به تعداد ۱۹۹ تن محصل را منحصیث آموخته گان اقتصاد و مدیریت فارغ داده است. در سال ۱۳۹۶ به تعداد ۴۵۰ تن محصل بر حال داشته و از جمله تعداد ۳۲۴ تن ذکور و ۱۲۶ تن اناث میباشد، ظرفیت پذیرش محصلین در سال ۱۳۹۷ بالغ بر ۱۶۰ تن میباشد.

سکتور صحت

در مقایسه با تمام معیارها، مردم افغانستان از وضعیت نامساعد صحتی رنج می‌برند. شاخص‌های صحت در افغانستان در پایین‌ترین سطح نسبت به شاخص‌های جهانی قرار داشته و وضعیت صحتی نسبت به هر کشور دیگر منطقه ناسامان است. حد اوسط طول عمر پایین بوده، میزان مرگ و میر مادران، نوزادان و اطفال زیر سن پنج سال بسیار بالا بوده و سوء تغذیه به شدت در کشور شیوع دارد.

اولویت عمده سکتور صحت اینست که به مسائل صحتی دارای اولویت از طریق پوشش همگانی مجموعه خدمات صحتی اساسی رسیده گی کند. دولت به تطبیق مجموعه خدمات صحتی اولیه ادامه داده و مراجع ارتباطی را که مریضان را به مراکز صحتی خدمات اولیه وصل می‌کنند، تقویت مینماید. به طور مشخص، دولت خدمات صحت مادران را در عرصه‌های رهنمای خانواده و مسائل مربوط به مادران، بهبود وضعیت تغذیه مادران و اطفال، کنترل امراض ساری با توجه به تأثیرات نامطلوب آنها بالای وضعیت صحتی مردم، تقویت مینماید.

برای حمایت از این اقدامات مشخص در سکتور صحت، دولت یک برنامه جامع انکشاف نهادی را برای خدمات صحتی در نظر گرفته است. این برنامه برای آن طراحی شده تا سیستم ملی صحتی را در جهت کاهش عدم مساوات، افزایش مؤثریت و کیفیت خدمات صحتی، اداره و نظارت نماید. اهداف استراتژی انکشاف ملی افغانستان در چارچوب توافقنامه افغانستان و اهداف انکشافی افغانستان در پانزده سال آینده در سکتور صحت شامل موارد ذیل میباشند:

تا پایان سال ۱۳۸۹ (۲۰۱۰ میلادی)، در راستای برآورده شدن اهداف ام. دی. جی. افغانستان:

(الف) مجموعه خدمات اساسی صحتی انکشاف خواهد یافت تا حد اقل ۹۰ درصد نفوس را احتوا نماید.

(ب) میزان مرگ و میر مادران ۱۵ درصد کاهش خواهد یافت

(ج) تمام کودکان کمتر از ۵ سال در مقابل امراض قابل وقایه توسط واکسین مصئونیت حاصل خواهند کرد و میزان مرگ و میر این اطفال ۲۰ درصد کاهش خواهد یافت.

(د) ۵۰ درصد کاهش در میزان مرگ و میر اطفال زیر سن ۵ سال بین سال‌های ۱۳۸۲ و ۱۳۹۴ و کاهش آن تا یک سوم سال ۱۳۸۲ تا ۱۴۰۰ هجری شمسی.

(ه) ۵۰ درصد کاهش در میزان مرگ و میر مادران بین سال‌های ۱۳۸۱ و ۱۳۹۴ و کاهش دیگر ۲۵ درصدی در آن نسبت به سال ۱۳۸۱ تا ۱۴۰۰.

(و) جلوگیری از گسترش ایدز تا سال ۱۴۰۰.

(ز) جلوگیری و کاهش واقعات ملاریا و دیگر امراض عمده تا سال ۱۴۰۰.

منبع: استراتژی انکشاف ملی افغانستان (ANDS)

وزارت صحت عامه یکی از وزارت‌های سکتوری که جهت تأمین خدمات صحتی متوازن و با کیفیت بدون در نظر داشت هرگونه تبعیض قومی، نژادی، جنس، لسانی، مذهبی برای همه افغان‌های با طرح و ترتیب پالیسی‌ها و استراتژی‌های معقول و عملی و تعیین استقامت‌های کاری مشخص و رعایت اصول و ارزش‌های اسلامی، ملی، احترام به حقوق بشر، تفاهم و مشارکت جامعه جهانی و هم‌زیستی مسالمت‌آمیز، برای تأمین صحت و ترویج زنده گی سالم درکشورایفای وظیفه مینماید.

سکتور صحت و تغذی در ولایت فاریاب میخواهد تا تمام شهروندان این ولا به قوت کامل صحتی خویش برسند تا به صلح، ثبات و انکشاف پایدار نه تنها در فاریاب بلکه در تمام افغانستان مساعدت نمایند. ۸۵٪ فیصد نفوس فاریاب دست رسی به خدمات صحتی را دارامیباشد و ۸۵٪ نفوس زیرپوشش عرضه خدمات صحتی قرارداد. از لحاظ امکانات فعلی در سطح ولایت عرضه خدمات (EPHS) و (BPHS) از بودیجه بانک انکشاف جهانی توسط دفتر AADA. شفاخانه ولایتی تحت پوشش دفتر TIKA به همکاری کشور دوست ترکیه پیشبرده میشود که بتاريخ ۲۰۱۷-۲۰۱۲-۳۰ ختم میگردد. تعداد شفاخانه ها، کلینیک ها، پوسته های صحتی، انواع خدمات صحتی، تعداد کارمندان صحتی و سایر معلومات مهم در رابطه به سکتور صحت قرار ذیل است:

مراکز صحتی موجود وفعال در سطح ولایت فاریاب قرار ذیل است :

◀ در بخش EPHS (خدمات شفاخانه یی) یک باب شفاخانه ولایتی تحت پوشش دفتر TIKA به همکاری کشور دوست ترکیه

در بخش BPHS (مراکز صحتی ولسوالی ها) که به سطح ولسوالی های فعالیت دارند:

- شفاخانه ولسوالی (۲) باب
- مرکز صحتی جامع تقویتی (۴) باب
- مرکز صحتی جامع (۱۲) باب
- مرکز صحتی اساسی (۲۱) باب
- مرکز صحتی فرعی (۱۵) باب

در بخش Others (سایر مراکز صحتی) در سرتاسر فاریاب:

- آشیانه صحتی (۳۱) باب
- شفاخانه تداوی معتادین (۲) باب
- مرکز حمایه طفل و مادر (۱) باب
- مرکز سره میاشت (۲) باب
- مرکز ارتوپیدی فزیوتراپی (۱) باب
- تیم صحتی سیار واکسین (۳) تیم
- تیم صحتی سیار کوچی ها (۱) تیم

چالش های موجود در سکتور صحت

۱ : موجودیت ساحات سفید ۱۵%

۲ : عدم نظارت دوامدار از پروژه های ساختمانی در سطح ولسوالی ها به نسبت موجودیت نا امنی ها

۳ : ایجاد موانع در تطبیق پروژه های ساختمانی در سطح قریه و ولسوالی ها از سوی افراد زور مند

٤ : عدم موجوديت يك نفر انجينير فنى ساختمانى در تشكيل رياست صحت عامه غرض نظارت از پروژه هاى انكشافى بخش صحت و برآورد پروژه ها به وقت و زمان معين، ترتيب نقشه و كركى، ترتيب پلان هاى انكشافى ساختمانى، طرح و ديزان پروژه ها.

٥ : نرسيدن بودجه منظور شده سال در قسمت پروژه هاى منظور شده به وقت و زمان معين آن كه باعث شده تا از تطبيق پروژه ها در اخير سال به مشكلات مواجه گرديم.

٦ : عدم تحقق پروسه تداركات پروژه هاى بزرگ منظور شده سال در مركز كه دو پروژه از قبيل شفاخانه ٥٠ بستر تداوى معتادين اندخوى و شفاخانه ٣٠ بستر شرين تگاب كه از جمله پروژه هاى منظور شده سال مالى ١٣٩٦ بودند كه تا كنون از سرنوشت پروسه تداركات آن از سوى مركز معلومات نداريم.

نتايج متوقعه:

با تطبيق پروژه هاى انكشافى در سطح ولايت فارياب در بخش صحت البته در بخش اقتصادى و اجتماعى مردم تاثير مثبت داشته و با تطبيق پروژه يكتعداد كارگران و كسبه كاران شامل كار گرديده و از نتيجه كارشان يك مقدار پول را بدست آورده و در تامين نفقه فاميل از لحاظ اقتصادى موثرميباشد و هم بعد از تكميل پروژه يكتعداد پرسونل صحى و ادارى شامل كار گرديده و از مدرک معاش ماهوار تامين نفقه فاميل خود را مى نمايند. همچنان با اعمار مراكز صحى استندرد امكانات عرضه خدمات صحى با كيفيت بيشتر ميگردد و خدمات بهتر و با كيفيت باعث تنقيص مرگ و مير مادران و اطفال ميگردد.

مراکز صحى فعال سال ١٣٩٦ در سطح ولايت فارياب

نوعيت	تعداد	وضعيت تعميرات مراکز صحى	تعداد تعميرات معيارى (دولتى)				
PH	١	تعميرات تحت اعمار	٠	٢	٢	٢	٠
DH	٢		٠	٠	٠	٠	٠
CHC+	٤		٠	٠	٠	٠	٠
CHC	٢١		٣	١٧	١٠	٠	٠
BHC	٢٣		٠	٠	٠	٠	٠
SHC	١٥	تعميرات اعمار شده	٠	٠	٠	٠	٠
MHT	١	تعميرات تحت اعمار	٠	٠	٠	٠	٠
شفاخانه تداوى	٢	تعميرات تحت اعمار	٠	٠	٠	٠	٠
مركز فزيوتراپى	١	تعميرات تحت پلان هنوز شروع نشده	٠	٠	٠	٠	٠
FHH	١٣	تعميرات تحت اعمار	٠	٠	٠	٠	٠
HPs	٥٨٣	ملاحظات	٠	٠	٠	٠	٠
مجموعه	٦٧٥		٠	٠	٠	٠	٠

	۰	۰	۱۲	SHC	تعداد تعمیرات غیرمعیاری (کرایه یا اهدایی)
	۰	۰	۶	BHC	
	۰	۰	۲	CHC	
	۰	۰	۲	DH	
	۰	۰	۰	PH	
	۰	۰	۰	RH	
مجموعه	کرایه	غیرفعال دولتی	فعال دولتی	در سطح ولایت	خدمات امبولانس
۲۴	۱۴	۱	۹	۲۴	تعداد
مجموعه	نرس		قابل		قابل ها ونرس های جامعه
	تحت آموزش	آموزش دیده	تحت آموزش	آموزش دیده	تعداد
۲۶۶	۲۴	۷۶	۵۶	۱۱۰	

چالش های موجود:

- عدم موجودیت فاکولته طب در جنب پوهنتون فاریاب
- عدم موجودیت نرسنگ عالی از انستیتوت غضنفر در جنب پوهنتون فاریاب
- عدم موجودیت شفاخانه تخصصی جهت تربیه متخصص در سطح ولایت
- عدم موجودیت متخصص در بخش های نسائی ولادی و اطفال
- عدم موجودیت % ۴۰ تعمیر های استاندارد مراکز صحتی
- کمبود دوکتوران طبقه انات در مراکز صحتی
- عدم موجودیت امبولانس های استاندارد در % ۸۰ مراکز صحتی
- عدم موجودیت تجهیزات طبی معیاری در شفاخانه ۱۰۰ بستر ولایتی و ۵۰ بستر نسائی ولادی
- عدم موجودیت تعمیر شفاخانه برای تداوی معتادین
- % ۱۵ ساحات تحت پوشش خدمات صحتی مطابق BPMS نمی باشد و وضعیت امنیتی خراب در ولسوالی ها و شاهراه ها نیز باعث ایجاد چالش برای عرضه خدمات صحتی در سطح ولایت گردیده است.

تعداد مراكز صحى در سطح ولسوالى ها

ملاحظات	تعداد مركز صحى	نوع مركز صحى	ولسوالى / شهر	ردیف
	۱	شفاخانه ولايتى	شهر ميمنه	۱
	۱	مركز صحى جامع		
	۱	مركز صحى اساي		
	۱	مركز صحى حمايه طفل ومادر		
	۱	مركز صحى تداوى معتادين مواد مخدر		
	۱	مركز صحى GI محبس		
	۱	مركز صحى فزيوتراپى		
	۴	مركز صحى جامع	ولسوالى پشتونكوت	۲
	۷	مركز صحى اساسى		
	۲	مركز صحى فرعى		
	۱	تيم صحى سيار		
	۱	مركز صحى جامع تقويتى	ولسوالى المار	۳
	۳	مركز صحى فرعى		
	۱	مركز صحى جامع تقويتى	ولسوالى قيصار	۴
	۱	مركز صحى جامع		
	۱	مركز صحى اساسى		
	۲	مركز صحى فرعى		
	۱	مركز صحى جامع	ولسوالى غور ماچ	۵
	۱	مركز صحى اساسى		
	۱	مركز صحى جامع تقويتى	ولسوالى كوهستان	۶
	۱	مركز صحى اساسى		
	۴	مركز صحى فرعى		
	۱	مركز صحى جامع تقويتى	ولسوالى گرزبوان	۷
	۲	مركز صحى اساسى		
	۲	مركز صحى فرعى		
	۱	مركز صحى جامع		
	۲	مركز صحى اساسى	ولسوالى بلچراغ	۸
	۱	مركز صحى جامع		
	۱	مركز صحى اساسى	ولسوالى خواجه سبز پوش	۹
	۱	شفاخانه ولسوالى		
	۱	مركز صحى جامع	ولسوالى شربن تگاب	۱۰
	۱	مركز صحى اساسى		

	۱	مرکز صحتى فرعى		
	۱	مرکز صحتى جامع	ولسوالى دولت آباد	۱۱
	۱	مرکز صحتى اساسى		
	۱	تيم صحتى سپار		
	۱	مرکز صحتى اساسى		
	۱	مرکز صحتى فرعى	ولسوالى قرمقول	۱۲
	۱	مرکز صحتى جامع		
	۱	مرکز صحتى اساسى	ولسوالى قرغان	۱۳
	۱	شفاخانه ولسوالى		
	۱	شفاخانه تداوى معتادين		
	۱	مرکز صحتى اساسى	ولسوالى اندخوى	۱۴
	۱	مرکز صحتى اساسى	ولسوالى خانجارياب	
	۶۳	مجموعه مراکز صحتى در سطح ولايت		
	۳۰	در سطح مرکز و ولسوالى ها مجموعه آشيانه هاى صحتى		

تعداد مراکز صحتى دولتى در سطح ولايت فارياب

ملاحظات	مجموع پوسته هاى صحتى	مجموع مراکز صحتى	مرکز صحتى فرعى	مرکز صحتى اساسى	مرکز صحتى جامع	مرکز صحتى جامع تقويتى	شفاخانه ولسوالى	شفاخانه ولايتى
	۵۸۳	۵۸	۱۵	۲۳	۱۲	۴	۲	۱

تعداد شفاخانه هاى خصوصى در سطح ولايت فارياب

نام شفاخانه هاى خصوصى	موقعيت شفاخانه (شهر و ولسوالى)	قرية / ناحيه	نوع شفاخانه خصوصى	اعداد بستر
شفاخانه خصوصى رايلى	شهر ميمنه	گذر تندرک	شفاخانه بستر دار	۲۰ بستر
شفاخانه خصوصى خليل	شهر ميمنه	گذر تکلى خانه	شفاخانه بستر	۳۰ بستر
شفاخانه خصوصى شهيد محمد اسماعيل ايماق	ولسوالى اندخوى	شهر نو	شفاخانه بستر دادر	۳۰ بستر

تعداد کلينک های خصوصى در سطح ولايت فارياب

تعداد بستر	نوع کلينک خصوصى	گذر / ناحيه	موقعيت کلينک ها (شهر و ولسوالى)	اسم کلينک های خصوصى
.	کلينک سراپا	کار ته افسران	شهر ميمنه	کلينک سراپاى خصوصى ايوبى
.	کلينک سراپا	عربخانه	شهر ميمنه	کلينک سراپاى خصوصى ثمر

تعداد کلينک های تشخيصه در سطح ولايت فارياب

کلينک تشخيصه	عربخانه	شهر ميمنه	کلينک تشخيصه التراسوند ميمنه
کلينک تشخيصه	طاق ظفر	شهر ميمنه	کلينک تشخيصه التراسوند حاذق
کلينک تشخيصه	جاده دهقان	شهر ميمنه	کلينک تشخيصه التراسوند اوکتاى
کلينک تشخيصه	سرک ليسه ستاره	شهر ميمنه	کلينک تشخيصه التراسوند رضوانى
کلينک تشخيصه	فيض آباد	ولسوالى شرين تگاب	کلينک تشخيصه التراسوند شارق
کلينک تشخيصه	شهر نو	ولسوالى اندخوى	کلينک تشخيصه التراسوند عزيزى
کلينک التراسوند	اندخوى	ولسوالى اندخوى	کلينک تشخيصه التراسوند جمهور روف

تعداد دواخانه ها در سطح مرکز و ولسوالى های ولايت فارياب:

- ۱- شهر ميمنه به تعداد (۱۲۳) باب دواخانه
 - ۲- ولسوالى های چهار گانه اندخوى به تعداد (۴۸) باب دواخانه
 - ۳- ولسوالى پشتونکوت به تعداد (۱۸) باب دواخانه
 - ۴- ولسوالى المار به تعداد (۲۰) باب دواخانه
 - ۵- ولسوالى قيصار به تعداد (۶۷) باب دواخانه
 - ۶- ولسوالى بلچراغ به تعداد (۷) باب دواخانه
 - ۷- ولسوالى گرزويان به تعداد (۲۳) باب دواخانه
 - ۸- ولسوالى خواجه سبز پوش به تعداد (۹) باب دواخانه
 - ۹- ولسوالى شرين تگاب به تعداد (۲۲) باب دواخانه
 - ۱۰- دولت آباد به تعداد (۱۶) باب دواخانه
- تعداد مجموعى دواخانه ها در سطح ولايت فارياب جمعا به تعداد (۳۵۳) باب
تعداد نماينده گى شرکت های توريد ادويه (۸) باب
لابراتوار های طبى در سطح ولايت فارياب

اسم لابراتوار	موقعيت لابراتوار	قریه / ناحیه	نوع لابراتوار
عمر زاد طبي لابراتوار	شهر ميمنه	ترت جان بابا	لابراتوار طبي
صادق طبي لابراتوار	شهر ميمنه	عربخانه	لابراتوار طبي
كوهي طبي لابراتوار	شهر ميمنه	سرک ليسه ستاره	لابراتوار طبي
خير خواه طبي لابراتوار	شهر ميمنه	زرگر خانه	لابراتوار طبي
خيرى طبي لابراتوار	اندخوى	مرکز اندخوى	لابراتوار طبي
صحت طبي لابراتوار	شهر ميمنه	غرب پارک شاروالى	لابراتوار طبي
افغان طبي لابراتوار	شهر ميمنه	جاده دهقان	لابراتوار طبي
رهين طبي لابراتوار	شهر ميمنه	مقابل تانک تيل کهنه	لابراتوار طبي
دقيق طبي لابراتوار	شهر ميمنه	چهار راهى جاجى طوره	لابراتوار طبي
سلطان طبي لابراتوار	شهر ميمنه	کارته افسران	لابراتوار طبي
مصطفى طبي لابراتوار	شهر ميمنه	بلوچ خانه	لابراتوار طبي
خيرالناس طبي لابراتوار	شهر ميمنه	جاده تربت جان بابا	لابراتوار طبي
عبدالوهاب طبي لابراتوار	شهر ميمنه	شرق پارک شاروالى	لابراتوار طبي
ميسره طبي لابراتوار	شهر ميمنه	جاده تبت جان بابا	لابراتوار طبي
امين طبي لابراتوار	شهر ميمنه	جاده دهقان	لابراتوار طبي
قيصار طبي لابراتوار	ولسوالى قيصار	مرکز قيصار	لابراتوار طبي
باور طبي لابراتوار	شهر ميمنه	تاتار خانه	لابراتوار طبي
رسولى طبي لابراتوار	شهر ميمنه	جاده هرات	لابراتوار طبي
اسکندر محمدى طبي لابراتوار	ولسوالى قيصار	مرکز قيصار	لابراتوار طبي
حکمت طبي لابراتوار	شهر ميمنه	اخير جاده هرات	لابراتوار طبي
ميهن طبي لابراتوار	شهر ميمنه	عربخانه	لابراتوار طبي
ابن سينا طبي لابراتوار	شهر ميمنه	بلوچخانه	لابراتوار طبي
مصباح طبي لابراتوار	شهر ميمنه	چهار راهى صحت عامه	لابراتوار طبي

تعداد دوکتوران و متخصصين در سطح ولايت به تفکيک جنسيت

- ◀ تعداد ولادت هاى صورت گرفته توسط ماهرين ولادى (۷۱%) دستاورد (۲۸۶۴۳) تن و تارگيت (۴۳۶۳۶) تن
- ◀ تعداد مراقبت هاى قبل از ولادت (۱۰۰%) دستاورد (۶۶۱۶۵) تن و تارگيت (۴۳۶۳۶) تن
- ◀ تعداد مراقبت هاى بعد از ولادت (۷۱%)
- ◀ تعداد مرگ و مير مادران در مرکز صحى (۲۶) تن
- ◀ تعداد مرگ و مير مادران در جامعه (۳۱) تن
- ◀ تعداد مرگ و مير اطفال در کلينک (۷۱) طفل

- ۱- فراهم آوری انرژی قابل پرداخت و مطمئن به اساس سرمایه گذاری سکتور خصوصی
- ۲- نظارت و سرمایه گذاری دولتی در منابع انرژی افغانستان

اهداف اساسی میان مدت برای انکشاف ملی شامل موارد ذیل میباشد:

- ۱- رسانیدن برق به حد اقل ۶۵ در صد خانه واره‌ها، ۹۰ در صد تأسیسات غیر مسکونی در نقاط عمده شهری و حداقل ۲۵ در صد خانه واره‌ها در مناطق روستائی
- ۲- پوشش حداقل ۷۵ در صد مصارف از جانب استفاده کننده گان شبکه ملی برق
- ۳- اتخاذ استراتیژی لازم برای انکشاف و استفاده از انرژی قابل تجدید

در حال حاضر افغانستان شدیداً از لحاظ ظرفیت تولید برق در سطح پائین قرار داشته و به توافقنامه های خریداری برق از کشورهای همسایه متکی است. به اساس تخمین ها، امروز کمتر از ۲۰ در صد تمامی نفوس کشور به برق دولتی (از طریق شبکه ها) دسترسی داشته ولی آن هم به اساس نوبتی در روز های معین و برای ساعات محدود میباشد. تطبیق مؤفقتانه پروژه های عمده زیربنایی، مانند کوکچه، کنر، باغ دره، گلپهار، سروبی ۲، ذخایر گاز و روغنیا شبرغان، آینده مطمئنی را از نقطه نظر انرژی برای افغانستان فراهم خواهد کرد. سایر عناصر کلیدی استراتیژی متذکره شامل موارد ذیل میباشد:

- ۱- توسعه شبکه ملی برق از طریق بازسازی و افزایش ظرفیت و کیفیت زیربناء ها در کابل و دیگر مناطق کلیدی (یعنی، توزیع لین ها، سب استیشن ها و میتر ها)
- ۲- توسعه سیستم برق شمال شرق، سیستم جنوب شرق و سیستم های برق شرق و غرب
- ۳- افزایش دسترسی به خدمات انرژی روستائی از طریق تقویت منابع کوچک برق آبی، انرژی آفتابی، برق دیزلی، و منابع تولید انرژی. فعالیت های تجارتي در زمینه های متذکره تشویق گردیده و معیار های فنی برای حصول اطمینان از جبران هزینه ها، پایداری و ایمنی منابع انرژی طرح خواهند شد
- ۴- افزایش مؤثریت و بهبود میکانیزم جبران هزینه های فعالیت های کنونی از طریق سهامی سازی د برشنا موسسه
- ۵- بهبود اداره سکتور از طریق انسجام و هماهنگی فعالیت های جوانب ذیدخل از طریق کمیسیون بین الوزارتي مربوط انرژی.

نتایج متوقعه استراتیژی عبارتند از دسترسی بهتر و مطمئن به برق در سرتاسر کشور از طریق افزایش استفاده از منابع داخلی و استفاده از منابع انرژی وارداتی. دولت در سدد آن است تا زمینه های لازم را برای سرمایه گذاری خصوصی در تولید، توزیع و فروش برق فراهم نماید. کاهش فقر و افزایش فرصت های شغلی و تشبثاتی در دهات، وابسته به توسعه برق از طریق سرمایه گذاری سکتور خصوصی و سکتور دولتی در شبکه های برق میباشد.

ترانسپورت:

هدف استراتیژیک استراتیژی انکشاف ملی افغانستان در زمینه سکتور ترانسپورت کشور عبارت است از ایجاد یک شبکه ترانسپورتی ایمن و منسجم، که حمل و نقل مطمئن افراد و کالاها را در داخل و از خارج به داخل کشور و برعکس آن را تأمین کند. با تکمیل سیستم شاهراه های منطقه بی، به احیای ۵۳۳ کیلومتر سرک درجه دوم (در مرکز و ولایات)، احیای ۶۲۹۰ کیلومتر سرک برای دسترسی به دهات منحیث وسیله کلیدی معیشت، کاهش فقر و آسیب پذیری، در

دهات اولويت داده خواهد شد. اداره ترانسپورت شهري، جهت بهبود كيفيت سرک های شهري، حفظ و مراقبت شبکه سرک ها، پلانگذاری شبکه سرک ها و تسهيل خدمات ترانسپورتى، تقويت خواهد شد. دولت سيستم فعاليت های وسيع حفظ و مراقبت را با حصول اطمینان از پايدار بودن منابع تمويل مصارف آن، تطبيق خواهد نمود.

برعلاوه، ساير ابتکارات عمده و دارای اولويت در سکتور ترانسپورت شامل موارد ذيل ميباشند:

- ۱- ميدان هوايى جديد کابل
- ۲- بازسازى ميدان های هوايى قندهار، مزارشريف و هرات
- ۳- احداث ميدان های هوايى جديد در سطح منطقه
- ۴- طرح پروژه راه آهن
- ۵- توافقتنامه های جديد با کشور های همسايه در زمينه ترانزيت،

اين توافقات در امر کاهش زمان لازم برای انتقال کالاها بين مرز ها کمک خواهد کرد. در اخير سال ۱۳۸۹ (۲۰۱۰ ميلادى) افغانستان و کشور های همجوار آن از طريق همکارى در زمينه اداره مرز ها، زمان لازم برای ترانزيت اجناس را کاهش خواهند داد. در حال حاضر برنامه هاى روى دست اند تا به کمک آن ميدان هوايى بين المللى کابل و ديگر ميدان های هوايى عمده و ادارات مربوط هوانوردى ملکی، با معيار ها و شرايط سازمان بين المللى هوانوردى ملکی و اتحاديه بين المللى ترانسپورت هوايى مطابقت داده شوند. اين تلاش تأسيس اداره جديد هوانوردى ملکی برای گسترش ترانسپورت هوايى رقابتي را نیز در بر دارد.

معادن:

انتظار ميرود که استخراج منابع طبيعى به افزايش توليد ناخالص داخلى، رشد صادرات و همچنان افزايش عوايد دولت کمک کند. اهداف استراتيژى انکشاف ملی افغانستان در زمينه سکتور معادن عبارتند از:

- ۱- جذب سرمايه گذارى سکتور خصوصى
- ۲- تنظيم و ترويج انکشاف پايدار منابع منرال ها
- ۳- حصول اطمینان از سروى و ثبت درست منابع جيولوژيکى کشور.

اين امر مهم از طريق ايجاد مقررات و قوانينى که سرمايه گذارى سکتور خصوصى را در زمينه کشف و استخراج معادن را حمايت و تشويق کنند، امکان پذير خواهد شد. يکى از مؤفقيت های چشمگير و سريع در سکتور معادن عبارت است از امضای توافقنامه بزرگترين سرمايه گذارى خارجى در کشور، يعنى امضای قرارداد معدن مس عينک به ارزش ۸٫۲ ميليارد دالر.

دولت اقدامات ذيل را به عنوان اولويت های سکتور معادن انجام خواهد داد:

- ۱- افزايش بازدهى مالی استخراج معادن
- ۲- ايجاد يک سيستم مديریتی شفاف و دارای ظرفيت های لازم
- ۳- حمايت از سرمايه گذارى در سکتور معادن از طريق نهايى سازى و تطبيق قوانين و مقررات مختلف
- ۴- محاسبه دقيق منابع منرال های کشور در جهت اتخاذ يک استراتيژى مناسب برای استفاده دراز مدت و پايدار از اين منابع. مؤفقيت در زمينه جلب اعتماد سرمايه گذاران به قوانين و مقررات کشور، باعث افزايش سرمايه گذارى در سکتور معادن و ديگر سکتور ها خواهد شد.

اداره منابع آب:

دولت شیوه های منسجم اداره منابع آب و اداره حوزه های دریائی را جهت پلانگذاری و انکشاف منابع آب، در کوتاه مدت و میان مدت، تطبیق خواهد کرد. هدف استراتژی انکشاف ملی افغانستان عبارت است از اداره و انکشاف منابع آب در کشور، طوریکه فقر کاهش یابد، افزایش پایدار در انکشاف اقتصادى و اجتماعى به عمل آید، کیفیت زنده گی تمام افغانها بهبود یابد، و منابع کافى آب برای نسل های آینده حفظ شود.

آبیاری زمین های زراعتى ۹۵ در صد مصرف آب را تشکیل میدهد. در سالهای ۱۳۵۰ (۱۹۷۰ میلادى)، تقریباً ۶,۳ میلیون هکتار زمین با استفاده از شیوه های مختلف آبیاری در افغانستان، کشت می شدند. ولى در حال حاضر صرف در حدود ۳,۱ هکتار زمین تحت آبیاری قرار دارد که از جمله فقط ده (۱۰) در صد آن توسط سیستم های طراحی شده مهندسى آبیاری شده و متباقى به شیوه های سنتى آبیاری میشوند. زمین های آبیاری شده نسبت به زمین های للمى سه برابر حاصل خیزمباشند. از جمله ۳,۸ میلیون هکتار زمین قابل زرع در افغانستان، ۸,۵ میلیون هکتار آن به صورت بالقوه، قابلیت آبیاری را دارا می باشند. اداره سیستم آبیاری، یکى از اولویت های دولت افغانستان را تشکیل میدهد. سرمایه گذاری قابل ملاحظه در جهت احیای مجدد سیستم های آبیاری تخریب شده و یا از کار افتاده، صورت گرفته است، ولى کارهای ناچیزی در خصوص جلب سرمایه گذاری جدید به منظور افزایش مؤثریت مصرف آب انجام شده اند. یکى از اساسى ترین اولویت های دولت، انکشاف بند های آب، مانند کوکچه، گمبیری و کامه میباشد.

احیای مجدد ساختار های سنتى و موجود آبیاری، منحصت یک اولویت داراى اهمیت باقى مانده و در راستای افزایش تولیدات زراعتى و کاهش فقر، در میان خانواده های روستائى، مؤثر واقع خواهد شد. جهت رفع کمبود های وسیع در دسترسى به خدمات آبرسانى و حفظ الصحه، دولت به راه اندازى پروژه آبرسانى و حفظ الصحه، اولویت خاص خواهد داد. در میان مدت تا دراز مدت، دولت سروى هایدرولوژیکی را تکمیل نموده و بند های جدید را جهت احیای زمین های زراعتى اعمار خواهد کرد.

تکنالوژى معلوماتى و ارتباطى:

هدف استراتژیکی استراتژی انکشاف ملی افغانستان عبارت است از گسترش دسترسى متوازن ۸۰ در صد کشور به خدمات تکنالوژى معلوماتى و ارتباطات تا سال ۱۳۸۹ (۲۰۱۰ میلادى). اولویت های سکتور تکنالوژى معلوماتى و ارتباطات، عبارت از تکمیل پروژه های فایبر نوری و شبکه کبیل مسی برای گسترش دسترسى سریع به معلومات و تلفون های همراه، خواهند بود. تطبیق قانون تکنالوژى معلوماتى و ارتباطات، برای ایجاد زمینه های انکشافى در سکتور و تشویق سرمایه گذارى خصوصى، لازمی خواهد بود. شورای تکنالوژى معلوماتى و ارتباطات، از طریق وزارت مخابرات و تکنالوژى معلوماتى تلاش خواهد نمود تا از طریق پیگیری اقدامات لازم به سوى منسلک ساختن دولت به سیستم عصرى کمپیوتر یعنى (E-Governing) ظرفیت دولت را افزایش داده، کیفیت حکومتداری را بهبود بخشیده و فساد ادارى را کاهش دهد. انتظار میرود که سکتور خصوصى سرمایه گذارى های بیشتری را در این عرصه انجام دهد.

انکشاف شهری:

مدیریت مؤثر روند سریع رشد شهر نشینی در خصوص بازسازی کشور اهمیت بسزای دارد. در روند تهیه پلانهای انکشاف ولایتى استراتژیکی انکشاف ملی افغانستان، هشت پلان انکشاف شهری عمده، طرح گردیده اند. هدف استراتژیکی انکشاف ملی افغانستان، همانا افزایش دسترسى به خدمات بهتر و سر پناه قابل استطاعت، همزمان با رشد اقتصادى

پايدار از طريق تطبيق برنامه ملي شهرى مى باشد كه شامل پاليسى ملي زمين و پلانهاى انكشاف شهرى ميگردد. نتايج اين تلاش ها چنين خواهند بود:

- ۱- تقويت ظرفيت شاروالى ها به منظور اداره انكشاف شهرى و عرضه خدمات
- ۲- هماهنگى بهتر نهادى و نظارت از شاخص هاى كليدى شهرى
- ۳- افزايش دسترسى به خدمات اساسى براى شهر نشينان
- ۴- رسمى سازى تدريجى ۵۰ درصد مناطق مسكونى غير رسمى
- ۵- بهبود خدمات و تسهيلات عامه و همچنان انكشاف ساحات جديد شهرى به شمول شهرك جديد ده سبز در شمال كابل
- ۶- افزايش دسترسى به سرپناه قابل استطاعت با ۵۰ درصد افزايش در بخش هاى خانه سازى و ۳۰ درصد افزايش در زمين هايي كه براى داد و ستد و ماركيتهها اختصاص داده ميشوند، توأم با دسترسى به منابع مالى مناسب از نظر اقتصادى
- ۷- بهبود محيط زيست شهرى با ساحات سرسبز و فضاى باز.

چالش عمده كه در برابر انكشاف سريع شهرها وجود دارد، ايجاد سيستم هاى مالياتى و جبران هزينه است، كه بتوان از طريق آن مصارف خدمات دولتى شهرى را به طور مؤثر پرداخت. اين امر باعث افزايش فرصت ها براى سكتور خصوصى در زمينه فراهم آورى خدمات شهرى با تمويل اندك از جانب سكتور دولتى به هدف كمك به شهروندان فقير خواهد شد. براى جلوگيرى از افزايش مناطق شهرى پلان نشده و غير رسمى، ظرفيت تقسيم بندى زون ها و اداره پلانگزارى شهرهاى جديد تقويت خواهد شد.

زمينه سازى و ايجاد فرصت ها از اين موقعيت استراتيژيك، منحيث يك پل ميان آسايى مركزى و جنوبى، شرق ميانه و شرق دور استفاده گردد، در ايجاد ثبات و رفاه منطقه كمك مينمايد و نيز ميزان سرمايه گذارى و تجارت را افزايش ميدهد. اولويتهاى عمده دولت اين است تا:

- ۱- در ابتكارات و توافقنامه هاى دوجانبه و منطقه يى به هدف تسهيل ترانزيت، ترانسپورت و سرمايه گذارى در منطقه افزايش و مشاركت و رهبرى افغانستان تقويت گردد
- ۲- اتخاذ تدابير جامع جهت بهره بردارى از امكانات و منابع برق آبى كشور
- ۳- فراهم آورى زمينه تسهيلات براى عودت كننده گان و مهاجرين
- ۴- همكارى هاى منطقه يى در ادارات سرحدى به منظور جلوگيرى از جرايم سرحدى، مانند:
 - قاچاق اسلحه و مواد مخدر در كشور، را تحت پوشش قرار دهد
 - دولت اين موضوع را دانسته است كه بدون مساعدت هاى نزديك كشورهاى منطقه، به ويژه پاكستان، اهداف خود را در رابطه به بهبود امنيت نمى تواند برآورده سازد.

منبع: استراتيژى انكشاف ملي افغانستان (ANDS)

فوايد عامه:

وزارت فوايد عامه در چوكات ادارى افغانستان در سال ۱۳۱۲ ه ش ايجاد گرديده و بعداً يونت كارى پلخمري - شبرغان نمبر (۹) بخاطر احداث سرک پلخمري الى فارياب در سال ۱۳۴۲ ايجاد گرديده و مديريت فوايد عامه فارياب غرض

فعالیت در عرصه های سرک، برق و آب در سال ۱۳۳۳ تاسیس گردیده و تا سال ۱۳۵۸ فعالیت نموده و بعداً این اداره قسماً لغو و بخش مدیریت حفظ و مراقبت سرک های مربوط فواید عامه جوزجان گردیده و نماینده گی پاما در فاریاب تا سال ۱۳۸۵ فعال گردیده و در ماه دلو ۱۳۸۵ تشکیلات اداری فواید عامه فاریاب شامل بست پی آر آر گردیده بنام آمریت فواید عامه فاریاب مسمی گردیده است. در سال ۱۳۹۱ تشکیل آمریت به ریاست ارتقاء نموده و تحت عنوان ریاست فواید عامه فاریاب در عرصه حفظ و مراقبت، ساخت و ساز سرک های شاهراه و مسیر ولسوالی ها فعالیت مینماید. ریاست فواید عامه در تشکیل اداری خویش ۱۳ نفر کارمند و ۴۳ نفر کارگر را دار میباشند.

اعضای سکتور زیربناء طبیعی قرار ذیل میباشند:

- ریاست محترم خدمات سکتوری مقام ولایت
- ریاست محترم اقتصاد .
- ریاست محترم مخابرات و تکنالوژی معلوماتی
- ریاست محترم شرکت برشنا
- ریاست محترم شورای ولایتی
- ریاست محترم محیط زیست
- ریاست محترم شهر داری میمنه
- ریاست محترم تنظیم آب
- ریاست محترم معادن
- ریاست محترم امور شهر سازی و مسکن
- ریاست محترم تجارت و صنایع
- آمریت محترم میدان هوایی
- آمریت محترم نقشه برداری
- مدیریت محترم ترانسپورت
- ریاست محترم احیا و انکشاف دهات
- ریاست محترم مخابرات

میادین هوایی در ولایت فاریاب

ولایت فاریاب دارای یک میدان هوایی ملکی بوده که خط زنوی آن بطول ۲۰۰۰ متر و عرض آن ۳۰ متر طور پخته و اساسی قیر ریزی یا آسفالت گردیده و دارای اپرون و اپروج و تکنوی میباشد. لایتینگ و مارکنگ نگردیده، همه روزه طیارات شرکت های خارجی و طیارات نظامی در آن نشست و برخاست می نمایند. تاسیسات جدید الاعمار آن از قبیل تاور با شعبات مربوطه آن، گاراج ترمیماتی با وسایل ترمیماتی و دو باب استاپ هوس میباشد. درین اواخر پروژه ساختمانی ترمینال جدید با شرکت محترم نوروز افغان از طریق مرکز قرار داد گردیده که کار اعمار این ترمینل عملاً جریان دارد.

دسترسی به خدمات مخابراتی و تکنالوژی معلوماتی

ریاست مخابرات و تکنالوژی معلوماتی ولایت فاریاب در سال ۱۳۳۲ که در تشکیل آن زمان مدیریت بوده که در سه بخش پست، تلفن و تلگراف به کار خود آغاز نموده، و در سال ۱۳۵۷ به ریاست ارتقا داده شد. و در سال ۱۳۵۲ تلفن های نیمه اوتومات در خدمت همشهريان قرار گرفت و ارتباط ولسوالی ها نیز از طریق تلفن های سیم دار تأمین گردید، و همچنان در سال ۱۳۳۱ دستگاه تلگراف (بیسیم) به سیستم تلگرافی و تلفنی ایجاد و جهت ارتباط با کابل و دیگر ولایات بکار خود آغاز و تا حدی مشکل مردم در زمینه تأمین ارتباط مرفوع گردید. در سال ۱۳۶۴ دستگاه رادیویریلی در میدان هوایی نصب و با پرسونل نظامی در چوکات ریاست مخابرات به فعالیت آغاز کرد. در سال ۱۳۸۳ دستگاه کودان به کمک کشورهای دوست به وزارت مخابرات داده شده بود، یک پایه آن در شهر میمنه نصب و جهت تأمین ارتباط بین مرکز و ولایات به کار فعالیت آغاز نمود. در سال ۲۰۰۱ وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی از جمله اولین ادارات افغانستان بود که ستراتیژی و پالیسی های عمومی را برای سکتور مخابرات ترتیب نمود تا کمپنی ها ادارات خصوصی را به منظور سرمایه گذاری در بخش مخابرات و بکار انداختن سیستم های مخابراتی حمایت نماید. فعلاً در ولایت فاریاب چهار کمپنی خصوصی و یک شرکت دولتی در عرصه خدمات مخابراتی و انترنتی کار و فعالیت نماید. اکنون چهارده واحد اداری این ولایت زیر پوشش خدمات مخابراتی قرار دارد.

عوايد سالانه معادن

- ۱- سال مالی ۱۳۹۴ مبلغ (۱۳۴۹۲۰۸۲) افغانی
- ۲- سال مالی ۱۳۹۵ مبلغ (۴۵۵۳۹۱۴۷) افغانی
- ۳- سال مالی ۱۳۹۶ مبلغ (۳۶۱۶۳۴۵۲) افغانی

اشتغال نفوس درمعادن

سالانه در موسوم استخراج معدن نمک اندخوی ولایت فاریاب تقریباً تعداد (۱۵۰۰ الی ۲۰۰۰) تن کارگر اشتغال وظیفه میدارند .

انواع معادن که در صورت سروی مساحت و ظرفیت آنها معلوم خواهد شد در ولایت فاریاب تا حال معادن ذیل تشخیص گردیده است:

- معدن نمک اندخوی
- معدن سنگ گچ حضرت شاهمردان ولسوالی خانچهارغ
- معدن ریگ صحرائی خواجه قدوق ولسوالی خانچهارباغ
- معدن نفت وگازطوطی میدان اندخوی
- معدن سنگ گچ تاش قلعه ولسوالی شیرین تگاب
- معدن پولی میتال سه کوه گرزبوان
- معدن سنگ مرمر ورخام ولسوالی المار
- معدن اکساید سلیکان خشت پل ولسوالی پشتونکوت
- معدن نفت و گاز خواجه اسفلان ولسوالی قیصار
- معدن سنگ ذغال قرائی ولسوالی المار

از جمله معادن فوق الذكر تنها معدن نمك اندخوى تحت بهره بردارى و استخراج قرار داشته و متباقى معادن تا حال سروى واكتشاف دقيق نگردیده است.

سكتور اقتصاد و رشد سكتور خصوصى

سه اولويت عمده دولت عبارت اند از:

- ۱- ايجاد چارچوب هاى حقوقى براى سكتور خصوصى شامل تصويب و توشيح قوانين عمده مربوط تجارت (شرکت ها، شراکت، حکمیت تجارتي ومیانجیگری تجارتي، قرارداد ها، نماینده گی ها، استندرد ها، حق طبع و نشر، علامات تجارتي و ثبت امتیاز انحصارى)
- ۲- ايجاد چارچوب مقرراتى براى حمایت از تطبيق قوانين متذکره
- ۳- تعمیل چارچوب هاى حقوقى و مقرراتى.

دولت همچنان این امر مهم را در نظر خواهد داشت و اطمینان حاصل خواد کرد که این قوانین و مقررات با شرایط اجتماعى افغانستان مطابقت داشته و به طور عادلانه تطبيق میشوند تا سرمایه گذاران بتوانند به راحتی در مورد سرمایه گذارى در آینده تصمیم بگیرند.

دولت حاکمیت اقتصادى را در چارچوب پالیسی هاى خود براى رشد و انکشاف سكتور خصوصى تقویت خواهد بخشید. اقدامات در این زمینه شامل موارد ذیل میباشد:

- ۱- وضاحت مسئولیت ها و میکانیزم هاى نهادى در زمینه آوردن اصلاحات در داد و ستد
- ۲- به زمین، به شمول اقدامات در زمینه توضیح بهتر حق ملکیت، تسهیل طرزالعمل هاى مربوط به انتقال ملکیت و تضمین امکان دسترسی دراز مدت به زمین از طریق اجاره.
- ۳- تسهیل طرزالعمل هاى تقویت وزارت تجارت و صنایع، اداره حمایت از سرمایه گذارى در افغانستان و سیستم حقوقى جهت تنظیم بهتر فعالیت هاى تجارتي و حل و فصل دعاوى

بهبود دسترسی عمده براى فعالیت هاى تجارت (ثبت، جواز، فعالیت هاى بین المرزى، طى مراحل گمرکى و پرداخت ها) ادامه خواهد یافت تا هزینه هاى مربوط به انجام معاملات کاهش یابند.

دولت خصوصى سازى و سهامى ساختن تصدى هاى دولتى را در اولويت هاى مهم کارى خود قرار داده است. این امر شامل سهامى سازى و افزایش مؤثریت د افغانستان برشنا موسسه خواهد بود. وزارت مالیه فهرست تمام تصدى هاى دولتى را که در ظرف سه سال آینده خصوصى و سهامى میگردند، ترتیب نموده است. دسترسی عادلانه تمام رقابت کننده گان در سكتور خصوصى از جانب نهاد هاى مربوطه دولتى حمایت خواهد شد.

دولت با در نظرداشت عواید داخلی و نیاز به حمایت تولیدات داخلی توسط سكتور خصوصى، متعهد به سیاست هاى حامى تجارت، که وضع مالیات تجارتي را بالای صادرات و واردات کاهش دهد، میباشد. لازم است تا صنایع رقابتي مشخص ایکه افغانستان در آن داراى منفعت رقابتي میباشد، تقویت گردند. وزارت مالیه مسئولیت تنظیم ساختار رژیم تعرفه ها را از طریق مشوره با جوانب ذیدخل به عهده خواهد داشت. بهبود تجارت و ارتباطات تجارى با کشور هاى منطقه، با استفاده از مزایای موقعیت استراتیژیک افغانستان در منطقه و اتخاذ پالیسی ها و طرزالعمل هاى تسهیل کننده و تقویت کننده تجارت و ترانزیت، یکی از اولویت هاى دولت میباشد. در کوتاه مدت، تطبيق درست و مؤثر مقررات

گمركى و كاهش دوامدار اوسط زمان لازم براى صادرات و واردات، تا رسيدن آن به معيار هاى منطقه يى، محراق تلاش هاى دولت را تشكيل خواهد داد. دولت متعهد به حصول عضويت سازمان جهاني تجارت ميباشد.

سيستم مالى، به شمول بانكدارى و قرضه هاى كوچك، به طور سريع در حال رشد بوده؛ هرچنديكه هنوز سطح خدمات مالى پايين است. فقط يكتعداد كمى از مردم دسترسى به خدمات رسمى مالى دارند. ايجاد يك سكتور قوى مالى ايکه پاسخگوى نياز هاى كشور باشد ميتواند يکى از موانع عمده در زمينه افزايش ظرفيت توليد و افزايش عوايد داخلى توسط سكتور خصوصى را از ميان بردارد.

نخستين اولويت دولت براى سكتور مالى عبارت از تقويت چارچوب قانونى از طريق تصويب و تطبيق چهار قانون سكتور مالى (معاملات مصئون، رهن، اجاره و تعهدات پولى) که در حال تعليق قرار دارند؛ و تقويت عمليات مقررآت دقيق و مناسب در سكتور بانكدارى خواهد بود. اولويت بعدى را افزايش عرضه خدمات مالى به مناطق روستايى و تشبثات اقتصادى كوچك و متوسط تشكيل ميدهد. حكومت استراتيژيهاى اصلاح ساختار ها و در نهايت خصوصى سازى بانك ملى و پشتتى بانك را تطبيق خواهد کرد. در ميان مدت، حكومت تلاش خواهد کرد تا اداره معلومات مربوط به اعتبارات مالى، ديوان حل و فصل منازعات مالى را ايجاد نموده و قانون مناسب بيمه را به منظور تشويق اين اجزاي كليدى سكتور مالى تطبيق نمايد.

ميزان فقر

نظر به گزارشات ميزان فقر از مرز ۳۹ در صد به ۵۴ در صد گذشته و بيشتريين ميزان فقر در دهات و در ميان اقوام كوچى وجود داشته که از ميان سه تن يك تن از مردم دهات زير خط فقر بوده و از هر دو كوچى يك آن در زير خط فقر به سر ميبرد که در حال حاضر نزديک به دو ميليون دختر و پسر در افغانستان زير خط فقر به سر ميبرند، بدون شک که ولايت فارياب هم يکى از ولايات نا امن است و مردم از اثر حوادث طبيعى و غير طبيعى محلات شانرا رها نموده و به شهر ها تمرکز نموده و مسکن گزين ميشوند که همه روزه به نيروى بیکاران افزوده ميشود.

از چهارده ميليون نفر واجد الشرايط کار، ۲۲٫۶ فيصد آن از بیکارى مطلق رنج ميبرند. اين بدین معنی است که ۱٫۹ ميليون پسر و دختر فعال که در جستجوى کار اند، کار ندارند. بيش از ۲ ميليون نفر کار ناکافى دارند در حالیکه سالانه ۴ صد هزار نفر به نيروى کار افغانستان اضافه ميشود. در رابطه به نقش سكتور خصوصى و موسسات غير دولتى در زمينه ارايه خدمات به مردم افغانستان که متاسفانه هنوزهم بسيارى از مردم افغانستان به خدمات خوب، صحى، آموزش و خدمات شهري و روستايى دسترسى ندارند.

فيصدى نيروى کار

ولايت فارياب يکى از ولايتى است که داراى پوهنتون دولتى ميباشد و سالانه تعداد زيادى از جوانان از اين پوهنتون فارغ التحصيل گرديده و به نيروى کار کشور افزوده ميشود و ميتوان گفت که اين ولايت ۶۵% فيصد نيروى کار فعال دارد.

ميزان مشارکت نيروى کار به تفکيک جنسيت

بدون شک زنان نيم پيکر جامعه را تشكيل داده است، رسوم و رواج هاى محيطى شرايط اين را فراهم نميسازد تا آمار دقيق در رابطه به نيروى کار طبقه اناث بدست آيد. بانوان تحصيل کرده فارياب اکثريت شان بیکار و خانه نشين استند،

با وجوديکه بانوان بيشتر علاقه دارند تا بعد از تکميلی تحصيل شان در مکاتب معلم شوند اما با آنهم از لحاظ فيصدي ۲% فيصد بانوان فارياب صاحب وظيفه استند که در کل اکثريت آنان بيکار و خانه نشين استند.

تعداد بانک ها به تفکيک دولتي و خصوصي

در ولايت فارياب به تعداد هفت بانک وجود دارد که سه بانک دولتي و چهار بانک خصوصي ميباشند که هرکدام آن قرار ذيل است:

بانک های دولتي

- ۱- بانک ملي
- ۲- د افغانستان بانک
- ۳- پشتني بانک

بانک های خصوصي

- ۱- کابل بانک
- ۲- عزيزي بانک
- ۳- بانک قرضه های کوچک
- ۴- بانک اسلامي

بنادر تجارتي و گمرکات

ولايت فارياب داراي دو بندر تجارتي به نام های بندر آقينه و بندر خواجه چچي ميباشد که متاسفانه بندر خواجه چچي غير فعال ميباشد، اما بندر آقينه يکي از مشهور ترين و عايد زا ترين بندر برای افغانستان محسوب ميشود که تمام مواد ارتزاقی و تحريقاتی از همين بندر وارد افغانستان گرديده و در عوض بعضی از مواد نياز کشور ترکمنستان از همين بندر صادر ميگردد.

سکتور مصئونيت اجتماعي

معلوماتيکه در نتيجه سروی خانواده های افغانستان به عمل آمده است، نشان دهنده ميزان بلند فقر و آسيب پذيري افغانستان در مقابل فقر و تحولات ناگهانی مصرف، از جمله بلند رفتن قيمت مواد غذایی، ميباشد. رشد اقتصادي قوی يکي از شرايط فقرزدایی است ولی اين امر نمیتواند به تنهایی کافی باشد. برای دستيابی به رشد اقتصادي مؤثر، دولت سياست هایی را در زمينه عوايد اتخاذ میکند که از نظر مالی پایدار بوده و به اساس سنن و ارزشهای اسلامي افغانستان، فقير ترين و آسيب پذیر ترين اقشار جامعه را هدف قرار دهند.

اقدامات هدفمند و پایدار از نظر مالی در زمينه مصئونيت های اجتماعي، يکي از عناصر مهم کاهش فقر ميباشند. دولت به پيشبرد سياست های پایدار در زمينه عوايد از طريق اصلاحات و برنامه های متمرکز بر فقير ترين اقشار جامعه؛ اختصاص منابع کافی به فقير ترين ساحات از طريق برنامه های ملی و برنامه های حمايتی مؤثر، از میان برداشتن سبسايدی های ناهدفمندانه مانند سبسايدی های انرژي؛ افزايش ظرفيتهاي مديريتي و پلانگذاری وزارت کار وامور اجتماعي، شهدا و معلولين در جهت راه اندازی برنامه های منسجم در زمينه های اشتغال زايی و مصئونيت های اجتماعي متعهد است.

دولت کمک های انسان دوستانه را برای افغانهایی که از ناحیه حوادث طبیعی، نا امنی، و بازگشت از مهاجرت متضرر شده اند، انجام خواهد داد. در حدود ۵,۲ میلیون مهاجر دیگر میتوانند، در پنج سال آینده یا در دوره زمانی استراتژی انکشاف ملی افغانستان، به کشور باز گردند. ظرفیت جذب این تعداد زیاد عودت کننده تا هنوز موجود نیست و در این راستا به مداخله قابل ملاحظه بین المللی نیاز است تا از تغییر مسیر منابع و دارایی های محدود جلوگیری به عمل آید. وزارت مهاجرین و عودت کننده گان، برنامه های حمایت از مهاجرین و عودت کننده گان را که از طریق وزارت های دیگر تطبیق میشوند، هماهنگ میسازد. اداره مبارزه با حوادث طبیعی افغانستان، و اقدامات بشر دوستانه و همچنین آماده گی های دولت را در هنگام حوادث طبیعی، منسجم خواهد ساخت.

منبع: استراتژی انکشاف ملی افغانستان (ANDS)

ریاست کار و امور اجتماعی، شهدا و معلولین

این اداره در سال ۱۳۵۹ هجری شمسی با ادغام تعداد از ادارات که به شکل غیر منسجم و پراکنده در گستره کار و رفای اجتماعی فعالیت داشت ریاستی بنام ریاست عمومی کار و تامینات اجتماعی با هویت ارگان مرکزی اداره دولتی در چوکات شورای وزیران وقت، به فعالیت آغاز نمود. بعد ها این نهاد به وزارت کار، امور اجتماعی ارتقا یافت و با تحولات پس از سقوط رژیم طالبان و با تشکیل دولت انتقالی افغانستان، وزارت شهدا و معلولین نیز با این وزارت ادغام شد و بنام وزارت کار و امور اجتماعی، شهدا و معلولین مسمی گردید.

معلومات در مورد ساختار تشکیلاتی ریاست کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین:

شماره	تشکیل کارمندان			بست ها							کارمند موجود			
	اصل بست	موجود	کمبود	بست ۱	بست ۲	بست ۳	بست ۴	بست ۵	بست ۶	بست ۷	بست ۸	ذکور	اناث	
۱	۱۴۴	۱۴۴	۰	۰	۱	۶	۷	۱۸	۷	۱۱	۱۱	۳۲	۱۰۲	
				مجموعه بست های این اداره مطابق تشکیل ۱۳۹۶							۱۴۴	۱۴۴		

چنانچه از نام ریاست کار و امور اجتماعی، شهدا و معلولین پیداست که این ریاست در سه بخش مسولیت های خود را به پیش میبرد که ذیلاً تشریح میگردد.

۱- مدیریت عمومی انکشاف مهارتها

۲- مدیریت عمومی قوای بشری

۳- مدیریت عمومی خزینه تقاعد

این بخش ها در بر گیرنده مسایل ایجاد پروژه های تعلیمات فنی و حرفوی، دریافت کار به جوانان بیکار اعم از ذکور و اناث، توزیع کارت جواز کار به متقاضیان داخلی و خارجی و ثبت راجستر متقاعدین ملکی و نظامی بخاطر اجرای حقوق و امتیازات تقاعدی آنها میباشد.

معلومات در مورد آمريت امور اجتماعى كه شامل مديريت هاى :

۱ - مديريت عمومى كودكستانها

۲ - مديريت عمومى پرورشگاه

۳ - مديريت عمومى تنظيم تامينات اجتماعى

و اين بخش ها در بر گيرنده ايجاد كودكستان ها و پرورشگاهها ، به منظور آموزش و پرورش اطفال قبل از مكتب و اطفال بى سرپرست و گدا، ها كمك و دست گيرى اطفال قاچاق شده، متخلف از قانون و متضرر، سروى و تشخيص خانواده هاى بى بضاعت و مهاجرين داخلى، غرض دريافت كمك به آنها و تدوير جلسات سكتور مصونيت اجتماعى و شبكه عملكرد محافظت اطفال را در بر ميگيرد.

معلومات در مورد آمريت امور شهدا و معلولين كه شامل مديريت هاى:

۱ - مديريت عمومى خدمات بهزيستى

۲ - مديريت تثبیت حقوق ورثه شهدا و معلولين

۳ - مديريت محاسبه حقوق ورثه شهدا و معلولين

۴ - مديريت تاديه حقوق ورثه شهدا معلولين

اين بخش ها در حال حاضر، از مهمترين وظيف اين آمريت ميباشد. در اين بخش، وارثين شهدا و قربانيان جنگ اعم از خانواده هاى شهدا و معلولين، ثبت و راجستر ميشوند كه بعد از طى مراحل قانونى، اسناد و فورم تثبیت شهادت و فيصدى معلوليت آنان، با تائيد مقام وزارت، براى ورثه شهدا و معلولين ملكى و نظامى، مطابق قانون و مقررات دولت جمهورى اسلامى افغانستان، حقوق و امتيازات شان پرداخته ميشود .

در ولايت فارياب به تعداد (۲۰) باب كودكستان كه قرار آتى ارقام ميگردد موجود ميباشد.

۱ - كودكستان مركزى واقع در كارته افسران ناحيه دوم حوزه شهرى .

۲ - كودكستان مكتب همت آباد واقع در كارته افسران ناحيه دوم حوزه شهرى .

۳ - كودكستان مكتب جمعيت افغانكوت واقع در گذر افغانكوت ناحيه پنجم حوزه شهرى .

۴ - كودكستان مكتب نسوان افغانكوت واقع در گذر زرگرخانه ناحيه دوم حوزه شهرى .

۵ - كودكستان مكتب نسوان پشه خانى واقع در گذر تندورك ناحيه سوم حوزه شهرى .

۶ - كودكستان مكتب تجربوى عربخانه واقع در گذر عربخانه ناحيه چهارم حوزه شهرى .

۷ - كودكستان مكتب ليسه ستاره واقع در گذر عربخانه ناحيه چهارم حوزه شهرى .

۸ - كودكستان مكتب جرنيل غوث الدين واقع در گذر تكلى خانه ناحيه سوم حوزه شهرى .

۹ - كودكستان مكتب گوهر شادبيگم واقع در گذر تكلى خانه ناحيه سوم حوزه شهرى .

۱۰ - كودكستان مكتب امير عليشير نوابى واقع در ميدان هوايى ناحيه نهم حوزه شهرى .

۱۱ - كودكستان مكتب كارته صلح واقع در كارته صلح ناحيه نهم حوزه شهرى .

- ۱۲ - کودکستان مکتب نذير آباد واقع در گذر کوهيخانه ناحيه اول حوزه شهرى .
- ۱۳ - کودکستان مکتب نسوان کوهيخانه واقع در گذر کوهيخانه ناحيه اول حوزه شهرى .
- ۱۴ - کودکستان مکتب ده عزيزان واقع در گذر ده عزيزان ناحيه اول حوزه شهرى .
- ۱۵ - کودکستان مکتب ده سيدان بالا واقع در گذر ده سيدان ناحيه ششم حوزه شهرى .
- ۱۶ - کودکستان مکتب چرمگرخانه واقع در قريه چرمگرخانه مربوط ولسوالى پشتونکوت .
- ۱۷ - کودکستان ولسوالى اندخوى .
- ۱۸ - کودکستان مرکز ولسوالى قرغان .
- ۱۹ - کودکستان مرکز خانچارباغ بالا .
- ۲۰ - کودکستان خانچارباغ پايان .

معلومات در مورد تعداد شهدآ و معلولين و متقاعدين :

در ولايت فارياب به تعداد (۵۵۷۳) تن شهدآ ملكى و به تعداد (۷۹۵) تن شهدآ نظامى اعم از شهدآ امنيت مى، اردوى مى و پوليس مى بوده و به تعداد (۱۱۳۲۴) تن معلولين ملكى و به تعداد (۶۳) تن معلولين نظامى اعم از امنيت مى، اردوى مى و پوليس مى که جمعاً به تعداد (۱۷۷۵۵) تن شهدآ و معلولين وجود دارد. و همچنان به تعداد (۷۴۰) تن متقاعدين حياتى ملكى، ورثه ملكى و به تعداد (۱۵۳) تن متقاعدين حياتى نظامى و ورثه نظامى وجود دارد که جمعاً به تعداد (۸۹۳) تن متقاعدين حياتى ملكى و نظامى وجود دارد.

فصل سوم

بودجه و مصرف بودجه انکشافی به تفکیک سکتور

معارف

وزارت معارف در راستای تلاش رسیدن به دیدگاه این اداره که عبارت از انکشاف سرمایه بشری مطابق به اصول و اساسات دین مقدس اسلام، احترام به ارزش های ملی و حقوق بشر از طریق فراهم آوری زمینه دسترسی مساویانه همه اتباع کشور به تعلیم و تربیه با کیفیت میباشد، بتعداد ۹۹۶ مکاتب تعلیمات عمومی، ۸ دارالمعلمین، ۷ مکاتب تخنیکي، ۳۰ مدارس دینی، فعالیت دارند.

مجموعاً به تعداد ۲۹۶'۹۰۵ شاگرد که از آنجمله ۱۷۰'۹۰۶ ذکور و ۱۲۵'۹۹۹ آن از طبقه انات در این مکاتب مشغول فراگیری دانش هستند.

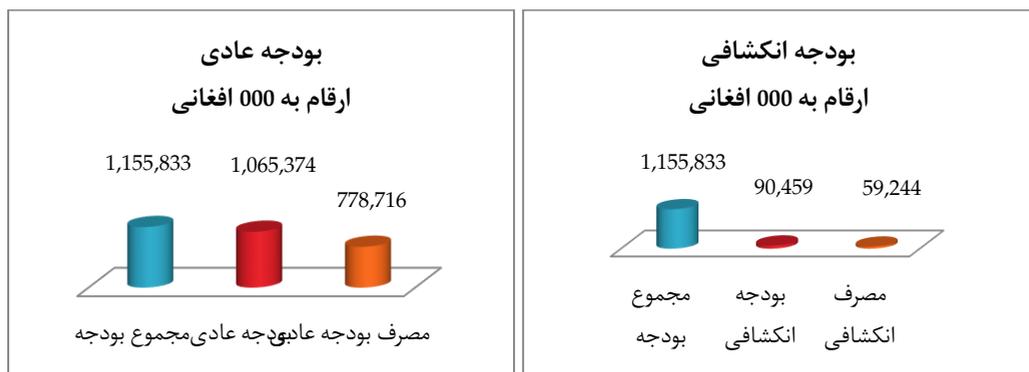
جدول ذیل معلومات مختصر را در مورد وضعیت معارف این ولایت بیان میکند.

معارف						
کنگوری	مکاتب عمومی	دارالمعلمین	مدارس	مکاتب تخنیکي	تعداد شاگردان	
					ذکور	انات
تعداد	۹۹۶	۸	۳۰	۷	۱۲۵'۹۹۹	۱۷۰'۹۰۶
مجموع						
					۲۹۶'۹۰۵	

در یک دهه گذشته در اثر فعالیت، سعی و تلاش دولت جمهوری اسلامی افغانستان فامیل ها علاقمند بیشتر به تعلیم و تربیه گردیده و اطفال خود را برای فراگیری تعلیم به مکاتب میفرستند. تعداد شاگردان در مکاتب ولایت فاریاب قسمیکه در فوق دیده میشود یک رقم قابل ملاحظه را نشان میدهد.

بودجه معارف: وزارت معارف سالانه بودجه قابل ملاحظه در هر دو بخش عادی و انکشافی دریافت میکند و قسمیکه در شکل دیده میشود مقدار زیاد آن در بخش بودجه عادی به مصرف میرسد و دلیل عمده آن عبارت است از موجودیت تشکیل بزرگ در وزارت معارف و مصارف عادی برای تعداد زیاد مکاتب که در سرتاسر کشور موجود است میباشد.

جزئیات بودجه معارف ولایت فاریاب در شکل ذیل انعکاس داده شده.

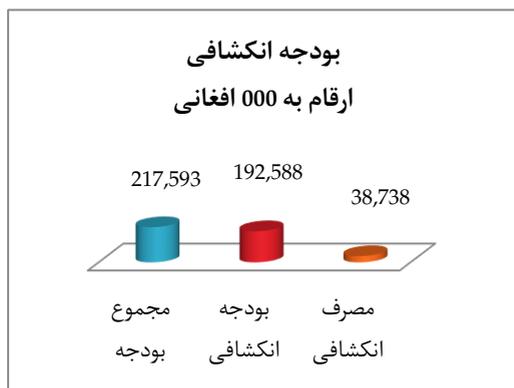
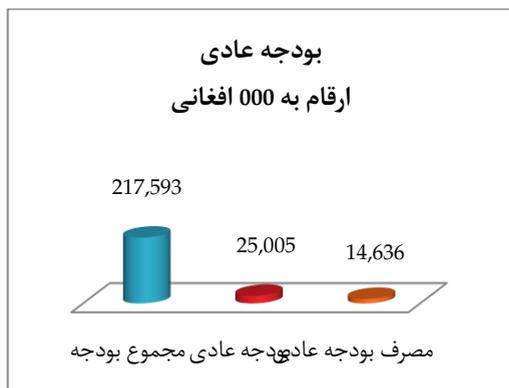
تعداد پروژه های که در این ولایت از طریق وزارت معارف تطبیق شده است قرار ذیل است.

پروژه های انكشافی ۱۳۹۷		
فیصدي مصرف	بودجه	پروژه
۰%	۲'۰۰۰'۰۰۰	اعمار و تجهيز مكاتب تعليمات عمومي
۸۷%	۴۲'۵۲۷'۶۷۹	انكشاف زیربنای تعليم و تربيه
۰%	۱۴۳'۴۶۶	مدیریت و ارتقای ظرفیت
۰%	۳'۴۱۷'۰۰۰	تعليمات اسلامي
۱۰۰%	۳'۳۲۱'۷۲۶	سواد آموزی و تعليمات غير رسمي
۵۵%	۲۶'۴۷۸'۸۱۴	پروژه های انكشافی ۱۱ ولايت سرحدی شمال و غرب
۱۰۰%	۴۲'۰۰۰	انكشاف و تقويت برنامه های سواد آموزی
۰%	۶'۳۰۸'۸۲۶	وجوه غير مشروط ولايات
۷۵%	۶'۰۰۳'۷۲۴	استخدام معلميین & اناث در روستا ها
۰%	۲۱۵'۹۷۴	تكميل پروژه های باقیمانده مكاتب نا تكميل EQUIP
۶۵%	۹۰'۴۵۹'۲۰۹	مجموع

زراعت

فارياب آب و هواي معتدل دارد و ۷۰ در صد باشندگان آن زراعت پيشه اند. حاصلات اضافی از خوراکی شانرا به بازارها عرضه نموده، بقيه ضروریات خويشرا تامین مينمايند. انگور، خربوزه، تربوز، انجیر، سیب، بيهی، شفتالو، زردآلو، آلو، پسته، چهارمغز و غیزه میوه جات در این ولايت کشت ميشوند. غله جات چون گندم، جو، جوار، نخود، ماش، لوبیا، ارزن، انواع زیره، کچالو، کنجد، پنبه، تنباکو و زغر محصولات عمده این ولايت را تشکیل میدهد. انواع مختلف سبزیجات و گیاهان نیز در این ولايت کشت ميشوند.

بودجه: قسمیکه در شکل دیده میشود بودجه انكشافی بخش زراعت ولايت فارياب به مراتب بیشتر از بودجه عادی این اداره میباشد که بیان گر سرمایه گزاری های بیشتر روی زراعت در این ولايت بوده و میتوان خوشبین یک آینده خوب در این بخش باشیم.

به تعداد ۱۳ پروژه های انکشافی در ولایت فاریاب تطبیق شده است که جزئیات آن قرار شرح ذیل است.

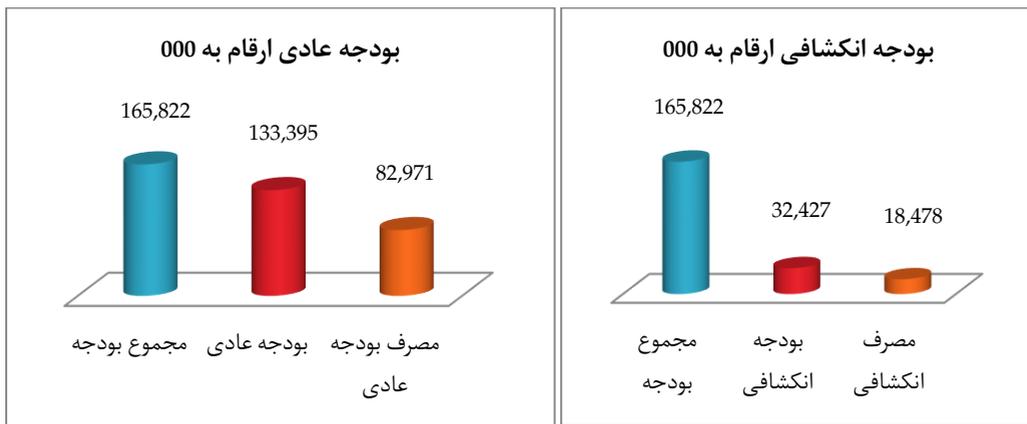
پروژه های انکشافی ۱۳۹۷ زراعت		
پروژه	بودجه	فیصدی مصرف
ساختمان و تجهیز دفتر ترویج در ولایات و ولسوالی ها	۵۰۰'۰۰۰	۰%
تهیه و توزیع و تخمهای بذری و کود کیمیاوی	۲۸'۵۰۱'۶۰۰	۳%
برنامه ملی انکشاف مالداري و صحت حیوانی	۵'۲۳۷'۳۰۱	۱۴%
برنامه ملی باغداری و مالداري (NHLP)	۴۴'۰۷۴'۶۳۳	۴۷%
مبارزه علیه آفات و امراض نباتی	۳'۶۶۹'۶۰۰	۱۰۰%
انکشاف زراعت در ولسوالی های سرحدی (Border Project)	۱'۰۵۱'۱۰۷	۱۰۰%
توسعه کشت پخته و زعفران	۶'۳۸۷'۰۰۰	۹۲%
احیا و اعمار و ذخایر استراتیژیک گندم	۳۴'۰۰۰'۰۰۰	۰%
برنامه ملی تنظیم منابع طبیعی به اشتراک جامعه	۴'۱۷۴'۴۲۸	۹۶%
پروژه آبیاری و ذخایر آب	۹'۰۹۶'۱۰۸	۱%
ایجاد باغچه های خانگی و مصونیت غذایی	۱'۸۲۱'۹۳۸	۱۰۰%
اعمار کمپلکس سردخانه های عصری	۱۲'۹۷۴'۴۹۵	۰%
پروژه آبیاری اندخوی (وزارت زراعت)	۴۱'۱۰۰'۰۰۰	۰%
مجموع	۱۹۲'۵۸۸'۲۱۰	۲۰%

تحصیلات عالی

در ولایت فاریاب یک پوهنتون دولتی که دارای ۶ پوهنچی میباشد موجود است. بتعداد ۱۵۲ استاد و ۴'۴۶۶ نفر محصل میباشد

تحصیلات عالی				
کنتوری	پوهنتون	تعداد پوهنچی ها	تعداد استاد	تعداد محصلین
تعداد	فاریاب	۶	۱۵۲	۴'۴۶۶

بودجه تحصیلات عالی: مجموعا بودجه که وزارت تحصیلات عالی برای ولایت فاریاب تخصیص داده میشود به ۱۶۵ میلیون افغانی که بیشتر این مبلغ روی بودجه عادی بمصرف خواهد رسید و در بخش انکشافی بودجه اندکی اختصاص داده شده.

در سال ۱۳۹۷ بتعداد ۳ پروژه انکشافی در این ولایت در بخش تحصیلات عالی تطبیق گردیده.

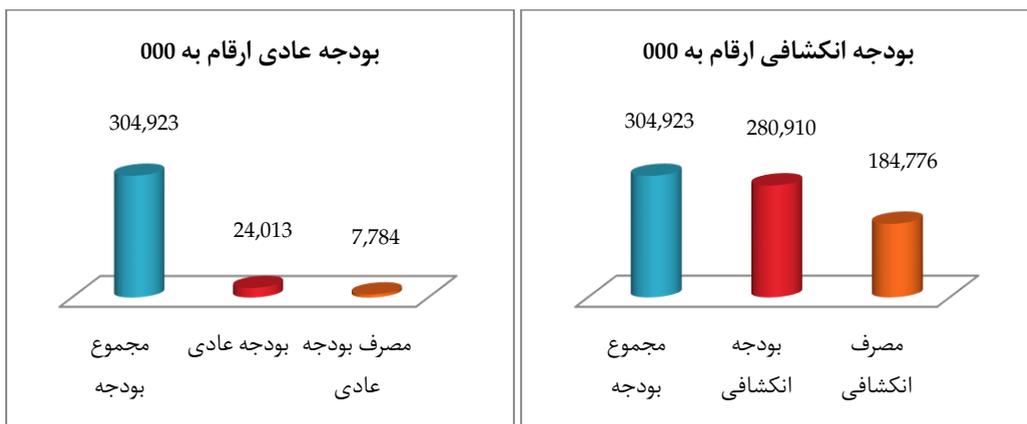
پروژه های انکشافی ۱۳۹۷		
فیصدی مصرف	بودجه	پروژه
۶۲٪	۲۶۱۲۶۵۷۰	امارتاسیسات و خریداری تجهیزات موسسه تحصیلات عالی فاریاب بشمول تعمیر لیلیه نسوان
۳۷٪	۶'۲۰۰'۰۰۰	تدویر برنامه های ماستری و شبانه در نهاد های تحصیلی
۱۰۰٪	۱۰۰'۰۰۰	برنامه حمایت تخنیکی و عملیاتی HEDP
۵۷٪	۳۲'۴۲۶'۵۷۰	مجموع

صحت عامه

احصائیه مراکز عرضه خدمات صحتی در ولایت فاریاب قرار جدول ذیل میباشد.

صحت				
کنگوری	شفاخانه دولتی	پوسته صحتی	تعداد دکتوران	ظرفیت تداوی مریضان
تعداد	۳	۵۷۱	۱۰۵	۴۳'۲۸۴

بودجه بخش صحت: بودجه که برای عرضه خدمات صحتی در ولایت فاریاب از جانب وزارت صحت عامه در نظر گرفته شده در گراف ذیل نشان داده شده، و گراف نشان دهنده این است که بیشترین بخش بودجه بالای پروژه های انکشافی بمصرف میرسید.

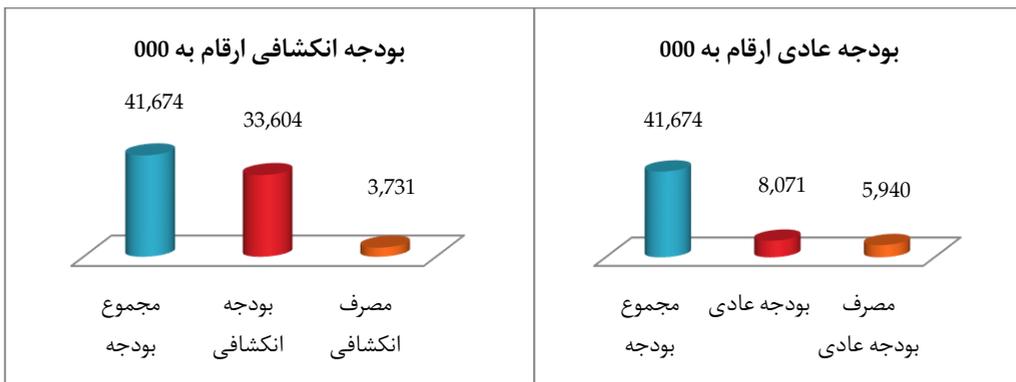

تعداد پروژه های انکشافی که از جانب وزارت صحت عامه در این ولایت تطبیق شده است قرار ذیل است:

پروژه های انکشافی ۱۳۹۷		
فیصدی مصرف	بودجه	پروژه
۷۰٪	۴۱۰'۰۰۰	برنامه ملی معافیت کتلوی
۵۷٪	۱۴'۷۲۵'۲۳۹	تاسیس مراکز تداوی معتادین در ولایات کشور
۰٪	۲۴'۳۶۰'۷۰۰	اعمار شفا خانه ولایتی فاریاب
۷۲٪	۱۲۲'۵۴۲'۶۴۱	تقویت نظام صحتی در مرحله عبور
۳۵٪	۵'۰۸۸'۲۵۸	تقویه سیستم صحتی (روندسوم)
۰٪	۱۰'۲۵۱'۰۰۰	اعمار کلینیک ها، شفاخانه ها و پروژه های ولایتی برای سال های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷
۰٪	۱۸'۰۰۰'۰۰۰	اعمار و بازسازی تاسیسات صحتی در ولایات از وجوه غیرمشرط
۱۰۰٪	۸۵'۶۳۲'۶۳۱	پروژه صحتمندی
۶۶٪	۲۸۰'۹۱۰'۴۶۹	مجموع

انرژی و آب

در حال حاضر ۳ پروژه انکشافی که تنظیم آب، دیزاین بندهای برق میباشد در این ولایت تحت تطبیق است، **بودجه:** بودجه این ولایت در بخش انرژی و آب بالغ میشود به ۴۱ میلیون افغانی که بیشترین بخش آن در بخش انکشافی بمصرف خواهد رسید.

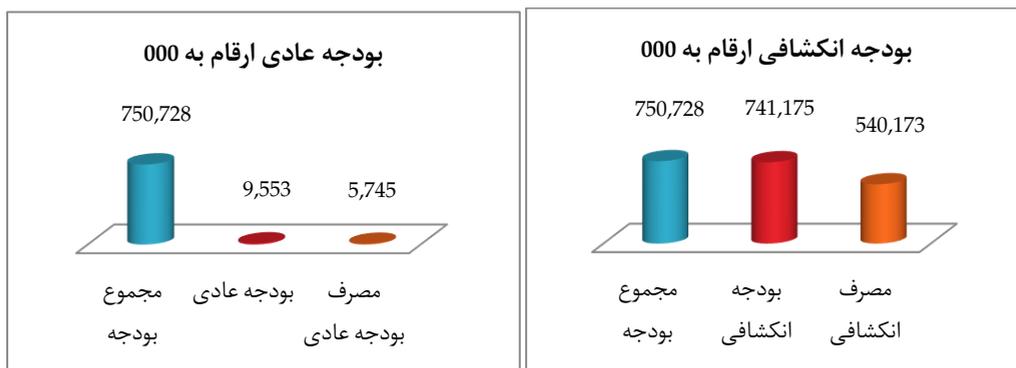
پروژه های انکشافی که در سال جاری در این ولایت تطبیق شده است قرار ذیل اند.

پروژه های انکشافی ۱۳۹۷		
فیصدی مصرف	بودجه	پروژه
۱۱٪	۶'۷۰۰'۰۰۰	دیزاین و ساختمان بند آبیاری المار در ولایت فاریاب
۱۱٪	۲۶'۶۹۶'۰۰۰	سروی، دیزاین و ساختمان بند آبی دهن دره
۰٪	۲۰۷'۷۰۰	پروژه آبیاری اندخوی
۱۱٪	۳۳'۶۰۳'۷۰۰	مجموع

فواید عامه

در ولایت فاریاب طبق معمول وزارت فواید عامه نظر به لزوم دید دو نوع سرک اعمار نموده که عبارت از سرکهای قیرریزی شده و سرکهای جغل اندازی شده میباشد. سرکهای ولایت ۵۷۹ کیلومتر میباشد که از آن جمله ۲۸۶ کیلومتر جغلی، ۲۹۳ کیلومتر آسفالتی است.

بودجه: بودجه وزارت فواید عامه در ولایت فاریاب بالغ میشود به ۷۵۰ میلیون افغانی که جزئیات آن در شکل ذیل نشان داده شده. بیشترین بخش بودجه فواید عامه در بخش انکشافی اختصاص داده شده است

پروژه های موجود انكشافى كه از جانب وزارت فوايد عامه در ولايت فارياب تطبيق شده است قرار ذيل است.

پروژه های انكشافى ۱۳۹۷		
فيسدى مصرف	بودجه	پروژه
۸۷٪	۱۲۳'۹۸۰'۷۶۱	ساختمان سرک قيصار- بالامرغاب -لامان بطول ۲۳۳ كيلومتر
۸۲٪	۴۱۸'۲۹۴'۳۱۵	برنامه ملي سرک های روستايى (وزارت فوايدعامه)
۴۵٪	۱۹۸'۹۰۰'۰۰۰	اعمار سرکهای داخل شهريمينه
۷۳٪	۷۴۱'۱۷۵'۰۷۶	مجموع

پروژه های تحت کار ولايت فارياب

لست پروژه های انكشافى			
مصرف	بودجه	پروژه	اداره
۳۱'۸۳۱'۸۷۷	۳۴'۶۹۲'۱۱۰	اعمار تعميرات مستوفيت ها در سطح ولايات	وزارت ماليه
-	۶۸'۳۴۰	ارتقاى ظرفيت برای کارمندان وزارت ماليه به شمول جندر	وزارت ماليه
۱۱۹'۰۰۰	۳۵۹'۸۰۰	برنامه آموزشى درازمدت	وزارت ماليه
۱'۲۵۹'۰۶۲	۸'۸۰۵'۴۰۲	اعمار مساجد	وزارت حج ، ارشاد و اوقاف
۵۹۴'۴۳۰	۵'۰۸۰'۵۰۶	اعمار مساجد - پروژه های ولايتى	وزارت حج ، ارشاد و اوقاف
-	۲'۰۰۰'۰۰۰	اعمار و تجهيز مکاتب تعليمات عمومى	وزارت معارف
۳۶'۸۴۶'۴۲۲	۴۲'۵۲۷'۶۷۹	انكشاف زیربنای تعليم و تربيه	وزارت معارف
-	۱۴۳'۴۶۶	مديريت و ارتقاى ظرفيت	وزارت معارف
-	۳'۴۱۷'۰۰۰	تعليمات اسلامى	وزارت معارف
۳'۳۱۶'۳۲۲	۳'۳۲۱'۷۲۶	سواد آموزى و تعليمات غير رسمى	وزارت معارف
۱۴'۵۰۷'۶۸۹	۲۶'۴۷۸'۸۱۴	پروژه های انكشافى ۱۱ ولايت سرحدى شمال و غرب	وزارت معارف
۴۲'۰۰۰	۴۲'۰۰۰	انكشاف و تقويت برنامه های سواد آموزى	وزارت معارف
-	۶'۳۰۸'۸۲۶	وجوه غير مشروط ولايات	وزارت معارف
۴'۵۳۱'۳۷۵	۶'۰۰۳'۷۲۴	استخدام معلمين و اناث در روستا ها	وزارت معارف
-	۲۱۵'۹۷۴	تكميل پروژه های باقىمانده مکاتب نا تكميل EQUIP	وزارت معارف

۱۶/۱۰۹/۴۹۵	۲۶/۱۲۶/۵۷۰	اعمارتاسيسات وخريدارى تجهيزات موسسه تحصيلات عالى فارياب بشمول تعميرليليه نسوان	وزارت تحصيلات عالى
۲/۲۶۸/۱۰۰	۶/۲۰۰/۰۰۰	تدوير برنامه هاى ماسترى و شبانه در نهاد هاى تحصيلي	وزارت تحصيلات عالى
۱۰۰/۰۰۰	۱۰۰/۰۰۰	برنامه حمايت تخنيكى و عملياتي HEDP	وزارت تحصيلات عالى
۹۱/۵۷۵	۱۳۴/۶۳۰	حمايت از فعاليت هاى حقوقى، و پلان گذاري و ادغام مجدد	وزارت امور مهاجرين و عودت كنده گان
۷/۱۷۰/۷۷۴	۱۵/۲۳۷/۸۹۵	اعمار تعمير رياست هاى وزارت اقتصاد در ولايات	وزارت اقتصاد
۱۲۰/۰۰۰	۱۲۰/۰۰۰	تقويت سيستم پلان گذاري، نظارت و ارزيايى	وزارت اقتصاد
۲۸۵/۰۰۰	۴۲۵/۰۴۰	مدبريت پروژه هاى كوچك سرحدى	وزارت اقتصاد
۲۸۸/۰۰۰	۴۱۰/۰۰۰	برنامه ملي معافيت كتلوى	وزارت صحت عامه
۸/۴۱۲/۰۵۱	۱۴/۷۲۵/۲۳۹	تاسيس مراکزتداوى معتادين در ولايات كشور	وزارت صحت عامه
-	۲۴/۲۶۰/۷۰۰	اعمار شفا خانه ولايتي فارياب	وزارت صحت عامه
۸۸/۶۶۶/۵۹۲	۱۲۲/۵۴۲/۶۴۱	تقويت نظام صحى در مرحله عبور	وزارت صحت عامه
۱/۷۷۷/۱۱۲	۵/۰۸۸/۲۵۸	تقويه سيستم صحى (رونديسوم)	وزارت صحت عامه
-	۱۰/۲۵۱/۰۰۰	اعمار كلينيك ها، شفاخانه ها و پروژه هاى ولايتي براى سال هاى ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷	وزارت صحت عامه
-	۱۸/۰۰۰/۰۰۰	اعمار و بازسازى تاسيسات صحى در ولايات از وجه غيرمشروط	وزارت صحت عامه
۸۵/۶۳۲/۶۲۷	۸۵/۶۳۲/۶۳۱	پروژه صحتمندی	وزارت صحت عامه
-	۵۰۰/۰۰۰	ساختمان و تجهيز دفتر ترويج در ولايات و ولسوالى ها	وزارت زراعت آبيارى و مالدارى
۷۳۲/۳۶۰	۲۸/۵۰۱/۶۰۰	تهيه و توزيع و تخمهاى بذرى و كود كيمياوى	وزارت زراعت آبيارى و مالدارى
۷۳۷/۱۹۸	۵/۲۳۷/۳۰۱	برنامه ملي انكشاف مالدارى و صحت حيوانى	وزارت زراعت آبيارى و مالدارى
۲۰/۷۵۸/۷۷۵	۴۴/۰۷۴/۶۳۳	برنامه ملي باعدارى و مالدارى (NHLP)	وزارت زراعت آبيارى و مالدارى
۳/۶۵۲/۳۶۰	۳/۶۶۹/۶۰۰	مبارزه عليه آفات و امراض نباتى	وزارت زراعت آبيارى و مالدارى

۱'۰۵۱'۱۰۷	۱'۰۵۱'۱۰۷	انکشاف زراعت در ولسوالی های سرحدی (Project Border)	وزارت زراعت آبیاری و مالداری
۵'۸۸۶'۹۳۵	۶'۳۸۷'۰۰۰	توسعه کشت پخته و زعفران	وزارت زراعت آبیاری و مالداری
-	۳۴'۰۰۰'۰۰۰	احیا و اعمار & ذخایر استراتیژیک گندم	وزارت زراعت آبیاری و مالداری
۳'۹۹۴'۲۲۳	۴'۱۷۴'۴۲۸	برنامه ملی تنظیم منابع طبیعی به اشتراک جامعه	وزارت زراعت آبیاری و مالداری
۱۰۲'۹۴۱	۹'۰۹۶'۱۰۸	پروژه آبیاری و ذخایر آب	وزارت زراعت آبیاری و مالداری
۱'۸۲۱'۹۳۷	۱'۸۲۱'۹۳۸	ایجاد باغچه های خانگی و مصونیت غذایی	وزارت زراعت آبیاری و مالداری
-	۱۲'۹۷۴'۴۹۵	اعمار کمپلکس سردخانه های عصری	وزارت زراعت آبیاری و مالداری
-	۴۱'۱۰۰'۰۰۰	پروژه آبیاری اندخوی (وزارت زراعت)	وزارت زراعت آبیاری و مالداری
۷۶۸'۰۰۰	۶'۷۰۰'۰۰۰	دیزاین و ساختمان بند آبیاری المار در ولایت فاریاب	وزارت انرژی و آب
۲'۹۶۳'۰۴۱	۲۶'۶۹۶'۰۰۰	سروی، دیزاین و ساختمان بند آبی دهن دره	وزارت انرژی و آب
-	۲۰۷'۷۰۰	پروژه آبیاری اندخوی	وزارت انرژی و آب
۱۰۷'۳۴۰'۲۵۷	۱۲۳'۹۸۰'۷۶۱	ساختمان سرک قیصار- بالامرغاب -لامان بطول ۲۳۳ کیلومتر	وزارت فواید عامه
۳۴۳'۳۰۰'۸۷۶	۴۱۸'۲۹۴'۳۱۵	برنامه ملی سرک های روستایی (وزارت فواید عامه)	وزارت فواید عامه
۸۹'۵۳۲'۲۰۹	۱۹۸'۹۰۰'۰۰۰	اعمار سرکهای داخل شهرمیمنه	وزارت فواید عامه
۸۴'۹۹۸'۰۹۹	۹۵'۵۰۱'۴۱۳	برنامه ملی سرکهای روستایی (NRAP)/برنامه ملی دسترسی به دهات (ARAP)	وزارت احیاء و انکشاف دهات
۹'۷۷۷'۲۱۰	۱۶'۰۸۸'۹۸۴	برنامه ملی تهیه آب در روستاها و آموزش حفظ الصحة محیطی	وزارت احیاء و انکشاف دهات
-	۳۱	شبکه های آبرسانی، تحکیم کاری و حفر چاه آب آشامیدنی - پروژه های ولایتی ضمیمه بودجه سال ۱۳۹۶	وزارت احیاء و انکشاف دهات

۱۰'۹۹۹'۳۱۰	۱۳'۵۵۰'۰۰۰	اعمار ترمینل میدان هوایی فاریاب	اداره هوانوردی ملکی
۱۰'۸۹۸'۳۷۸	۱۰'۸۹۸'۳۷۸	برنامه انکشاف مهارتها	وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین
-	۱'۰۲۸'۵۰۰	پروژه الکترونیکی سازی و ریفورم وزارت	وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین
۱۳'۵۲۲'۹۲۷	۱۳'۵۲۲'۹۲۷	تقدیر از اجراءات خوب (GPI)	وزارت مبارزه علیه مواد مخدر
-	۴'۰۴۴'۱۵۲	اعمار ساختمان ریاست های مبارزه علیه مواد مخدر در مرکز و ولایات	وزارت مبارزه علیه مواد مخدر
۷۰'۰۰۰	۷۰'۰۰۰	کنفرانس پنج جانبه و آگاهی عامه از اضرار مواد مخدر، تشریح و باز نگری پالیسی ها در سطح کشور	وزارت مبارزه علیه مواد مخدر
۵'۲۴۹'۰۹۹	۶'۹۹۹'۹۹۹	ایجاد شلتر در مرکز و ولایات برای معتادین	وزارت مبارزه علیه مواد مخدر
۲۹'۳۴۱'۴۰۹	۴۲'۴۹۱'۴۷۱	برنامه تحکیم ثبات در افغانستان	وزارت امور شهرسازی
۲'۳۳۶'۲۱۱	۲'۳۳۶'۲۱۱	اعمار تعمیرات اداری ولسوالی ها و ولایات	وزارت امور شهرسازی
۷۰۰'۰۰۰	۷۰۰'۰۰۰	برنامه ساختمان های عامه دولتی	وزارت امور شهرسازی
-	۱'۰۰۰'۰۰۰	اعمار تعمیرات ریاست های عدلیه ولایات	وزارت عدلیه
۲۲'۳۹۹'۸۵۱	۲۲'۴۰۰'۷۶۴	پروژه شاروالی های افغانستان	اداره مستقل ارگانهای محلی
-	۱'۹۹۹'۷۲۴	اعمار تعمیر اداری مرکز و ولایات ریاست محیط زیست با احاطه آن	اداره ملی حفاظت محیط زیست
-	۳۰'۰۰۰	ظرفیت سازی ملی تعلیمات آموزش و آگاهی محیط زیستی	اداره ملی حفاظت محیط زیست
۱۸۰'۰۰۰	۳۶۰'۰۰۰	حمایه از خدمات ملکی افغانستان	کمیسیون مستقل اصلاحات اداری و خدمات ملکی
-	۷'۳۴۰'۰۰۰	اعمار جمنازیوم و آمريت های ورزشی در مرکز و ولایات	ریاست عمومی تربیت بدنی و سپورت
۵'۲۲۱'۳۹۸	۷'۱۴۳'۱۶۴	اعمار تعمیر اداره مرکزی احصائیه در مرکز و ولایات	اداره مرکزی احصائیه
۲۵'۱۳۷'۱۲۰	۴۲'۶۷۰'۰۰۰	تامین آب آشامیدنی اندخوی وشهر میمنه (شبکه آبرسانی)	شرکت آبرسانی و کانالیزاسیون افغانستان

-	۵۰۰'۰۰۰	امعار سرک، تهيه تجهيزات مورد نیاز، بهره بردارى و مصارف استيشن خط آهن بندر آقينه	اداره ظ آهن افغانستان
-	۶'۷۰۰'۰۰۰	ساختمان خط آهن آقينه - اندخوى	اداره ظ آهن افغانستان
۱'۱۰۷'۴۴۲'۷۳۳	۱'۷۳۲'۴۶۲'۶۷۵	مجموع	

فصل چهارم

فعاليت موسسات غير دولتى

در ولايت فارياب به تعداد (۲۹) موسسه داخلى و خارجى دربخش هاى مختلف فعاليت دارند.

تعداد موسسات غير دولتى فعال به تفكيك سكتور

معارف و فرهنگ	صحت و تغذى	زراعت و انكشاف دهات	مصونيت اجتماعى	زيربنا و منابع طبيعى	اقتصاد	امنيت	حكومتدارى
موسسات اکتید، حمايه اطفال، ووسف جرمنى، كمپته ناروى براى افغانستان، سنائى، دارت، CRN، برکت افغانستان، زمان آگاهى عامه اندیشه نوين	موسسات NPO، داکار، اکتید، IAM، ADAA، نجات سنتر، MSI، وموسسه فرهنگى طلوع.	موسسات اکتید، داکار، IAM، وموسسه NCA.	موسسات اکتید، داکار، NPO، حمايه اطفال، IAM، NRC، دارت و NRC.	موسسات اکتید، NPO، داکار، اکتید، CHA، دارت و NRC.	موسسات ADA، NPO، وموسسه کوار	موسسات اوامر و MCPA	موسسات رشد استعداد هاى زنان افغان، زنان براى زنان، NRC، WHO، سنائى، برابرى صلح وديموکراسى وCHA.

تعداد پروژه هاى که از سوى موسسات غير دولتى تمويل ميگردد به تفكيك سكتور

درسال ۲۰۱۷ ميلادى بتعداد (۸۲) پروژه توسط موسسات محترم همکار در ولايت فارياب که دربخش هاى مختلف تطبيق گرديده درسكتور ها قرار ذيل است :

سكتور صحت	سكتور معارف	سكتور زراعت	سكتور اقتصاد	سكتور مصونيت	سكتور حكومتدارى	سكتور زيربنا	سكتور امنيت	مجموع
۱۳ پروژه	۲۷ پروژه	۱۵ پروژه	۵ پروژه	۷ پروژه	۹ پروژه	۴ پروژه	۲ پروژه	۸۲ پروژه

میزان مصرف بودجه انكشافى موسسات غير دولتى با تعداد پروژه هاى آن در پنج سال گذشته

موسسات محترم غيردولتى در سال ۱۳۹۲ جمعاً بتعداد (۱۰۶) پروژه را در ولايت فارياب تطبيق نموده اند به اساس ارقام حاصله از گزارشات موسسات غيردولتى مقيم ولايت فارياب مجموع ميزان مصرف بودجه طى سال متذکره بالغ به (۵۳۲۵۵۶۵۶۸) مليون افغانى معادل (۷۶۰۷۹۵۰۸) مليون دالر ميگردد. درسال ۱۳۹۳ جمعاً بتعداد (۹۷) پروژه بالغ به (۴۶۹۵۵۰۲۱۶۰) مليون افغانى که معادل (۶۷۰۷۸۶۰۲) مليون دالر ميگردد تطبيق گرديده است. درسال

۱۳۹۴ جمعا بتعداد (۹۲) پروژه بالغ به (۳۹۹۰۰۲۵۶۵۹) مليون افغانى كه معادل (۵۷۰۰۰۳۶۶) مليون دالر ميگردد تطبيق گرديده است. درسال ۱۳۹۵ جمعا بتعداد (۸۵) پروژه بالغ به (۳۶۲۵۱۱۳۰۹۰) مليون افغانى كه معادل (۵۱۷۸۷۳۲۹) مليون دالر ميگردد تطبيق گرديده است. درسال ۱۳۹۶ جمعا بتعداد (۸۲) پروژه بالغ به (۳۴۱۷۳۶۵۲۸۰) مليون افغانى كه معادل (۴۸۸۱۹۵۰۴) مليون دالر ميگردد تطبيق گرديده است. مجموع پروژه هاى تطبيق شده موسسات محترم همكار طى ۵ سال گذشته در ولايت فارياب ۴۶۲ پروژه ميباشد كه دربخش هاى مختلف تطبيق گرديده است.

مسائل مشترك:

شش مسئله مشترك حياتى، استراتيژى انكشاف ملي افغانستان را حمايت ميكنند، كه در اين زمينه اقدامات منسجم در تمام ارگان و سكتور هاى استراتيژى ملي، لازمى اند. اين مسائل با هم ارتباط متقابل داشته و به طور مشترك چالش هاى جدى را متوجه تطبيق موفقانه استراتيژى انكشاف ملي افغانستان و دستيابى به اهداف انكشافى پانزده ساله ميسازند. دولت به انجام اقدامات قاطع براى مبارزه با اين چالش ها به كمك و همكارى جامعه بين المللى متعهد ميباشد.

مبارزه با مواد مخدر:

يكي از اهداف عمده استراتيژى انكشاف ملي افغانستان اينست كه استراتيژى را براى محو صنعت مواد مخدر كه تهديدات جدى را متوجه کشور، منطقه و فرا تر از آن ميسازد، بنا نهد. دولت به اين امر متعهد است كه زمين هاى تحت كشت كوكنار را تا سال ۱۳۹۱ (۲۰۱۲ ميلادى) نسبت به سال ۱۳۸۶ (۲۰۰۷ ميلادى) به نصف کاهش دهد. پلان دولت براى سال ۱۳۸۷ (۲۰۰۸ ميلادى) شامل از بين بردن ۵۰۰۰۰ هكتار زمين تحت كشت كوكنار ميباشد.

آنهايى كه در صنعت مواد مخدر دست دارند، با هرنوع دستاورد دولت در زمينه كسب مشروعيت و تأمين ثبات کشور، مخالف هستند. اين اشخاص، فعاليت هاى تروريستى را تمويل نموده و باعث افزايش فساد ادارى ميگردند. استراتيژى ملي كنترول مواد مخدر، واكنش عمده دولت در رابطه به مبارزه با مواد مخدر است. اين استراتيژى شامل هشت ركن وابسته به يكديگر بوده كه تلاش هاى کاهش توليد، قاچاق و مصرف مواد مخدر را رهبرى ميكنند. اين ارگان به موارد ذيل رسيدگى ميكنند:

- ۱- معيشت بدليل
- ۲- ايجاد نهاد ها
- ۳- كمپاين معلوماتى
- ۴- تطبيق قوانين مربوط به مواد مخدر
- ۵- عدالت جنائى
- ۶- محو
- ۷- کاهش تقاضا به مواد مخدر و درمان معتادين مواد مخدر
- ۸- همكارى هاى منطقه يى

استراتيژى ملي كنترول مواد مخدر، در ميعاد زمانى تعيين شده استراتيژى انكشاف ملي افغانستان، همواره بازبينى و غنى تر خواهد شد.

يکي از عناصر کلیدی استراتیژی ملی کنترل مواد مخدر عبارت است از راه اندازی فعالیت های مبارزه با مواد مخدر در سطح ولايات کشور. در حالیکه وزارت مبارزه با مواد مخدر نقش رهبری کننده را در این روند به عهده خود داشت، اداره مستقل ارگان های محلی، وزارت احیاً و انکشاف دهات، شورا های انکشافی ولایتی و والیان نیز به طور فزاینده در پلانگذاری و تطبیق فعالیت های مبارزه با مواد مخدر، سهم خواهند گرفت. یکی از نکات اصلی در این شیوه اینست که با استفاده از آن به والیان مشوق های لازم برای انجام فعالیت های مبارزه با مواد مخدر فراهم گردیده و عملکرد شان در این عرصه از طریق بررسی میزان مؤفقییت های شان، مورد ارزیابی قرار میگیرد.

اولویت های دیگر در عرصه مبارزه با مواد مخدر عبارت از اتخاذ اقدامات لازم برای افزایش مؤثریت برنامه های بدیل معیشت، از طریق هدف قرار دادن مراجع تمویل، اداره و تطبیق این برنامه ها و اصلاحات در صندوق وجهی مبارزه با مواد مخدر، به هدف افزایش نقش افغانها در اداره آن، و افزایش مؤثریت این صندوق وجهی، میباشد.

مبارزه با فساد اداری

فساد اداری یکی از موانع عمده راه انکشاف و حکومتداری سالم تلقی میگردد. هدف نهایی استراتیژی مبارزه با فساد اداری دولت عبارت است از: ایجاد یک اداره سالم عامه که با پاک نفسی و حسابدگی در جهت ایجاد زمینه های مناسب برای انکشاف اقتصادی و اجتماعی مطابق قانون، با حفظ بی طرفی در تصمیم گیری های سیاسی، اداره درست منابع عامه، عرضه خدمات مؤثر و مشارکت نهاد های جامعه مدنی و سکتور خصوصی عمل کند.

استراتیژی و راهبرد دولت برای مبارزه با مواد مخدر، بر دستیابی به پیشرفت های ملموس در عرصه راه اندازی اصلاحات در ادارات دولتی و سیستم قضایی و اتخاذ اقدامات تطبیقی مربوط به استراتیژی مبارزه با مواد مخدر، متمرکز است. به طور مشخص، دولت میکوشد تا اقدامات ذیل را در زمینه انجام دهد:

- ۱- تعدیل و تنفیذ قوانین و طرز العمل های لازم برای جلوگیری فرصت های فساد اداری
- ۲- اصلاحات در ساختار مغلط سازمانی که باعث ایجاد فرصت ها برای فساد اداری میگردد
- ۳- تسهیل طرز العمل های اداری
- ۴- برکناری کارمندان آغشته با فساد اداری و تطبیق روند استخدام به اساس لیاقت و شایسته گی
- ۵- اصلاح و تقویت طرز العمل های تفتیش و افزایش کنترل دادوستد های مالی و مسائل اداری
- ۶- در نظر گرفتن معاش و امتیازات کافی برای کارمندان دولت.

دولت به این امر واقف است که استفاده از شیوه متعادل و منظم، با به کار گیری وسائل مختلف، تقویت و ارزیابی مؤثریت آنها یکی از لازمه های مبارزه با فساد اداری است. جلوگیری، کشف و تعقیب عدلی و قضایی و بلند بردن سطح آگاهی های عامه، عناصر این استراتیژی هستند. دولت اطمینان حاصل خواهد کرد که تمام نهاد ها، سیستم ها، و روند های دخیل در امر عرضه خدمات، طوری عمل مینمایند که آسیب پذیری در مقابل فساد اداری در آنها، به حداقل کاهش مییابد. اقدامات لازم برای افزایش شفافیت و حسابدگی حکومت در ارتباط به نهاد های جدا از حکومت، مانند: شورای ملی، رسانه ها و جامعه مدنی، نیز طراحی خواهند شد.

ارتقاء ظرفیت:

کمبود ظرفیت های انسانی و نهادی، از جمله موانعی هستند که در زمینه تطبیق استراتیژی انکشاف ملی افغانستان، وجود دارند. ظرفیت های محدود باعث هدر رفتن و عدم استفاده لازم از منابع، عدم مؤثریت اقدامات، و عدم مؤفقییت

در زمينه دستيابى به نتايج مطلوب، ميگردد. دولت ميکانيزم هاي نهادى لازم را براي ارتقاي ظرفيت ها در سکتور عامه ايجاد خواد کرد، اما در موارد مناسب، نهاد ها و اقدامات حمايتي سکتور خصوصى را نيز قادر خواهند ساخت تا از مزايای اين ميکانيزم، مانند: بورد ملي تعليمات مسلکي؛ استفاده نمايند. مسؤليت عمده و نهادى نزد کميسيون بين الوزراتي انکشاف ظرفيتها خواهد بود، که به مثابه مرجع واحد گزارش، هم براي دولت و هم براي تمويل کننده ها، خدمت خواهد کرد. کميسيون بين الوزراتي انکشاف ظرفيتها، رويکرد منسجمي را به منظور مديريت مؤثر وجوهات مالي و جريان هاي مساعدت ها را تأمين خواهد کرد؛ از روندهاي مضاعف در اين جريان جلوگيري کرده و اطمينان حاصل خواهد کرد تا به نياز هاي انکشاف ظرفيت: به موقع، به طور فزاينده؛ ولي به شکل پايدار، رسیده گی صورت گيرد.

حکومت بالايي یک پروگرام جامع به منظور ارتقاي ظرفيت نهاد ها و کارمندان سکتور عامه، در زمينه پروسه اصلاحات اداره عامه، کار مي کند. اولويت هاي انکشاف ظرفيت در استراتيژي انکشاف ملي افغانستان، شامل طرح جامع آموزش ها و ارتقاي مهارتها براي مامورين ملکي؛ تأسيس مرکز آموزش ملي خدمات ملکي؛ مديريت مساعدت هاي فني بين المللي به منظور تضمين انتقال سريع و مداوم مهارت ها و تجارب؛ ارتقاي ظرفيت قصير المدت از طريق پروگرام ظرفيت مديريتي؛ مي باشند.

تساوي حقوق اجتماعي (جندر)

یک پيش شرط مهم مؤفقيت اهداف کلي انکشاف افغانستان عبارت است از رفع محروميتهاي تاريخي زنان در جامعه افغانی می باشد. دیدگاه حکومت، داشتن ملتي است صلح دوست و مترقي، جائيکه زنان و مردان از امنيت، حقوق و فرصت هاي مساوي در تمام عرصه هاي زندگي برخوردار باشند. حکومت براي تحقق مکلفيت هايش، از قبيل برنامه هاي توسعه يي براي زنان، طوریکه در قانون اساسي، اهداف انکشافی پانزده ساله، توافقمه افغانستان، و ميثاق هاي بين المللي تسجيل یافته است، متعهد می باشد. استراتيژي انکشاف ملي افغانستان، چارچوبي را براي ادغام همه جانبه مسئله جندر، در تمام سکتور ها، فراهم می کند تا به وضعیت زنان در جامعه، شرايط اجتماعي-اقتصادي، و دسترسي به فرصتهاي انکشافی آنان رسیده گی شود. تطبيق استراتيژي ۱۷ تساوي جنسيت اجتماعي، مسووليت همه دواير دولتي در سطح ملي و ولايتي ميباشد. وزارت زنان منحيث اداره رهبري کننده در راستاي پيشرفت زنان، به منظور ايفاي نقش هماهنگ کننده و نظارت کننده، بيشتر تقويت خواهد يافت.

محيط زيست

محيط زيست یک مسئله مشترک است که از چارچوب اجتماعي و انکشاف اقتصادي کشور حمايت مينمايد. هدف عمده دولت در رابطه به محيط زيست اين است تا کيفيت زندگي را براي افغانها از طريق نگهداري، مصئونيت و بهبود محيط زيست کشور تأمين نمايد و همچنان اطمينان حاصل گردد که نسل آينده از انکشاف پايدار کنوني استفاده کرده ميتواند. منحيث یک اولويت عمده، دولت ظرفيت اداره ملي حفظ محيط زيست را جهت اجرائي وظيفات انتظامي، هماهنگي و نظارتي، و در ضمن، ظرفيت وزارتخانه هاي ذيربط را به منظور رسیده گی بيشتر به طرح برنامه ها، تقويت ميبخشد. اولويت ديگر کوتاه مدت اين است تا ارزيايي تأثيرات سيستم محيط زيست، به صورت مشترک از سوي اداره ملي حفظ محيط زيست و وزارتخانه هاي ذيربط، که از روند نظارت محيط زيست و پروژه هاي انکشافی بررسي به عمل می آورد، عملي گردد.

همکاری های منطقه یی

افغانستان در یک موقعیت استراتژییک قرار دارد، که آسیای مرکزی و جنوبی را باهم وصل مینماید و نیز راه تجارتي را برای چین و شرق دور با شرق میانه و اروپا مهیا ساخته است. اکنون افغانستان نیز با تهدید امنیتی که تأثیرات عمده بالای منطقه دارد، روبرو است و فقط میتواند از طریق همکاری های گسترده منطقه یی به آن رسیده گی صورت گیرد. زمینه سازی و ایجاد فرصت ها از این موقعیت استراتژییک، منحيث یک پُل میان آسیای مرکزی و جنوبی، شرق میانه و شرق دور استفاده گردد، در ایجاد ثبات و رفاه منطقه کمک مینماید و نیز میزان سرمایه گذاری و تجارت را افزایش میدهد. اولویتهای عمده دولت این است تا:

- ۱- در ابتکارات و توافقنامه های دوجانبه و منطقه یی به هدف تسهیل ترانزیت، ترانسپورت و سرمایه گذاری در منطقه افزایش و مشارکت و رهبری افغانستان تقویت گردد
- ۲- اتخاذ تدابیر جامع جهت بهره برداری از امکانات و منابع برق آبی کشور
- ۳- فراهم آوری زمینه تسهیلات برای عودت کننده گان و مهاجرین
- ۴- همکاری های منطقه یی در ادارات سرحدی به منظور جلوگیری از جرایم سرحدی، مانند: قاچاق اسلحه و مواد مخدر در کشور، را تحت پوشش قرار دهد.

دولت این موضوع را دانسته است که بدون مساعدت های نزدیک کشورهای منطقه، به ویژه پاکستان، اهداف خود را در رابطه به بهبود امنیت نمی تواند برآورده سازد.

منبع: استراتژیی انکشاف ملی افغانستان (ANDS)

فصل پنجم

خلاصه برنامه های ملی دارای اولویت (ANPDF/ NPPs)

برنامه میثاق شهروندی

جدول زمانی:

این برنامه دارای ۳ مرحله بوده که طی ۱۰ سال تطبیق میشود و مرحله اول آن ۴ سال میباشد.*

بودجه: دالر امریکائی ۸۰۰'۰۰۰'۰۰۰

تعهد: دالر امریکائی ۸۰۰'۰۰۰'۰۰۰

خلاء مالی: در مرحله اول خلای مالی وجود ندارد

شورای انکشافی: شورای عرضه خدمات و مشارکت شهروندی

وضعیت: میثاق شهروندی در سپتمبر ۲۰۱۶ رسماً افتتاح گردید و آمادگی ها برای تطبیق مرحله اول آن مطابق پلان در جریان است.

تفصیل:

جز اول:

ارایه خدمات شهری

بودجه: ۳۸۳'۱۳۰'۰۰۰ دالر امریکائی

ارایه خدمات شهری: حدود ۱۲۰۰۰ شورای های انکشافی قریه در ۳۴ ولایت از خدمات ذیل در مرحله اول بهرمنند خواهند گردید:

- دسترسی همگانی به آب آشامیدنی
- زیربنای شهری: حد اقل یکی از خدماتی ابتدایی ذیل (با در نظر داشت تحلیل خلا موجود، ساختار اجتماعی و قابل دسترس): برق، سرکهای ابتدایی و یا زیربنای کوچک آبیاری.
- وجوه ساحات شهری: در مرحله نخست، این بخش برنامه حکومتمداری وجوه مورد نیاز ۸۵۰ شورای انکشافی شهری و ۱۷۰ گذر را در چهار شهر عمده کشور فراهم خواهد نمود. هر شورای انکشافی مبلغ ۷۰'۰۰۰ دالر امریکایی دریافت خواهد نمود. شورا میتواند یکی از خدمات چون: بهبود سرکها و آبروها، آب آشامیدنی، مدیریت کثافات جامد، شماره گذاری منازل و یا برق برای منازل را انتخاب نمایند. هر شورای گذر (متشکل از ۵ شورای انکشافی و یا ۸۰۰ تا ۱۲۵۰ خانواده) مجموعاً ۲۰۰'۰۰۰ دالر امریکایی دریافت خواهند نمود. شوراها میتوانند یک و یا چند خدمات از قبیل، بهبود و یا تنظیم سرکهای درجه دوم، فراهم آوری آب آشامیدنی، پارک/ ساحات تفریحی و یا میدانهای بازی برای زنان و اطفال، مدیریت کثافت های جامد، برق برای روشنی منازل، پروژه ها درآمدزا برای خانم ها در یافت نمایند.

خدمات زراعتى: توسط وزارت زراعت آبيارى و مالدارى، در هماهنگى با شوراهاى انكشافى، جهت رسيدگى به اقاشار فقير و آسيب پذير صورت خواهد گرفت. مواد مورد نياز توليد گندم، مواد مورد نياز باغدارى، بازسازى شبكه هاى آبيارى و مديريت آب مزارع، نگهدارى منابع طبيعى، و فراهم آورى خدمات حيوانى ايجاد درآمد و انكشاف اقتصادى را در سطح ملى و محلى اطمينان ميبخشد.

معارف: وزارت معارف با كميته هاى معارف كه مسئول بلند بردن آگاهى دهى، انسجام فاميل ها جهت ارسال اطفال شان به مكاتب، و نظارت اطفال و اساتيد ميباشد كار خواهد نمود.

شوراى انكشافى از فعاليت هاى كميته ها نظارت نموده و نظريات آنها را در تمامى امور تعليمى در نظرخواهد گرفت. شهروندان از اينكه تمام استادان داراى سند فراغت صنف دوازده بوده، شاگردان بين صنف هاى ۱-۳ در طول هفته ۲۴ ساعت درسى، شاگردان بين صنف هاى ۴-۶ در طول هفته ۳۰ ساعت درسى و شاگردان بين صنف هاى ۷-۱۲ شامل ۳۶ ساعت درسى در هفته نظارت خواهند داشت نقشه بردارى مكاتب و سروى شاگردان بيرون از مكتب، نظارت خدمات معيارى، اطمينان از ايجاد يك محيط سالم، بازسازى مكاتب و ساير فعاليت ها.

صحت: وزارت صحت عامه مستقيماً از طريق كميته هاى فرعى و شوراى انكشافى صحى در بخش صحت و كلستر ها عرضه خدمات خواهد نمود.

كميته هاى فرعى در هماهنگى با شوراهاى انكشافى و كلستر هاى شوراهاى انكشافى مسوليت بلند بردن سطح آگاهى، انسجام فاميلها جهت فراهم آورى خدمات صحى براى اطفال و بزرگسالان، و نظارت از عرضه خدمات صحى (نظارت از عرضه حد اقل خدمات معيارى، ارايه بسته هاى اساسى خدمات صحى، و فعاليت هاى ديگر).

جز دوم:

ايجاد ساختار نهاد ها

بودجه: ۰'۰۰۰'۹۸'۱۴۶ دالر امريكائى

مطابق برنامه ايجاد شده ميثاق شهروندى قادر خواهد بود سازمانهاى داخلى را ايجاد نمايد كه در سطح وزارتخانه ها، ولايات، شاروالى ها، ولسوالى ها و تا سطح قريه جات را در برميگيرد كه اين سازمانها قادر خواهد بود تا زمينه پيشرفت شانرا فراهم سازد. اين برنامه از ارتقا ظرفيت، كمك تخنيكى، تسهيل و ارايه خدمات حمايت ميكند.

جز سوم:

نظارت و ارزىابى، كسب دانش

بودجه: ۰'۰۰۰'۴۰'۵ دالر امريكائى

كارهاى كه در اولويت مان قرار دارد اين برنامه انكشاف خواهد داد كه توسط مديران اجراييه، سازمان دهنده گان اجتماعى صورت ميگيرد. نظر به اين اولويت بندى گزارش هاى منظم و ارزىابى ها قادر خواهد بود كه از سهمگيرى زنان، فقرا و گروه هاى آسيب پذير مانند و متقاعدين و بيجا شده گان داخلى اطمينان بخشد. در اين برنامه درخواست هاى زيادى براى راپوردهى شكايه و جبران خسارات گنجانيده خواهد شد. نظر به ارزىابى كه از طرف صندوق وجهى پول براى افغانستان صورت ميگيرد از تصاوير ماهواره اى به منظور پيدا نمودن خلا زير بنايى و ارايه خدمات استفاده

ميگردد. براي ارايه خدمات بهتر تحقيقات متعدد نظر به برنامه طرح ريزي شده است: مانند (سى تى سى)، اجتماعى شدن، حسابدهى متقابل اجتماعى و ارزىابى هاى كيفيت تخنيكى .

جز چهارم:

تطبيق و مديريت پروژه

بودجه: ۹۱'۴۱۰'۰۰۰ دالر امريكائى

اين برنامه در سطوح مخلف قادر خواهد بود تا ظرفيت انستيتوت هارا از سطح ملي به سطح ولايتى، از سطح ولسوالى ها تا سطح قريه جات بلند ببرد .

شوراى انكشافى و كميته هاى فرعى در باره نقش فعاليت و تطبيق پروژه هاى شان كه شامل مديريت مالى و تداركات ميشود آموزش داده خواهند شد .

جز پنجم :

ادغام اجتماعى و MCCG

بودجه: ۴۵'۰۸۰'۰۰۰ دالر امريكائى

اين برنامه كه تاكيد زياد روى اجتماعى شدن گروه هاى آسيب پذير كه شامل زنان، متقاعدين، بيجاشده گان داخلى دارد انجام پذير خواهد بود. كه ارايه آن توسط تحقيق اجتماعى، بهزيستى كه ضرورت به شناخت جامعه، تحليل چالشها، آموزش بهتر تمام كارمندان، شورا هاى انكشافى و كلستر ها و شورا هاى گذر همچنان نظارت و ارزىابى از بخش هاى آسيب پذير و شموليت آنها در برنامه صورت خواهد گرفت.

۱. برنامه توانمند سازى اقتصادى زنان

جدول زمانى: پنج سال

بودجه: ۲۰۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

تعهد: ۱۸'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

خلاء مالى: ۱۸۲'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

شوراى انكشافى: شوراى انكشاف منابع بشرى

وضعيت : برنامه ملي توانمند سازى اقتصادى زنان در ۸ مارچ سال ۲۰۱۷ رسماً افتتاح گرديد ، و واحد برنامه ملي توانمند سازى اقتصادى زنان در وزارت كار امور اجتماعى براي هماهنگى بيشتر فعاليت ها تاسيس گرديد در حال حاضر وزارت خانه ها و ادارات ذيدخل بالاي انكشاف بودجه و پلان هاى تطبيقى براي برنامه هاى ملي داراي اولويت كار مى نمايند.

تفصيل :

جز اول :

احصائيه به اساس جندر: گسترش ارقام احصائيوى تاثير گزار بر فعاليت هاى اقتصادى زنان و تقويت ظرفيت پيگيرى تحليل و استفاده از ارقام احصائيوى.

جز دوم :

برداشتن موانع قانونى برائى مشاركت :

از ميان برداشتن موانع فراراه اشتراك زنان در فعاليت هاى اقتصادى و حصول اطمينان از اينكه زنان به نحوه بهتر قادر به اشتراك در فعاليت هاى اقتصادى و اجتماعى ميباشند .

جز سوم :

سواد آموزى ، مديريت تجارت و مهارت هاى كارى :

بلند بردن دانش و مهارت هاى زنان جهت انجام بهتر امور در منزل و بيرون از منزل . اين مورد تكميل كننده برنامه ملي انكشاف منابع بشرى ميباشد و زارت معارف در ۵ سال آينده به ۳۶'۰۰۰ زنان صنف هاى سواد آموزى داير مى نمايند و فعلا بتعداد ۲۰۰'۰۰۰ زنان در جريان درس ميباشند . در ظرف ۵ سال آينده زمينه آن فراهم خواهد گرديد تا در مكاتب روستائى بحيث معلمين استخدام گردد در ظرف ۱۰ سال آينده حداقل يك ليله زنانه در ۳۴ ولايت افغانستان اعمار خواهد گرديد .

جز چهارم :

حصول اطمينان از دسترسى گسترده به وجوه مالى: بهبود دسترسى به وجوه مالى از مجراهاى رسمى و غير

رسمى .

جز پنجم: بهبود دسترسى به لوازم و وسايل زراعتى ، خدمات توسعوى، و بازار ها :

ارتقا ظرفيت زنان جهت اشتراك در بازارهاى زراعتى، امرار معاش بازايداد توليد جهت بهبود امنيت غذايى و افزايش در آمد خانواده ها .

جز ششم :

دسترسى به بازار هاى خلاق اقتصادى :

بهبود دسترسى زنان به مواد با كيفيت بازار ها ، تسهيل صادرات و ايجاد عايد برائى زنان و فاميل هايكه در فعاليت هاى خلاق اقتصادى مبادرت ميورزند .

۲. برنامه ملي زيربنا

جدول زمانى: پنج سال

بودجه: ۵'۹۹۵,۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكايى

تعهد: منابع مالى مشخص برائى برخى از اجزاى تايمين مالى مشخص شده اند، اما هيچ كدام تا كنون نهايى نشده اند.

خلاء مالى: TBD

شورائى انكشافى: شورائى انكشافى زيربنا

وضعیت: این برنامه ملی دارای اولویت در زمان کنفرانس بروکسل توسعه یافت. از آن زمان، لیست پروژه ها به منظور اولویت بندی فعالیت ها توسعه داده شده است. پلان تطبیق آن در حالت انکشاف بوده و گزینه های مالی تحت بررسی قراردارند.

تفصیل:

جز اول

انرژی: خطوط انتقال جدید و پروژه های سب استیشن: خط انتقال ۵۰۰ کیلو وات TAP، گسترش شبکه های ولایتی، پروژه های تولید انرژی ملی، نیروگاه های آبی سیستم شمسی خارج و داخل شبکه قابل تجدید.

بودجه: ۱'۳۷۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

جز دوم:

ترانسپورت: جاده ها، راه آهن، حمل و نقل شهری کابل، حمل و نقل شهری، تسریع در تجارت، بنادر خشکه و تدارکات.

شبکه جاده: جاده حلقه، جاده اتصال به نقاط عبور مرزی، تونل سالنگ و جاده دسترسی،

M&O؛ شبکه ریلی (لینک کوتاه): آقینه- اندخوی، توسعه سرک جوی نوالی میدان هوایی هرات، تورغندی - هرات، اندخوی- شبرغان- مزار شریف - کندز - شیرخان بندر. سرک حلقوی کابل، ترانسپورت عمومی، سیستم ترانسپورت هوشمند، میدان هوایی ورا دار MLAT و دیگر تجهیزات تخنیکی.

بودجه: ۲,۹۹۵'۰۰۰,۰۰۰ دالر امریکائی

جز سوم:

منابع آبی و آبیاری:

آثار فیزیکی آبیاری، زراعت آبیاری (بازسازی طرح های موجود، طرح های جدید و مخزن آب)

بودجه: ۶۵۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

جز چهارم:

توسعه صنایع استخراجی: مرتبط با سایر بخش ها

بودجه: ندارد

جز پنجم:

سکتور شهری: مسکن، مناطق توسعه و مناطق ویژه اقتصادی

بودجه: ۶۰۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

جز ششم:

فناوری اطلاعات و ارتباطات: Digital Casa

بودجه: ۹۰'۰۰۰,۰۰۰ دالر امریکائی

جز هفتم: ارتباطات منطقی: TAPI, CASA و ۵۰۰ kv TAP لین انتقالی

بودجه: ۳۳۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

۳. انكشاف برنامه جامع ملي داراي اولويت زراعت

جدول زمانى: پنج سال

بودجه: ۱'۹۷۸'۱۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

تعهد: مراجعه به اجزا

خلاء مالى: مراجعه به اجزا

شوراي انكشافى: شوراي ارائه خدمات و مشاركت شهروندان

وضعيت: يك پيش نويس اين برنامه ملي داراي اولويت در جريان كنفرانس بروكسل انكشاف يافته بود اما هيچگونه ارزيايى اقتصادى و ارزش پولى را در برندايش بنا اين برنامه ملي داراي اولويت در حال حاضر مورد بررسى قرار داشته تا ارزيايى اقدامات مربوط به هزينه‌آنانالى اكتوبر سال ۲۰۱۶ بازيبني و پيشرفت هاى عملى ديگران بررسى گردد.

تفصيل:

جز اول:

آبيارى: در ۵ سال آينده افزايش زمين هاى آبيارى شده از ۲,۴۵ ميليون هكتار به ۲,۷ ميليون هكتار خواهد رسيد، توجه دراز مدت بالاي افزايش سطح زمين هاى قابل آبيارى تا سال ۲۰۲۵ به ۳,۱ ميليون هكتار خواهد رسيد كه بالاي سطح زندگى ۶۵۰'۰۰۰ خانواده تاثير گذار خواهند بود.

نتيجه متوقعه آن افزايش از ۵,۸ ميليون تن به ۸ ميليون تن غله جات خواهد بود .

بودجه: ۳۹۳'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

تعهد: ۱۹۳'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

كسر بودجه: ۲۰۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

جز دوم:

گندم و ديگر حبوبات: هدف توليدات گندم در ۵ سال آينده ۵,۹ ميليون تن است. علاوه بر اين ۱۱۰'۰۰۰ هكتار زمين آبي و للمى تحت كشت گندم در ۵ سال آينده قرار خواهد گرفت، افزايش فى واحد توليدات از ۲,۴۵ ميليون به ۳,۱ ميليون تن فى هكتار براى زمين هاى آبي و ۱,۰۳ ميليون تن به ۱,۳ ميليون تن براى زمين هاى للمى، تقويت ارتباطات زراعتى در ۱۶ ولايت (تقريبى، ۲۵۰'۰۰۰ هكتار زمين آبي و للمى)، مرحله اول برنامه ملي گندم (۲۰۱۶-۲۰۱۸) بالاي كاستن ضايعات حاصلات گندم توجه خواهد داشت (دوميليون تن سالانه) و مرحله دوم (۲۰۱۹-۲۰۲۱) بالاي انكشاف روش هاى جديد و ارايه خدمات موثر توجه دارد.

بودجه: ۳۵۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

تعهد: ۸۰'۲۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

كسر بودجه: ۲۶۹'۸۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

جز سوم:

حيوانات اهلى: افزايش تعداد حيوانات و / يا افزايش سطح بهره وري در هر حيوان براي پاسخگويى به تقاضاى بيشتري براي غذا از جمعيت رو به رشد. (٤٧ ميليون الي ٢٠٢٥، ٧٠ ميليون الي ٢٠٤٥ در دوبرخس كلیدی) ١. وترنري وصحت حيوانی. ٢. محصولات حيوانی.

بودجه: ٣٥٠'٠٠٠'٠٠٠ دالر امريكائى

تعهد: ٧٠'٠٠٠'٠٠٠ دالر امريكائى

كسر بودجه: ٢٨٠'٠٠٠'٠٠٠ دالر امريكائى

جز چهارم:

باغداری: رشد سالانه ٥,٥ فيصد (بانك جهانی ٢٠١٤) بخش فرعى انتظار دارد كه ٤٠٠'٠٠٠ هكتار زمين را تحت پوشش قراردادها و كمك ١,٦ ميليارد دالرامريكايى به رشد توليدات ناخالص داخلي تا سال ٢٠٢٤ افزايش ٢% در حاصلات غله جات با سرمايه گزاري درست در طرح احياى آبيارى امكان پذير است. ظرفيت بالا بردن توليدات ناخالص داخلي به ٣,٢٣ ميليارد تا سال ٢٠٢٤ (با مقايسه ١,٤ ميليارد دالرامريكايى در سال ٢٠١٢). توسعه زمين هاى باغداری سالانه به ١٢'٤٠٠ هكتار. افزايش فى هكتار توليدات با افزايش توليدات ٥-١٠% درسال. افزايش صادرات محصولات باغ داری حداقل ٥% درسال. توسعه محصولات صنعتی از قبيل (كتان، زعفران و سوياء) و ١٠-١٥ توليدات باغداری با ارزش، به شمول ميوه هاى خشك وتازه در ٥ سال آینده.

بودجه: ٣٥٠'٠٠٠'٠٠٠ دالر امريكائى

تعهد: ٧٠'٠٠٠'٠٠٠ دالر امريكائى

كسر بودجه: ٢٨٠'٠٠٠'٠٠٠ دالر امريكائى

جز پنجم:

مدیریت منابع طبیعی: رویکردهاى تغيير آب و هوا با كشورهای همسايه و چارچوب (بيست يك ومين نشست پاریس در رابطه به تغيير اقليم) مقايسه شده است. توسعه اقتصادى پايدار جوامع كه به منابع طبيعى بستگى دارد. اين جزء دارای ٤ ستون است: جنگلداری، مراتع و مدیریت گیاهان دارویی، مدیریت منطقه حفاظت شده، توسعه سرمايه انسانی وغير انسانی.

بودجه: ٣١٨'٧٠٠'٠٠٠ دالر امريكائى

تعهدات: ١٧'٠٠٠'٠٠٠ دالر امريكائى

كسر بودجه: ٣٠١'٧٠٠'٠٠٠ دالر امريكائى

جز ششم:

مصونیت غذایی و تغذیه: ٣٣% نفوس كشور از مصونیت غذایی برخوردار نيستند. تغييرات اقليمي، خطرات طبيعى و درگيري باعث تأثیر بر دسترسى اساسى مواد غذایی می شود. كشاورزی شهری و باغداری خانگی تشويق خواهد شد.

بودجه: ٨١'٤٠٠'٠٠٠ دالر امريكائى

تعهدات: ۱۷'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

كسربودجه: ۶۴'۴۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

جز هفتم:

اصلاحات ادارى: ساختار و فرایندها وزارت زراعت لغوشده و در ۲ سال آینده تشکیل خواهند شد.

جز هشتم:

تحقیق وتوسعه: تحقیقاتی که مسیر مهم برای نگهداری و توسعه فعالیت های زراعتی است. بزرگترین سرمایه گذاری در ریاست های زراعت ولایتی خواهد بود چرا که نزدیک به دهقان است و از رویکردهای دهقان محور با ارائه خدمات حمایت می کند.

بودجه: ۵۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

تعهدات: ۳'۵۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

كسربودجه: ۴۶'۵۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

جز نهم:

اعتباردهی: دسترسی به قرضه توسط کشاورزان همچنان یک چالش بزرگ است. بانک های تجاری می توانند نقش داشته باشند. سیاست های مالی بهتر تعریف شده برای تحریک اعتبار مورد نیاز است. در این میان بانک توسعه زراعتی در ۵ سال آینده و "واسطه های مالی" نیز شامل می شود.

بودجه: ۱۰۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى (هیچ تعهدی صورت نگرفته)

جز دهم:

حمایت از سکتور خصوصی: مشارکت در بخش خصوصی به عنوان فعالیت های بیشتر زراعتی (مسائل مربوط به نظارت، تعرفه های فصلی، مشوق های مالیاتی)؛ طی ۵ سال آینده، وزارت زراعت آبیاری و مالدارى به دنبال استراتیژی توسعه اقتصادی بر اساس سرمایه گذاری بخش خصوصی در پردازش زنجیره ارزش برای تحریک تقاضای بازار و بهره وریزراعتیست.

جز یازدهم:

بخش های همه شمول: مبارزه با مواد مخدر، زنان در کشاورزی و مبارزه با فساد.

۴. پلان اصلاحی سکتور عدلی و قضایی

جدول زمانی: پنج سال

بودجه: کار روی بودجه در حال جریان است

خلاء مالی:

شورای انكشافى: حكومتدارى، حاكميت قانون و مبارزه با فساد ادارى

وضعيت:

اين برنامه داراى اولويت توسط كميته عدلى و قضايى كابينه تائيد گرديده تطبيق آن در حال حاضر بعهدہ مجلس شورای عالی برای حاكميت قانون و مبارزه با فساد ميباشد. و اسناد در حالت ترجمه به زبان انگليسى قرار دارد، و تمام وزارت خانه ها و ادارات ذيدخل كار بر روى برنامه هاى عملياتى خویش را دنبال ميکند و هزينه هاى آن را مى پردازند.

تفصيل:

جزاول: اصلاحات ساختارى موسسات بخش عدلى (در جريان)

جزدوم: ارتقا ظرفيت (جريان دارد)

جزسوم: مبارزه با فساد (جريان دارد)

جز چهارم: شفافيت و پاسخگويى (جريان دارد)

جز پنجم: برنامه آگاهى دهى عمومى بازار (جريان دارد)

جز ششم: بررسى و اصلاح قوانين (جريان دارد)

۵. پروگرام انكشافى معادن و منابع

جدول زمانى: پنج سال

بودجه: ۴۵۰'۳۲'۱۳۰ دالر امريكائى

تعهد:

خلاء مالى:

شورای انكشافى: شورای هاى انكشافى زيربنا

وضعيت: طرح ابتدائى توسط وزارت معادن و پتروليم ترتيب گرديده و برای نظر خواهى به تاريخ ۱۶ ماه مى با دونر ها شريك ساخته شده و يك برنامه تفصيلى در ماه اکتوبر سال ۲۰۱۷ انكشاف خواهد يافت

تفصيل:

جز اول:

ارتقا ظرفيت صنعتى:

بودجه: ۲۵'۵۴'۱۷۰۰ دالر امريكائى

- ارتقا ظرفيت وزارت خانه برای تقويت بهتر مديريت

چارچوب حاكميت شفاف و پاسخگو

اصلاحات شركت هاى دولتى

اصلاحات در پالیسى ها و قوانين

جز دوم :

ارتقا سرمایه گذاری و اطلاعات GEO-TECHNICAL

بودجه : ۴۰,۲۴۱'۶۰۰ دالر امریکائی

گسترش قابلیت های AGS

معلومات و سرمایه گذاری

جز سوم :

مقررات، بازرسی و تطابق

بودجه : ۳۹'۵۸۴, ۱۵۰ دالر امریکائی

بهبود چارچوب قانونی

بهبود جواز و تطابق قرارداد ها

تقویت نظارت و ارزیابی

۶. برنامه انکشافی نیروی بشری

جدول زمانی: پنج سال

بودجه: تعیین خواهد گردید

تعهد:

خلاء مالی:

شورای انکشافی: شورای انکشافی قوای بشری

وضعیت: مسوده طرح ابتدایی این برنامه ملی دارای اولویت تهیه گردیده، که فعلا تحت بررسی حکومت میباشد. پلان مشرح این برنامه الی اکتوبر ۲۰۱۷ تهیه خواهد گردید.

تفصیل:

جز اول :

آموزش های حرفوی و تخنیکی

- نیاز فهمیدن تفکیکی از تعلیم تخنیکی حرفوی و آموزش (TVET): تفکیک میان تعلیمات حرفوی اساسی برای جوانان (۱۵-۱۹) و آموزش، آموزش مجدد کسانیکه بیکار اند، و آموزش بیشتر برای کارمندان و بزرگسالان
- تفکیک گروه های مورد نظر: نیاز برای رسیدن زیادتتر گروه های مورد نظر (۱۵-۱۹)، فعلا فقط به ۵% رسیده است.
- مدرن سازی دوره آموزشی سنتی

- مدیریت خودی شرکت ها
- همکاری میان سکتور خصوصی و سکتور های عامه
- تحقیق و رسیده گی به نیاز

جزدوم :

تحصیلات عالی

- بهبود یافتن کیفیت تحصیلات در پوهنتون ها
- مدرن ساختن ضروریات تدریس و آموزش پوهنتون
- توسعه تیم کاری تحصیل کرده متخصص و واجد شرایط
- صدور مجوز، تضمین کیفیت و اعتبار نامه موسسات تحصیلات عالی به اساس معیارات بین المللی
- کیفیت درباره تحصیلات عالی سکتور خصوصی تحقیق و محصول از پوهنتون های افغان

۷. برنامه حکومتمداری مؤثر

جدول زمانی : پنج سال

بودجه: کار در حال جریان است

تعهد:

خلاءمالی :

شورای انکشافی: شورای حاکمیت قانون و مبارزه علیه فساد اداری

وضعیت:

بخش مدیریت مالی عامه تکمیل گردیده و تحت تطبیق قرار دارد. جهت تکمیل بخش پالیسی حکومتمداری ولایتی کار جریان دارد.

تفصیل:

جز اول :

مدیریت مالی عامه

بخش اصلاح مدیریت عامه تحت تطبیق است. میکانیزم تطبیق آن از طریق پلان بهبود اجراءات مالی صورت میگیرد، که این پلان در سال ۲۰۱۶ گشایش یافت. این پلان به اساس طرح پلان ۵ ساله برای همه اشتراک کننده گان تیم (اساساً وزارت مالیه و دو ارگان خارج از وزارت) با روش مدیریت اجراءات تیم (TBPM) جهت دادن انگیزه و پیگیری از اجراءات میباشد.

جز دوم :

حکومتمداری ولایتی

بخش حكومتدارى تحت بررسى گروپ كارى كه مشتمل از چندين وزارت و ادارات مستقل دولتى بشمول اداره مستقل ارگان هاى محلى ، وزارت ماليه (معينيت پاليسى و رياست عمومى بودجه)، وزارت اقتصاد ووزارت احيا و انكشاف دهات ميباشد. هدف اين گروپ كارى تهيه يك سند جامع است كه شامل پاليسى نهاى بودجه ولايتى، به همين ترتيب مسوده پاليسى حكومتدارى ولايتى و مقررر پلان ولايتى ميباشد

اين سند نظر به پاليسى بودجه ولايتى ابتدايى موجود ، كه در سال ۲۰۱۵/۱۳۹۴ تنظيم يافته است تهيه خواهد گرديد. اين برنامه حكومتدارى ولايتى از پايين به برنامه ميثاق شهروندى ارتباط و پيوند خواهد خورد و هدف آن تهيه يك پلان حكومتدارى ميباشد، كه بهبود عرضه خدمات، حسابهى، و نمايندگى حكومت را تسهيل نمايد.

۸. برنامه انكشاف شهرى:

جدول زمانى : پنج سال

بودجه: كار در حال جريان است

تعهد:

خلاء مالي :

شوراى انكشافى: شوراى انكشافى زيربنا

وضعيت : يك طرح ابتداى براى اين برنامه در كنفرانس بروكسل ترتيب گرديده بود كه سه ستون اصلى به عنوان چارچوب كللى براى اين برنامه مى شناخته شده . وزارت خانه ها و ادارات ذيدخل بالاي توسعه بودجه و براى آماده سازى برنامه اجرائيوى كار ميكند .

تفصيل :

جز اول:

تقويت و انسجام مديريت شهرى:

اصلاح چارچوب برنامه ريزى شهرى جهت اتخاذ برنامه هاى مختلف در سطح ادارى. برنامه ملي پاليسى انكشاف شهرى استراتيژى ملي شهرى تدوين و تصويب گرديد .

جز دوم

اطمينان از مسكن مناسب و دسترسى به خدمات شهرى عمومى براى همه

برنامه تقويت همبستگى ملي از طريق شورا هاى انكشافى و جلسات گزر ها به وسيله ساختار هاى موجوده اجتماعى و سكتور خصوصى انكشافى و تطبيق پلان جديد شهرى .

جز سوم :

اطمينان از مسكن مناسب و دسترسى به اقتصاد شهرى و زيربنا

شناسايى پروژه هاى عمده مورد نياز در سطح منطقه و محل / تقويت پارک هاى صنعتى مراکز گزر هاى كو چك و متوسط در پنج شهر هاى عمده با در نظر داشت موثريت هاى موجود

۹. برنامه انكشاف سكتور خصوصى

جدول زمانى : پنج سال

بودجه:

تعهد :

خلاء مالى:

شورای انكشافى : شورای عالی اقتصادى

فصل ششم

پوتانشیل و منابع موجود اقتصادی ولایت فاریاب

هدف اساسی طرح و ارتباط آن به اهداف استراتژی افغانستان مولد:

اهداف عمده این طرح ایجاد فرصت های کاری و افزایش درآمد مشروع، تشویق و جذب سرمایه گذاری بخش خصوصی، تغییر کشت سنتی نباتات طبی به زراعت نوین، افزایش سطح تولید، کاهش فقر در ولایت فاریاب و رسیدن به اهداف استراتژی افغانستان مولد، بلند بردن مولدیت تولیدات زراعتی، تقویت زنجیره ارزش نباتات طبی میباشد.

تحلیل اقتصادی محصول:

میوه جات تازه و نباتات طبی عمده ترین محصولات زراعتی، تجارتي و صادراتی ولایت فاریاب بوده که ولسوالیهای دولت آباد؛ شیرین تگاب؛ خواجه سبزپوش؛ قیصار و پشتونکوت که بیشترین تولیدات زراعتی میوه را در میان ولایات همجوار دارد همه ساله به بیش از ۸۰۰ الی ۱۰۰۰ هزارمتریک تن میرسد. نبود سردخانه های معیاری و مراکز بزرگ پروسس و بسته بندی در اینولا از علت هایی است که به سبب آن نمی توان میوه های تازه بعد از فصل برداشت در ولایت نگهداری کرد و بازرگانان مجبورند از کشورهای دیگر با بهای بلند میوه وارد کنند.

ولسوالی خانچهاریاغ این ولایت بستر اصلی تولید نبات نادر هنگ بشمارمیرود از جمله موازی ۲۱۶۹۵ هکتار ساحه زراعتی ولسوالی مذکور ۲ برسوم حصه آن نبات طبی هنگ میباشد

در ولایت فاریاب بازار فروش گیاهان طبی و ادویه ترکیبی آن رونق یافته است و مردم از آن در تداوی امراض مختلف در داخل و خارج از کشور استفاده می کنند. برعلاوه این که شماری زیادی مردم از ولایت های مختلف کشور جهت خریداری گیاهان کوهی به این ولایت می آیند، حتی شماری از خارجی های که در موسسات بین المللی کار می کنند نیز می آیند از آنان هنگ بدبو را خریداری کرده و به کشورهای شان می برند.

نقاط قوت:

- اعمارپنج سردخانه معیاری هرکدام به ظرفیت ۱۰۰ متریک تن درپنج ولسوالی شیرین تگاب؛ دولت آباد؛ خواجه سبزپوش؛ پشتونکوت و قیصار.
- ذخیره ۵۰۰ متریک تن انواع میوه جات تازه درپنج ولسوالی .
- دهاقین قادرخواهندبود محصولات را چگونه درسرد خانه ذخیره وبه قیمت مناسب به بازارعرضه نمایند.
- روابط بین مولدین ومستهلکین دربازارهای ولایات همجوار تامین میگردد.

نقاط ضعف:

- کمبود مارکیت مناسب و تسهیلات آن در ولایت فاریاب ،
- نبود سیستم سبسایدی و قرضه برای دهاقین نیاز مند.
- پایین بودن ظرفیت دهاقین در مورد تکنالوژی های عصری و عملیات های جدید زراعتی
- کمبود فابریکه پروسس میوه جات و نباتات طبی.
- کمبود ذخیره گاه های و سرد خانه های معیاری برای نگهداشت میوه جات .

فرصت ها:

- شرايط و اقليم مناسب براي توليد ميوه جات و نباتات طبي .
 - ايجاد شغلي براي ۲۰ هزار فاميل در چهار ولسوالي ولايت فارياب.
 - نبود دونر ها .
- تهديدات:
- برف باري و باران هاي شديد موسومى ،
 - رقابت کشور های همسايه در وقتیکه ميوه جات بصورت سرسام آور ، رفع حاصل گرديده و بمارکيت عرضه ميگردد.

نتايج متوقعه:

- بلند بردن مولدیت تولید ميوه جات و نباتات طبي
- تشويق و جذب سرمايه گذاري بخش خصوصى
- حفظ توازن قيمت ميوه جات در فصول مختلف سال
- تقويت زنجيره ارزش افزايى
- افزايش درآمد دهاقين
- ايجاد فرصت هاي شغلي
- تامين مصونيت غذايى
- کاهش فقر
- تعويض واردات
- تشويق صادرات

نتيجه گيرى :

ميوه جات و نباتات طبي در تامين مصونيت غذايى مردم افغانستان بشمار ميرود و نبود سردخانه هاي معياري و مراکز بزرگ پروسس و بسته بندي در اينولا از علت هايى است که به سبب آن نمى توان ميوه هاي تازه بعد از فصل برداشت در ولايت نگهدارى کرد و بازرگانان مجبورند از کشورهای ديگر با بهاي بلند ميوه وارد کنند نبا بمنظور بلند بردن مولدیت تولید ميوه جات و نباتات طبي و تعويض واردات آن موارد ذيل قويا پيشنهاده ميگردد:

- اعمار ذخيره گاه و سردخانه هاي معياري جهت نگهداشت کچالو.
- احداث فابريکات پروسس ميوه جات و نباتات طبي .
- عرضه خدمات تحقيقي و ترويجي براي دهاقين در سطح ولايت
- فراهم آوري تسهيلات مارکيت در ولايت باميان.
- اختصاص بودجه جهت کنترل بموقع آفات اضطرارى.

فصل هفتم

سروی وضعیت زنده گی در افغانستان :

سروی وضعیت زنده گی در افغانستان ۱۳۹۵ جامع ترین منبع معلومات درمورد وضعیت اجتماعی و اقتصادی مردم در افغانستان است که توسط اداره مرکزی احصائیه جمهوری اسلامی افغانستان به کمک تخنیکي انستیتیوت سکتور عامه جامعه اروپا (ICON) در سال ۱۳۹۷ به نشر رسید .

نشر سروی وضعیت زنده گی در افغانستان سال ۱۳۹۵ فعالیت ارزنده اداره مرکزی احصایه بوده که خصوصیت چند گانه این سروی یک وسیله منحصر به فرد برای پالیسی سازان و تمام سازمان های ملی و بین المللی بشما می رود ، ویژه گی های این سروی عبارت اند از پوشش نفوس کوچی ، توانائی تحلیل تغییرات فصلی در شاخص های انکشافی مرتبط ، توانائی تولید احصائیه به سطح ولایت همچنان تداوم سروی زمینه تحلیل میلان شاخص های کلیدی انکشافی را مهیا میسازد ..

سروی وضعیت زنده گی در افغانستان برای سال ۱۳۹۵ ، ۲۰ شاخص را تحت پوشش قرارداده که شامل ۱۲ هدف از میان ۱۷ اهداف انکشاف پایدار بوده و اکثریت آنها در این در این گزارش ارایه گردیده است ، سروی وضعیت زنده گی در افغانستان حاوی معلومات اساسی درمورد نفوس و خانوارها ، بازار کار، فقر، مصئونیت غذائی ، زراعت، صحت، تعلیم و تربیه ، مسکن، جنسیت و چالش هایکه خانوار های افغان درگیر آن هستند ، استراتیژی های مقابله با آن و اولویت های مردم برای انکشاف در آن انعکاس یافته است .

وضعیت زنده گی مردم ولایت بادغیس به اساس سروی ۲۰۱۷-ALCS :

۲۰۱۶- ۱۷	۲۰۱۳- ۱۴	۲۰۱۱- ۱۲	۲۰۰۷- ۰۸	شاخص ها
۲۰۷۹۴	۲۰۷۹۴	۲۰۷۹۴	۲۰۷۹۴	مساحت (sq.km)
۲۴,۲	۲۳,۵	۲۲,۷	۲۰,۹	تراکم جمعیت (افراد در هر کیلومتر مربع)
۱۰۴	۱۰۰	۹۷	۸۲	نسبت وابستگی
۱۰۲,۸	۱۱۸,۶	۱۱۰,۳	۱۱۷,۸	نسبت جنسیتی
۲۴,۸	۲۲,۱	۲۱,۱	۱۶,۵	میزان سواد جوانان (۱۵-۲۴ سال) (%)
۱۷,۴	۱۸,۹	۱۶,۹	۱۰	میزان سواد در جمعیت ۱۵ ساله و بالاتر
۵۷,۷	۳۲,۹	۱۳,۶	۰,۴	پوشش مراقبت های قبل از زایمان (حداقل یک بازدید) (%)
۱۰,۶	۹,۲	۴,۱	۰,۸	زنان که به وسیله پرسونل صحی ماهر زایمان می دهند (%)
۵۰,۷	۳۵,۴	۳۱,۴	۲۹	زنان که در سن ۱۵-۱۹ سال، در حال حاضر متاهل اند (%)
۰,۲۶	۰,۱۹	۰,۲۶	۰,۴۲	توازن جنسیتی سواد در جوانان (۱۵-۲۴ ساله)

۱۰,۶	۷,۱	۵,۵	۱۰,۹	چند همسری زنان متاهل ۱۵ تا ۴۹ ساله (%)
-	-	۴۴,۱	۱۶,۵	جمعیت با کمبود پروتئین (%)
-	-	۴۱,۷	۱,۶	جمعیت با کمبود کالری و پروتئین (%)
۵,۵	۳	۳,۳	۲,۴	نسبت وابستگی سالمندان
۵۸,۷	۴۵,۸	۵۲,۲	-	اشتغال به نسبت جمعیت
۲۳,۷	۳۲,۳	۴۲,۴	-	میزان زیراشتغال (%)
۲۶,۹	۳۰,۵	۸,۲	-	میزان بیکاری (%)
۸۰,۲	۶۵,۸	۵۶,۸	-	میزان مشارکت نیروی کار (%)
۵۰,۶	۶۲,۸	۵۰,۶	-	استخدام نه چندان سود مند
-	۵۳	-	-	جمعیت مشغول در کشاورزی (%)
-	۲۳	-	-	جمعیت مشغول در تولید (%)
-	۲۴	-	-	جمعیت مشغول در خدمات (%)
۵۶,۸	-	۳۹,۳	۴۲,۸	میزان فقر (%)
۳۷	۳۴,۴	۱۸,۶	۸۱,۹	جمعیت که در فضا باز رفع حاجت مینمایند (%)
۹۵,۳	۹۳,۹	۹۴,۶	۹۸,۳	جمعیت که از مواد سوخت جامد استفاده مینمایند (%)
۹۸,۶	۹۶,۵	۳۶,۳	۳,۵	خانواده که دارای برق میباشند (%)
۶,۴	۵,۷	۶,۲	۶,۵	تعداد خانواده
۴۲,۲	۳۲,۷	۵۰,۵	۱۸,۴	افراد که در خانواده های پرجمعیت زنده گی میکنند (%)
۱۲	۶,۴	۱,۸	۰,۸	مجموعه تلفن همراه در هر ۱۰۰ نفر جمعیت
۰,۱	۰,۰۵	۰,۰۷	۰	کاربران اینترنت در هر ۱۰۰ نفر
۱۳,۴	۱۴,۶	۱۵,۲	۱۰,۷	خانواده هایی که دارای زمین های آبیاری هستند (%)
۶۰,۷	۶۹,۶	۶۲,۱	۷۱,۴	خانواده هایی که دارای زمین های للمی هستند (%)
۶,۸	۶,۱	۷,۲	۱,۷	خانواده هایی که دارای قطعه باغ هستند (%)
۲,۹	۱,۹	۳,۳	۴	اوسط اندازه زمین های آبی متعلق به خانواده ها (جریب)
۱۱,۹	۱۴,۸	۱۱,۴	۱۴,۹	اوسط اندازه زمین های للمی متعلق به خانواده ها (جریب)
۱,۵	۱,۱	۱,۷	۱,۹	اوسط اندازه زمین های آبی متعلق به خانواده ها (جریب)

سروری وضعیت زنده گی به سطح ملی :

شاخص ها	۲۰۰۷-۰۸	۲۰۱۱-۱۲	۲۰۱۳-۱۴	۲۰۱۶-۱۷
مساحت (sq.km)	۶۵۲۸۶۴	۶۵۲۸۶۴	۶۵۲۸۶۴	۶۵۲۸۶۴
تراکم جمعیت (افراد در هر کیلومتر مربع)	۳۵,۳	۳۹,۱	۴۰,۷	۴۲,۴
نسبت وابستگی	۱۰۵	۱۰۴	۱۰۰	۱۰۱
نسبت جنسیتی	۱۰۵	۱۰۵,۷	۱۰۵,۳	۱۰۳,۹
میزان سواد جوانان (۱۵-۲۴ سال) (%)	۳۸,۹	۴۶,۶	۵۱,۷	۵۳,۶
میزان سواد در جمعیت ۱۵ ساله و بالاتر	۲۶,۲	۳۱,۴	۳۴,۳	۳۴,۸
پوشش مراقبت های قبل از زایمان (حداقل یک بازدید) (%)	۳۲,۸	۵۱,۲	۶۳	۷۰,۲
زنان که به وسیله پرسونل صحتی ماهر زایمان میدهند (%)	۲۱,۸	۳۹,۹	۴۵,۲	۵۳,۴
زنان که در سن ۱۵-۱۹ سال، در حال حاضر متاهل اند (%)	۱۷,۹	۱۹,۵	۱۷,۹	۱۶,۴
توازن جنسیتی سواد در جوانان (۱۵-۲۴ ساله)	۰,۴۵	۰,۵۲	۰,۵۵	۰,۵۷
چند همسری زنان متاهل ۱۵ تا ۴۹ ساله (%)	۸,۱	۷,۳	۷,۴	۷,۸
جمعیت با کمبود پروتئین (%)	۱۵,۷	۱۹,۴	-	-
جمعیت با کمبود کالری و پروتئین (%)	۶,۱	۱۸,۵	-	-
نسبت وابستگی سالمندان	۵,۷	۵	۴,۹	۵,۴
اشتغال به نسبت جمعیت	-	۴۵,۷	۴۲,۹	۲۳,۹
میزان زیراشتغال (%)	-	۴۹,۸	۵۵,۴	۱۵,۶
میزان بیکاری (%)	-	۸,۲	۲۲,۶	۳۰,۷
میزان مشارکت نیروی کار (%)	-	۴۹,۸	۵۵,۴	۵۳,۹
استخدام نه چندان سود مند	-	۲۵	۳۹	۳۹,۵
جمعیت مشغول در کشاورزی (%)	-	-	۴۴	۴۴,۳۲
جمعیت مشغول در تولید (%)	-	-	۲۲	۱۸,۰۸
جمعیت مشغول در خدمات (%)	-	-	۳۴	۳۷,۵۹
میزان فقر (%)	۳۶	۳۶,۵	۳۹,۱	۵۴,۵
جمعیت که در فضا باز رفع حاجت مینمایند (%)	۲۴,۶	۱۵	۱۹,۲	۱۳,۶
جمعیت که از مواد سوخت جامد استفاده مینمایند (%)	۸۳,۲	۷۹,۹	۷۵,۹	۷۴,۸

۹۷,۶	۸۹,۵	۶۸,۹	۴۱,۱	خانواده که دارای برق میباشند (%)
۷,۷	۷,۴	۷,۴	۷,۳	تعداد خانواده
۴۳,۹	۴۲,۶	۴۳,۸	۳۳,۷	افراد که در خانواده های پرجمعیت زنده گی میکنند (%)
۲۱,۲	۱۷,۳	۱۴,۱	۵,۸	مجموعه تلفن همراه در هر ۱۰۰ نفر جمعیت
۲	۱,۲۲	۰,۵۰	۰,۲۷	کاربران اینترنت در هر ۱۰۰ نفر
۳۷,۹	۳۶,۶	۳۷,۹	۴۰,۴	خانواده هایی که دارای زمین های آبیاری هستند (%)
۱۹,۴	۱۶,۳	۱۶,۸	۱۶,۴	خانواده هایی که دارای زمین های للمی هستند (%)
۱۳,۱	۱۲,۶	۱۲,۶	۱۰,۳	خانواده هایی که دارای قطعه باغ هستند (%)
۴,۹	۶,۱	۶	۶,۷	اوسط اندازه زمین های آبی متعلق به خانواده ها (جریب)
۱۲,۱	۱۳,۲	۱۶,۴	۱۴	اوسط اندازه زمین های للمی متعلق به خانواده ها (جریب)
۱,۹	۱,۹	۲	۲	اوسط اندازه زمین های آبی متعلق به خانواده ها (جریب)

گزیده شاخص های احصائیوی به سطح ملی :

گزیده شاخص های احصائیوی وضعیت فقر و رفاه عامه مشترکاً، توسط وزارت اقتصاد، اداره ملی احصائیه و معلومات و وزارت کار و امور اجتماعی، شهدا و معلولین، ترتیب گردیده است که در بر گیرنده ارقام جدید در سیزده بخش مختلف شامل ارقام نفوس، فقر و نابرابری، مصئونیت غذایی، کار و اشتغال، معارف، صحت، جنسیت، مسکن و دسترسی به خدمات اساس، مصئونیت اجتماعی، زراعت و مالداري، سکتور حقیقی، سکتور مالی و سکتور خارجی، می باشد.

در این بسته معلوماتی، ارقام شاخص های مهم احصائیوی و اقتصادی به شکل مطلق و نسبی به طور مختصر وساده، انعکاس داده شده بناً، برای استفاده کنندگان ارقام که در بخش های متذکره به معلومات مختصر ضرورت داشته باشند، می تواند ممد واقع گردد. در صورت ضرورت به تفصیل بیشتر، استفاده کنندگان، می توانند منابع ارقام را که در ستون اخیر جداول ذکر شده است، دریافت نمایند.

با آنکه ارقام مندرج این نشریه به سطح ملی تهیه و ارایه گردیده است ولی بعضی شاخص های که امکانات تجزیه آن به سطح شهری، دهاتی و کوچی وجود دارد به تفکیک ساحات مسکونی نیز ارایه گردیده است.

گزیده شاخص های احصائیوی وضعیت فقر و رفاه عامه

شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۱	نفوس					
۱,۱	نفوس کشور	تعداد مجموع افرادی که در یک زمان معین در یک ساحه معین جغرافیائی زندگی میکنند.	۱۰۰٪	۳۱'۵۷۵'۰۱۸ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱,۲	سهم نفوس شهری	فیصدی نفوس که در مناطق شهری زندگی می کنند.	۲۳,۷٪	۷'۵۰۷'۹۵۳ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱,۳	سهم نفوس دهاتی	فیصدی نفوس که در مناطق دهاتی زندگی می کنند.	۷۱,۵٪	۲۲'۵۶۷'۰۶۵ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱,۴	سهم نفوس کوچی	فیصدی نفوس کوچی از مجموع نفوس	۴,۸٪	۱'۵۰۰۰۰۰ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱,۵	سهم نفوس زنان	فیصدی نفوس زنان به تناسب مجموع نفوس	۴۹٪	۱۵'۴۹۳'۴۴۶ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	

۱,۶	نسبت جنس	نسبت نفوس ذکور بر نفوس اناث بوده و نشان دهنده تعداد مردان در مقابل صد زن می باشد.	۱۰۵٪	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۱,۷	نسبت وابستگی اطفال	نسبت اطفال (۰ الی ۱۴ ساله) بر نفوس سن کار (۱۵ الی ۶۴)	۹۶,۰۹٪	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۱,۸	نسبت وابستگی کهن سالان	نسبت افراد سن ۶۵ و بالاتر از آن بر نفوس فعال (۱۵ الی ۶۴)	۵٪	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۱,۹	نسبت وابستگی مجموعی	نسبت افراد سن ۰-۱۴ و ۶۵+ و بالاتر از آن بر نفوس سن کار (۱۵ الی ۶۴)	۱۰۱٪	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۱,۱۰	میزان رشد نفوس	عبارت از تغییر (افزایش یا کاهش) در اندازه نفوس در فاصله معین زمانی میباشد که معمولاً به فیصدی ارائه میشود	۲,۱۴٪	نشریه بر آورد نفوس ۱۳۹۷

	نشریه بر آورد نقوس ۱۳۹۶	۱۴'۱۲۴'۹۱۶ ۱۴'۸۳۵'۴۰۴ ۷۶۴'۰۰۳	۴۷,۵۲٪ ۴۹,۹۱٪ ۲,۵۷٪.۳	فیصدی گروپ های سنی نفوس از مجموع نفوس	فیصدی نفوس به تفکیک گروپ های سنی وسیع (۱) ۱۴-۰ سال (۲) ۱۵-۶۴ سال (۳) +۶۵	۱۱,۱
۲ فقر و نابرابری						
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۲,۱	میزان فقر	فیصدی نفوس که مجموع مصارف موادغذایی و غیر غذایی شان پائین تر از خط فقر ملی قرار داشته باشد.	۵۴,۵٪	۱۵'۸۳۷'۳۱۹	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۲,۲	۱,۲,۱ میزان فقر به تفکیک محل اقامت: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	فیصدی نفوس تحت خط فقر از مجموع نفوس در (۱) شهرها (۲) دهات و (۳) نفوس کوچی	۴۱,۶٪ ۵۸,۶٪	۲'۸۷۷'۴۱۷ ۱۳'۰۳۳'۱۳۹	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۲,۳	شگاف فقر	فاصله وسطی بین سطوح مصارف فقرا و خط فقر بنام شگاف فقر یاد می گردد و شدت فقر را نشان می دهد.	۱۵٪		سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	

۲,۴	سهم مصرف ۲۰ فیصد فقیرترین در مصرف مجموعی	مصارف مجموعی ۲۰ فیصد فقیرترین نفوس از مجموع مصارف تمام نفوس کشور	۷,۳٪	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۲,۵	ضریب جینی	نشاندهنده توزیع عاید/ مصرف می باشد، این شاخص در بین ۰ و یک تحول می کند. ۰ نشاندهنده توزیع عادلانه کامل و ۱ نشان دهنده توزیع غیر عادلانه مطلق می باشد	۰,۳۱	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۲,۶	نسبت خانوارهای فقیر به تفکیک اشتغال رئیس خانوار در سکتور (۱) سکتور زراعت (۲) سکتور صنعت (۳) سکتور خدمات	تعداد خانوارهای فقیر که رئیس خانوار در سکتورهای مختلف مصروف کار اند، از مجموع نفوس تحت خط فقر	۶۳% ۵۸% ۴۵%	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۳	مصئونیت غذایی			
۳,۱	میزان عدم مصئونیت غذایی	فیصدی نفوس که کمتر از ۲۱۰۰ کیلو کالری در روز اخذ مینماید	۴۴,۶٪	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵ ۲۹/۱۱۲/۷۱۹ نفر- فیصدی باساس نفوس سروی ۱۷- ۲۰۱۶ محاسبه شده است
۳,۲	میزان عدم مصئونیت غذایی شدید	فیصدی نفوس که روزانه کمتر از ۱۵۰۰ کیلوکالری اخذ مینماید	۱۳,۴٪	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵ ۳/۸۹۹/۴۳۷

شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۳,۳	میزان کمبود پروتین	فیصدی نفوس که مصرف روزانه ایشان کمتر از ۵۰ گرام پروتین در روز میباشد	۳۰,۱٪	۸'۷۶۳'۸۹۵	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۴	کار و اشتغال					
۴,۱	میزان نفوس در سن کار	فیصدی افراد سن ۱۴ و بالاتر از مجموع نفوس کشور	۵۴,۶٪	۱۵'۹۰۲'۱۰۸	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۴,۲	میزان نفوس در سن کار به تفکیک محل اقامت: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	فیصدی افراد سن ۱۴ و بالاتر از مجموع نفوس کشور	۱. ۲۶ % ۲. ۶۹,۴ % ۳. ۴,۶٪	۱. ۴'۱۲۷'۵۲۸ ۲. ۱۱'۰۴۹'۲۹۴ ۳. ۷۲۴'۲۸۶	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۴,۳	میزان مشارکت نیروی کار به تفکیک جنسیت (۱) هر دو جنس (۲) مرد (۳) زن	فیصدی نفوس که در سن کار قرار داشته، مصروف کار و بی کار اند.	۱. ۵۳,۹٪ ۲. ۸۰,۶٪ ۳. ۲۶,۸٪	۱. ۸'۴۷۸'۴۳۴ ۲. ۶'۳۹۲'۶۵۵ ۳. ۲'۰۸۵'۷۷۹	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	

۴,۴	میزان مشارکت نیروی کار به تفکیک محل اقامت: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	فیصدی نفوس که در سن کار قرار داشته، مصروف کار و یا بیکار اند.	۱. ۴۸,۰٪ ۲. ۵۴,۹٪ ۳. ۷۲,۴٪	۱. ۱'۹۶۲'۹۷۴ ۲. ۵'۹۹۳'۱۱۷ ۳. ۵۲۲'۳۷۰	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۵	نسبت اشتغال بر نفوس	فیصدی نفوس مصروف کار از نفوس سن کار	۴۱,۳۳٪		سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۶	میزان بیکاری به تفکیک جنسیت: (۱) هر دو جنس (۲) مرد (۳) زن	فیصدی نیروی کار که یک هفته قبل از سروری، در جستجو کار و یا بیکار بوده اند و یا طی هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار کرده اند. (تعریف ملی)	۱. ۲۳,۹٪ ۲. ۱۸,۳٪ ۳. ۴۱,۰٪	۱. ۲'۰۲۴'۸۰۰ ۲. ۱'۱۷۰'۱۰۰ ۳. ۸۵۴'۷۰۰	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات ملاحظات
۴,۷	میزان بیکاری به تفکیک محل اقامت: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ملی	فیصدی نیروی کار که یک هفته قبل از سروری، در جستجو کار و یا بیکار بوده اند و یا طی هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار کرده اند. (تعریف ملی)	۱. ۲۶,۵٪ ۲. ۲۴,۰٪ ۳. ۱۲,۳٪ ۴. ۲۳,۹٪	۱. ۵۲۰'۶۰۰ ۲. ۱'۴۳۹'۸۰۰ ۳. ۶۴'۳۰۰ ۴. ۲'۰۲۴'۸۰۰	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵

<p>سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵</p>	<p>۱'۳۲۰'۹۲۸</p>	<p>۱۰,۱۵,۶٪ ۲۰,۲۰,۵٪</p>	<p>فیصدی افراد ۱۴ سال و بالاتر از آن که در یک هفته قبل از سروری مشغول کار بوده اند ولی طی هفته متذکره کمتر از ۴۰ ساعت کار کرده باشند، در حالیکه برای کار اضافی تمایل و فرصت داشته اند به اساس: (۱) نیروی کار فعال. (۲) اشتغال.</p>	<p>میزان کم کاری (کار نا کافی)</p>	<p>۴,۸</p>
<p>سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۳</p>	<p>۲'۷۳۶'۲۰۰</p>	<p>۲۶,۵۰٪</p>	<p>سه کنگوری کار شاقه طفل از لحاظ سن تعریف شده است: ۱. هر کاریکه توسط اطفال ۵-۱۱ ساله انجام شود، بدون در نظر داشت ساعات یا شرایط کار، ۲) هر کاریکه توسط اطفال ۱۲-۱۴ سال حداقل ۱۴ ساعت انجام می شود و یا اجرای کار های خطر ناک، ۳) کاریکه توسط اطفال بین سنین ۱۵-۱۷ ساله برای ۴۳ ساعت یا بیشتر انجام شود، یا کار های خطر ناک، کار شاقه طفل تلقی میگردد.</p>	<p>کار اطفال</p>	<p>۴,۹</p>
<p>سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵</p>	<p>۸۴'۲۰۰۰</p>	<p>۳۰,۷٪</p>	<p>فیصدی جوانان (۱۵-۲۴ سال) که یک هفته قبل از سروری، در جستجو کار و یا بیکار بوده اند و یا طی هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار داشته اند. (تعریف ملی)</p>	<p>میزان بیکاری جوانان</p>	<p>۴,۱۰</p>

شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۴,۱۱	میزان بیکاری جوانان به تفکیک جنسیت (۱) مرد (۲) زن (۳) هر دو جنس	فیصدی جوانان (۱۵-۲۴ سال) که یک هفته قبل از سروی، در جستجو کار و یا بیکار بوده اند و یا طی هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار داشته اند. (تعریف ملی)	۱. ۴۴ % ۲. ۴۶ % ۳. ۳۰,۷%	۱. ۵۲۳'۷۰۹ ۲. ۳۹۶'۶۸۳ ۳. ۸۴۲'۰۰۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۴,۱۲	میزان بیکاری جوانان به تفکیک محل اقامت: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	فیصدی جوانان (۱۵-۲۴ سال) که یک هفته قبل از سروی، در جستجو کار و یا بیکار بوده اند و یا طی هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار.	۱. ۳۹,۱% ۲. ۲۹,۶% ۳. ۱۳,۳%	۱. ۱۴۴'۲۳۲ ۲. ۳۶۶'۴۶۷ ۳. ۱۳'۰۱۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۴,۱۳	نیروی کار با سواد	فیصدی نیروی کار که توانمندی خواندن، نوشتن و حل محاسبات ریاضی را داشته و ساده باشد.	۳۵,۸۵%	۵'۶۲۹'۲۵۶	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۴,۱۴	سهم اشتغال در سکتور زراعت	فیصدی افراد شاغل که در فعالیت های مربوط به زراعت و مالداري مشغول به کار هستند.	۴۴,۳%	۲'۸۱۴'۵۱۱	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	

سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۶۱۹'۸۸۷	۹,۸٪	فیصدی افراد شغال که در فعالیت مربوط به ساختمان مشغول به کار هستند.	سهم اشتغال در سکتور ساختمان	۴,۱۵
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۵۱۱'۴۵۴	۸,۱٪	فیصدی نیروی کار که در سکتور تولید مشغول کار هستند.	سهم اشتغال در سکتور تولید	۴,۱۶
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱۱'۹۷۷	۰,۲٪	فیصدی نیروی که در سکتور معدن مشغول کار هستند.	سهم اشتغال در سکتور معادن و استخراج	۴,۱۷
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱'۲۵۲'۹۸۷	۱۹,۷٪	فیصدی نیروی کار که در سکتور خدمات عامه ، شخصی و اجتماعی مشغول کار اند.	سهم اشتغال در سکتور خدمات عامه، شخصی و اجتماعی	۴,۱۸
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۷۰۰'۵۳۰	۱۱%	فیصدی نیروی کار که در سکتور تجارت عمده، پرچون، رستوران و هتل ها مشغول کار اند.	سهم اشتغال در سکتور های تجارت عمده ، پرچون ، رستوران و هتل ها	۴,۱۹
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۳۶۸'۰۶۳	۵,۸٪	فیصدی نیروی کار که در سکتور ترانسپورت، ذخایر، ارتباطات و معلومات مشغول کار اند.	سهم اشتغال در سکتور های ترانسپورت، ذخایر، ارتباطات و معلومات	۴,۲۰

شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
٤,٢١	سهم اشتغال در سکتور های مالی، بیمه، رهنمایی معاملات و تجارت	فیصدی نیروی کار که در سکتور های مالی، بیمه، رهنمایی معاملات و تجارت مشغول کار اند.	١%	٦٥'٥٨٣	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	
٤,٢٢	سهم اشتغال در سکتور های برق، گاز و آب	فیصدی نیروی کار که در سکتور های برق، گاز و آب مشغول کار اند.	٠,١%	٤'٩٣٥	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	
٤,٢٣	کارگران روزمزد	کارگران که هر روز به طور انفرادی کار میکنند	١٥,٧%	١'٠٠٨'١٤٨	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	
٤,٢٤	کارگران با معاش، خصوصی	کارگران که بر اساس یک قرار داد در سکتور خصوصی مصروف کار اند	٧,١%	٤٥٣'٨٥٩	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	
٤,٢٥	کارگران با معاش، دولتی	کارگران که بر اساس یک قرار داد در سکتور دولتی مصروف کار اند.	١٠,١%	٦٤٩'١٠٥	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	
٤,٢٦	کارگران مستقل	کارگران که مالک کار خود می باشند.	٤٠,١%	٢'٥٨٠'١٠٩	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	

۴,۲۷	کارفرما	کسانیکه کارگر استخدام می کنند.	۲,۶٪	۱۶۹'۴۸۸	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۲۸	کارگران فامیلی بدون مزد و معاش	کسانیکه بدون مزد کار می کنند.	۲۴,۵%	۱'۵۷۳'۵۳۹	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۵	معرف				
۵,۱	میزان سطح سواد	فیصدی نفوس ۱۵ سال و بالاتر از آن که توانایی خواندن و نوشتن را داشته باشند.	۳۴,۸%	,۲۵۳'۹۵۰۵	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۵,۲	میزان حضور یابی خالص (دوره ابتدائیه)	فیصدی سنین ۶-۱۲ سال که واجدین صنوف ابتدائیه (صنوف ۱ الی ۶) اند و فعالانه در مکاتب حاضر اند. در این شاخص مشمولین و حاضرین مدارس اسلامی شامل نمی باشند.	۵۶,۱%	۲'۸۷۵'۶۲۷	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۵,۳	میزان حضور یابی خالص (دوره ثانوی)	فیصدی سنین ۱۶ الی ۱۸ سال که واجدین نهادهای تعلیمات ثانوی (صنوف ۷-۱۲) اند در صنوف خویش حاضر اند. در این شاخص مدارس اسلامی شامل نمی باشند.	۳۵,۷%	۱'۳۵۹'۵۵۲	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات ملاحظات

سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۸۶۴۲۳۸,	۷٪/۹.	فیصدی نفوس سنین ۱۹ الی ۲۴ که واجدین نهاد های تحصیلات عالی می باشند. در این شاخص مدارس اسلامی شامل نمی باشند.	میزان حضور یابی خالص در تحصیلات عالی	۵,۴
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱. ۱۲۴'۰۸۶ ۲. ۱۱۴'۵۲۷ ۳. ۲۵۱ ۴. ۱۷۷'۸۰۷ ۵. ۶۱'۰۵۷	۱. ۱.۸۱. ۱ % ۲. ۹.۶۲. % ۳. ۲۳. ۰. % ۴. ۹.۱۴۴. % ۵. ۸۴. ۵. %	نسبت خالص حضور به حیث تعداد شاگردان بر گروه تیوریکی سن مکتب برای یک سطح معین تعلیمی محاسبه شده و به فیصدی از مجموع نفوس همان گروه سن بیان می شود. درین گزارش ۶-۱۲ برای ابتدائی، ۱۳ تا ۱۸ برای ثانوی و ۱۹ تا ۲۴ برای تحصیلات عالی مورد استفاده قرار گرفته است.	میزان حضور یابی خالص در تحصیلات عالی (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	۵,۵
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۳'۷۱۴'۷۴۹	۷۲,۵٪	فیصدی شاگردان که در دوره ابتدائیه حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۶ الی ۱۲	میزان حضور یابی ناخالص در تعلیمات ابتدائی	۵,۶
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱. ۱'۱۱۳'۶۱۰ ۲. ۲'۵۷۷'۰۲۱ ۳. ۲۴۱'۱۱ ۴. ۲'۳۰۲'۳۲۸ ۵. ۱'۴۱۲'۴۱۴	۱. ۵.۹۵۱. % ۲. ۹.۶۹۲. % ۳. ۹.۸۳. % ۴. ۸۴.۴. % ۵. ۹.۵۸۵. %	فیصدی شاگردان که در دوره ابتدائیه حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۶ الی ۱۲، به تفکیک: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	میزان حضور یابی ناخالص در تعلیمات ابتدائی (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	۵,۷

سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱'۸۲۴'۲۲۷	۰.۴۸%	فیصدی شاگردان که در دوره تعلیمات ثانوی حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۱۳ الی ۱۸	میزان حضور یابی ناخالص در تعلیمات ثانوی	۵,۸
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱. ۷۰۹'۳۷۹ ۲. ۱'۱۱۰'۵۵۲ ۳. ۴'۲۹۶ ۴. ۱'۲۲۹'۲۸۶ ۵. ۵۹۴'۹۴۱	۶۹,۲% ۴۲,۵% ۲,۶% ۶۳,۰% ۵. ۳۲,۲%	فیصدی شاگردان که در دوره تعلیمات ثانوی حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۱۳ الی ۱۸ به تفکیک (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	میزان حضور یابی ناخالص در تعلیمات ثانوی (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	۵,۹
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۳۴۷'۱۴۱	۱۴,۱%	فیصدی شاگردان که در دوره تحصیلات عالی حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۱۹ الی ۲۴	میزان حضور یابی ناخالص در تحصیلات عالی	۵,۱۰
ملاحظات	منبع معلومات	ارقام مطلق	ارقام (%)	تعریف	شماره
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱. ۱۸۷'۰۵۷ ۲. ۱۵۷'۸۳۳ ۳. ۲۵۱ ۴. ۲۴۵'۱۷۱ ۵,۱۰۱'۹۷۰	۱. ۲۷,۳% ۲. ۹,۶% ۳. ۰,۲% ۴. ۲۰,۶% ۵. ۵,۰%	فیصدی شاگردان که در دوره تحصیلات عالی حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۱۹ الی ۲۴ به تفکیک (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	میزان حضور یابی ناخالص در تحصیلات عالی (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	۵,۱۱
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱'۶۵۷'۳۴۶	۲۹,۳%	فیصدی زنان ۱۴ سال و بالاتر از آن که توانایی خواندن و نوشتن را داشته باشند.	میزان سواد زنان (سنین ۱۴ و بالاتر از آن)	۵,۱۲

	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵		۱. ۰,۷۱٪ ۲. ۰,۵۱٪ ۳. ۰,۳۹٪	تناسب میزان حضور خالص دختران به میزان حضور یابی خالص پسران در دوره های ابتدائیه، متوسطه و لیسه.	نسبت تساوی جنسیت در دوره: (۱) ابتدائیه (۲) متوسطه (۳) لیسسه	۵,۱۳
صحت						۶
ارقام تام به اساس محاسبات از برآورد نفوس کشور ۱۳۹۶ و صفحه ۹۶ سروی صحت و دیموگرافی ۱۳۹۶ بدست آمده است.	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۲'۵۶۰'۷۱۸	۵۹٪	فیصدی خانم های ۱۴-۴۹ سال که عروسی کرده اند و در دوران حامله گی حد اقل یک بار تحت معاینه یکی از کارمندان صحتی (داکتر، قابله، نرس و یا هم کارمند صحتی جامعه) قرار گرفته باشند	دسترسی به مراقبت های صحتی قبل از تولد	۶,۱
ارقام تام به اساس محاسبات از برآورد نفوس کشور ۱۳۹۶	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۲'۲۳۱'۵۰۲	۵۱٪	فیصدی خانم های ۱۴-۴۹ سال که عروسی کرده اند و ولادت آخرین طفل شان تحت نظر شخص ماهر صحتی (داکتر، قابله، نرس و یا هم کارمند صحتی جامعه) صورت گرفته باشد.	ولادت های انجام شده با حضور اشخاص ماهر صحتی	۶,۲
	سروی صحت و دموگرافی ۱۳۹۶		۱۲۹۱	تعداد مرگ و میر مادران در دوران حاملگی در هر ۱۰۰ هزار ولادت زنده در سال	میزان مرگ و میر مادران	۶,۳
ریفرنس: صفحه از ۱۶۱ سروی صحت و دیموگرافی ۱۳۹۶	سروی صحت و دموگرافی ۱۳۹۶		۵۵	تعداد مرگ و میر اطفال زیر سن ۵ سال در افغانستان در سال (وفیات در هر یک هزار تولد زنده)	میزان مرگ و میر اطفال	۶,۴

شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
٦,٥	٣,٧,٢. میزان حامله گی سنین نوجوانی (بین ١٥ الی ١٩)	رقم حاملگی (ولادت) خانم ها بین سنین ١٥ الی ١٩ سالگی.	١٢,١٪	١٩٨'٥٢٧	سروری صحت و دیموگرافی در افغانستان ١٣٩٤	ریفرنس: صفحه از ١٦١ سروری صحت و دیموگرافی ١٣٩٦
٨	مسکن و دسترسی به خدمات اساسی					
٨,١	میزان دسترسی به آب آشامیدنی سالم، به تفکیک مناطق مسکونی (١) شهری (٢) دهاتی (٣) کوچی (٤) ملی	عبارت از فیصدی نفوس که به منابع آب آشامیدنی سالم دسترسی داشته باشد.	٤١.٩١٪ ٦.٦٢.٥٪ ٨.٣٥٣٪ ٤.٦٣,٩٪	١. ٩'٢٤٦'٨٦٥ ٢. ٥'٧٢٦'١٧٧ ٣. ٣'٦٢١'٨٥٨ ٤. ١٨'٥٩٤'٩٠٠	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	
٨,٢	میزان استفاده از سیستم فاضلاب بهبود یافته	فیصدی مردمی که از سهولت های سیستم فاضلاب صحی استفاده میکنند.	٥٢٪	١٥'٤٢٣'٠٠٠	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	
٨,٣	میزان دسترسی به برق	فیصدی خانوار ها که دسترسی به انرژی برق از منابع مختلف دارند.	٩٧,٧٪	٢٨'٤٣٠'٧٠٠	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	
٨,٤	فیصدی نفوس شهری که در محلات پر جمعیت و کثیف زندگی می کنند.	تعداد افرادی که در محلات پر جمعیت و کثیف زیست دارند در هر صد نفر.	٧٢,٤٪	٢١'٠٨٦'٤٠٠	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	

	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱. ۱۸'۵۹۴'۹۰۰ ۲. ۹'۲۴۶'۸۶۵ ۳. ۵'۷۲۶'۱۷۷ ۴. ۳'۶۲۱'۸۵۸	۱. ۶۳,۹٪ ۲. ۹۱,۴٪ ۳. ۵۶,۶٪ ۴. ۳۵,۸٪	تعداد افرادی که بمنابع آب آشامیدنی بهبود یافته دسترسی دارند در هر صد نفر.	فیصدی نفوس که از منابع آب آشامیدنی بهبود یافته استفاده می کنند (۱) ملی (۲) شهری (۳) دهاتی (۴) کوچی	۸,۵
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۲۸'۴۲۲'۷۵۷	۹۷,۷٪	تعداد افرادی که دسترسی به برق دارند در هر صد نفر.	فیصدی نفوس با دسترسی به هرگونه منبع برق	۸,۶
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱۲'۷۰۹'۶۶۷	۴۳,۹٪	مسکن یا خانه که بیشتر از سه نفر در یک اتاق آن زندگی می کنند.	فیصدی خانوار های که در مسکن های پر ازدحام زندگی می کنند.	۸,۷
ملاحظات	منبع معلومات	ارقام مطلق	ارقام (%)	تعریف	تعریف شاخص	شماره
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱. ۲'۹۳۹'۶۸۳ ۲. ۸'۵۸۵'۸۵۴ ۳. ۱'۲۱۰'۹۳۰	۱. ۴۲,۷٪ ۲. ۴۱,۵٪ ۳. ۸۳,۳٪	مسکن یا خانه که بیشتر از سه نفر در یک اتاق آن زندگی می کنند	فیصدی خانوار های که در مسکن های پر ازدحام زندگی می کنند: شهری دهاتی کوچی	۸,۸

	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱. ۲۱'۷۵۲'۳۰۹ ۲. ۲۷'۲۲۳'۷۰۷	۷۴,۸۱٪ ۲. ۹۳,۸٪	تعداد افرادی که از مواد سوخت جامد مثل ذغال سنگ استفاده میکنند در هر صد نفر.	فیصدی نفوس که از سوخت جامد استفاده می کنند، برای پخت و پز گرم کردن	۸,۹
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱,۱'۴۷۴'۴۶۹ ۲. ۱۸'۸۳۹'۲۵۱ ۳. ۱'۴۳۸'۵۸۹	۱. ۲۱,۳٪ ۲. ۹۱٪ ۳. ۹۸,۹٪	تعداد افرادی که از مواد سوخت جامد مثل ذغال سنگ استفاده میکنند در هر صد نفر.	فیصدی نفوس که از سوخت جامد استفاده می کنند، برای پخت و پز به تفکیک: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	۸,۱۰
		۱. ۵'۹۹۲'۷۶۲ ۲. ۲۰'۰۵۱'۹۲۸ ۳,۱'۱۸۹'۰۱۷	۳٪.۸۷۱. ۲. ۹۶,۸٪ ۳,۸۱,۷٪	تعداد افرادی که از مواد سوخت جامد مثل ذغال سنگ استفاده میکنند در هر صد نفر.	فیصدی نفوس که از سوخت جامد استفاده می کنند، برای گرم کردن به تفکیک: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	۸,۱۱
مصنویت اجتماعی						۹
				فیصدی کارکنان که در کارهای خانه، زراعت، مالداري و دیگر کارهای داخل خانه مصروف هستند و از بابت کار که انجام میدهند هیچ نوع مزدی دریافت نمیکنند بر مجموع تمام اشتغال	فیصدی افراد بدون مزد در خانوار از مجموع اشتغال به تفکیک جنسیت: (۱) هر دو جنس (۲) مرد (۳) زن	۹,۱

شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۹,۲	تعداد افراد آسیب پذیر که تحت پوشش مصئونیت اجتماعی قرار گرفته اند به تفکیک ذیل: (۱) افراد دارای معلولیت (۲) خانواده های شهدا (۳) متقاعدین			۱. ۱۱۰'۰۳۷ ۲. ۱۵۵'۰۰۰ ۳. ۱۲۰'۰۰۰	وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین ۲۰۱۶	
۹,۳	نسبت زنان بیوه از مجموع زنان	تعداد زنان بیوه "آنچه از کسانی که دوباره ازدواج نکرده اند"	۳,۹۹%	۵۶۹/۳۲۴	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۹,۴	تعداد ایتام	تعداد اطفال (سنین پائینتر از ۱۸) که پدر یا مادر نداشته باشد.		۱۰۵'۱۷۵	سروی دیموگرافی و صحت در افغانستان ۱۳۹۴	
۹,۵	فیصدی زنان که دارای سن ۲۰ الی ۲۴ سال هستند و در سن قبل ۱۵ سالگی ازدواج کرده اند	تعداد زنان که دارای سن ۲۰ الی ۲۴ سال هستند و در سنین قبل ۱۵ سالگی ازدواج کرده اند	۴,۲%		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۹,۶	فیصدی خانوار های که توسط زنان سرپرستی می شوند	خانوار های که توسط زنان سرپرستی بر مجموع خانوار ها	۱,۱۹%	۴۵'۰۷۶	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱۰	زراعت و مالداري					

	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵		۳۷,۹٪		فیصدی خانوار های که دارای زمین های آبی هستند	۱۰,۱
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵		۱۹,۴٪		فیصدی خانوار های که دارای زمین های للمی هستند	۱۰,۲
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵		۱۳,۱٪		فیصدی خانوار های که دارای باغ و باغچه هستند	۱۰,۳
ملاحظات	منبع معلومات	ارقام مطلق	ارقام (%)	تعریف	تعریف شاخص	شماره
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵		۴,۹ جریب		اوسط سایز زمین های آبی که در مالکیت قرار دارند (به جریب)	۱۰,۴
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵		۱۲,۱ جریب		اوسط سایز زمین های للمی که در مالکیت قرار دارند (به جریب)	۱۰,۵
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵		۱,۹ جریب		اوسط سایز باغ ها و باغچه های که در مالکیت قرار دارند(به جریب)	۱۰,۶
سکتور حقیقی						۱۱

۱۱,۱	تولید ناخالص داخلی به شمول کوکنار	مجموع ارزش پولی اجناس و خدمات تولید شده یک کشور در یک دوره معین حسابی	۱'۴۶۳'۷۶۴ میلیون افغانی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸
۱۱,۲	میزان رشد اقتصادی	تغییر در تولید ناخالص داخلی یک کشور در یک سال نظر به سال قبل	۷,۲٪	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸
۱۱,۳	تولید ناخالص داخلی سرانه	تولید ناخالص داخلی تقسیم بر نفوس کشور .	۷۱۸ دالر	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸
۱۱,۴	شاخص قییم مستهلک	بین کننده تغییرات در سطح عمومی قیمت های اجناس و خدمات خریداری شده توسط مستهلکین بوده	۱۱۱,۷٪	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸ سال اساس ۱۳۹۴
۱۱,۵	میزان تورم	تغییر در شاخص قییم مستهلکین نظر به سال قبل	۴,۴٪	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸
۱۱,۶	سهم سکتور زراعت در تولید ناخالص داخلی	سهم سکتور زراعت از مجموع تولید ناخالص داخلی	۲۳,۷٪	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸ ۳۴۶'۲۶۹ میلیون افغانی
۰.۷۱۱	سهم سکتور صنعت از مجموع تولید ناخالص داخلی	سهم سکتور صنعت از مجموع تولید ناخالص داخلی	۲۱,۰٪	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸ ۳۰۷'۵۲۹ میلیون افغانی
۱۱,۸	سهم خدمات در تولید ناخالص داخلی	سهم سکتور خدمات از مجموع تولید ناخالص داخلی	۵۰,۷٪	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸ ۷۴۳'۱۳۷ میلیون افغانی

	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	۶۶'۸۳۰ میلیون افغانی	۴,۶%	سهم مالیات بر واردات از مجموع تولید ناخالص داخلی	سهم مالیات بر واردات در تولید ناخالص داخلی	۱۱,۹
سکتور مالی						۱۲
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۱۲,۱	عواید داخلی	عبارت از مجموع عواید مالیاتی و غیر مالیاتی می باشد.		۵۱۷'۱۵۱ میلیون افغانی	سند بودجه ملی ۱۳۹۶	
۱۲,۲	عواید مالیاتی	عواید که دولت آنرا از انواع مختلف مالیات ها بدست می آورد.		۱۰۵'۰۱۵ میلیون افغانی	سند بودجه ملی ۱۳۹۶	
۱۲,۳	عواید غیر مالیاتی	عواید که دولت آن را از فعالیت های اقتصادی و سایر منابع دست داشته خود به دست می آورد.		۴۷'۵۰۲ میلیون افغانی	سند بودجه ملی ۱۳۹۶	
۱۲,۴	مجموع بودجه سال مالی	تخمین رسمی عایدات و مصارف برای یک مدت معین آینده معمولاً یک سال		۴۱۷'۱۸۰,۴ میلیون افغانی	سند بودجه ملی ۱۳۹۶	
۱۲,۵	مجموع مصارف در سال مالی	مصارف دولت شامل تمام مصارف ، سرمایه گذاری و پرداخت های دولت در یک سال از مجموع بودجه همان سال		۳۵۶'۴۵۳,۴ میلیون افغانی	سند بودجه ملی ۱۳۹۶	
۱۲,۶	بودجه عادی	قسمت از بودجه است که برای تمویل مصارف عادی پرداخت می شود(معاشات کارمندان، خریداری اجناس و خدمات، ربح قروض، وجوه احتیاطی وسایر)		۵۹۱,۹۲۵۳ میلیون افغانی	گزارش اجراءات بودجه ملی سال ۱۳۹۶	

۱۲,۷	میزان مصرف بودجه عادی	فیصدی بودجه مصرف شده از مجموع بودجه عادی	۹۴,۷%	گزارش اجراءات بودجه ملی سال ۱۳۹۶
۱۲,۸	بودجه انكشافی	قسمتی از بودجه است که برای تمویل مصارف پروژه ها و پلان های انكشافی در نظر گرفته می شود(معاشات کارمندان ، خریداری اجناس و خدمات، ربح قروض، وجوه احتیاطی و سایر)	۲'۸۶۱,۵۱۰ میلیون افغانی	گزارش اجراءات بودجه ملی سال ۱۳۹۶
۱۲,۹	میزان مصرف بودجه انكشافی،	فیصدی بودجه مصرف شده از مجموعه بودجه انكشافی	۶۸,۹%	گزارش اجراءات بودجه ملی سال ۱۳۹۶
۱۲,۱۰	سهم کمک ها در بودجه ملی	فیصدی کمک ها از مجموع بودجه ملی	۶۰,۹%	سند بودجه ملی ۱۳۹۶
۱۲,۱۱	سهم کمک ها در بودجه انكشافی	فیصدی کمک ها از بودجه انكشافی		وزارت مالیه
۱۲,۱۲	بودجه اختیاری	بودجه اختیاری بودجه است که از عواید داخلی تمویل می گردد.	۲۷,۷۵۳۷	سند بودجه ملی ۱۳۹۶
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام مطلق	منبع معلومات
			ارقام (%)	ملاحظات

	وزارت مالیه			وجوه که از طرف کشور های کمک کننده در اختیاری حکومت افغانستان گذاشته می شود. از مجموع بودجه اختیاری	فیصدی کمک ها در بودجه اختیاری	۱۲,۱۳
	سند بودجه سال ۱۳۹۶	۲۹۳۸'۶۷. میلیون افغانی		بودجه که از جانب جامعه جهانی بحیث کمک به حکومت افغانستان داده می شود و دولت افغانستان کنترل مستقیم بالای منابع تمویلی و استقامت های مصرفی آن ندارد.	بودجه غیر اختیاری	۱۲,۱۴
	سند بودجه سال ۱۳۹۶	۳۱۵۴ میلیون افغانی			قروض	۱۲,۱۵
	سند بودجه ملی ۱۳۹۶	۶۸۱,۷ میلیون افغانی ۶۹,۴ میلیون افغانی ۷۳۷,۰ میلیون افغانی ۱۱۶۶,۶ میلیون افغانی		بانک انکشاف اسلامی بانک انکشاف آسیایی و بانک جهانی عربستان سعودی سایر	مبلغ با اسم کشور قر ض دهنده	۱۲,۱۶
سکتور خارجی						۱۳
	د افغانستان بانک			بیلبانس تادیات عبارت از مجموع پرداخت ها و دریافت های یک کشور با کشور های جهان که در دو قسمت بیلبانس تجاری و مالی (حساب سرمایه و حساب جاریه) می باشد.	بیلبانس تادیات	۱۳,۱

۱۳,۲	بیانسی مالی	وضعیت مالی کشور در دو حساب سرمایه و حساب جاری		د افغانستان بانک	
۱۳,۳	بیانسی تجارت	نشان دهنده تفاوت میان ارزش صادرات و واردات یک کشور با کشورهای خارجی در طی یک دوره معین	۸۹- %	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	
۱۳,۴	مجموع صادرات	ارزش مجموعی کالاها از قلمرو گمرکی یک کشور خارج می گردد (به دالر آمریکایی)	۱۰ %	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	
۱۳,۵	مجموع واردات	ارزش مجموع کالاها که به قلمرو گمرکی یک کشور داخل می گردد (به دالر آمریکایی)	۹۰ %	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	منبع معلومات	ملاحظات
۱۳,۶	۵ قلم عمده صادرات	میوه جات خشک میوه جات تازه نیانات طبی قالین پست باب	۱. ۳۶% ۲. ۱۵% ۳. ۱۳% ۴. ۳% ۵. ۱%	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	ارزش به دالر آمریکایی
۱۳,۷	۵ قلم عمده واردات	گندم و آرد گندم ماشین آلات برق سایر وسایل برقی مواد تعمیرات	۱۲۱. % ۲. ۴% ۳. ۴% ۴. ۲% ۵. ۱%	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	ارزش به دالر آمریکایی

ارزش به دالر آمریکایی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	۱. ۳۵۷'۲۰۱'۲۹ ۲. ۳۵۶'۱۳۹'۵۲۸ ۳. ۳۲۲'۰۰۶'۶۸۳ ۴. ۱۸'۱۱۲'۷۵۹ ۵. ۱۴'۵۶۳'۲۲۴	۴۳۱٪ ۲،۴۳٪ ۳،۳٪ ۴،۲٪ ۵،۲٪	پاکستان هندوستان ترکیه ایران عراق	۵ کشور شریک صادراتی افغانستان	۱۳،۸
ارزش به دالر آمریکایی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	۱. ۱'۲۹۳'۲۲۴'۷۱۵ ۲. ۱'۲۱۲'۵۶۳'۸۰۹ ۳. ۱'۱۷۹'۲۹۷'۸۷۴ ۴. ۸۶۶'۷۷۰'۰۱۴ ۵. ۵۶۰'۵۲۸'۳۰۲	۱۷۱. ۲. ۱۶٪ ۳. ۱۵٪ ۴. ۱۱٪ ۵. ۷٪	پاکستان ایران چین قزاقستان ازبکستان	۵ کشور شریک وارداتی افغانستان	۱۳،۹

فصل هشتم

معرفى مختصر اهداف انكشاف پايدار (SDGs):

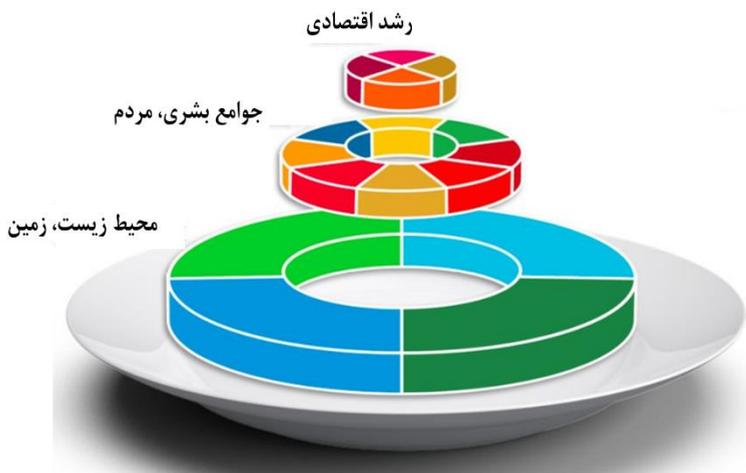
اهداف انكشاف پايدار (SDGs)، يك اجنډاى ۱۵ ساله سازمان ملل متحد (۲۰۱۵-۲۰۳۰) در عرصه انكشاف اقتصادى، اجتماعى، محيط زيستى و امنيتى براى تمام كشورهاي جهان ميباشد كه افغانستان در كنار همه ملل جهان، متعهد به تطبيق آن گرديده است.

اهداف انكشافى پايدار (SDGs)، با ازدياد اهداف، تارگيت ها و شاخص ها، در حقيقت، امتداد اهداف انكشافى هزاره (MDGs) ميباشد. اهداف انكشافى هزاره (MDGs) همانند اهداف انكشافى پايدار يك اجنډاى ۱۵ ساله (۲۰۱۵-۲۰۰۰) سازمان ملل متحد براى كشورهاي در حال انكشاف بود كه افغانستان بخاطر معضلات وقت، نتوانست در سال ۲۰۰۰ ميلادى متعهد به تطبيق آن گردد، اما در سال ۲۰۰۵ ميلادى، در كنار ديگر كشورهاي جهان متعهد به تطبيق آن گرديد. اهداف انكشافى هزاره (MDGs) داراى (۹) هدف، (۱۸) تارگيت و (۴۸) شاخص انكشافى بود.

با ختم معياد زمانى اهداف انكشافى هزاره در اواخر سال ۲۰۱۵، اهداف انكشافى پايدار (SDGs) در ماه سپتمبر، سال ۲۰۱۵ ميلادى در شهر نيويارك، مقر سازمان ملل متحد براى ۱۵ سال (۲۰۱۵-۲۰۳۰) آينده تصويب گرديد كه همه كشورهاي عضو سازمان ملل متحد مكلف و متعهد به تطبيق آن گرديدند (بجز كشور جاپان و انگلستان).

اهداف انكشافى پايدار (SDGs)، بمنظور توسعه اقتصادى و اجتماعى جوامع بشرى طرح و ديزاين گرديده اند كه داراى (۱۷) هدف، (۱۶۹) تارگيت و (۲۱۷) شاخص انكشافى ميباشد.

ديدگاه اهداف انكشاف پايدار (SDGs):

تمرکز اهداف انكشاف پايدار:

- محو فقر شدید از جهان بشریت،
- مبارزه متداوم در مقابل نابرابری و بی عدالتی،
- تامین صلح و ثبات پایدار،
- حفاظت از محیط زیست،
- تقویت همکاریهای اقتصادی و اجتماعی میان ملل جهان،

فشرده هفده هدف به گونه سمبولیک:

اهداف انکشاف پایدار برای افغانستان A-SDGs:

جمهوری اسلامی افغانستان منیث عضو سازمان ملل متحد، متعهد به تطبیق اهداف انکشاف پایدار بوده و بتاسی از مصوبه شماره (۱۶)، فقره (۴) مورخ (۱۳۹۴/۰۷/۲۰) شورای عالی وزیران، وزارت اقتصاد موظف گردیده تا از روند کاری، هماهنگی و تطبیق موثر اهداف انکشافی پایدار (SDGs) نظارت و ارزیابی نموده و گزارشات منظم چگونگی تطبیق آن را بصورت سالانه ترتیب و به شورای عالی وزراء و از طریق مراجع دیپلوماتیک به مجمع سازمان ملل متحد ارائه نماید.

اهمیت اهداف انكشاف پایدار برای افغانستان A-SDGs: اهمیت اهداف افغانستان

- افغانستان منحيث يك کشور مستقل و باورمند به ثبات و توسعه در کنار ملل جهان متعهد به تطبيق اهداف انكشافى پایدار میباشد.
- اهداف انكشافى پایدار با دقت كامل طرح و ترتيب گردیده است، بناً، تمام اولويت هاى انكشافى افغانستان در آن انعكاس یافته اند.
- اهداف متذکره میتوانند يك منبع و اساس استراتژيک برای انكشاف اولويت هاى اقتصادى و اجتماعى در کشور باشند.
- با تطبيق اهداف انكشافى پایدار، حمايت مالى و تخنيكى جامعه جهانى با افغانستان بیشتر خواهد گردید.
- تطبيق اهداف انكشافى پایدار، منتج به صلح و ثبات دائمى در کشور خواهد گردید.
- تطبيق اهداف انكشافى پایدار باعث رشد و انكشاف سريع در کشور خواهد گردید.:

مراحل تطبيق اهداف انكشاف پایدار برای افغانستان A-SDGs:

تارگیت ها و شاخص های اهداف انکشاف پایدار افغانستان :

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
هدف اول: محو فقر با تمام اشکال آن در همه جا		
وزارت اقتصاد	<p>۱,۲,۱ نسبت نفوس تحت خط فقر، بر اساس تعریف ملی فقر.</p> <p>۱. مجموع هر دو جنس</p> <p>الف. ذکور</p> <p>ب. اناث</p> <p>ج. شهری</p> <p>د. دهاتی</p> <p>ه. کوچی</p>	<p>۱,۲ الی سال ۲۰۳۰، کاهش حد اقل نیمی از نسبت مردان، زنان و کودکان فقیر (در تمامی ابعاد فقر) متعلق به تمام گروه های سنی، مطابق با تعریف ملی فقر.</p>
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	<p>۱,۳,۱ فیصدی نفوس که تحت پوشش سیستم های مصئونیت اجتماعی قرار گرفته اند به تفکیک:</p> <p>۱. اشخاص دارای معلولیت</p> <p>۲. خانواده های شهدا</p> <p>۳. متقاعدین</p> <p>۴. خانواده های آسیب پذیر، دارای اطفال زیر سن ۱۰ سال</p>	<p>۱,۳ الی سال ۲۰۳۰، تطبیق سیستم های مصئونیت اجتماعی مناسب در سطح ملی، اجرای همگانی آن در تمام طبقات و تحت پوشش قراردادن تعداد قابل ملاحظه افراد فقیر و آسیب پذیر.</p>
اداره ملی آمادگی مبارزه باحوادث	<p>۱,۵,۱ فیصدی افراد معروض به خطر در مقابل وقایع اقلیمی و سایر حوادث.</p>	<p>۱,۵ الی سال ۲۰۳۰، ایجاد توانایی و تاب آوری (resilience) در فقرا و افراد آسیب پذیر؛ و کاهش تاثیر پذیری (exposure) و آسیب پذیری آنها در برابر وقایع شدید اقلیمی، اقتصادی، اجتماعی، محیط زیستی و سایر حوادث.</p>
اداره ملی آمادگی مبارزه باحوادث	<p>۱,۵,۲ میزان تاثیرگذاری مستقیم حوادث غیر مترقبه اقتصادی در ارتباط به تولید ناخالص داخلی.</p>	

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
وزارت مالیه	۱.الف.۱ نسبت منابع اختصاص داده شده دولت برای برنامه های فقرزدایی.	۱.الف حصول اطمینان از بسیج قابل ملاحظه منابع از مراجع مختلف بشمول همکاری های انکشافی، جهت فراهم سازی ابزار کافی و مطمئن، بمنظور تطبیق برنامه ها و پالیسی ها برای محو فقر در تمامی ابعاد آن.
وزارت مالیه	۱.الف.۲ نسبت مصرف دولت در خدمات ضروری (تعلیم و تربیه، صحت و مصئونیت اجتماعی).	
هدف دوم: محو گرسنگی؛ دستیابی به امنیت غذایی و بهبود تغذیه؛ و ترویج زراعت پایدار		
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۲,۱/۱ فیصدی افراد غیر مصئون از لحاظ مصئونیت غذایی.	۲,۱/۱ الی سال ۲۰۳۰، محو گرسنگی و حصول اطمینان از دسترسی همه مردم، به ویژه فقرا، مردم آسیب پذیر و اطفال، به مواد غذایی مطمئن، مغذی و کافی در جریان سال.
وزارت صحت عامه	۲,۲/۱ - شیوع سوء تغذی مزمن (قدکوتاهی) در اطفال کمتر از پنج سال (نسبت قد برسن) کمتر از (منفی ۲) انحراف معیاری از میانگین معیار رشد اطفال (WHO)	۲,۲ - الی سال ۲۰۳۰ کاهش تمام انواع سوء تغذی، همچنان دستیابی به اهداف موافقه بین المللی در مورد عدم رشد ولاغری در اطفال زیر سن پنج سال
وزارت صحت عامه	۲,۲/۲ - شیوع سوء تغذی حاد در اطفال کمتر از پنج سال (نسبت قد برسن) کمتر از (منفی ۲) انحراف معیاری از میانگین معیار رشد اطفال (WHO) - به تفکیک کم وزن	
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۲,۳/۱ اوسط حاصل طبقه دهقان درحاصل گندم و برنج (متریک تن/هکتار) الف. گندم آبی ب. گندم للمی ج. برنج	۲,۳ الی سال ۲۰۳۰، مضاعف ساختن مولدیت زراعتی و درآمد تولید کننده گان کوچک غذایی، به ویژه خانم ها، مردم بومی، دهاقین فامیلی، چوپان ها و ماهیگیران؛ از طریق تامین مساوات در دسترسی به زمین و سایر منابع تولیدی، مهارت ها، خدمات مالی، بازارها، و فرصت برای ارزش افزوده و کارهای بیرون از مزرعه.
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۲,۳/۲ حد اوسط درآمد تولید کننده گان کوچک مواد غذایی.	

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۲,۴,۱ نسبت ساحات زراعتی که تحت زراعت مولد و پایدار قرار دارند.	۲,۴ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از موجودیت سیستم های تولید مواد غذایی پایدار و تطبیق شیوه های زراعتی (Agriculture Practices) پایدار (Resilient) که باعث افزایش سطح مولدیت و تولیدات گردیده و ایکوسیستم را محافظت می نماید، و همچنان، ظرفیت سازگاری با تغییر اقلیم، شرایط آب و هوای نامناسب، خشکسالی، سیلاب و سایر مصیبت ها را بالا برده و به تدریج کیفیت زمین و خاک را بهبود می بخشد.
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۲,۵,۱ تعداد نباتات مزروعی و حیوانات که راجستر و تحت حفاظت قرار گرفته اند. به تفکیک: الف. میوه جات ب. نباتات ج. حیوانات	۲,۵ الی سال ۲۰۲۵، حفظ تنوع جنیتیکی تخم ها/دانه ها، نباتات زراعتی، حیوانات اهلی / خانگی و انواع حیوانات وحشی، از طریق مدیریت درست و ایجاد ذخایر دانه ها و نباتات در سطح ملی. حصول اطمینان از دسترسی و تقسیم عادلانه از مفاد حاصله از استفاده منابع جنیتیکی و روش های سنتی که در سطح بین المللی به توافق رسیده است.
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۲.الف. ۱ شاخص زراعت محوری مصارف عامه	۲.الف افزایش سرمایه گذاری در زیربناهای روستایی، تحقیقات زراعتی، خدمات توسعه وی، انکشاف فن آوری، ذخایر جنیتیکی نباتات و احشام از طریق همکاری های توسعه وی بین المللی، جهت افزایش مولدیت زراعتی.
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۲.ج. ۱. تعداد محصولات زراعتی، مالداري و مواد اولیه که قیمت های آن بشکل هفته وار و ماهوار به نشر میرسد.	۲.ج اتخاذ تدابیر جهت حصول اطمینان از کارکرد درست بازارهای غذایی و مشتقات آن و ایجاد سهولت بمنظور دسترسی بموقع به معلومات بازار و ذخایر غذایی بخاطر جلوگیری از نوسانات شدید قیمت غذایی.
هدف سوم: حصول اطمینان از زندگی صحتمند و بهبود رفاه عامه برای همه و در همه سنین		

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
وزارت صحت عامه	۳,۱/۱ نسبت مرگ و میر مادران در هر ۱۰۰ هزار ولادت زنده. به تفکیک ۱. مجموع الف. شهری ب. دهاتی ۲. گروه سنی	۳,۱ الی سال ۲۰۳۰، کاهش نسبت مرگ و میر مادران ناشی از زایمان به کمتر از ۷۰ تن در هر صد هزار ولادت زنده.
وزارت صحت عامه	۳,۱/۲ تناسب ولادت های که توسط ماهرین ولادی صورت گرفته است (از مجموع ولادت ها).	
وزارت صحت عامه	۳,۲/۱ میزان مرگ و میر اطفال زیر سن ۵ سال (در هر یکهزار ولادتهای زنده).	۳,۲ الی سال ۲۰۳۰، پایان دادن به مرگ و میر قابل جلوگیری (Preventable) نوزادان و اطفال زیر سن ۵ سال، به هدف کاهش دادن مرگ و میر نوزادان به حداقل ۱۵ طفل در هر یکهزار تولدات زنده و ۲۵ نفر در هر یکهزار طفل زیر سن ۵ سال.
وزارت صحت عامه	۳,۲/۲ میزان مرگ و میر نوزادان (در هر یکهزار ولادتهای زنده).	
وزارت صحت عامه	۳,۳/۱ تعداد واقعات جدید HIV/AIDS در جریان یکسال گذشته در هر یکهزار نفوس غیر ملوث. ۱. مجموع الف. ذکور ب. اناث ج. نفوس کلیدی (معتادین زندانیان زنان و مردان دارای رفتار پرخطر)	۳,۳ الی سال ۲۰۳۰، پایان دادن به بیماری های قابل شیوع (Epidemics)؛ از جمله ایدز، توبرکلوز، مالاریا، بیماری های غفلت شده (neglected) گرمسیری و مقابله با هپتایتز، بیماری های ناشی از نوشیدن آب غیر صحتی و سایر بیماری های ساری.
وزارت صحت عامه	۳,۳/۲ تعداد واقعات توبرکلوز در هر صد هزار نفوس در یک سال گذشته	
وزارت صحت عامه	۳,۳/۳ تعداد واقعات مالاریا در هر یکهزار نفر در یک سال گذشته.	

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
وزارت صحت عامه	۳,۳,۴ میزان مبتلایان به هیپاتیت B در هر ۱۰۰ هزار شخص در یک سال. به تفکیک: الف. به سطح ملی ب. فیصدی واقعات HB+ در مراکز VCT	
وزارت صحت عامه	۳,۴,۱ فیصدی احتمال مرگ و میر بیماران قلبی، سرطان، شکر ویا بیماری های مزمن تنفسی در افغانستان (بین سنین ۳۰ الی ۷۰ سالگی)	۳,۴ الی سال ۲۰۳۰، کاهش مرگ های نا بهنگام از بیماری های غیرساری به یک سوم، از طریق جلوگیری، تداوی و بهبود صحت روانی و تندرستی.
وزارت صحت عامه	۳,۵,۲ فیصدی استفاده کننده گان مواد مخدر که از خدمات تداوی اعتیاد به مواد مخدر مستفید میگردند.	۳,۵ تقویت جلوگیری و تداوی از سوء استفاده مواد، منجمله مواد مخدر و استفاده مضر الکول.
وزارت امور داخله	۳,۶,۱ میزان وفیات ناشی از حادثات ترافیکی، درهر (۱۰۰) هزار نفر در یک سال به تفکیک: ۱. مجموع هر دو جنس الف. ذکور ب. اناث ۲. وضعیت اجتماعی اقتصادی الف. پایین ب. متوسط ج. بلند	۳,۶ الی سال ۲۰۳۰، به نصف رساندن مرگ و میر و صدمات مبتنی بر تصادفات ترافیکی (روی جاده)
وزارت صحت عامه	۳,۷,۱ تناسب خانم های که در سن باروری قرار دارند (بین سنین ۱۵ - ۴۹) و دسترسی به روش های مدرن برای ایجاد فاصله بین ولادت ها را دارند.	۳,۷ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از دسترسی همگانی به خدمات مراقبت های صحتی باروری؛ بشمول فاصله میان ولادت ها، آگاهی، تعلیم و ادغام صحت باروری در استراتژی های برنامه های ملی.
وزارت صحت عامه	۳,۷,۲ میزان حاملگی خانم ها بین سنین (۱۹-۱۳).	
وزارت صحت عامه	۳,۸,۱ فیصدی نفوس که دسترسی به خدمات صحتی اساسی با کیفیت و عادلانه در فاصله ۲ ساعت پیاده روی (۱۰ کیلو متر) دارند.	۳,۸ حصول اطمینان از عرضه خدمات صحتی همگانی، بشمول حمایت از خطرات مالی، دسترسی به خدمات صحتی اساسی با کیفیت، دسترسی به
وزارت صحت عامه	۳,۸,۲ فیصدی وابستگی سکتور صحت به منابع خارجی.	

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
		ادویه و واکسین اساسی، مطمئن، موثر، باکیفیت، و قابل استطاعت برای همه.
وزارت صحت عامه	۳.الف. ۱ شیوع استفاده از تنباکو (به شکل Active) بین اشخاص دارای سن ۱۵ و یا بالاتر از آن.	۳.الف تقویت اجرای "کنوانسیون سازمان صحت جهانی در باره کنترل دخانیات" در همه کشورها بشکل مناسب.
وزارت صحت عامه	۳.ب. ۱. فیصدی نفوس که دسترسی پایدار به ادویه و واکسین قابل پرداخت دارند.	۳.ب حمایت از تحقیق و انکشاف واکسین و ادویه برای امراض ساری و غیر ساری که زیادتیر تاثیر گذار است بالای کشورهای در حال انکشاف، فراهم ساختن دسترسی به ادویه و واکسین قابل استطاعت (Affordable) مطابق به قطعنامه دوهه در توافقنامه TRIPS و صحت عامه.
وزارت صحت عامه	۳.ج. ۱. تعداد و تعمیم کارمندان صحتی (بر هر یکپهزار نفوس)	۳.ج افزایش چشم گیر خدمات مالی صحتی و استخدام، انکشاف، آموزش و حفظ (retention) نیروی کار صحتی درکشور.
وزارت صحت عامه	۳.ج. ۲. فیصدی تخصیص بودجه دولت برای سکتور صحت.	
هدف چهارم: حصول اطمینان از تعلیم با کیفیت، همه شمول، ترویج (Promote) فرصت های آموزشی مادام العمر برای همه.		
وزارت معارف	۴/۱/۱ فیصدی اطفال/ نوجوانان که حداقل سطح قابلیت های (الف) خواندن (ب) ریاضی را در: (۱) صنف ۲ یا ۳ (ذکور و اناث) (۲) پایان دوره ابتدایی (صنف ۶)، (ذکور و اناث) (۳) در پایان دوره متوسطه (صنف ۹)، (ذکور و اناث) حصول کرده باشند.	۴/۱ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از اینکه هم دختران و پسران بطور رایگان و عادلانه تحصیلات ابتدایی و متوسط را تکمیل نمایند که منجر به دستاورد های آموزشی مرتبط و موثر گردد.
وزارت معارف	۴/۱/۲ تطبیق ارزیابی تعلیمی به سطح ملی: الف. در صنف ۲ یا ۳، ب. در اخیر دوره ابتدایی (صنف ۶)، ج. در اخیر دوره متوسطه (صنف ۹)	

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
وزارت معارف	۴,۱,۳ میزان ناخالص جدیدالشمولان در صنف آخر دوره های: (۱) ابتداییه (صنف ۶) (۲) متوسطه (صنف ۹)	
وزارت معارف	۴,۱,۴ میزان تکمیل در دوره های: الف. ابتداییه (صنف ۶) ب. متوسطه (صنف ۹) ج. لیسه (صنف ۱۲)	
وزارت معارف	۴,۱,۵ فیصدی اطفال خارج از مکتب در دوره های: (۱) ابتداییه (سن ۷-۱۲) (۲) متوسطه (سن ۱۳-۱۵) (۳) لیسه (سن ۱۶-۱۸)	
وزارت معارف	۴,۱,۶ فیصدی اطفال بالاتر از سن واجد شرایط شمولیت در صنف در دوره های: (۱) ابتداییه (۲) متوسطه (۳) لیسه	
وزارت معارف	۴,۱,۷ تعداد سال های تعلیمات ابتداییه و متوسطه الف. رایگان ب. اجباری که در اسناد تقنینی موجود تثبیت شده باشند.	
وزارت معارف	۴,۲,۲. میزان شمولیت ناخالص در برنامه های تعلیمات قبل از مکتب (۶ ساله)	۴,۲ الی سال ۲۰۳۰، تامین دسترسی تمام دختران و پسران به تعلیم و تربیه با کیفیت در دوره های قبل از مکتب و کودکستان برای آماده سازی اطفال به تعلیم و تربیه ابتداییه.
اداره مستقل تعلیمات تخنیکي و مسلکی	۴,۳,۱ میزان اشتراک الف. جوانان (۱۵-۲۴ ساله) ب. بزرگسالان (۲۵-۶۴ ساله)	۴,۳ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از دسترسی منصفانه همه مردان و زنان به تعلیمات تخنیکي با کیفیت، قابل پرداخت، تعلیمات مسلکی و تحصیلات عالی از جمله پوهنتون.

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
	در تعلیمات و برنامه های آموزش رسمی و غیر رسمی طی ۱۲ ماه اخیر، به تفکیک جنسیت (ذکور و اناث)	
اداره مستقل تعلیمات تخنیکي و مسلکی	۴,۳,۲ میزان اشتراک افراد (۱۵-۲۴ ساله) در برنامه های تخنیکي و مسلکی به تفکیک جنسیت الف. ب. ذکور ج. اناث	
وزارت تحصیلات عالی	۴,۳,۳ فیصدی جذب جدیدالشمولان در موسسات تحصیلات عالی دولتی و خصوصی. به تفکیک: ۱. دولتی الف. ذکور ب. اناث ۲. خصوصی الف. ذکور ب. اناث	
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۴,۳,۴ تعداد اشخاص که از برنامه های فنی و حرفوی نیمه رسمی دولتی سالانه مستفید میشود. به تفکیک: ۱. ذکور ۲. اناث	
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۴,۴,۱ فیصدی اشخاص دارای معلولیت که از برنامه های آموزشی فنی حرفوی (نیمه رسمی) مستفید میشوند.	۴,۴ الی سال ۲۰۳۰، افزایش قابل ملاحظه تعداد جوانان و بزرگسالان که دارای مهارت های تخنیکي و مسلکی برای اشتغال، کار مناسب و کار آفرینی (entrepreneurship) باشند.
وزارت معارف	۴,۵,۱ نسبت توازن جنسیتی شمولیت در دوره: ۱. ابتدائیه ۲. متوسطه ۳. لیسه	۴,۵ الی سال ۲۰۳۰، از بین بردن تبعیض جنسیتی در آموزش و حصول اطمینان از دسترسی مساویانه به تمامی سطوح تعلیم و تربیه، آموزش های

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
وزارت معارف	۴,۵,۲ فیصدی شاگردان دوره ابتداییه که لسان اول یا لسان اصلی شان، لسان تدریس می باشد.	فنی و حرفه ای؛ بشمول افراد آسیب پذیر، معلول، مردم محلی و کودکان در وضعیت آسیب پذیری.
وزارت معارف	۴,۵,۳ پالیسی های مشخص برای تخصیص منابع عامه به اقشار محروم	
وزارت معارف	۴,۵,۴ اوسط مصارف تعلیمی به ازای هر شاگرد براساس: الف. دوره تعلیمی، ۱. ابتداییه، ۲. متوسطه، ۳. لیسه ب. فیصدی اوسط مصارف بالای هر شاگرد از عاید سرانه تولید ناخالص داخلی)	
وزارت معارف	۴,۶,۱ فیصدی نفوس گروپ سنی مشخص که حداقل سطح قابلیت های تعیین شده: الف. سواد ب. حساب را کسب نموده اند. به تفکیک جنسیت (ذکور و اناث)	
وزارت معارف	۴,۶,۲ میزان یا سواد بین افراد: الف. ۱۵ الی ۲۴ سال ۱. مجموع ۲. ذکور ۳. اناث ب. ۱۵ ساله و بالاتر ۱. مجموع ۲. ذکور ۳. اناث	۴,۶ الی ۲۰۳۰، حصول اطمینان از اینکه تمامی جوانان و نسبت قابل ملاحظه از بزرگسالان (زنان و مردان) مهارت های خواندن و نوشتن و حساب را کسب نموده اند..
وزارت معارف	۴,۶,۳ میزان اشتراک الف. جوانان (۱۵-۲۴ ساله) ب. بزرگسالان (۱۵ سال و بالاتر) در برنامه های سواد آموزی	
وزارت معارف	۴,۷,۱ اسنادی که نشان دهد: (۱). آموزش موضوعات شهروندی جهانی،	۴,۷ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از اینکه تمامی دانش آموزان (Learners) به تعلیم و مهارت های مورد نیاز برای ترویج انکشاف پایدار، از

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
	<p>(۲). آموزش موضوعات انکشاف پایدار، بشمول تساوی جنسیتی و حقوق بشر در سطوح ذیل:</p> <p>الف. پالیسی های ملی تعلیم و تربیه</p> <p>ب. نصاب تعلیمی</p> <p>ج. تربیه معلم و</p> <p>د. ارزیابی شاگردان</p> <p>شامل گردیده اند.</p>	<p>جمله ترویج آن به دیگران، از طریق آموزش برای انکشاف پایدار و سبک زندگی پایدار، حقوق بشر، برابری جنسیتی، ترویج فرهنگ صلح و عدم خشونت، شهروندی جهانی، و ارج نهادن به تنوع فرهنگی و مشارکت فرهنگی برای انکشاف پایدار، دست یابند.</p>
وزارت معارف	<p>۴,۷,۲ فیصدی مکاتبی که آموزش مهارت های زندگی مرتبط به مسایل جنسی و وقایه از اچ آی وی را ارائه مینمایند.</p>	
وزارت معارف	<p>۴,۷,۳ میزان تطبیق چارچوب برنامه جهانی آموزش حقوق بشر در سطح ملی:</p> <p>الف. شامل شدن در نصاب تعلیمی</p> <p>ب. آموزش حقوق بشر به شاگردان در مکاتب ابتدایی، متوسطه و لیسه</p> <p>ج. آموزش حقوق بشر به معلمین و کارمندان</p>	
وزارت معارف	<p>۴,۷,۴ فیصدی شاگردان به تفکیک:</p> <p>الف. دوره تعلیمی</p> <p>ب. براساس گروپ سنی</p> <p>که درک کافی از مسایل مربوط به شهروندی جهانی و انکشاف پایدار را دارا می باشند.</p>	
وزارت معارف	<p>۴,۷,۵ فیصدی شاگردان ۱۵ ساله که دانش و مهارت های لازم در رابطه به علوم محیطی و علوم زمین را دارا می باشند.</p>	

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
وزارت معارف	<p>۴. الف. ۱ فیصدی مکاتبی که دارای امکانات و تسهیلات ذیل میباشند:</p> <p>الف. برق</p> <p>ب. انترنت برای مقاصد تعلیمی</p> <p>پ. لابراتوارهای کامپیوتر</p> <p>ت. تسهیلات برای شاگردان دارای معلولیت</p> <p>ث. تسهیلات آب صحتی و شستشو</p> <p>ج. تشناب های مجزا برای اناث</p> <p>چ. تعمیر مناسب</p>	<p>۴. الف اعمار و تجهیز زیربنایهای تعلیمی متناسب با نیازمندی اطفال و افراد دارای معلولیت و حساس به تفاوت های جندر و همچنین فراهم آوری محیط های یادگیری مؤثر، مصئون، عاری از خشونت و همگانی برای همه.</p>
وزارت معارف	<p>۴. الف. ۲. فیصدی شاگردانی که مواردی چون آزار و اذیت، خشونت، لت و کوب، تبعیض و سوء استفاده جنسی را تجربه نموده اند.</p>	
وزارت معارف	<p>۴. الف. ۳. تعداد و نوعیت حملاتی که بالای شاگردان، کارمندان و مکاتب صورت گرفته است.</p>	
وزارت تحصیلات عالی	<p>۴. ب. ۲. تعداد بورسیه های تحصیلات عالی در خارج از کشور به تفکیک:</p> <p>۱. بورسیه های لیسانس</p> <p>۲. بورسیه های ماستری</p> <p>۳. بورسیه های دکتورا</p>	<p>۴. ب. الی سال ۲۰۳۰، گسترش قابل ملاحظه بورسیه های تحصیلی جهانی برای آموزش عالی، از جمله برنامه های آموزشی مسلکی، تکنیکی، تکنالوژی معلوماتی، انجیری و برنامه های ساینسی.</p>
وزارت معارف	<p>۴. ج. ۱. فیصدی معلمان در دوره های:</p> <p>الف. تعلیمات قبل از مکتب</p> <p>ب. ابتداییه</p> <p>ج. متوسطه</p> <p>د. لیسه</p> <p>که دست کم، حداقل برنامه های تربیه معلم را دریافت نموده اند. (مانند، آموزش های متودیک داخل خدمت و قبل از خدمت) به تفکیک جنسیت (ذکور و اناث)</p>	<p>۴. ج. الی سال ۲۰۳۰، افزایش عرضه قابل ملاحظه معلمان شایسته از طریق همکاری های بین المللی و آموزش معلمان.</p>
وزارت معارف	<p>۴. ج. ۲. نسبت شاگرد به معلم آموزش دیده براساس دوره:</p> <p>۱. ابتداییه</p> <p>۲. متوسطه</p> <p>۳. لیسه</p>	

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
وزارت معارف	۴.ج. ۳ فیصدی معلمان مسلکی مطابق به معیارهای تعیین شده براساس دوره: ۱. ابتدایی ۲. متوسطه ۳. لیسه	
وزارت معارف	۴.ج. ۴ نسبت شاگرد به معلم مسلکی براساس دوره: ۱. ابتدایی ۲. متوسطه ۳. لیسه	
وزارت معارف	۴.ج. ۵ اوسط معاش معلم در مقایسه با سایر شغل ها که نیازمند قابلیت های مشابه می باشد.	
وزارت معارف	۴.ج. ۶ فیصدی ترک/ تقاعد معلمان از وظیفه معلمی	
وزارت معارف	۴.ج. ۷ فیصدی معلمانی که در ۱۲ ماه گذشته برنامه های داخل خدمت را سپری نموده اند.	
هدف پنجم: دستیابی به تساوی جنسیتی و توانمند سازی تمام زنان و دختران		
وزارت امور زنان	۵,۱/۱ فیصدی حصول اطمینان از موجودیت چارچوب های قانونی غرض تقویت، تطبیق و نظارت از مساوات و عدم تبعیض بر اساس جنسیت (قوانین، مقررات، کنوانسیون ها و پیمان ها)	۵,۱ محو تمام اشکال تبعیض علیه زنان و دختران در همه جا.
وزارت امور زنان	۵,۲/۱ فیصدی زنان از سن ۱۵ به بالا که به خشونت فیزیکی، جنسی و با روانی درطول ۱۲ ماه گذشته توسط همسر متقبل شده اند.	۵,۲ محو تمام انواع خشونت علیه زنان و دختران درمحلات عام و خصوصی، از جمله قاچاق، سوء استفاده جنسی و دیگر انواع سوء استفاده.

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
وزارت امور زنان	۵,۲,۲ فیصدی زنان و دختران بین سنین ۱۵ به بالا که از طرف افراد غیراز همسر طی ۱۲ ماه اخیر مورد خشونت فیزیکی، جنسی، روانی و سو استفاده جنسی قرار گرفته اند.	
وزارت امور زنان	۵,۳,۱ فیصدی زنان که بین سنین ۱۵-۱۹ ازدواج نموده اند.	۵,۳ محو همه رسوم زیان آور مانند ازدواج های اطفال، اجباری و زود هنگام.
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۵,۴,۱ فیصدی وقت مصرف شده بالای کارهای داخلی و پرستاری بدون مزد. به تفکیک: ۱. مجموع الف. ذکور ب. اناث	۵,۴ تشخیص و ارزش دهی کارهای بدون مزد از طریق ارائه خدمات عامه، زیرساخت ها و سیاست های مصئونیت اجتماعی و ترویج مسئولیت پذیری مشترک در فامیل و خانواده مطابق به باورهای ملی.
وزارت امور زنان	۵,۵,۱ فیصدی کرسی های اشغال شده توسط زنان در شورای های ملی.	۵,۵ حصول اطمینان از مشارکت کامل و موثر زنان و همچنان فرصت های مساوی رهبریت در تمامی سطوح تصمیمگیری سیاسی، اقتصادی و زندگی عامه.
وزارت امور زنان	۵,۵,۲ فیصدی زنان در موقف های مدیریتی.	
وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی	۵.ب.۱ تناسب نفوس که دارای تیلیفون سیار (موبایل) هستند. به تفکیک ۱. ذکور ۲. اناث	۵.ب افزایش استفاده از تکنالوژی های توانمند ساز، خصوصاً تکنالوژی معلوماتی و مخابراتی (ICT) برای توانمند سازی زنان.
هدف ششم: حصول اطمینان از دسترسی و مدیریت پایدار آب و حفظ الصحه برای همه		
وزارت احیاء و انکشاف دها	۶,۱,۱ فیصدی نفوس که از خدمات مدیریت شده آب آشامیدنی مصئون استفاده مینمایند. به تفکیک: ۱. مجموع الف. شهری ب. دهاتی	۶,۱ الی ۲,۳۰، دسترسی مساویانه و همگانی به آب آشامیدنی مصئون با قیمت قابل استطاعت.
وزارت احیاء و انکشاف دهات	۶,۲,۱ فیصدی نفوس که از خدمات مدیریت شده، مصئون و حفظ الصحه استفاده میکنند. به تفکیک ۱. مجموع	

واحد رهبر	شاخص	تاریت
	الف. شهری ب. دهاتی	
وزارت احیاء و انکشاف دهات	۶,۲,۲ فیصدی نفوس که دسترسی به سهولت های شستن دستها با آب و صابون را دارند به تفکیک: ۱. مجموع الف. شهری ب. دهاتی	۶,۲ الی سال ۲۰۳۰، دسترسی همه مردم به خدمات مساویانه و مناسب حفظ الصحه و نظافت، محور رفع حاجت در فضای باز با توجه خاص به نیازمندی های زنان، دختران و آنائیکه در شرایط آسیب پذیر قرار دارند.
وزارت احیاء و انکشاف دهات	۶,۲,۳ فیصدی نفوس که برای رفع حاجت از فضای باز استفاده می نمایند، به تفکیک: ۱. مجموع الف. شهری ب. دهاتی	
وزارت شهرسازی و مسکن	۶,۳,۱ فیصدی فاضلاب (خانوار و تمام فعالیت های اقتصادی) مدیریت شده بطور مصئون (safely treated). ۱. شهری	۶,۳ الی سال ۲۰۳۰، بهبود کیفیت آب با کاهش آلودگی، از بین بردن ذخیره های زباله (dumping) و به حد اقل رساندن انتشار مواد کیمیاوی خطرناک، کاهش آبهای کثیف تصفیه نشده به نصف، و افزایش قابل ملاحظه در بازیابی (recycle) و استفاده مجدد (reuse) آن.
وزارت انرژی و آب	۶,۴,۱ میزان تغییر در استفاده موثر آب با گذشت زمان: ۱- سکتور انرژی ۲- سکتور زراعت ۳- سکتور صنعت ۴- سکتور شهری	۶,۴ الی سال ۲۰۳۰، افزایش چشم گیر موثریت منابع آبی در تمام سکتور ها و حصول اطمینان از برداشت (withdrawal) پایدار آن، و تامین منابع آبی بمنظور پاسخگویی به مشکل کمبود آب و کاهش قابل ملاحظه تعداد مردمی که از کمبود آب رنج می برند.
وزارت انرژی و آب	۶,۴,۲ بلند بردن ظرفیت ذخایر آبی برای مصارف سرانه فی متر مکعب در سال.	

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
وزارت انرژی و آب	۶,۵/۱ درجه تطبیق مدیریت همه جانبه منابع آب (IWRM) (از صفر الی صد).	۶,۵ الی سال ۲۰۳۰، تطبیق مدیریت همه جانبه داخلی منابع آب در تمام سطوح، بشمول همکاری های متقابل فرامرزی در امور آب.
وزارت انرژی و آب	۶,۵/۲ تطبیق معاهده هلمند و تفاهمنامه ها در امور آبهای فرامرزی	
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۶,۶/۱ تغییر در وسعت ایکوسیستم های آبی در طول زمان. (فیصدی تغییرات)	۶,۶ الی سال ۲۰۳۰، حفاظت و احیای ایکوسیستم آبی، بشمول کوه ها، جنگلات، باتلاق ها (wetlands)، دریاها، جهیل ها و طبقات آب دهی (aquifers).
وزارت انرژی و آب	۶.ب.۱. فیصدی شورا ها در ۵ حوزه دریایی با پالیسی ها و مقرره های عملی جهت اشتراک اهالی در مدیریت و انکشاف همه جانبه منابع آب.	۶.ب.۱. حمایت و تقویت مشارکت جوامع محلی در بهبود مدیریت آب و حفظ الصحه.
هدف هفتم: حصول اطمینان از دسترسى به انرژی پایدار، مطمئن، مدرن و قابل استطاعت برای همه.		
وزارت انرژی و آب	۷,۱/۱ فیصدی نفوس که از طریق شبکه به برق دسترسی دارند. به تفکیک ۱. شهری ۲. دهاتی	۷,۱ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از دسترسی به خدمات انرژی قابل استطاعت، مطمئن (reliable) و مدرن.
وزارت انرژی و آب	۷,۲/۱ سهم (فیصدی) انرژی تجدید پذیر (Renewable energy) در مصرف مجموعی انرژی برق	۷,۲ الی سال ۲۰۳۰، افزایش قابل ملاحظه سهم انرژی تجدید پذیر (Renewable energy) در ترکیب انرژی جهانی.
وزارت انرژی و آب	۷,۳/۱ شدت انرژی (Energy intensity) اندازه شده بر اساس انرژی اولیه و تولیدات ناخالص داخلی	۷,۳ الی سال ۲۰۳۰، مضاعف ساختن میزان موثریت انرژی.
وزارت انرژی و آب	۷.ب.۱. سرمایه گذاری در موثریت انرژی به عنوان فیصدی از تولید ناخالص داخلی و مقدار سرمایه گذاری مستقیم خارجی برای زیرساخت ها و تکنالوژی برای خدمات انکشافی پایدار.	۷.ب.۱. گسترش زیرساخت ها و ارتقاء تکنالوژی جهت عرضه خدمات انرژی مدرن و پایدار برای همه.

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
هدف هشتم: ترویج (promote) رشد اقتصادی پایدار و فراگیر، اشتغال کامل، مناسب و مولد (productive) برای همه		
وزارت مالیه	۸,۱,۱ میزان رشد سالانه تولید ناخالص داخلی حقیقی.	۸,۱ تداوم در رشد اقتصادی سرانه در مطابقت با شرایط ملی، به ویژه دستیابی به حداقل رشد ۷٪ تولید ناخالص داخلی در سال
وزارت اقتصاد	۸,۲,۱ میزان رشد تولید ناخالص داخلی حقیقی فی نفر شاغل.	۸,۲ دستیابی به مولدیت اقتصادی از طریق تنوع، ارتقاء فن آوری و نوآوری، از جمله از طریق تمرکز بالای بخش های دارای ارزش افزوده بالا و نیازمند به نیروی کار بیشتر
وزارت تجارت و صنایع	۸,۳,۱ سهم استخدام غیر رسمی در سکتورها بدون زراعت. به تفکیک ۱. مجموع هر دو جنس الف. ذکور ب. اناث	۸,۳ ایجاد (promote) پالیسی های انکشافی که از فعالیت های تولیدی (productive activities)، ایجاد اشتغال مناسب، کار آفرینی، خلاقیت و نوآوری و رسمی سازی تشبثات خورد و متوسط از طریق دسترسی به خدمات مالی حمایت میکند.
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸,۵,۱ اوسط درآمد ساعتوار کارمندان. به تفکیک: ۱. شغل ۲. گروپ سنی ۳. معلولیت ۴. ذکور ۵. اناث	۸,۵ الی سال ۲۰۳۰، تأمین اشتغال کامل و مولد (productive) و ایجاد شغل های مناسب برای تمام زنان و مردان به شمول جوانان و معلولین با پرداخت دستمزد مساوی برای کار های با ارزش یکسان.
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸,۵,۲ میزان بیکاری به تفکیک جنسیت ۱. ذکور ۲. اناث	
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸,۶,۱ میزان بیسوادی و بیکاری در جوانان بین سنین (۱۵-۲۴) ۱. بیسوادی	۸,۶ الی سال ۲۰۳۰، کاهش قابل ملاحظه نسبت جوانان که شامل کار، مکتب و یا برنامه های آموزشی نیستند.

واحد رهبر	شاخص	تارگيت
	۲. بيکارى	
وزارت کار، امور اجتماعى، شهدا و معلولين	۸,۷,۱ فيصدى اطفال کارگر بين سنين ۵-۱۷، به تفکيک گروپ سنى: ۱. بين سن ۵-۱۱ ۲. بين سن ۱۲-۱۴ ۳. بين سن ۱۵-۱۷	۸,۷ اتخاذ اقدامات سريع و موثر بمنظور محو کارهاى جبرى، بردگى مدرن، قاچاق انسان و حصول اطمینان از جلوگيرى و محو بدترین اشکال کار اطفال؛ از جمله سرىازگيرى و استفاده از اطفال سرباز، و الی سال ۲۰۲۵ پایان دادن تمام انواع کار بالای اطفال .
وزارت کار، امور اجتماعى، شهدا و معلولين	۸,۸,۱ میزان وقوع جراحات وخيم و غير وخيم کارى.	
وزارت کار، امور اجتماعى، شهدا و معلولين	۸,۸,۲ الحاق کنوانسيون هاى اساسى سازمان بين المللى کار	۸,۸ حمايت از حقوق نيروى کار و ايجاد محيط کارى امن و مطمئن برای تمام کارگران به شمول کارگران مهاجر، بخصوص زنان مهاجر و کسانیکه در شرايط ناپایدار (precarious) کارى قرار دارند.
وزارت کار، امور اجتماعى، شهدا و معلولين	۸,۸,۳ تعداد اشخاص (کارگران) که از راهاى قانونى و منظم به اساس توافقنامه هاى دوجانبه کار (BLAs) به کشور هاى خارجى (کشورهاى داراى تقاضا کارگر) اعزام ميگردند.	
وزارت اطلاعات و فرهنگ	۸,۹,۱ سهم گردش گرى در توليد ناخالص داخلى.	
وزارت اطلاعات و فرهنگ	۸,۹,۲ نسبت اشتغال در صنعت گردشگري از مجموع اشتغال. به تفکيک: الف. ذکور ب. اناث	۸,۹ الی ۲۰۳۰، تهیه و تطبيق پالیسى ها جهت توسعه گردش گرى پایدار که سبب ايجاد اشتغال، ترویج فرهنگ و محصولات محلى گردد.
دافغانستان بانک	۸,۱۰,۱ تعداد شعبات بانک هاى تجارى بر هر ۱۰۰ هزار نفر	

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
د افغانستان بانک	۸,۱۰,۲ تعداد افرادی (۱۵ سال و بالاتر) دارای حساب بانکی در هر یک ۱۰۰ هزار نفر.	۸,۱۰ تقویت ظرفیت نهاد های مالی داخلی جهت توسعه دسترسی به بانکداری، بیمه و خدمات مالی برای همه.
د افغانستان بانک	۸,۱۰,۳ تعداد ماشین های اتومات صرافی یا ATM بر هر یک ۱۰۰ هزار نفر	
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸.ب.۱. فیصدی مصرف مجموعی دولت در برنامه های مصونیت اجتماعی و برنامه های اشتغال زایی در تناسب بودجه ملی.	۸.ب. الی سال ۲۰۲۵، انکشاف و اجرایی نمودن استراتیژی اشتغال برای جوانان و تطبیق پیمان جهانی اشتغال سازمان بین المللی کار.
هدف نهم: ایجاد زیرساخت های مقاوم (Resilient)، تقویت صنعتی سازی پایدار، همه شمول و تشویق (Foster) نوآوری.		
وزارت احیاء و انکشاف دهات	۹,۱,۱ فیصدی نفوس روستایی که در فاصله ۲ کیلومتری یک سرک تمام فصلی زندگی میکنند.	۹,۱ ایجاد زیربنای باکیفیت، قابل اعتماد، پایدار و مقاوم، بشمول زیربنای منطقه وی و فرامرزی، جهت حمایت انکشاف اقتصادی و رفاه بشری، با تمرکز روی دسترسی مساویانه و قابل استطاعت برای همه.
وزارت تجارت و صنایع	۹,۲,۱ فیصدی ارزش افزوده تولیدات صنایع فابریکاتی (Manufacturing value added) به تناسب: الف. تولیدات ناخالص داخلی ب. سرانه (Per Capita)	۹,۲ الی سال ۲۰۳۰، تشویق صنعتی سازی پایدار و فراگیر، افزایش قابل ملاحظه سهم صنعت در استخدام و تولید ناخالص داخلی، در مطابقت به اوضاع ملی، و دوبرابر سازی سهم صنعت.
وزارت تجارت و صنایع	۹,۲,۲ فیصدی اشتغال در صنعت از مجموع اشتغال.	
وزارت تجارت و صنایع	۹,۳,۱ فیصدی سهم صنایع کوچک در ارزش افزوده شده تمامی صنایع	۹,۳ افزایش دسترسی صنایع کوچک و سایر کسب و کارها در کشور به خدمات مالی با ربح ارزان، و پیوستن اینها در زنجیره ارزش و بازارها.
وزارت تجارت و صنایع	۹,۳,۲ فیصدی صنایع کوچک با قرضه.	
وزارت مالیه	۹.الف.۱. فیصدی کمک های رسمی بین المللی برای سکتور زیربنا.	۹.الف تسهیل درانکشاف زیر بنای پایدار و مقاوم از طریق افزایش حمایت های مالی، تکنالوژیکی و فنی در کشور.

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی	۹.ج. ۱. فیصدی نفوس تحت پوشش شبکه تیلیفون سیار (موبایل). به تفکیک. ۱. تکنالوژی	۹.ج. الی سال ۲۰۳۰، افزایش چشمگیر دستیابی به تکنالوژی معلوماتی و مخابراتی و تلاش برای فراهم کردن دسترسی به انترنت قابل استطاعت.
هدف دهم: کاهش نابرابری در سطح ملی و بین المللی		
وزارت اقتصاد	۱۰/۱/۱ الف. رشد درآمد سرانه ب. رشد درآمد ۲۵٪ نفوس با کمترین در آمد.	۱۰/۱ الی سال ۲۰۳۰، دستیابی تدریجی و پایدار رشد درآمد ۲۵٪ نفوس با کمترین درآمد به میزان بالاتر از اوسط درآمد ملی.
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۱۰/۴/۱ میزان مشارکت نیروی کار. به تفکیک: ۱. ذکور ۲. اناث	۱۰/۴ اتخاذ پالیسی ها، به ویژه پالیسی مالی، پالیسی دستمزد و پالیسی مصئونیت اجتماعی، و دستیابی تدریجی به تساوی بیشتر.
وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان	۱۰/۷/۱ فیصدی مهاجرین افغان که با ثبت و راجستر دارای مدرک اقامت در کشور های میزبان می باشند: ۱. پاکستان ۲. ایران	۱۰/۷ تسهیل مهاجرت های منظم، مطمئن و مصئون؛ انتقال مهاجرین از طریق اجرایی نمودن پالیسی های منظم و مدیریت شده مهاجرت.
وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان	۱۰/۷/۲ تعداد عودت کنندگان که حین عودت از کمک های بشردوستانه در یک سال مستفید می گردند.	
وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان	۱۰/۷/۳ تعداد استقرار پایدار فامیل های بیجاشده در هر سال.	
وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان	۱۰/۷/۴ فیصدی دسترسی به خدمات اساسی و زیربنائی شهرک های مهاجرین.	

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان	۱۰,۷/۵. فیصدی عودت کنندگان و بیجاشده گان که از فرصت های شغلی و معیشتی برخوردار شده اند.	
وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان	۱۰.ج. ۱۰ فیصدی مصارف ارسال حواله نظر به مجموع مبلغ حواله شده.	۱۰.ج الی سال ۲۰۳۰، کاهش هزینه های تادیات مهاجرین به کمتر از ۳ فیصد و حذف دهلیزها با هزینه بالاتر از ۵ فیصد در تادیات.
هدف یازدهم: ساختن شهرها و شهرک های (human settlements) همه شمول، مصئون، مقاوم (resilient) و پایدار		
وزارت شهرسازی و مسکن	۱۱,۱/۱ نسبت نفوس شهری که در ساحات فقیر نشین (slums)، غیر پلانی ویا مسکن نامناسب زندگی می کنند.	۱۱,۱ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از دسترسی همگانی به مسکن مناسب، مطمئن و قابل استطاعت با خدمات ابتدایی و بهبود ساحات فقیر نشین (slums).
وزارت ترانسپورت و هوانوردی ملکی	۱۱,۲/۱ نسبت جمعیت که دسترسی به خدمات ترانسپورت عامه (دولتی) دارند.	۱۱,۲ الی سال ۲۰۳۰، فراهم نمودن سیستم های حمل و نقل مصئون، ارزان و پایدار برای همه، بهبود مصئونیت جاده ها، خصوصاً گسترش حمل و نقل عامه، با توجه خاص به ضرورت های افراد آسیب پذیر مانند زنان، اطفال، معلولین و کهن سالان.
وزارت شهر سازی	۱۱,۳/۲ فیصدی شهر هایی که ساختار جا معه مدنی در برنامه ریزی آن دخیل بوده ومدیریت آن بطور منظم ودیموکراتیک صورت میگیرد.	۱۱,۳ الی سال ۲۰۳۰، افزایش شهرنشینی همه شمول و پایدار، و ظرفیت سازی، مدیریت یکپارچه، پایدار و مشارکتی شهرک ها (human settlements) در کشور.
وزارت اطلاعات و فرهنگ	۱۱,۴/۱ سهم بودجه ملی که جهت حمایت و حفاظت از میراث های طبیعی، فرهنگی، و همچنان سایت های میراث جهانی اختصاص داده شده است.	۱۱,۴ افزایش تلاش ها برای حفاظت و مصئونیت میراث های فرهنگی و طبیعی.
اداره ملی امدادگی مبارزه باحوادث	۱۱,۵/۱ تعداد افراد کشته شده، بیجا و یا گمشده و متضررین حوادث در هر صد هزار نفوس. به تفکیک	۱۱,۵ الی سال ۲۰۳۰، کاهش قابل ملاحظه تعداد مرگ و میر و متضررین، و کاهش خسارات مستقیم اقتصادی مرتبط با تولید ناخالص

واحد رهبر	شاخص	تاریت
	۱. مرگ و میر ۲. افرادیجا شده وگمشده ۳. متضررین	داخلی ناشی از حوادث (disasters)، بشمول حوادث مرتبط به آب، با تمرکز بر حمایت از افرادی فقیر و آسیب پذیر.
شاروالی کابل	۱۱,۶,۱ میزان زباله های (solid waste) شهری از مجموع کل زباله های تولید شده که الف. بطور منظم جمع آوری ب. بعد از جمع آوری تخلیه نهایی گردیده	۱۱,۶ الی سال ۲۰۳۰، کاهش اثرات نا مطلوب سرانه محیط زیستی در شهرها، از جمله از طریق توجه خاص به کیفیت هوا، مدیریت شهرداری و دیگر انواع زباله.
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۱,۶,۲ اوسط سالانه ذرات معلق. (بطور مثال PM ۲,۵ و PM ۱۰) در شهر ها (میزان نفوس).	
وزارت امور داخله	۱۱,۷,۲ تعداد افرادیکه مورد آزار و اذیت فیزیکی یا جنسی در ۱۲ ماه گذشته قرار گرفته باشند. به تفکیک ۱. مجموع هردو جنس الف. ذکور ب. اناث	۱۱,۷ الی سال ۲۰۳۰، ایجاد تسهیلات جهت دسترسی همگانی به اماکن عامه (public spaces)، مطمئن، فراگیر، قابل دسترس و سرسبز، به ویژه برای زنان، کودکان، افراد کهن سال و افراد معلول.
وزارت شهر سازی	۱۱ الف. ۱. نسبت نفوس مسکون در شهر های که در آن پلان های انکشاف شهری و منطقوی را مبنی بر پیشبینی نفوس، ضروریات منابع و وسعت شهر تطبیق میکنند.	۱۱ الف. حمایت از روابط مثبت اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی میان شهرها، حومه های شهری (Peri-urban) و مناطق روستایی از طریق تقویت برنامه ریزی انکشافی ملی و منطقوی.
اداره ملی آمادگی مبارزه باحوادث	۱۱ ب. ۱. فیصدی ادارات محلی که استراتیژی کاهش خطرات وحوادث را در مطابقت با چارچوب سندای (Sendai) برای کاهش خطرات طبیعی پذیرفته و تطبیق می نمایند.	۱۱ ب. الی سال ۲۰۳۰، افزایش قابل ملاحظه تعداد شهرها و شهرک ها (human settlements) با پالیسی و پلان های یکپارچه جهت بدست آوری موثریت منابع، کاهش تاثیرات و سازگاری با تغییرات اقلیمی، مقاوم در مقابل حوادث؛ انکشاف و تطبیق سیستم مدیریت حوادث در مطابقت به "چارچوب Sendai برای کاهش خطرات حوادث سال ۲۰۱۵-۲۰۳۰".

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
هدف دوازدهم: حصول اطمینان از شیوه های پایدار تولید و مصرف		
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۱۲,۳/۱ فیصدی ضایعات گندم و برنج در جریان تولید در سال. به تفکیک: الف. گندم ب. برنج	۱۲,۳ الی سال ۲۰۳۰، کاهش سرانه ضایعات مواد غذایی تا پنجاه فیصد در سطوح مختلف عرضه مصرف کننده و کاهش ضایعات مواد غذایی در طول زنجیره تولید، به شمول عرضه
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۲,۴/۱ ایجاد و تطبیق پلان عمل ملی برای شش توافقنامه چند جانبه محیط زیستی بین المللی از قبیل کنوانسیون های استاکهلم، ویانا، میناماتا، باسیل، روتردام و پروتوکول منتریال در ارتباط مواد خطرناک و دیگر مواد کمیای جهت تطبیق تعهدات و مسؤولیت های افغانستان در انتقال اطلاعات مورد نیاز توافق نامه مربوطه.	۱۲,۴ الی سال ۲۰۳۰، مدیریت مناسب مواد کمیای و زباله ها در دوران زندگی (life cycle) در مطابقت با چارچوب های بین المللی توافق شده و کاهش انتشار آنها در هوا، آب و خاک جهت کاهش تاثیرات نامطلوب آنها بالای صحت انسانها و محیط زیست.
وزارت تجارت و صنایع	۱۲,۶/۱ تعداد از شرکت های که از پایداری گزارش انتشار میکنند.	۱۲,۶ تشویق شرکت ها بخصوص شرکت های بزرگ و فرامرزی در اتخاذ شیوه های تولیدی پایدار و توحید معلومات آن در گزارشات.
اکادمی علوم	۱۲.الف.۱ انجام تحقیقات علمی بمنظور حفاظت از محیط زیست، تولید انرژی پاک، افزایش تولیدات داخلی و رسیدن به خود کفایی	۱۲.الف جذب حمایت کشورهای توسعه یافته بمنظور تقویت و توانمند سازی ظرفیت های علمی و تکنولوژیکی برای تطبیق شیوه های پایدار تولید و مصرف.
وزارت اطلاعات و فرهنگ	۱۲.ب.۱ تعداد پالیسی ها و استراتیژی های گردشگری پایدار همراه با پلان های تطبیقی و ابزار های نظارتی آن.	۱۲.ب انکشاف و تطبیق ابزار ها جهت نظارت از فعالیت های گردشگری پایدار که باعث اشتغالزایی، ترویج فرهنگ و محصولات محلی گردد
هدف سیزدهم: اتخاذ اقدامات فوری در جهت مبارزه با تغییرات اقلیمی و تاثیرات آن		
اداره ملی امدادگی مبارزه باحوادث	۱۳,۱/۱ فیصدی انکشاف ستراتیژی ها و راه کار های کاهش خطرات و حوادث طبیعی در سطوح ولسوالی ها و محلات.	۱۳,۱ تقویت ظرفیت های انعطاف پذیر و مقاوم (resilient) در مقابل خطرات اقلیمی و حوادث طبیعی.

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۳,۲/۱ فیصدی پیشرفت در عرصه ایجاد یا عملی ساختن پالیسی/ استراتژی و یا برنامه جامع که سبب توانمند شدن افغانستان برای سازگاری با اثرات نامطلوب تغییرات آب و هوا میشود و همچنان سبب کاهش در انتشار گازهای گلخانه ای شده، به نحوی که تولید غذا را تهدید نکند. (به شمول برنامه سازگاری ملی NAP، سهم مشارکت ملی NDC، گزارش های ملی NC، گزارش تجدید شده دوساله BUR و غیره).	۱۳,۲ ادغام و شامل سازی اقدامات تغییر اقلیم در پالیسی ها و استراتژی های ملی.
هدف پانزدهم: حفاظت، بازسازی و بهبود استفاده پایدار ایکوسیستم های زمینی (terrestrial)، مدیریت پایدار جنگلات، مبارزه علیه صحرایی شدن زمین، متوقف کردن تخریب زمین و ضایعات تنوع زیستی (biodiversity)		
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۱۵,۱/۱ تناسب مساحت جنگلات از تمام اراضی کشور.	۱۵,۱ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از حفاظت، احیا و استفاده پایدار ایکوسیستم های آب شیرین (Fresh water) در سطح زمین و زیرزمین (inland) و خدمات آن ها، بخصوص جنگلات، ساحات مرطوب (wetland)، کوه ها و زمین های خشک (drylands)، مطابق تعهدات به توافقنامه های بین المللی.
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۱۵,۲/۱ فیصدی پوشش جنگلات تحت مدیریت پایدار.	۱۵,۲ الی سال ۲۰۳۰، بهبود تطبیق مدیریت پایدار انواع جنگلات، خاتمه دادن به پروسه قطع جنگلات. احیای دوباره و انکشاف جنگلات (afforestation).
وزارت انرژی و آب	۱۵,۳/۱ مساحت ساحاتیکه تحکیمات صورت میگیرد (مساحت اراضی تخریب شده توسط سیلاب نظر به مساحت کلی اراضی در مسیر دریا ها و مجراهای آبی با استفاده از تدابیر ساختمانی و غیر ساختمانی).	۱۵,۳ الی سال ۲۰۳۰، مبارزه با صحرایی شدن (desertification) زمین و احیاء خاک و زمین تخریب شده (degraded)، بشمول اراضی متاثر از خشکسالی و سیلاب، و تلاش برای رسیدن به جهان عاری از اراضی تخریب شده.

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۵,۴,۱ فیصدی ساحات مهم دارای تنوع زیستی کوهستانی که تحت پوشش به عنوان مناطق حفاظت شده (protected areas). قرار گرفته اند.	۱۵,۴ الی سال ۲۰۳۰، اطمینان از حفظ ایکوسیستم کوهستانی؛ بشمول تنوع زیستی آنها بمنظور ارتقای ظرفیت آنها در ارایه مزایای لازم جهت تحقق انکشاف پایدار .
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۵,۵,۱ شاخص لست سرخ. (تهیه لست انواع حفاظت شده مطابق به معیارهای اتحادیه بین المللی حفاظت از طبیعت یا IUCN).	۱۵,۵ اتخاذ اقدامات عاجل و قابل ملاحظه برای کاهش تخریبات مسکن های طبیعی (natural habitats) ، متوقف کردن ضایعات تنوع زیستی و الی سال ۲۰۳۰ حفاظت و جلوگیری از گیاهها و حیوانات که در معرض انقراض قرار دارند.
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۵,۷,۱ تناسب تجارت حیوانات وحشی و محصولات آنها که بطور غیرقانونی شکار و قاچاق شده اند.	۱۵,۷ اتخاذ اقدامات عاجل برای خاتمه دادن شکار غیر قانونی و قاچاق گیاهان و حیوانات حفاظت شده، و جلوگیری از عرضه و تقاضای غیر قانونی حیوانات وحشی.
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۵,۸,۱ تصویب قوانین ملی مربوط به جلوگیری و یا کنترل از مهاجم انواع مختلف بیگانگان (Invasive alien species).	۱۵,۸ الی سال ۲۰۲۵، اتخاذ اقدامات برای جلوگیری از ورود مهاجم های ناسازگار و کاهش قابل ملاحظه تاثیر آن روی ایکوسیستم های آب و زمین.
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۵,۹,۱ پیشرفت بطرف اهداف تعیین شده ملی مطابق به هدف دوم تنوع حیات Aichi پلان استراتیژیک برای تنوع حیات ۲۰۱۱ الی ۲۰۲۰.	۱۵,۹ الی سال ۲۰۳۰، ادغام و شامل ساختن ارزش های ایکوسیستم و تنوع زیستی در پلان های ملی و محلی، در پروسه های انکشافی و در استراتیژی کاهش فقر.
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۵.الف.۱۰ سهم کمک های انکشافی رسمی و مصارف عامه بالای استفاده پایدار تنوع حیات و ایکوسیستم ها.	۱۵.الف بسیج سازی و افزایش قابل توجه منابع مالی از تمام منبع ها برای حفظ و استفاده پایدار تنوع زیستی و ایکوسیستم ها.
هدف شانزدهم: ترویج جوامع صلح آمیز و همه شمول برای انکشاف پایدار، ایجاد دسترسی به عدالت برای همه و تشکیل نهاد های موثر، حساسیده و همه شمول در تمام سطوح		
اداره ملی آمادگی مبارزه باحوادث	۱۶,۱,۲ فیصدی مرگ ومیر ناشی از جنگ در هر صد هزار نفوس : ۱. ناشی از ماین های متعارف ۲. ناشی از مواد انفجاریه تعبیه شده با پلیت فشاری	۱۶,۱ کاهش قابل ملاحظه خشونت با تمام اشکال آن و مرگ و میر مرتبط به آن در همه جا.

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
	۳. ناشی از مهمات باقیمانده از جنگ	
اداره ملی آمادگی مبارزه باحوادث	۱۶,۱,۵ فیصدی پاکاری اراضی از ماین و مهمات منفجر نشده	
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۱۶,۲,۱ نسبت اطفال بین سنین ۱-۱۷ که مورد خشونت و شکنجه فیزیکی و یا روانی مراقبت کننده در ماه گذشته قرار گرفته باشند.	۱۶,۲ پایان بخشیدن به تمام اشکال خشونت ها و سو استفاده علیه اطفال از جمله قاچاق، استثمار و شکنجه
وزارت عدلیه	۱۶,۲,۲ تعداد قربانیان قاچاق انسان در هر ۱۰۰ هزار جمعیت. به تفکیک: ۱. مجموع هر دو جنس الف. ذکور ب. اناث	
وزارت امور داخله	۱۶,۳,۱ تعداد افرادی که مورد آزار و اذیت فیزیکی یا جنسی در ۱۲ ماه گذشته قرار گرفته باشند و به ارگان های زیربط مراجعه نموده باشند. به تفکیک ۱. مجموع هر دو جنس الف. ذکور ب. اناث	۱۶,۳ ارتقای (promote) حاکمیت قانون به سطح ملی و بین المللی و حصول اطمینان از دسترسی مساویانه همه به عدالت.
وزارت امور داخله	۱۶,۳,۲ نسبت زندانیان بی سرنوشت بر مجموع زندانیان به تفکیک ۱. مجموع هر دو جنس الف. ذکور ب. اناث	
وزارت عدلیه	۱۶,۳,۳ تعداد مستفید شونده گان از مساعدتهای حقوقی جهت دسترسی به عدالت	
وزارت امور داخله	۱۶,۴,۱ ارزش پول های غیر قانونی داخل و خارج شده از کشور	۱۶,۴ الی سال ۲۰۳۰، کاهش قابل ملاحظه جریان های مالی و تسلیحاتی غیر قانونی؛ تقویت حصول و بازگشت دارایی های سرقت شده و مبارزه علیه تمام اشکال جرایم سازمان یافته.
وزارت امور داخله	۱۶,۴,۲ نسبت سلاح های خورد و سبک که کشف و ضبط گردیده، مطابق به نورم های بین المللی و ابزار های قانونی ثبت و مورد پیگیری قرار میگیرد.	

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
لوی سازنوالی	۱۶,۵,۱ نسبت اشخاص که حد اقل با یکی از کارمندان رسمی در ارتباط بوده و در جریان یک سال گذشته به یکی از کارمندان دولتی رشوه داده و یا از نزدش رشوه خواسته شده است. به تفکیک: ۱. مجموع الف. ذکور ب. اناث	۱۶,۵ کاهش قابل ملاحظه فساد و رشوه ستانی در تمام اشکال آن.
اداره امور	۱۶,۵,۳ فیصدی ثبت، تدقیق، بررسی و نشر داریایی های کارمندان عالی رتبه دولتی پیش بینی شده در قوانین نافذه کشور.	
وزارت امور خارجه	۱۶,۸,۱ نسبت عضویت و حق رای دهی افغانستان در نهاد های بین المللی. به تفکیک: ۱. نهاد های بین المللی	۱۶,۸ گسترش و تقویت اشتراک افغانستان در نهاد های حکومتداری جهانی.
اداره مستقل ثبت و احوال نفوس	۱۶,۹,۱ تعداد تولدات ثبت شده.	۱۶,۹ الی سال ۲۰۳۰، تهیه هویت حقوقی یا قانونی برای همه، بشمول ثبت تولدات.
وزارت اطلاعات و فرهنگ	۱۶,۱۰,۱ تعداد موارد تأیید شده قتل، اختطاف، مفقودی اجباری، بازداشت خود سرانه و شکنجه ژورنالستان، کارمندان رسانه ها، اعضای اتحادیه تاجران و فعالین حقوق بشر در ۱۲ ماه گذشته.	۱۶,۱۰ حصول اطمینان از دسترسی عام به اطلاعات و حمایت از آزادی های اساسی مطابق به قوانین ملی و موافقتنامه های بین المللی
وزارت اطلاعات و فرهنگ	۱۶,۱۰,۲ تعداد قوانین، مقررہ ها و پالیسی هایکه دسترسی عمومی را به اطلاعات تضمین می نمایند، اتخاذ و تطبیق گردیده اند	
وزارت امور داخله	۱۶.الف. موجودیت نهاد های مستقل ملی حقوق بشر در مطابقت با قواعد شناخته شده پاریس.	۱۶. الف تقویت نهاد های ملی مربوطه بشمول ارتقای ظرفیت در تمام سطوح، توسط همکاری های بین المللی بمنظور جلوگیری از خشونت و مبارزه علیه تروریسم و جرایم.

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
هدف هفدهم: تقویت ابزار های تطبیقی واحیا مشارکت جهانی برای انکشاف پایدار		
وزارت مالیه	۱۷,۱,۱ نسبت عواید داخلی بر تولید ناخالص داخلی.	۱۷,۱ تقویت و بسیج سازی منابع داخلی، با استفاده از حمایت بین المللی بمنظور ارتقای ظرفیت داخلی در جمع آوری مالیات و عواید.
وزارت مالیه	۱۷,۱,۲ تناسب تمویل بودجه ملی از عواید ملی.	
وزارت تجارت و صنایع	۱۷,۳,۱ سهم سرمایهگذاری های مستقیم خارجی (FDI) از مجموع تولیدات ناخالص داخلی.	۱۷,۳ بسیج سازی منابع مالی اضافی برای کشور از منابع مختلف.
وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی	۱۷,۶,۲ فیصدی مشترکین انترنت ثابت برودبانند در هر ۱۰۰ نفر مسکونی. به تفکیک ۱. سرعت	۱۷,۶ افزایش همکاری های شمال - جنوب، جنوب - جنوب، همکاری های سه جانبه منطقوی و بین المللی، جهت دسترسی به علوم ساینسی، تکنالوژی و نوآوری و افزایش شریک سازی معلومات به اساس شرایط توافق شده متقابل بشمول همانگی بهتر در میکانیزم های موجود به خصوص به سطح سازمان ملل و میکانیزم تسهیل تکنالوژی جهانی.
وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی	۱۷,۸,۱ نسبت نفوس که از خدمات انترنت استفاده میکنند.	۱۷,۸ الی سال ۲۰۳۰، فعال سازی کامل بانک تکنالوژی (Technology bank) و ساینس، و میکانیزم های ظرفیت سازی جهت افزایش استفاده تکنالوژی بلخصوص تکنالوژی معلوماتی و مخابراتی.

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
وزارت تجارت و صنایع	۱۷,۱۱,۱ سهم صادرات افغانستان در مجموع صادرات جهان.	۱۷,۱۱ الی سال ۲۰۳۰، افزایش صادرات کشور بلخصوص دوبرابر ساختن سهم صادرات کشور در صادرات جهانی.
وزارت مالیه	۱۷,۱۳,۱ تولید ناخالص داخلی (میلیارد دالر امریکایی)	۱۷,۱۳ تقویت ثبات اقتصاد کلان توسط هماهنگی و انسجام پالیسی ها.
وزارت مالیه	۱۷,۱۷,۱ مقدار پول تخصیص شده به منظور مشارکت عامه - خصوصی (به میلیون دالر)	۱۷,۱۷ تشویق و بهبود مشارکت موثر عامه، عامه - خصوصی و جامعه مدنی بر اساس تجارب و منابع استراتیژی مشارکت.
اداره ملی احصاییه و معلومات	۱۷,۱۸,۱ نسبت شاخص های انکشاف پایدار که در سطح ملی به تفکیک جزئیات تولید شده، با مقاصد همخوانی داشته و در مطابقت با پرنسپ های اساسی احصاییه های رسمی قرار داشته باشد	۱۷,۱۸ الی سال ۲۰۲۰ تسریع حمایت های ارتقاء ظرفیت جهت افزایش سریع فراهم سازی ارقام با کیفیت بلند، به موقع و قابل اعتماد به تفکیک عاید، جنسیت، سن، نژاد، قومیت، وضعیت مهاجرت، معلولیت، موقعیت جغرافیای و سایر مشخصات مرتبط به خصوصیات ملی
اداره ملی احصاییه و معلومات	۱۷,۱۸,۲ تعداد کشور های که قانون ملی احصاییه شان مشمول پرنسپ های اساسی احصاییه رسمی می باشد	
اداره ملی احصاییه و معلومات	۱۷,۱۹,۱ ارزش دالری تمام منابع که برای ارتقای ظرفیت احصاییوی در کشور های روبه انکشاف تخصیص داده شده است.	۱۷,۱۹ الی سال ۲۰۳۰ تقویت ابتکارات موجود جهت انکشاف شیوه های
اداره ملی احصاییه و معلومات	۱۷,۱۹,۲ نسبت کشور های که (الف) در ده سال گذشته حداقل یک سرشماری نفوس و مسکن را انجام داده اند، (ب) به ۱۰۰ فیصد ثبت تولدات و ۸۰ فیصد ثبت وفیات دست یافته اند.	که پیشرفت انکشاف پایدار را اندازه گیری کرده بتواند و متمم تولید ناخالص داخلی و ارتقای ظرفیت را در کشور های روبه انکشاف حمایت کند

منابع و مآخذ:

- سروی وضعیت زندگی مردم افغانستان (ALCS - - ۲۰۱۷) اداره ملی احصائیه و معلومات سال ۱۳۹۵
- خلاصه برنامه های ملی دارای اولویت (NPPS) - وزارت مالیه افغانستان دسمبر ۲۰۱۶
- پروفایل ولایتی مالی و بودجه - ریاست بودجه ولایتی - وزارت مالیه افغانستان سال ۱۳۹۷
- خلاصه طرح های اقتصادی و ظرفیت موجود بالقوه ولایات - وزارت اقتصاد سال ۱۳۹۷
- سند چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان (ANPDF) - وزارت اقتصاد و مالیه ۱۳۹۵-۱۴۰۰
- برگزیده شاخص های اقتصادی و انکشافی، وزارت اقتصاد سال ۱۳۹۷
- اهداف انکشاف پایدار افغانستان - وزارت اقتصاد (۲۰۱۵-۲۰۳۰)

منابع معلوماتی در سطح ولایت :

- ریاست زراعت ، مالداري و آبیاری
- سکتور اقتصاد و رشد سکتور خصوصی
- ریاست احصائیه
- ریاست اطلاعات و فرهنگ
- ریاست انرژی و برق
- ریاست پوهنتون
- مستوفیت
- ریاست عدلیه
- ریاست مخابرات
- ریاست کار و امور اجتماعی
- ریاست اقوام و قبایل
- ریاست امور زنان
- ریاست معادن
- ریاست گمرکات
- ریاست انکشاف دهات
- ریاست حج و اوقاف

Development and printing of this Provincial Socio-Economic Profile is made possible through the support of USAID Initiative to Strengthen Local Administrations and in partnership with the Ministry of Economy. Contents of this documents are the sole responsibility of Government Islamic Republic of Afghanistan and do not necessarily reflect the views of USAID or the United States Government.

تهیه و چاپ این رُخنامه اجتماعی-اقتصادی ولایتی با حمایت مالی و تخنیکی برنامه ابتکار تقویت ادارات محلی - اداره انکشاف بین المللی ایالات متحده امریکا (USAID) و در مشارکت به وزارت اقتصاد جمهوری اسلامی افغانستان صورت گرفته است. مسوولیت محتویات سند هذا از آن دولت جمهوری اسلامی افغانستان می باشد و دیدگاه ادارات انکشاف بین المللی امریکا و دولت این کشور را منعکس نمی سازد.

وزارت اقتصاد

آدرس: چهارراهی انصاری، شهرنو، کابل افغانستان

ایمیل آدرس: info@moe.gov.af
شماره تماس: ۰۷۵۲۱۱۶۰۷۵

دینار سہولتیں فراہم کرنا اور

مقامی حکومتوں کو مدد فراہم کرنا

اور دیگر اقدامات کو نافذ کرنا